GRETIL e-library
© 2008

FILE

Name: Dig9621__Dighanikaya_BJT_1_1962.pdf
PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl/?gr_elib-105
Type: Plain image PDF; index/bookmarks
Encoding: (no text)
Date: 23.7.2009

BRIEF RECORD

Author: Baḷangoḍa Ānandamaitreya [ed.]
Title: Dīghanikāya. *Part 1:* [Sīlakkhaṇḍavagga (1–13)].
Publ.: [Colombo] : Lankāṇḍuva
Series: Buddhajayantī Tripiṭakagranthamālā, 7
Description: pp. 2-642 (only even pages; Sinhalese translation not included)

FULL RECORD

www.sub.uni-goettingen.de/ebene_1/fiindolo/gr_elib.htm

NOTICE

This file may be copied on the condition that its entire contents, including this data sheet, remain intact.

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 7

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

පළමුවන ග්‍රන්ථය

දීඝනිකාය

ප්‍රථමභාගය

ශීලස්කන්ධවර්ගීය

ලඞ්කා බෞද්ධ මණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ශ්‍රී ලඞ්කා විද්‍යෝදය විශ්ව විද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධ ධර්මාංශයෙහි
ප්‍රමුඛාචාර්‍ය්‍ය

අග්ගමහාපණ්ඩිත
බළන්ගොඩ ආනන්දමෛත්‍රෙය නායක ස්ථවිරයන්
වහන්සේ

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්ත්තනයෙන් යුක්තයි.

ලඞ්කාමණ්ඩුව මගින් ප්‍රකාශිතයි.

බු.ව. 2505
ක්‍රි.ව. 1962

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume VII

THE FIRST BOOK IN

THE SUTTANTAPITAKA

DĪGHANIKĀYA

Part 1

WITH THE SINHALA TRANSLATION

BY

THE VENERABLE AGGAMAHAPANDITA
BALANGODA ANANDA MAITREYA
NAYAKA THERA

PROFESSOR OF THE MAHAYANA BAUDDHA-DHARMA AT THE
VIDYODAYA UNIVERSITY OF CEYLON

PUBLISHED

UNDER THE PATRONAGE

OF

THE GOVERNMENT OF CEYLON

B. E. 2505
C. E. 1962

සුත්තන්තපිටකෙ

දීඝනිකායො

සීලක්ඛන්ධවග්ගො

—:—

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

1.

බ්‍රහ්මජාලසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා අන්තරා ච රාජගහං අන්තරා ච නාලන්දං අද්ධානමග්ගපටිපන්නො හොති මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙහි භික්ඛුසතෙහි. සුප්පියොපි ඛො පරිබ්බාජකො අන්තරා ච රාජගහං අන්තරා ච නාලන්දං අද්ධානමග්ගපටිපන්නො හොති සද්ධිං අන්තෙවාසිනා බ්‍රහ්මදත්තෙන මාණවෙන.

තත්‍ර සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස අවණ්ණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අන්තෙවාසී බ්‍රහ්මදත්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස වණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස වණ්ණං භාසති. ඉතිහ තෙ උභො ආචරියන්තෙවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උප්පිපවවනීකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධා[1] හොන්ති භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච.

2. අථ ඛො භගවා අම්බලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරත්තිවාසං උපගඤ්ඡි සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන. සුප්පියොපි ඛො පරිබ්බාජකො අම්බලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරත්තිවාසං උපගඤ්ඡි සද්ධිං අන්තෙවාසිනා බ්‍රහ්මදත්තෙන මාණවෙන. තත්‍රපි සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස අවණ්ණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අන්තෙවාසී බ්‍රහ්මදත්තො මාණවො බුද්ධස්ස වණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස වණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස වණ්ණං භාසති. ඉතිහ තෙ උභො ආචරියන්තෙවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උප්පිපවවනීකවාදා විහරන්ති.

---

1. අනුබන්ධා, ම ජ ස ං.

3. අථ ඛො සම්බහුලානං භික්ඛූනං රත්තියා පච්චූසසමයං පච්චුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාළෙ සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං අයං සඞ්ඝියාධම්මො උදපාදි: ''අච්ඡරියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන සත්තානං නානාධිමුත්තිකතා සුප්පටිවිදිතා. අයං හි සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස අවණ්ණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අන්තෙවාසී බ්‍රහ්මදත්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස වණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස වණ්ණං භාසති. ඉතිහ 'මේ උභො ආචරියන්තෙවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජුවිපච්චනීකවාද, භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධා හොන්ති භික්ඛුසඞ්ඝං වා''ති.

4. අථ ඛො භගවා තෙසං භික්ඛූනං ඉමං සඞ්ඛියාධම්මං විදිත්වා යෙන මණ්ඩලමාළො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ''කාය නු' ත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නා සන්නිපතිතා? කා ච පන වො අන්තරා කථා විප්පකතා?'' ති.

එවං වුත්තෙ තෙ භික්ඛූ භගවන්තං එතදවොචුං: ''ඉධ භන්තෙ අම්හාකං රත්තියා පච්චූසසමයං පච්චුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාළෙ සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං අයං සඞ්ඝියාධම්මො උදපාදි ''අච්ඡරියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන සත්තානං නානාධිමුත්තිකතා සුප්පටිවිදිතා. අයං හි සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස අවණ්ණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අන්තෙවාසී **බ්‍රහ්මදත්තො** මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස වණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස වණ්ණං භාසති. ඉතිහ 'මේ උභො ආචරියන්තෙවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජුවිපච්චනීකවාද, භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධා හොන්ති භික්ඛුසඞ්ඝඤ්චා'ති. අයං ඛො නො භන්තෙ අන්තරාකථා විප්පකතා. අථ භගවා අනුප්පත්තො'' ති.

5. ''මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, ධම්මස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, සඞ්ඝස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, තත්‍ර තුම්හෙහි න ආඝාතො න අප්පච්චයො න චෙතසො අනභිරද්ධි කරණීයා. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, ධම්මස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, සඞ්ඝස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, තත්‍ර වේ තුම්හෙ අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමනා වා, තුම්හං යෙවස්ස තෙන අන්තරායො. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, ධම්මස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, සඞ්ඝස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, තත්‍ර තුම්හෙ අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමනා වා, අපි නු පරෙසං සුභාසිතං දුබ්භාසිතං තුම්හෙ ආජානෙය්‍යාථා?''ති

''නො හෙතං භන්තෙ.''

''මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, ධම්මස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, සඞ්ඝස්ස වා අවණ්ණං භාසෙය්‍යුං, තත්‍ර තුම්හෙහි අභූතං අභූතතො නිබ්බෙඨෙතබ්බං: 'ඉති'පෙතං අභූතං. ඉති'පෙතං අතච්ඡං. නත්ථි වෙතං අම්හෙසු. න ච පනෙතං අම්හෙසු සංවිජ්ජති' ති.''

6. "මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, සඞ්ඝස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, තත්‍ර තුමෙහි න ආනඤ්ජං න සොමනස්සං න චෙතසො උබ්බිල්ලාවිතත්තං[1] කරණීයං. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, සඞ්ඝස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, තත්‍ර චෙ තුමෙහ අස්සථ ආනඤ්ජිනො සුමනා උබ්බිල්ලාවිනො[2], තුම්හං යෙවස්ස තෙන අන්තරායො. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, සඞ්ඝස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යුං, තත්‍ර තුමෙහි භූතං භූතතො පටිජානිතබ්බං: "ඉති'පෙතං භූතං, ඉති'පෙතං තච්ඡං. අත්ථි චෙතං අමෙහස්සු. සංවිජ්ජති ච පනෙතං අමෙහස්සු'ති."

7. "අප්පමත්තකං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. කතමඤ්ච තං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. ?

8. "පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො නිහිතදණ්ඩා නිහිතසත්ථා ලජ්ජී දයාපන්නා සබ්බපාණභූත-හිතානුකම්පී විහරති"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

9. "අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

10. "අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී සමණො ගොතමො ආරාචාරී විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

11. "මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො සමණො ගොතමො සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්සා"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

---

1. උබ්බිල්ලාවිතත්තං, ම ජ සං. 2. උබ්බිල්ලාවිත්තා, ම ජ සං.

12. "පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසමෙදය. අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසමෙදය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සංහිතානං වා අනුප්පදතා. සමග්ගාරාමෙ සමග්ගරතෙ සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා"නි. ඉති වා ඝි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනෙ තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානෙ වදෙය්‍ය.

13. "ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා"නි. ඉති වා ඝි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනෙ තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානෙ වදෙය්‍ය.

14. "සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී, නිධානවතිං වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතන්ති" ඉති වා ඝි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනෙ තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානෙ වදෙය්‍ය.

15. "බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. එකභත්තිකෙ සමණෙ ගොතමෙ රත්තූපරතෙ විරතෙ විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. අජෙළකපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. හත්ථිගවාස්සවළවපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. ඛෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. දූතෙය්‍ය පහිණගමනානුයොගා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. කයවික්කයා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. තුලාකූට-කංසකූට-මානකූටා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. උක්කොටන-වඤ්චන-නිකති-සාවියොගා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ. ඡෙදන-වධබන්ධන-විපරාමොස- ආලොපසහසාකාරා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෙ"නි. ඉති වා ඝි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනෙ තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානෙ වදෙය්‍ය.

චුල්ලසීලං නිට්ඨිතං.

16. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං බීජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යථිදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං ඵලුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෝ"ති. ඉති වා ඉ භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනෝ තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානෝ වදෙය්‍ය.

17. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථිදං: අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉති එවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෝ"ති. ඉති වා ඉ භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනෝ තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානෝ වදෙය්‍ය.

18. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විසූකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථිදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං[1] කුම්භථූනං සොභනකං[2] චණ්ඩාලං වංසං ධොවනං[3] හත්ථියුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසභයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං[4] කුක්කුටයුද්ධං වට්ටකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අනීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතෙ සමණෙ ගොතමෝ"ති. ඉති වා ඉ භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනෝ තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානෝ වදෙය්‍ය.

---

1. වෙතාලං, P T S.
2. සොභන ගරකං, P T S.
3. ඛොපනං, P T S.
4. මෙණ්ඩකයුද්ධං, කත්ථචි.

19. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං ප්ලුතපපමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යථිදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා ප්ලුතපපමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

20. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථිදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං[1] චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනපවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

21. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යථිදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං අසිං ඡත්තං චිත්‍රූපාහනං උණ්හීසං මණිං වාලවීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

---

1. ගොණකං, කත්ථචි.

22. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං[1] සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

23. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථිදං: න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො ත්වම්සි, අහමස්මි සම්මා පටිපන්නො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං[2] තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො, නිග්ගහිතො ත්වම්සි. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙඨෙහි වා සචෙ පහොසී'ති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

24. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං 'ඉඛ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා'ති. ඉති වා ඉතිඑවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො'ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

25. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ච හොන්ති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජිගිංසිතාරොා. ඉති වා ඉතිඑවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මජ්ඣිමසීලං නිට්ඨිතං.

1 ඉත්ථි කථං පුරිස කථං, මජ්ඣං. 2. අධිවිණ්ණං, මජ්ඣං.

26. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති – සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිනං ලක්ඛණං මූසිකවස්සිත්තං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං කණහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ග-විජ්ජා වත්ථුවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අහිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං[1] සරපරිත්තාණං මිගචක්කං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ"ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

27. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති – සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං වත්ථුලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරීලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසීලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති-එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ'ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

28. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති – සෙය්‍යථිදං: 'රඤ්ඤං නියානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අනියානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති'. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ'ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

---

1. පක්කජ්ඣානං, කත්ථචි.

29. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කපෙන්ති—සෙය්‍යථීදං: වස්සඝහාහො භවිස්සති, සුරියඝහාහො භවිස්සති, නක්ඛත්තඝහාහො භවිස්සති, චන්දිමසුරියානං පථගමනං භවිස්සති, චන්දිමසුරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති, නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති, නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති, උක්කාපාතො භවිස්සති, දිසාඩාහො භවිස්සති, භූමිචාලො භවිස්සති, දෙවදුන්දුභි භවිස්සති, චන්දිමසුරිය-නක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. එවං-විපාකො වස්සඝහාහො භවිස්සති, එවංවිපාකො සුරියඝහාහො භවිස්සති, එවංවිපාකො නක්ඛත්තඝහාහො භවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකො උක්කාපාතො භවිස්සති, එවං-විපාකො දිසාඩාහො භවිස්සති, එවංවිපාකො භූමිචාලො භවිස්සති, එවං-විපාකො දෙවදුන්දුභි භවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සඞ්කිලෙසං වොදානං භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑව-රූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ'ති." ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

30. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කපෙන්ති—සෙය්‍යථීදං: සුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සති, දුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සති, සුභික්ඛං භවිස්සති, දුබ්භික්ඛං භවිස්සති, ඛෙමං භවිස්සති, භයං භවිස්සති, රොගො භවිස්සති, ආරොග්‍යං භවිස්සති, මුද්දා ගණනා සඞ්ඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡා-ජීවා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ'ති." ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

31. "යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කපෙන්ති—සෙය්‍යථීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සඞ්කිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුබ්භගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හානිජ්ඣාමනං[1] හනුසංහනනං හත්ථාභිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසපඤ්හං කුමාරිකපඤ්හං දෙවපඤ්හං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිවහානං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ'ති." ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

---

1. නිජ්ඣඩනං. බහූසු.

32. "ඨපෝ වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති—සෙය්‍යථිදං: සන්තිකම්මං පණිධිකම්මං භූරිකම්මං[1] වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වත්ථුකම්මං වත්ථුපරිකම්මං වත්ථුපරිකිරණං ආචමනං නහාපනං පූහනං වමනං විරෙචනං උද්ධවිරෙචනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙචනං කණ්ණතෙලං නෙත්තතපපනං නත්ථුකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං දාරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඔසධීනං පටිමොක්ඛා. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො සමණො ගොතමො'ති." ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

33. ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං යෙන පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මහාසීලං නිට්ඨිතං.

34. අත්ථි භික්ඛවෙ අඤ්ඤෙපි ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං. කතමෙ ච තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං ?

35. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාදසහි වත්ථූහි. තෙ ච හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ පුබ්බන්තකප්පිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසහි වත්ථූහි ?

---

1. භූතකම්මං. කෙසුචි.

36. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති වත්ථූහි. කෙ ච හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති වත්ථූහි?

37. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමච්චායෙ පධානමච්චායෙ අනුයොගමච්චායෙ අප්පමාදමච්චායෙ සම්මාමනසිකාරමච්චායෙ තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: "එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දස'පි ජාතියො වීසතිම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියෙ පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකානි'පි ජාතිසතානි අනෙකානි'පි ජාතිසහස්සානි අනෙකානි'පි ජාතිසතසහස්සානි අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො එවඞ්ගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං[1] තත්‍රාපාසිං එවන්නාමො එවඞ්ගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති."

ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සො එවමාහ: 'සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතා. තෙව සත්තා සඞ්කමන්ති සංසරන්ති චවන්ති උපපජ්ජන්ති, අත්ථිත්වෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආතප්පමච්චායෙ අනුයොගමච්චායෙ අප්පමාදමච්චායෙ සම්මාමනසිකාරමච්චායෙ තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසාමි යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි. සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො —පෙ— අනෙකානි'පි ජාතිසත-සහස්සානි 'අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො එවංගොත්තො -පෙ- ඉධූපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි: යථා සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතා. තෙව සත්තා සඞ්කමන්ති සංසරන්ති චවන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිත්වෙව සස්සතිසම"න්ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

---

1. උදපාදිං සී මූ.

38. දුතියෙ ච හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා ආතප්පම්භාය පධානම්භාය අනුයොගම්භාය අප්පමාදම්භාය සම්මාමනසිකාරම්භාය තථා-රූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ-නිවාසං අනුස්සරති—සෙය්‍යථිදං: එකම්පි සංවට්ටවිවට්ටං දෙ'පි සංවට්ට-විවට්ටානි තීණි'පි සංවට්ටවිවට්ටානි චත්තාරි'පි සංවට්ටවිවට්ටානි පඤ්ච'පි සංවට්ටවිවට්ටානි දස'පි සංවට්ටවිවට්ටානි 'අමුත්‍රාසිං එවන්නාමෙ එවඞ්ගොත්තා එවංවණ්ණා එවමාහාරා එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායු-පරියන්තා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්නාමෙ එවඞ්ගොත්තෙනා එවංවණ්ණා එවමාහාරා එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එව-මායුපරියන්තා. සො තතො චුතො ඉඛ්ඵපපන්නොා'ති.'' ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: 'සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සඞ්කාවන්ති සංසරන්ති චවන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිත්වෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු ? අහං හි ආතප්පම්භාය —පෙ— තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසාමි යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි—සෙය්‍යථිදං: එකම්පි —පෙ— දස'පි සංවට්ට-විවට්ටානි 'අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො —පෙ— ඉඛ්ඵපපන්නොා'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනා'පාහං එතං ජානාමි යථා සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨා-යිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සඞ්කාවන්ති සංසරන්ති චවන්ති උපපජ්ජන්ති. අත්ථිත්වෙව සස්සතිසමං'ති.''

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

39. තතියෙ ච හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමන්වාය පධානමන්වාය අනුයොගමන්වාය අප්පමාදමන්වාය සම්මාමනසිකාරමන්වාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති — සෙය්‍යථිදං: දස'පි සංවට්ටවිවට්ටානි පීසතිම්පි සංවට්ටවිවට්ටානි තිංසම්පි සංවට්ටවිවට්ටානි චත්තාරීසම්පි සංවට්ටවිවට්ටානි "අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛ-දුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.[1] තත්‍රාපාසිං එවන්නාමො එවඞ්ගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවං-සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නො'ති." ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: "සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතා. තෙව සත්තා සඞ්කමන්ති සංසරන්ති චවන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිත්වෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආතප්පමන්වාය —පෙ— තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසාමි යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි— සෙය්‍යථිදං: දස'පි සංවට්ටවිවට්ටානි —පෙ— චත්තාරීසම්පි සංවට්ටවිවට්ටානි 'අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො —පෙ— ඉධූපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනා මහං එතං ජානාමි: යථා සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතා තෙව සත්තා සඞ්කමන්ති සංසරන්ති චවන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිත්වෙව සස්සතිසමං'ති."

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්ති.

40. චතුත්ථෙ ච හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්ති.?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තක්කී හොති වීමංසී. සො තක්කපරියාහතං වීමංසානුචරිතං සයංපටිභානං එවමාහ: 'සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතා. තෙව සත්තා සඞ්කමන්ති සංසරන්ති චවන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිත්වෙව සස්සතිසමන්ති.

---

1. උදපාදිං, සී මූ.

ඉදං භික්ඛවෙ වත්‍ථුඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්ති.

41. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්ති වත්‍ථූහි වත්‍ථූනි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව වත්‍ථූහි වත්‍ථූනි එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන නත්‍ථි ඉතො බහිද්ධා.

42. තඤ්ච භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: 'ඉමෙ ඛො දිට්ඨිට්ඨානා එවංගහිතා එවංපරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා'ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තඤ්ඤෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්‍ථඞ්ගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

43. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා[1] අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිත වෙදනීයා[2] යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

පඨමභාණවාරං

---

44. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්ච-අසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්ති වත්‍ථූහි වත්‍ථූනි. නෙව හොතෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ඟම්ම කිම්ආරබ්භ එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්ති වත්‍ථූහි වත්‍ථූනි. ?

---

2. පණීතා, ම ජ සං.
3. වෙදනියා, ම ජ සං.

45. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාචි කරහචි දීඝස්ස අද්ධුනො අච්චයෙන අයං ලොකො සංවට්ටති. සංවට්ටමානෙ ලොකෙ යෙභුය්‍යෙන සත්තා ආභස්සරසංවත්තනිකා හොන්ති. තෙ තත්ථ හොන්ති මනොමයා පීතිභක්ඛා සයංපභා අන්තලික්ඛචරා සුභට්ඨායිනො චිරං දීඝමද්ධානං තිට්ඨන්ති.

හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාචි කරහචි දීඝස්ස අද්ධුනො අච්චයෙන අයං ලොකො විවට්ටති. විවට්ටමානෙ ලොකෙ සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මවිමානං පාතුභවති. අථඤ්ඤතරො සත්තො ආයුක්ඛයා වා පුඤ්ඤක්ඛයා වා ආභස්සරකායා චවිත්වා සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජති. සො තත්ථ හොති මනොමයො පීතිභක්ඛො සයංපභො අන්තලික්ඛචරො සුභට්ඨායී චිරං දීඝමද්ධානං තිට්ඨති. තස්ස තත්ථ එකකස්ස දීඝරත්තං නිබ්බුසිතත්තා අනභිරති පරිතස්සනා උපපජ්ජති: 'අහො වත අඤ්ඤෙපි සත්තා ඉත්ථත්තං ආගච්ඡෙය්‍යුන්ති'. අථ අඤ්ඤතරෙ'පි සත්තා ආයුක්ඛයා වා පුඤ්ඤක්ඛයා වා ආභස්සරකායා චවිත්වා බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජන්ති තස්ස සත්තස්ස සහව්‍යතං. තෙ'පි තත්ථ හොන්ති මනොමයා පීතිභක්ඛා සයංපභා අන්තලික්ඛචරා සුභට්ඨායිනො චිරං දීඝමද්ධානං තිට්ඨන්ති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සත්තො පඨමං උපපන්නො තස්ස එවං හොති: 'අහමස්මි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදත්ථුදසො වසවත්තී ඉස්සරො කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජිතා[1] වසී පිතා භූතභව්‍යානං. මයා ඉමෙ සත්තා නිම්මිතා. තං කිස්ස හෙතු? මමං හි පුබ්බෙ එතදහොසි: අහො වත අඤ්ඤෙපි සත්තා ඉත්ථත්තං ආගච්ඡෙය්‍යුන්ති. ඉති මමඤ්ච[2] මනොපණිධි. ඉමෙ ච සත්තා ඉත්ථත්තං ආගතා'ති. යෙ'පි තෙ සත්තා පච්ඡා උපපන්නා[3] තෙසම්පි එවං හොති: අයං ඛො භවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදත්ථුදසො වසවත්තී ඉස්සරො කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජිතා වසී පිතා භූතභව්‍යානං. ඉමිනා මයං හොතා බ්‍රහ්මුණා නිම්මිතා. තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි මයං අද්දසාම ඉධ පඨමං උපපන්නං. මයං පනම්හා පච්ඡා උපපන්නා'ති.

---

1. සංජිතා. PTS.
2. මම ච. මජ්ඣං.
3. උපපන්නකා. සී මූ. 1.

46. තත්‍ර භික්ඛවේ යෝ සෝ සත්තෝ පඨමං උපපන්නෝ, සෝ දීඝායු-කතරෝ ච හොති වණ්ණවන්නතරෝ ච මහෙසක්ඛතරෝ ච. යෙ පන තෙ සත්තා පච්ඡා උපපන්නා, තෙ අප්පායුකතරා ච හොන්ති දුබ්බණ්ණතරා ච අප්පෙසක්ඛතරා ච. ඨානං ඛෝ පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤතරෝ සත්තෝ තම්හා කායා චවිත්වා ඉත්ථත්තං ආගච්ඡති.

ඉත්ථත්තං ආගතෝ සමානෝ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෝ සමානෝ ආතප්පමන්වාය පධානමන්වාය අනුයොග-මන්වාය අප්පමාදමන්වාය සම්මාමනසිකාරමන්වාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ තං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, තතෝ පරං නානුස්සරති. සෝ එවමාහ:

'යෝ ඛෝ සෝ භවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතෝ අඤ්ඤදත්ථුදසෝ වසවත්තී ඉස්සරෝ කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨෝ සජ්ජිතා වසී පිතා භූත-භව්‍යානං, යෙන මයං හොතා බ්‍රහ්මුණා නිම්මිතා, සෝ නිච්චෝ ධ්‍රුවෝ සස්සතෝ අවිපරිණාමධම්මෝ සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සති. යෙ පන මයං අහුම්හා තෙන හොතා බ්‍රහ්මුණා නිම්මිතා, තෙ මයං අනිච්චා අද්ධුවා අප්පායුකා චවනධම්මා ඉත්ථත්තං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

47. දුතියෙ ච හොන්තෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ආගම්ම කිම්ආරබ්භ එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති ?

සන්ති භික්ඛවෙ ඛිඩ්ඩාපදොසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං හස්ස-ඛිඩ්ඩාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං අතිවෙලං හස්සඛිඩ්ඩාරතිධම්ම-සමාපන්නානං විහරතං සති මුස්සති. සතියා සම්මොසා තෙ දෙවා තම්හා කායා චවන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤතරෙ සත්තෙ තම්හා කායා චවිත්වා ඉත්ථත්තං ආගච්ඡති. ඉත්ථත්තං ආගතෙ සමානෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෙ සමානෙ ආතප්පමන්වාය පධානමන්වාය අනුයොගමන්වාය අප්පමාදමන්වාය සම්මාමනසි-කාරමන්වාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ තං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති, තතො පරං නානුස්සරති.

සො එවමාහ: යෙ ඛො තෙ හොන්තා දෙවා න ඛිඩ්ඩාපදොසිකා, තෙ න අතිවෙලං හස්සඛිඩ්ඩාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං න අතිවෙලං හස්සඛිඩ්ඩාරතිධම්මසමාපන්නානං විහරතං සති න මුස්සති. සතියා අසම්මොසා තෙ දෙවා තම්හා කායා න චවන්ති, නිච්චා ධ්‍රුවා සස්සතා අවිපරිණාමධම්මා සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සන්ති. යෙ පන මයං අහුම්හ ඛිඩ්ඩාපදොසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං හස්සඛිඩ්ඩාරතිධම්මසමාපන්නා විහරිම්හ. තෙසං නො අතිවෙලං හස්සඛිඩ්ඩාරතිධම්මසමාපන්නානං විහරතං සති මුස්සි. සතියා සම්මොසා එවං මයං තම්හා කායා චුතා අනිච්චා අද්ධුවා අපාය්‍යකා චවනධම්මා ඉත්ථත්තං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

48. තතියෙ ච හොතෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ආගම්ම කිම්ආරබ්භ එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති?

සන්ති භික්ඛවෙ මනොපදොසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤ-මඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි චිත්තානි පදූසෙන්ති. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤමහි පදුට්ඨචිත්තා කිලන්තකායා කිලන්තචිත්තා. තෙ දෙවා තම්හා කායා චවන්ති.

ඨානං ඛෝ පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤතරෝ සත්තෝ තම්හා කායා චවිත්වා ඉත්ථත්තං ආගච්ඡති. ඉත්ථත්තං ආගතෝ සමානෝ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ආගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෝ සමානෝ ආතප්පමන්වාය පධානමන්වාය අනුයොගමන්වාය අප්පමාදමන්වාය සම්මා-මනසිකාරමන්වාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ නං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති නතෝ පරං නානුස්සරති.

සෝ එවමාහ: යෙ ඛෝ තෙ හොන්තෙ දෙවා න මනොපදොසිකා, තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි අප්පදුට්ඨචිත්තා අකිලන්ත-කායා අකිලන්තචිත්තා. තෙ දෙවා තම්හා කායා න චවන්ති නිච්චා ධුවා සස්සතා අවිපරිණාමධම්මා සස්සතීසමං තථෙව ඨස්සන්ති. යෙ පන මයං අම්හ මනොපදොසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායිම්හ. තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායනතා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි[1] චිත්තානි පදූසිම්හ. තෙ මයං අඤ්ඤමඤ්ඤමහි පදුට්ඨචිත්තා කිලන්තකායා කිලන්තචිත්තා එවං තම්හා කායා චුතා අනිච්චා අද්ධුවා අප්පායුකා චවනධම්මා ඉත්ථත්තං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

49. චතුත්ථෙ ච හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා තක්කී හොති වීමංසී. සෝ තක්කපරියාහතං වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං එවමාහ: යං ඛෝ ඉදං වුච්චති චක්ඛුන්ති'පි සොතන්ති'පි ඝාණන්ති'පි ජිව්හාති'පි කායොති'පි, අයං අත්තා අනිච්චෝ අද්ධුවෝ අසස්සතෝ විපරිණාමධම්මෝ. යං ච ඛෝ ඉදං වුච්චති චිත්තන්ති වා මනොති වා විඤ්ඤාණන්ති වා අයං අත්තා නිච්චෝ ධුවෝ සස්සතෝ අවිපරිණාමධම්මෝ සස්සතීසමං තථෙව ඨස්සති ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුත්ථං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

---

1. අඤ්ඤමඤ්ඤං. සීමු.

ඉමෙ ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලෝකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි.

යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලෝකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතූහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. තත්‍රි ඉතො බහිද්ධා.

50. තඤ්ච භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: "ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගහිතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා"ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානතං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තංයෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදා විමුත්තෙතා භික්ඛවෙ තථාගතො.

51. ඉමෙ ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙසං තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

52. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලෝකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි. තෙ ච හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලෝකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා ආතප්පමන්නාය පධානමන්නාය අනුයොගමන්නාය අප්පමාදමන්නාය සම්මාමනසිකාරමන්නාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලෝකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: "අනන්තවා අහං ලොකො පරිවට්ටුමෙ. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආතප්පමන්නාය -පෙ- තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසාමි යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලෝකස්මිං විහරාමි. ඉමිනා මහං එතං ජානාමි: යථා අනන්තවා අයං ලොකො පරිවට්ටුමෙ"ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලෝකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති.

53. දුතියෙ ච හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමත්තාය පධානමත්තාය අනුයොගමත්තාය අප්පමාදමත්තාය සම්මාමනසිකාරමත්තාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති, යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: "අනන්තො අයං ලොකො අපරියන්තො. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: අන්තවා අයං ලොකො පරිවට්ටුමෙ'ති, තෙසං මුසා. අනන්තො අයං ලොකො අපරියන්තො. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආතප්පමත්තාය -පෙ- තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසාමි යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි යථා අනන්තො අයං ලොකො අපරියන්තො'ති."

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති.

54. තතියෙ ච හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමත්තාය පධානමත්තාය අනුයොගමත්තාය අප්පමාදමත්තාය සම්මාමනසිකාරමත්තාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති, යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ උද්ධමධො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති තිරියං අනන්තසඤ්ඤී. සො එවමාහ: "අන්තවා ච අයං ලොකො අනන්තො ච. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: 'අන්තවා අයං ලොකො පරිවට්ටුමෙ'ති, තෙසං මුසා. යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: 'අනන්තො අයං ලොකො අපරියන්තො'ති, තෙසම්පි මුසා. අන්තවා ච අයං ලොකො අනන්තො ච. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආතප්පමත්තාය -පෙ- තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසාමි යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ උද්ධමධො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි තිරියං අනන්තසඤ්ඤී. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි: යථා අන්තවා ච අයං ලොකො අනන්තො" ච'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති.

55. චතුත්ථෙ ච හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අනන්තානන්තිකා අනන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා තක්කී හොති වීමංසී. සෝ තක්කපරියාහතං වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං එවමාහ: "නෙව්වයං ලොකෝ අනන්තවා න පනානන්තෙත්ථ. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: 'අනන්තවා අයං ලොකෝ පරිවට්ටුමෝ'ති, තෙසං මුසා. යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: 'අනන්තෙත්ථා අයං ලොකෝ අපරියන්තෙත්ථා'ති, තෙසම්පි මුසා. යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: 'අනන්තවා ච අයං ලොකෝ අනන්තෙත්ථා චා'ති තෙසම්පි මුසා. නෙව්වයං ලොකෝ අනන්තවා න පනානන්තෙත්ථා"ති.

ඉදං භික්ඛවෙ වත්ථුඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අනන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති.

56. ඉමෙහි ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අනන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි චත්තූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතූහි චත්තූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතෝ බහිද්ධා.

57. තඤ්ච ඛෝ භික්ඛවෙ තථාගතෝ පජානාති: "ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගහිතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවං අභිසම්පරායා"ති. තඤ්ච තථාගතෝ පජානාති, තතෝ ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතෝ චස්ස පච්චත්තඤ්ඤෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදා විමුත්තත්තා භික්ඛවෙ තථාගතෝ.

58. ඉමෙ ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා යෙ තථාගතෝ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙ හි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

59. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං වතුඞ්ගි වත්ථුඞ්ගි. තෙ ච හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අමරාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං වතුඞ්ගි වත්ථුඞ්ගි?

60. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. තස්ස එවං හොති: "අහං ඛො ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාමි. ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාමි. අහඤ්චව ඛො පන ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්තෙනා, ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්තෙනා, ඉදං කුසලන්ති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලන්ති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ථ මෙ අස්ස ඡන්දො වා රාගො වා දොසො වා පටිඝො වා. යත්ථ මෙ අස්ස ඡන්දො වා රාගො වා දොසො වා පටිඝො වා, තං මම්මස්ස මුසා. යං මම්මස්ස මුසා, සො මම්මස්ස විඝාතො. යො මම්මස්ස විඝාතො, සො මම්මස්ස අන්තරායො" ති.

ඉති සො මුසාවාදභයා මුසාවාදපරිජෙගුච්ඡා නෙව්දං කුසලන්ති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලන්ති ව්‍යාකරොති. තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජති අමරාවික්ඛෙපං: "එවම්පි මෙ නො. තථා'ති'පි මෙ නො. අඤ්ඤථා'ති'පි මෙ නො. නො'ති'පි මෙ නො. නො නො'ති'පි මෙ නො" ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං.

61. දුතියෙ ච හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අමරාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. තස්ස එවං හොති: "අහං ඛො ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාමි. ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාමි. අහඤ්චව ඛො පන ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්තෙනා, ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්තෙනා, ඉදං කුසලන්ති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලන්ති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ථ මෙ අස්ස ඡන්දො වා රාගො වා දොසො වා පටිඝො වා. යත්ථ මෙ අස්ස ඡන්දො වා රාගො වා දොසො වා පටිඝො වා, තං මම්මස්ස උපාදානං. යං මම්මස්ස උපාදානං, සො මම්මස්ස විඝාතො. යො මම්මස්ස විඝාතො, සො මම්මස්ස අන්තරායො" ති.

ඉති සෝ උපාදානහේතු උපාදානපරිජෙගුච්ඡා නෙව්දං කුසලන්ති ව්‍යාකරෝති. න පනිදං අකුසලන්ති ව්‍යාකරොති. තස්ස තස්ස පඤ්හං පුට්ඨෝ සමානෝ වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජති අමරාවික්ඛෙපං: "එවම්පි මේ නෝ. තථා'ති'පි මේ නෝ. අඤ්ඤථා'ති'පි මේ නෝ. නෝ'ති'පි මෙනෝ. නෝ නෝ'ති'පි මේ නෝ" ති.

ඉදං භික්ඛවේ දුතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා තස්ස තස්ස පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං.

62. තතියෙ ච හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අමරාවික්ඛෙපිකා තස්ස තස්ස පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං?

ඉධ භික්ඛවේ එකච්චෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාති. ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාති. තස්ස එවං හොති: "අහං ඛෝ ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාමි. ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානාමි. අහඤ්චේව ඛෝ පන ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්තෙනා, ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නප්පජානන්තෙනා, ඉදං කුසලන්ති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලන්ති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, සන්ති හි ඛෝ පන සමණබ්‍රාහ්මණා පණ්ඩිතා නිප්පණා කතපරප්පවාදා වාලවෙධිරූපා වොභින්දන්නා මඤ්ඤේ චරන්ති පඤ්හුග්ගතෙන දිට්ඨිගතානි, තෙ මං තත්ථ සමනුයුඤ්ජෙය්‍යුං සමනුගාහෙය්‍යුං සමනුභාසෙය්‍යුං. යෙ මෙ තත්ථ සමනුයුඤ්ජෙය්‍යුං සමනුගාහෙය්‍යුං සමනුභාසෙය්‍යුං, නෙසාහං න සම්පායෙය්‍යං. යෙසාහං න සම්පායෙය්‍යං, සෝ මම්ඝ විඝාතෝ. යෝ මම්ඝ විඝාතෝ, සෝ මම්ඝ අන්තරායෝ"ති.

ඉති සෝ අනුයොගහේතු අනුයොගපරිජෙගුච්ඡා නෙව්දං කුසලන්ති ව්‍යාකරෝති. න පනිදං අකුසලන්ති ව්‍යාකරොති. තස්ස තස්ස පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජති අමරාවික්ඛෙපං: "එවම්පි මේ නෝ. තථා'ති'පි මේ නෝ. අඤ්ඤථා'ති'පි මේ නෝ. නෝ'ති'පි මේ නෝ. නෝ නෝ'ති'පි මේ නෝ"ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා තස්ස තස්ස පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං.

63. චතුත්ථෙ. ච හොතෙතං සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ගතිම කිම්අභිසම්පරායා අම්රාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අම්රාවික්ඛෙපං ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා මන්දෙ හොති මොමූහෙ. තෙ මන්දත්තා මොමූහත්තා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජති අම්රාවික්ඛෙපං: "අත්ථි පරෙ ලොකොති ඉති චෙ මං පුච්ඡසි, අත්ථි පරෙ ලොකොති ඉති චෙ මෙ අස්ස, අත්ථි පරෙ ලොකොති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. එවම්පි මෙ නො. තථාති'පි මෙ නො. අඤ්ඤථාති'පි මෙ නො. නොති'පි මෙ නො. නො නොති'පි මෙ නො. නත්ථි පරෙ ලොකොති ? -පෙ- අත්ථි ච නත්ථි ච පරෙ ලොකො ? -පෙ- අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අත්ථි ච නත්ථි ච සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- නෙවත්ථි න නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- අත්ථි ච නත්ථි ච සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- නෙවත්ථි න නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- හොති තථාගතො පරම්මරණා ? -පෙ- න හොති තථාගතො පරම්මරණා ? -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරම්මරණා ? -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා ති ? ඉති චෙ මං පුච්ඡසි "නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණාති ඉති චෙ මෙ අස්ස, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණාති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. එවම්පි මෙ නො. තථාති'පි මෙ නො. අඤ්ඤථාති'පි මෙ නො. නොති'පි මෙ නො. නො නොති'පි මෙ නො" ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුත්ථං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අම්රාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අම්රාවික්ඛෙපං.

64. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අම්රාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති. අම්රා-වික්ඛෙපං චතූහි වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අම්රාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අම්රාවික්ඛෙපං, සබ්බ තෙ ඉමෙහෙව චතූහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. තත්ථ ඉමතා බහිද්ධා.

65. තඤ්ඤං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ''ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගහිතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා''ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තඤ්ඤෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදා විමුත්තත්තා භික්ඛවෙ තථාගතො.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්යුං.

66. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති දීපිං වප්පුගි. තෙ ච නොඤෙඤා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමඞ්ගම්ම කිමාරබ්භ අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති දීපිං වප්පුගි?

සන්ති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤසත්තා නාම දෙවා. සඤ්ඤුප්පාදා ච පන තෙ දෙවා තම්හා කායා චවන්ති. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අසඤ්ඤභෙරා සත්තා තම්හා කායා චවිත්වා ඉත්ථත්තං ආගච්ඡන්ති. ඉත්ථත්තං ආගතා සම්මතා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති. අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා සමානා ආතප්පමන්වාය පධානමන්වාය අනුයොගමන්වාය අප්පමාදමන්වාය සම්මාමනසිකාරමන්වාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං ඵුසති, යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ සඤ්ඤුප්පාදං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති. සො එවමාහ: ''අධිච්චසමුප්පන්නා අත්තා ච ලොකො ච. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි පුබ්බෙ නාහොසිං. සොඅම්හි එතරහි අභූත්වා සන්තත්තාය[1] පරිණතො''ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

---

1. සන්තත්තාය, කත්ථචි.

67. දුතියෙ ච හොන්තෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙවා සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා තක්කී හොති වීමංසී. සො තක්කපරියාහතං වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං එවමාහ: "අධිච්චසමුප්පන්නෙ අත්තා ච ලොකෙ චා"ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ඨානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති.

68. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති දිට්ඨි වත්ථූහි.

යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙනෙව දිට්ඨි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතො බහිද්ධා.

69. තඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ-* යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූවවං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

70. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අවක්ඛාරසහි වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකප්පිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අවක්ඛාරසහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතො බහිද්ධා.

71. තඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති "ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගහිතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා"ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තඤ්ඤෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදාවිමුත්තත්තා භික්ඛවෙ තථාගතො.

---

* 65 ජෙදෙ ඔලොකෙතබ්බං.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුවවං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

72. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකප්පිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති චතුවත්තාරීසාය වත්ථුහි. තෙ ච හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ අපරන්තකප්පිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති චතුවත්තාරීසාය වත්ථුහි?

73. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති සොළසහි වත්ථුහි. තෙ ච හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති සොළසහි වත්ථුහි?

රූපී අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙන්ති. අරූපී අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙන්ති. රූපී ච අරූපී ච අත්තා හොති -පෙ-. නෙව රූපී නාරූපී අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා ච අනන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. නෙවන්තවා[1] නානන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. එකත්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. නානත්ත-සඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. පරිත්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. අප්පමාණසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තසුඛී අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තදුක්ඛී අත්තා හොති -පෙ-. සුඛදුක්ඛී අත්තා හොති -පෙ-. අදුක්ඛමසුඛී අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙන්ති.

---

1. නෙවන්තවා ච. සබ්බත්ථ.

74. ඉමෙහි ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති සොළසහි වත්ථූහි.

යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව සොළසහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතො බහිද්ධා.

75. තඤ්චිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති "ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගහිතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා"ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. -තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තඤ්ඤෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථඞ්ගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදා විමුත්තත්තා භික්ඛවෙ තථාගතො.

76. ඉමෙ ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

දුතියභාණවාරං.

77. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි. තෙ ච හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි?

78. 'රූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා අසඤ්ඤී' ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'අරූපි අත්තා හොති -පෙ-. රූපි ච අරූපි ච අත්තා හොති -පෙ-. නෙව රූපි නාරූපි අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා ච අනන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. නෙවන්තවා නානන්තවා අත්තා හොති ආරොගො පරම්මරණා අසඤ්ඤී ති නං පඤ්ඤපෙන්ති.

79. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතො බහිද්ධා.

80. තයිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

81. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි. තෙ ච හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි?

82. "රූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී'ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'අරූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී'ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'රූපි ච අරූපි ච අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී'ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'නෙවරූපි නාරූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී'ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'අන්තවා අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී'ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'අනන්තවා අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී'ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'අන්තවා ච අනන්තවා ච අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී'ති නං පඤ්ඤපෙන්ති. 'නෙවන්තවා නානන්තවා අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤී නාසඤ්ඤී" ති නං පඤ්ඤපෙන්ති.

83. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතො බහිද්ධා

84. තයිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

85. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡෙදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති සත්තභි වත්ථූහි. තෙ ච හොන්තෙතං සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්හගම්ම කිම්හරබ්භ උච්ඡෙදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති සත්තභි වත්ථූහි?

86. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා එවංවාදී හොති එවංදිට්ඨි: 'සතො ඛො හො අයං අත්තා රූපි චාතුම්මහාභූතිකො මාතාපෙත්තිකසම්භවො කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති. න හොති පරම්මරණා. එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සම්මා සමුච්ඡින්නො හොති' ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති.

87. තමෙකෙ එවමාහ: 'අත්ථි ඛො හො එසා අත්තා යං ත්වං වදෙසි තෙසො නත්ථීති වදාමි. නො ච ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා සම්මා සමුච්ඡින්නො හොති. අත්ථි ඛො හො අඤ්ඤො අත්තා දිබ්බො රූපි කාමාවචරො කබළීඞ්කාරාහාරභක්ඛො, තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි. තම්හං ජානාමි පස්සාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න හොති පරම්මරණා. එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සම්මා සමුච්ඡින්නො හොති' ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති.

88. තමෙකෙ එවමාහ: 'අත්ථි ඛො හො එසො අත්තා යං ත්වං වදෙසි. න සො නත්ථීති වදාමි. නො ච ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා සම්මා සමුච්ඡින්නො හොති. අත්ථි ඛො හො අඤ්ඤො අත්තා දිබ්බො රූපි මනොමයො සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගී අහීනින්ද්‍රියො. තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න හොති පරම්මරණා. එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සම්මා සමුච්ඡින්නො හොති' ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති.

89. තම්පෙකෙ එවමාහ: 'අත්ථි ඛො හො එසො අත්තා යං ත්වං වදෙසි. න සො නත්ථීති වදාමි. නො ච ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා සම්මා සමුච්ඡින්නො හොති. අත්ථි ඛො හො අඤ්ඤො අත්තා සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා[2] නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තං ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනූපගො. තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න හොති පරම්මරණා. එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සම්මා සමුච්ඡින්නො හොති' ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති.

---

1. කබළීකාරාහාර භක්ඛො, මජ්ඣං 2. අත්ථඞ්ගමා, මජ්ඣං.

90. තම්ඤේඤ්ඤ එවමාහ: 'අත්ථි ඛෝ හෝ එසෝ අත්තා යං ත්වං වදෙසි. නෙසෝ නත්ථීති වදාමි. නෝ ච ඛෝ හෝ අයං අත්තා එත්තාවතා සම්මා සමුච්ඡින්නෝ හොති. අත්ථි ඛෝ හෝ අඤ්ඤෝ අත්තා සබ්බසෝ ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම අත්තනං විඤ්ඤත්තියාති විඤ්ඤත්තිසුඤ්ඤතායතනූපගෝ. තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සෝ ඛෝ හෝ අත්තා යතෝ කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න හොති පරම්මරණා. එත්තාවතා ඛෝ හෝ අයං අත්තා සම්මා සමුච්ඡින්නෝ හොතී'ති. ඉත්ථෙකෙ සතෝ සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති.

91. තම්ඤේඤ්ඤ එවමාහ: 'අත්ථි ඛෝ හෝ එසෝ අත්තා යං ත්වං වදෙසි. න සෝ නත්ථීති වදාමි. නෝ ච ඛෝ හෝ අයං අත්තා එත්තාවතා සම්මා සමුච්ඡින්නෝ හොති. අත්ථි ඛෝ හෝ අඤ්ඤෝ අත්තා සබ්බසෝ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනූපගෝ තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සෝ ඛෝ හෝ අත්තා යතෝ කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න හොති පරම්මරණා. එත්තාවතා ඛෝ හෝ අයං අත්තා සම්මා සමුච්ඡින්නෝ හොතී'ති. ඉත්ථෙකෙ සතෝ සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති.

92. තම්ඤේඤ්ඤ එවමාහ: 'අත්ථි ඛෝ හෝ එසෝ අත්තා යං ත්වං වදෙසි. නෙසෝ නත්ථීති වදාමි. නෝ ච ඛෝ හෝ අයං අත්තා එත්තාවතා සම්මා සමුච්ඡින්නෝ හොති. අත්ථි ඛෝ හෝ අඤ්ඤෝ අත්තා සබ්බසෝ ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම සන්තමෙතං පණීතමෙතන්ති නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපගෝ. තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සෝ ඛෝ හෝ අත්තා යතෝ කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජති විනස්සති න හොති පරම්මරණා. එත්තාවතා ඛෝ හෝ අයං අත්තා සම්මා සමුච්ඡින්නෝ හොතී'ති. ඉත්ථෙකෙ සතෝ සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති.

93. ඉමෙහි ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡෙදවාදා සතෝ සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති සත්තහි වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උච්ඡෙදවාදා සතෝ සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව සත්තහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතෝ බහිද්ධා.

94. තයිදං භික්ඛවෙ තථාගතෝ පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

95. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතෝ සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති පඤ්චහි වත්ථූහි. තෙ ච හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගම්ම කිමාරබ්භ දිට්ඨධම්මනිබ්බා-නවාදා සතෝ සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති පඤ්චහි වත්ථූහි?

96. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී හොති එවංදිට්ඨී 'යතො ඛො හො අයං අත්තා පඤ්චහි කාමගුණෙහි සමප්පිතො සමඞ්ගිභූතො පරිවාරෙති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තො හොති'ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති.

97 තමෙනං එවමාහ: 'අත්ථි ඛො හො එසා අත්තා යං ත්වං වදෙසි. තෙසො නත්ථීති වදාමි. නො ච ඛො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තො හොති. තං කිස්ස හෙතු? කාමා හි හො අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා තෙසං විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උප්පජ්ජන්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා යතො ඛො හො අයං අත්තා විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තො හොති'ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති.

98. තමෙනං එවමාහ: 'අත්ථි ඛො හො එසා අත්තා යං ත්වං වදෙසි. තෙසො නත්ථීති වදාමි. නො ච ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තො හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තත්ථ විතක්කිතං විචාරිතං එතෙතෙතං ඔළාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්ම-නිබ්බානං පත්තො හොති'ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්ම-නිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති.

99. තමෙනං එවමාහ: 'අත්ථි ඛො හො එසො අත්තා යං ත්වං වදෙසි. තෙසො නත්ථීති වදාමි. නො ච ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තො හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තත්ථ පීතිගතං චෙතසො උබ්බිල්ලාවිතත්තං එතෙතෙතං ඔළාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො සුඛං ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තො හොති'ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති.

100. තම්ඤ්ඤෙ එවමාහ: 'අත්ථි ඛෝ හෝ එසෝ අත්තා, යං ත්වං වදෙසි, නෙසෝ නත්ථීති වදාමි. නෝ ච ඛෝ හෝ අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තෝ හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තත්ථ සුඛමිති වෙතසෝ ආභොගෝ එතතෙතං ඔළාරිකං අක්ඛායති. යතෝ ඛෝ හෝ අයං අත්තා සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා[1] අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛෝ හෝ අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පත්තෝ හොතී'ති. ඉත්ථෙකෙ සතෝ සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති.

101. ඉමෙහි ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතෝ සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති පඤ්චහි වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතෝ සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව පඤ්චහි වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතෝ බහිද්ධා.

102. තඤ්චිදං භික්ඛවෙ තථාගතෝ පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

103. ඉමෙහි ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකප්පිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති චතුවත්තාරීසාය වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරන්තකප්පිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුවත්තාරීසාය වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතෝ බහිද්ධා.

104. තඤ්චිදං භික්ඛවෙ තථාගතෝ පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

105. ඉමෙහි ඛෝ තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති ඣාසවට්ඨියා වත්ථූහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ඣාසවට්ඨියා වත්ථූහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන. නත්ථි ඉතෝ බහිද්ධා.

---

1. අත්ථඞ්ගමා. කත්ථචි පොත්ථකෙසු.

106. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ආගතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා'ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චිස්ස පච්චත්තඤ්ඤෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදාවිමුත්තත්තා භික්ඛවෙ තථාගතො.

107. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්යුං.

108. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤාණං අපස්සනං වෙදයිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව

109. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤාණං අපස්සනං වෙදයිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

110. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤාණං අපස්සනං වෙදයිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

111. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා තත්ථ[1] තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං චතූහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤාණං අපස්සනං වෙදයිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

---

1. තත්‍ර තත්‍ර. සෙස්සුපි පොත්ථකෙසු

112. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති ඉමිහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

113. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං අරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

114. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා, උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති සොළසහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

115. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා, උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

116. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා, උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

117. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡෙදවාදා, සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති සත්තහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

118. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා, සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති පඤ්චහි වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

119. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකප්පිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති චතුවත්තාරීසාය වත්ථූහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්ඵන්දිතමෙව.

120. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති ඛාසටීයා වත්තුහි, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපස්සතං වෙදයිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතඤ්ඵන්දිතමෙව.

121. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති වත්තුහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

122. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති වත්තුහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

123. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති වත්තුහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

124. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා තත්‍ර තත්‍ර පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං වත්තුහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

125. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා අධිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති දුවිහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

126. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

127. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති සොළසහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

128. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්තුහි, තදපි එස්සපච්චයා.

129. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤීං නාසඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි, තදපි එසෙවපවවයා.

130. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡෙදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති සත්තහි වත්ථූහි, තදපි එසෙවපවවයා.

131. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති පඤ්චහි වත්ථූහි, තදපි එසෙවපවවයා.

132. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකප්පිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති චතුවත්තාරීසාය වත්ථූහි, තදපි එසෙවපවවයා.

133. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසහි වත්ථූහි, තදපි එසෙවපවවයා.

134. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

135. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

136. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්ති චතූහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

137. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්හං පුට්ඨා සමානා වාචාවික්ඛෙපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං චතූහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

138. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිවචසමුප්පන්නිකා අධිවචසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති දළ්හි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

139. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

140. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති සොළසහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

141. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

142. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙන්ති අට්ඨහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

143. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡෙදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡෙදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙන්ති සත්තහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

144. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙන්ති පඤ්චහි වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

145. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකප්පිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති චතුවත්තාරීසාය වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

146. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති ඛාසට්ඨියා වත්ථූහි, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර ඵස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

147. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්ති වත්ථූහි, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තානන්තිකා, යෙ 'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවික්ඛෙපිකා, යෙ 'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පන්නිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා, යෙ 'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤීවාදා, යෙ 'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤීවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාදා, යෙ 'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්ඡෙදවාදා, යෙ 'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා, යෙ 'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකප්පිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා ච, පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨීනං පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අභාසවජීයා වත්ථූහි, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ඡාසවජීයා වත්ථූහි අන්තොජාලිකතා එත්ථ සිතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති.] එත්ථ පරියාපන්නා අන්තොජාලිකතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති.]* සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දක්ඛො කෙවට්ටො වා කෙවට්ටන්තෙවාසී වා සුඛුමච්ඡිකෙන ජාලෙන පරිත්තං උදකදහං ඔත්ථරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: "යෙ ඛො කෙචි ඉමස්මිං උදකදහෙ ඔළාරිකා පාණා, සබ්බෙ තෙ අන්තොජාලිකතා එත්ථ සිතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති]. එත්ථ පරියාපන්නා අන්තොජාලිකතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති"]ති.] * එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨීනං පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ඡාසවජීයා වත්ථූහි අන්තොජාලිකතා එත්ථ සිතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති.]* එත්ථ පරියාපන්නා අන්තොජාලිකතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති.]*

148. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨීනං පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතානි අධිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ඡාසවජීයා වත්ථූහි අන්තොජාලිකතා එත්ථ සිතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති.]* එත්ථ පරියාපන්නා අන්තොජාලිකතා 'ව උම්මුජ්ජමානා උම්මුජ්ජන්ති, [නිම්මුජ්ජමානා නිම්මුජ්ජන්ති.]*

---

* [ ] ඔණහත්ථරිත පදානි පොත්ථකෙසු න දිස්සන්ති

149. උච්ඡින්නභවතණ්හිකෝ භික්ඛවෙ තථාගතස්ස කායෝ තිට්ඨති. යාවස්ස කායෝ ඨස්සති, තාව නං දක්ඛින්ති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙදා උද්ධං ජීවිතපරියාදානා න නං දක්ඛින්ති දෙවමනුස්සා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අම්බපිණ්ඩියා වණ්ටච්ඡින්නාය යානි කානිචි අම්බානි වණ්ටපටිබද්ධානි, සබ්බානි තානි තදන්වයානි හවන්ති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ උච්ඡින්නභවතණ්හිකෝ තථාගතස්ස කායෝ තිට්ඨති. යාවස්ස කායෝ ඨස්සති, තාව නං දක්ඛින්ති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙදා උද්ධං ජීවිතපරියාදානා න නං දක්ඛින්ති දෙවමනුස්සා'ති.

150. එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: 'අච්ඡරියං භන්තෙ, අබ්භුතං භන්තෙ, කො නාමායං භන්තෙ ධම්මපරියායො ?'ති

"තස්මාතිහ ත්වං ආනන්ද ඉමං ධම්මපරියායං අත්ථජාලන්ති'පි නං ධාරෙහි. ධම්මජාලන්ති'පි නං ධාරෙහි. බ්‍රහ්මජාලන්ති'පි නං ධාරෙහි. දිට්ඨිජාලන්ති'පි නං ධාරෙහි. අනුත්තරෝ සඞ්ගාමවිජයෝ'ති'පි නං ධාරෙහි"ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤමානෙ දසසහස්සී ලොකධාතු අකම්පිත්ථාති.

බ්‍රහ්මජාලසුත්තං නිට්ඨිතං පඨමං

2

සාමඤ්ඤඵලසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ජීවකඤ්ච කොමාරභච්චඤ්ච අම්බවනෙ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං අඩ්ඪතෙළසෙහි භික්ඛුසතෙහි. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තදහුපොසථෙ පණ්ණරසෙ කොමුදියා චාතුමාසිනියා පුණ්ණාය පුණ්ණමාය රත්තියා රාජාමච්චපරිවුතො උපරිපාසාදවරගතො නිසින්නො හොති. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තදහුපොසථෙ උදානං උදානෙසි:

"රමණීයා වත හො දොසිනා රත්ති, අභිරූපා වත හො දොසිනා රත්ති, දස්සනීයා වත හො දොසිනා රත්ති, පාසාදිකා වත හො දොසිනා රත්ති, ලක්ඛණඤ්ඤූ වත හො ජොසිනා රත්ති. කන්නු ඛවජ්ජ සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පසිරූපාසෙය්‍යාම යන්නො පසිරූපාසතො චිත්තං පසීදෙය්‍යා!"ති

2. එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව පූරණො කස්සපො සඞ්ඝී චෙව ගණී ච ගණාචරියො ච ඤාතො යසස්සී තිත්ථංකරො[1] සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතො අද්ධගතො වයොඅනුප්පත්තො. තං දෙවො පූරණං කස්සපං පසිරූපාසතු. අපෙවනාම දෙවස්ස පූරණං කස්සපං පසිරූපාසතො චිත්තං පසීදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හී අහොසි.

3. අඤ්ඤතරොපි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව මක්ඛලි ගොසාලො සඞ්ඝී චෙව ගණී ච ගණාචරියො ච ඤාතො යසස්සී තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතො අද්ධගතො වයොඅනුප්පත්තොඃ. තං දෙවො මක්ඛලිං ගොසාලං පසිරූපාසතු. අපෙවනාම දෙවස්ස මක්ඛලිං ගොසාලං පසිරූපාසතො චිත්තං පසීදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධඃ අජාතසත්තු තුණ්හී අහොසි.

---

1. නිත්ථකරො, බහූසු.

4. අඤ්ඤතරෝ ‘පි ඛෝ රාජාමච්චෝ රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වේදෙහිපුත්තං එතදවොච: ‘අයං දෙව **අජිතෝ** කෙසකම්බලෝ සඞ්ඝී චේව ගණී ච ගණාචරියෝ ච ඤාතෝ යසස්සී තිත්ථංකරෝ සාධුසම්මතෝ බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතෝ අද්ධගතෝ වයෝ අනුප්පත්තෝ. තං දෙවෝ අජිතං කෙසකම්බලං පසිරූපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස අජිතෝ කෙසකම්බලෝ පසිරූපාසනෝ චිත්තං පසීදෙය්යා’ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වේදෙහිපුත්තෝ තුණ්හී අහොසි.

5. අඤ්ඤතරෝ ‘පි ඛෝ රාජාමච්චෝ රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වේදෙහිපුත්තං එතදවොච: ‘අයං දෙව **පකුධෝ** කච්චායනෝ[1] සඞ්ඝී චේව ගණී ච ගණාචරියෝ ච ඤාතෝ යසස්සී තිත්ථංකරෝ සාධුසම්මතෝ බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතෝ අද්ධගතෝ වයෝ අනුප්පත්තෝ. තං දෙවෝ පකුධං කච්චායනං පසිරූපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස පකුධං කච්චායනං පසිරූපාසනෝ චිත්තං පසීදෙය්යා’ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වේදෙහිපුත්තෝ තුණ්හී අහොසි.

6. අඤ්ඤතරෝ ‘පි ඛෝ රාජාමච්චෝ රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වේදෙහිපුත්තං එතදවොච: ‘අයං දෙව **සඤ්ඣයෝ** බෙළට්ඨපුත්තෝ සඞ්ඝී චේව ගණී ච ගණාචරියෝ ච ඤාතෝ යසස්සී තිත්ථංකරෝ සාධුසම්මතෝ බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතෝ අද්ධගතෝ වයෝ අනුප්පත්තෝ. තං දෙවෝ සඤ්ඣයං බෙළට්ඨපුත්තං පසිරූපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස සඤ්ඣයං බෙළට්ඨපුත්තං පසිරූපාසනෝ චිත්තං පසීදෙය්යා’ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වේදෙහිපුත්තෝ තුණ්හී අහොසි.

7. අඤ්ඤතරෝ‘පි ඛෝ රාජාමච්චෝ රාජානං මාගධං අජාතසත්තුං වේදෙහිපුත්තං එතදවොච: ‘අයං දෙව නිගණ්ඨෝ **නාතපුත්තෝ** සඞ්ඝී චේව ගණී ච ගණාචරියෝ ච ඤාතෝ යසස්සී තිත්ථංකරෝ සාධුසම්මතෝ බහුජනස්ස රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතෝ අද්ධගතෝ වයෝ අනුප්පත්තෝ. තං දෙවෝ නිගණ්ඨං නාතපුත්තං පසිරූපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස නිගණ්ඨං නාතපුත්තං පසිරූපාසනෝ චිත්තං පසීදෙය්යා’ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගාධෝ අජාතසත්තු වේදෙහිපුත්තෝ තුණ්හී අහොසි.

8. තෙන ඛෝ පන සමයෙන **ජීවකෝ** කොමාරභච්චෝ රඤ්ඤෝ මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වේදෙහිපුත්තස්ස අවිදූරෙ තුණ්හීභූතෝ නිසින්නෝ හොති. අථ ඛෝ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වේදෙහිපුත්තෝ ජීවකං කොමාරභච්චං එතදවොච: ‘කිං පන සම්ම ජීවක කිං තුණ්හි ?’ති

---

1. කච්චානෝ, කත්ථචි.

"අයං දෙව භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ අම්හාකං අම්බවනෙ විහරති මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං අඩ්ඪතෙළසෙහි භික්ඛුසතෙහි. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: 'ඉති පි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා'ති. තං දෙවෝ භගවන්තං පඨිරූපාසතු. අපෙවනාම දෙවසා භගවන්තං පඨිරූපාසතො චිත්තං පඨිදෙය්‍යා"ති.

"තෙන හි සම්ම ජීවක හත්ථියානානි කප්පාපෙහි"ති.

9. 'එවං දෙවා'ති ඛො ජීවකො කොමාරභච්චො රඤ්ඤො මාගධස්‍ස අජාතසත්තුස්‍ස වෙදෙහිපුත්තස්‍ස පටිසුත්වා[1] පඤ්චමත්තානි හත්ථිනිකා-සතානි[2] කප්පාපෙත්වා රඤ්ඤො ච ආරොහණීයං නාගං, රඤ්ඤො මාගධස්‍ස අජාතසත්තුස්‍ස වෙදෙහිපුත්තස්‍ස පටිවෙදෙසි: 'කප්පිතානි ඛො තෙ දෙව හත්ථියානානි යස්‍ස 'දානි කාලං මඤ්ඤසී'ති.

අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්චන්නං හත්ථිනිකාසතානං පච්චෙකා ඉත්ථියො ආරොපෙත්වා ආරොහණීයං නාගං අභිරුහිත්වා උක්කාසු ධාරියාමාසු රාජගහමහා නිය්‍යාසි මහච්ච රාජානුභාවෙන. යෙන ජීවකස්‍ස කොමාරභච්චස්‍ස අම්බවනං තෙන පායාසි.

10. අථ ඛො රඤ්ඤො මාගධස්‍ස අජාතසත්තුස්‍ස වෙදෙහිපුත්තස්‍ස අවිදූරෙ අම්බවනස්‍ස අහුදෙව භයං අහු ජම්භිතත්තං අහු ලොමහංසො. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො භීතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො ජීවකං කොමාරභච්චං එතදවොච: 'කච්චි මං සම්ම ජීවක න වඤ්චෙසි? කච්චි මං සම්ම ජීවක න පලම්භෙසි? කච්චි මං සම්ම ජීවක න පච්චත්ථිකානං දෙසි? කථං හි නාම තාවමහතො භික්ඛුසඞ්ඝස්‍ස අඩ්ඪතෙළසානං භික්ඛුසතානං නෙව ඛිපිතසද්දො භවිස්සති න උක්කාසිතසද්දො න නිග්ඝොසො?"ති.

"මා භායි මහාරාජ[3] න තං දෙව වඤ්චෙමි. න තං දෙව පලම්භෙමි. න තං දෙව පච්චත්ථිකානං දෙමි. අභික්කමම මහාරාජ, අභික්කමම මහාරාජ. එතෙ මණ්ඩලමාළෙ[4] දීපා ඣායන්තී"ති.

---

1. පටිස්සුණිත්වා, මජ්ඣං. 2. හත්ථියා, සී හත්ථිනියා, කත්ථචි.
3. මා භායි මහාරාජ මා භායි මහාරාජ, සික්‍ඛි. 4. මණ්ඩලසාළෙ, මජ්ඣං.

11. අථ ඛෝ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ යාවතිකා නාගස්ස භූමි නාගෙන ගන්ත්වා නාගා පච්චොරොහිත්වා උත්තරේනෝ ‘ව යෙන මණ්ඩලමාළස්ස ද්වාරං තේනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ජීවකං කොමාරභච්චං එතදවොච: කහං පන සම්ම ජීවක භගවා?ති.

“එසෝ මහාරාජ භගවා. එසෝ මහාරාජ භගවා මජ්ඣිමං ථම්භං නිස්සාය පුරත්ථාභිමුඛෝ නිසින්නෝ පුරක්ඛතෝ භික්ඛුසඞ්ඝස්සා”ති.

12. අථ ඛෝ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ යෙන භගවා තේනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතෝ ඛෝ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ තුණ්හීභූතං තුණ්හීභූතං භික්ඛුසඞ්ඝං අනුවිලෝකෙත්වා රහදම්ව විප්පසන්නං, උදානං උදානෙසි: ‘ඉමිනා මේ උපසමෙන උදායිභද්දෝ[1] කුමාරෝ සමන්නාගතෝ හොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඞ්ඝෝ සමන්නාගතෝ’ති.

“අගමා ඛෝ ත්වං මහාරාජ යථාපෙමං”ති?

“පියෝ මේ භණෙත උදායිභද්දෝ[1] කුමාරෝ. ඉමිනා මේ භණෙත උපසමෙන උදායිභද්දෝ[1] කුමාරෝ සමන්නාගතෝ හොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඞ්ඝෝ සමන්නාගතෝ”ති.

13. අථ ඛෝ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ භගවන්තං අභිවාදෙත්වා භික්ඛුසඞ්ඝස්ස අඤ්ජලිමපණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නෝ ඛෝ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ භගවන්තං එතදවොච: “පුච්ඡෙය්‍යාමහං භණෙත භගවන්තං කිඤ්චිදෙව දෙසං, සචේ මේ භගවා ඔකාසං කරොති පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණායා”ති.

“පුච්ඡ මහාරාජ යදාකඞ්ඛසී”ති.

14. “යථා හි ඛෝ ඉමානි භණෙත පුථුසිප්පායතනානි සෙය්‍යථිදං[2]: හත්ථාරොහා අස්සාරොහා රථිකා ධනුග්ගහා[3] චෙලකා චලකා පිණ්ඩදායකා[4] උග්ගා රාජපුත්තා පක්ඛන්දිනෝ මහානාගා සූරා වම්මයොධිනෝ දාසකපුත්තා[5] ආළාරිකා[6] කප්පකා නහාපකා[7] සූදා[8] මාලාකාරා[9] රජකා පෙසකාරා නළකාරා[10] කුම්භකාරා ගණකා මුද්දිකා, යානි වා පනඤ්ඤානි‘පි එවංගතිකානි[11] පුථුසිප්පායතනානි, නෙ දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සිප්පඵලං උපජීවන්ති. නෙ තෙන අත්තානං සුඛෙනෙති පීනෙන්ති.[12] මාතාපිතරෝ සුඛෙනෙති පීනෙන්ති. පුත්තදාරං සුඛෙනෙති පීනෙන්ති. මිත්තාමච්චෙ සුඛෙනෙති පීනෙන්ති. සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු[13] උද්ධග්ගිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙන්ති[14] සොවග්ගිකං සුඛවිපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. සක්‍යා හි ඛෝ භණෙත එවමෙව[15] දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුන්ති”.[16]

---

1. උදායභද්දෝ, සෙපුථි. 2. සෙය්‍යථිදං, මජ්ඣ. 3. ඛත්තුග්ගාහා, සිඞ්. 4. °දායිකා, සිඞ්. දාසක PTS. 5 දාසිකා, මජ්ඣ. 6. ආලාරිකා, සිඞ්. 7. නහාරකා, මජ්ඣ. නහාපිකා, සඤ්. 8. සූරා, මජ්ඣ. 9. මාල, මජ්ඣ. 10. නාල, සඤ්. 11. එතානි, සී. I. 12 පිණෙන්ති, මජ්ඣ. පිණෙන්ති, සඤ් (සඞ්ඛ්‍යා) 13. සමණබ්‍රාහ්මණෙසු, සී. I. සිඞ්. 14. පතිට්ඨා, සී. I. 15. එවමෙව, (කත්ථචි.) 16. පඤ්ඤපෙන්ති, සී. I.

15. "අභිජානාසි නො ත්වං මහාරාජ ඉමං පඤ්හං අඤ්ඤං සමණ-බ්‍රාහ්මණෙ පුච්ඡිතා"ති.

"අභිජානාමහං භන්තෙ ඉමං පඤ්හං අඤ්ඤං සමණබ්‍රාහ්මණෙ පුච්ඡිතා"ති.

"යථාකථං පන තෙ මහාරාජ ව්‍යාකරිංසු, සචෙ තෙ අගරු හාසයන්තූ"ති

"න ඛො මෙ භන්තෙ ගරු යථ්ඨස්ස භගවා වා නිස්සින්නො භගවන්ත-රූපො වා" ති. "තෙන හි මහාරාජ භාසස්සූ"ති.

16. "එකමිදාහං භන්තෙ සමයං යෙන පූරණා කස්සපො තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා පූරණෙන කස්සපෙන සද්ධිං සම්මොදිං. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අහං භන්තෙ පූරණං කස්සපං එතදවොචං: යථා නු ඛො ඉමානි නො කස්සප පුථුසිප්පායතනානි සෙය්‍යථිදං හත්ථාරොහා -පෙ- යානි වා පනඤ්ඤානි'පි එවංගතිකානි පුථුසිප්පායතනානි. තෙ දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සිප්පඵලං උපජීවන්ති. තෙ තෙන අත්තානං සුඛෙනති පීනෙන්ති මාතාපිතරො සුඛෙනති පීනෙන්ති පුත්තදාරං සුඛෙනති පීනෙන්ති මිත්තාමච්චෙව සුඛෙනති පීනෙන්ති සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු උද්ධගාමිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙන්ති සොවග්ගිකං සුඛවිපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. සක්කා නු ඛො හො කස්සප එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්ම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුන්ති.

17. එවං වුත්තෙ ආයස්මා පූරණො කස්සපො මං එතදවොච: කරොතො ඛො මහාරාජ කාරයතො ඡින්දතො ඡෙදාපයතො පචතො පාචයතො සොචයතො සොචාපයතො කිලමයතො[1] කිලමාපයතො එජයතො එජාපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ඡින්දතො නිල්ලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපන්ථෙ තිට්ඨතො පරදාරං ගච්ඡතො මුසා භණතො කරොතො න කරියති පාපං. ඛුරපරියන්තෙන චෙ'පි චක්කෙන යො ඉමිස්සා පථව්‍යා[2] පාණෙ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ජං කරෙය්‍ය, නත්ථි තතොනිදානං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. දක්ඛිණතෙ'පි ගඞ්ගාය[3] තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනන්තො ඝාතෙන්තො ඡින්දන්තො ඡෙදාපෙන්තො පචන්තො පාචෙන්තො, නත්ථි තතොනිදානං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. උත්තරතෙ'පි ගඞ්ගාය[3] තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදන්තො දාපෙන්තො යජන්තො යජාපෙන්තො, නත්ථි තතොනිදානං පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දමෙන සංයමෙන සච්චවජ්ජෙන නත්ථි පුඤ්ඤං නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමෝ'ති.

---

1. කිලමතො, සෙස්සු.
2. කරතො එජතො, PTS.
3. ගංගාතීරං, PTS.

ඉත්ථං ඛෝ මෙ භන්තෙ පූරණෝ[1] කස්සපෝ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෝ සමානෝ අකිරියං බ්‍යාකාසි.[2]

සෙය්‍යථාපි භන්තෙ අම්බං වා පුට්ඨෝ ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය[2] ලබුජං වා පුට්ඨෝ අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය[2], එවමේව ඛෝ මෙ භන්තෙ පූරණෝ[1] කස්සපෝ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෝ සමානෝ අකිරියං බ්‍යාකාසි.[2]

තස්ස මයහං භන්තෙ එතදහොසි: 'කථං හි නාම මාදිසෝ සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා'ති. සෝ ඛෝ අහං භන්තෙ පූරණස්ස කස්සපස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං නප්පටික්කොසිං.[3] අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා අනත්තමනෝ අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්ගණ්හනෙනා[4] අනික්කුජ්ජනෙනා[5] උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.[6]

18. එකමිදාහං භන්තෙ සමයං යෙන **මක්ඛලී** ගොසාලෝ තෙනුප-සංකමිං. උපසංකමිත්වා මක්ඛලිනා ගොසාලෙන[7] සද්ධිං සම්මොදිං. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං[8] වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නෝ ඛෝ අහං භන්තෙ මක්ඛලිං ගොසාලං[9] එතදවොචං:[10] 'සච්ච නු ඛෝ ඉමානි හො ගොසාල පුථුසිප්පායතනානි සෙය්‍යථිදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කානු ඛෝ හො ගොසාල එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුන්ති.

19. එවං වුත්තෙ භන්තෙ මක්ඛලි ගොසාලෝ මං එතදවොච: 'නත්ථි මහාරාජ හෙතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං සංකිලෙසාය. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලිස්සන්ති. නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං විසුද්ධියා. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා විසුජ්ඣන්ති. නත්ථි අත්තකාරෙ නත්ථි පරකාරෙ නත්ථි පුරිසකාරෙ නත්ථි බලං නත්ථි වීරියං නත්ථි පුරිසථාමෝ නත්ථි පුරිසපරක්කමෝ. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබලා අවීරියා නියතිසඞ්ගතිභාවපරිණතා ඡසෙසවාභිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදෙන්ති.

වුද්ධස ඛෝ පනිමානි යොනිපමුඛසතසහස්සානි සට්ඨි ච සතානි ඡ ච සතානි, පඤ්ච ච කම්මුනෝ සතානි, පඤ්ච ච කම්මානි, තීණි ච කම්මානි, කම්මෙ ච අඩ්ඪකම්මෙ ච.

---

1 පූරාණෝ, මජ්ඣ. 2. වත්, PTS. 3. නාපටික්කොසිං, PTS.
4. අනුග්ගණ්හනෙනා, PTS 5. අනික්කුජ්ජනෙනා, මජ්ඣ. සී.
6 පක්කාමිං, මජ්ඣ. 7. මක්ඛලිගොසාලෙන, PTS. 8. සාරණීයං, මජ්ඣ.
9. මක්ඛලිගොසාලං, PTS. 10. එතදවොච, PTS.
11. පඤ්ඤපෙන්ති PTS.

ඉධාහං පටිපදං, ඉධාඤ්ඤතරකෙපෙං, ජලනිජ්ඣාතියෙං, අට්ඨ පුරිස-භූමියෙං, එකූනපඤ්ඤාස ආජීවකසතෙ, එකූනපඤ්ඤාස පරිබ්බාජකසතෙ, එකූනපඤ්ඤාස නාගාවාසසතෙ, වීසෙ ඉන්ද්‍රියසතෙ, තිංස නිරයසතෙ, ඡත්තිංස රජෝධාතුයෙං, සත්ත සඤ්ඤීගබ්භා, සත්ත අසඤ්ඤීගබ්භා, සත්ත නිගණ්ඨීගබ්භා, සත්ත දෙවා, සත්ත මානුසා, සත්ත පෙසාචා, සත්ත සරා, සත්ත පවුටා, සත්ත පවුටසතානි, සත්ත පපාතා, සත්ත පපාතසතානි, සත්ත සුපිනා, සත්ත සුපිනසතානි, චුල්ලාසීති මහාකප්පුනෙං සතසහස්සානි යානි බාලෙ ච පණ්ඩිතෙ ච සන්ධාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති.

තත්ථ නත්ථි ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්කං වා කම්මං පරිපාචෙස්සාමීති පරිපක්කං වා කම්මං ඵුස්ස ඵුස්ස බ්‍යන්තී කරිස්සාමීති හෙවං නත්ථි. දොණමිතෙ සුඛදුක්ඛෙ පරියන්තකතෙ. සංසාරෙ නත්ථි හායනවඩ්ඪනෙ, නත්ථි උක්කංසාවකංසෙ. සෙය්‍යථාපි නාම සුත්තගුළෙ ඛිත්තෙ නිබ්බෙඨියමානමෙව පලෙති, එවමෙව බාලෙ ච පණ්ඩිතෙ ච සන්ධාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්තීති.

ඉත්ථං ඛෝ මෙ හන්නෙ මක්ඛලි ගොසාලෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෙන සමානෙන සංසාරසුද්ධිං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි හන්නෙ අම්බං වා පුට්ඨෙ ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨෙ අම්බං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛෝ මෙ හන්නෙ මක්ඛලි ගොසාලෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෙන සමානෙන සංසාරසුද්ධිං ඛ්‍යාකාසි. තස්ස මයහං හන්නෙ එතදහොසි: කථං හි නාම මාදිසෙ සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤිස්සතීති. සෙ ඛෝ අහං හන්නෙ මක්ඛලිස්ස ගොසාලස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං නප්පටික්කොසිං. අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා අනත්තමනෙන අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්ගණ්හනෙන අනික්කුජ්ජන්තෙන උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.

20. එකමිදාහං හන්නෙ සමයං යෙන අජිතස්ස කෙසකම්බලස්ස[1] තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා අජිතෙන කෙසකම්බලෙන[2] සද්ධිං සම්මොදිං. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං[3] වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නොහං ඛෝ අහං හන්නෙ අජිතං කෙසකම්බලං[4] එතදවොචං:[5] 'සථා නු ඛෝ ඉමානි හො අජිත පුථුසිප්පායතනානි සෙය්‍යථිදං[6] හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා නු ඛෝ නො අජිත[7] එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුන්ති ?'[8].

---

1. කොසකම්බලී, කත්ථචි. 2. කොසකම්බලිනා, කත්ථචි
3. සාරණීයං. මජ්ඣං. 4. කොසකම්බලිං, කත්ථචි
5. එතදවොච්, කත්ථචි 6. සෙය්‍යථිදං, මජ්ඣං. 7. ඛෝ අජිතෙ, කත්ථචි
8. පඤ්ඤපෙහීති, මජ්ඣං.

එවං වුත්තෙ භණ්ඩු අජිතො කෙසකම්බලො[1] මං එතදවොච: "නත්ථි මහාරාජ දින්නං. නත්ථි යිට්ඨං. නත්ථි හුතං. නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො. නත්ථි අයං ලොකො. නත්ථි පරො[2] ලොකො. නත්ථි මාතා. නත්ථි පිතා. නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා. නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා[3] සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්ති. චාතුම්මහාභූතිකො අයං පුරිසො යදා කාලං කරොති, පඨවී පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආපො ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. තෙජො තෙජොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආකාසං ඉන්ද්‍රියානි සංකමන්ති. ආසන්දිපඤ්චමා පුරිසා මතං ආදාය ගච්ඡන්ති. යාව ආළාහනා පදානි පඤ්ඤායන්ති. කාපොතකානි අට්ඨීනි භවන්ති. භසමන්තා ආහුතියො. දත්තුපඤ්ඤත්තං යදිදං දානං. තෙසං තුච්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙචි අත්ථිකවාදං වදන්ති. බාලෙ ච පණ්ඩිතෙ ච කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජන්ති විනස්සන්ති න හොන්ති පරම්මරණා"ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ භන්තෙ අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උච්ඡෙදං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ අම්බං වා පුට්ඨො ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භන්තෙ අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උච්ඡෙදං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මය්හං භන්තෙ එතදහොසි: 'කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා' ති සො ඛො අහං භන්තෙ අජිතස්ස කෙසකම්බලස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං නප්පටික්කොසිං. අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්ගණ්හන්තො අතික්කුජ්ජන්තො උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.

---

1. කෙසකම්බලි, PTS. 2. පරලොකො, කත්ථචි.
3. සම්මග්ගතා, . සම්මග්ගගතා, මජ්ඣං.

21. එකමිදාහං භන්තෙ සමයං යෙන පකුධෝ කච්චායනෝ තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා පකුධෙන කච්චායනෙන සද්ධිං සම්මෝදිං. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නොා ඛෝ අහං භන්තෙ පකුධං කච්චායනං එතදවොච: යථා නු ඛෝ ඉමානි භෝ කච්චාන පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්යථිදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා නු ඛෝ භෝ කච්චාන එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ?'ති.

එවං වුත්තෙ භන්තෙ පකුධෝ කච්චායනෝ මං එතදවොච: "සන්තිමෙ මහාරාජ කායා අකටා අකටවිධා අනිම්මිතා අනිම්මාතා වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජන්ති, න විපරිණමන්ති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්ති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. කතමෙ සත්ත ? පඨවිකායො ආපොකායො තෙජොකායො වායොකායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තමෙ. ඉමෙ සත්ත කායා අකටා අකටවිධා අනිම්මිතා අනිම්මාතා වඤ්ඣා කූටට්ඨා එසිකට්ඨායිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජන්ති, න විපරිණමන්ති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්ති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. තත්ථ නත්ථි හන්තා වා ඝාතෙතා වා සොතා වා සාවෙතා වා විඤ්ඤාතා වා විඤ්ඤාපෙතා වා. යොපි තික්ඛෙන සත්ථෙන සීසං ඡින්දති, න කොචි කඤ්චි ජීවිතා වොරොපෙති. සත්තන්නං යෙව කායානමන්තරෙන සත්ථං විවරමනුපතතී"ති.

ඉත්ථං ඛෝ මෙ භන්තෙ පකුධෝ කච්චායනෝ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෝ සමානෝ අඤ්ඤෙනඤ්ඤං ඔක්කාසි. සෙය්යථාපි භන්තෙ අම්බං වා පුට්ඨෝ ලබුජං ඔක්කාරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨෝ අම්බං ඔක්කාරෙය්‍ය, එවමෙව ඛෝ මෙ භන්තෙ පකුධෝ කච්චායනෝ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෝ සමානෝ අඤ්ඤෙනඤ්ඤං ඔක්කාසි.

තස්ස මය්හං භන්තෙ එතදහොසි: කථං හි නාම මාදිසෝ සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤිස්සති ?'ති. සොඛෝ අහං භන්තෙ පකුධස්ස කච්චායනස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං. නප්පටික්කොසිං. අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා අනත්තමනෝ අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්ගහණ්හන්තෝ අනික්කුජ්ජන්තෝ උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.

22. එකමිදාහං භන්තෙ සමයං යෙන නිගණ්ඨෝ නාතපුත්තෝ තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා නිගණ්ඨෙන නාතපුත්තෙන සද්ධිං සම්මෝදිං. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නොා ඛෝ අහං භන්තෙ නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච:

"යථා නු ඛො ඉමානි හො අගාරිකවත්ථූනි පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්යථිදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා නු ඛො හො අගාරිකෙහෙව එවමෙවං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු"?නති

එවං වුත්තෙ හත්ථෙ නිගණ්ඨෝ නාතපුත්තෙ මං එතදවොච: "ඉධ මහාරාජ නිගණ්ඨෝ චාතුයාමසංවරසංවුතෝ හොති. කථඤ්ච මහාරාජ නිගණ්ඨෝ චාතුයාමසංවරසංවුතෝ හොති? ඉධ මහාරාජ නිගණ්ඨෝ සබ්බවාරිවාරිතෝ ච හොති, සබ්බවාරියුතෝ ච, සබ්බවාරිධුතෝ ච, සබ්බ-වාරිපුණ්ණෝ [1]ච. එවං ඛො මහාරාජ නිගණ්ඨෝ චාතුයාමසංවරසංවුතෝ හොති. යතෙතෝ ඛො මහාරාජ නිගණ්ඨෝ එවං චාතුයාමසංවරසංවුතෝ හොති, අයං වුච්චති මහාරාජ නිගණ්ඨෝ ගතත්තෝ ච යතත්තෝ ච ඨිතත්තෝ චා" ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ හත්ථෙ නිගණ්ඨෝ නාතපුත්තෝ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෝ සමානෝ චාතුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්යථාපි හත්ථෙ අම්බං වා පුට්ඨෝ ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨෝ අම්බං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො හත්ථෙ නිගණ්ඨෝ නාතපුත්තෝ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨෝ සමානෝ චාතුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මය්හං හත්ථෙ එතදහොසි: කථං හි නාම ඒදිසෝ සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය? 'ති. සො ඛො අහං හත්ථෙ නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං. නප්පටික්කොසිං. අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා අනත්තමනෝ අනත්ත-මනවාචං අනිච්ඡාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්ගහණ්හන්තෝ අනික්කුජ්ජන්තෝ උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.

23. එකමිදාහං හත්ථෙ සමයං යෙන සඞ්ඛෝ බෙලට්ඨිපුත්තෝ[2] තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා සඞ්ඛෙන බෙලට්ඨිපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදිං. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නෝ ඛො අහං හත්ථෙ සඞ්ඛං බෙලට්ඨිපුත්තං එතදවොචං: "යථා නු ඛො ඉමානි හො සඞ්ඛ පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්යථිදං – හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා නු ඛො හො සඞ්ඛ එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු"?නති

---

1. ත්‍රුවෙය්‍ය, PTS. ත්‍රුඞ්ඛෝ (ජෙජනමඟඩි). 2. බෙලට්ඨපුත්තෙන, කළුවි.

එවං වුත්තෙ භණ්ඩෙ සඤ්ජයො බෙලට්ඨිපුත්තෙනා මං එතදවොච: 'අත්ථි පරො ලොකොා?'ති ඉති චෙ මං පුච්ඡසි, 'අත්ථි පරො ලොකොා'ති ඉති චෙ මෙ අස්ස, 'අත්ථි පරො ලොකොා'ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති'පි මෙ නොා. තථා'ති'පි මෙ නොා. අඤ්ඤථා'ති'පි මෙ නොා. නොා 'ති'පි මෙ නොා. නොා නොා 'ති'පි මෙ නොා. 'නත්ථි පරො ලොකොා'ති -පෙ- 'අත්ථි ච නත්ථි ච පරොලොකොා ?' -පෙ- 'නෙවත්ථි න නත්ථි පරො ලොකොා' -පෙ- 'අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා ?'-පෙ- 'නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා ?' -පෙ- 'අත්ථි ච නත්ථි ච සත්තා ඔපපාතිකා ?' -පෙ- 'නෙවත්ථි න නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා ?' -පෙ- 'අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකොා ?' -පෙ- 'නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකොා ?' -පෙ- 'අත්ථි ච නත්ථි ච සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකොා ?' -පෙ- 'නෙවත්ථි න නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකොා?' -පෙ- 'හොති තථාගතොා පරම්මරණා ? -පෙ- 'න හොති තථාගතොා පරම්මරණා ?' -පෙ- 'හොති ච න හොති ච තථාගතොා පරම්මරණා ?' -පෙ- 'නෙව හොති න න හොති තථාගතොා පරම්මරණා ?' ති ඉති චෙ මං පුච්ඡසි, 'නෙව හොති න න හොති තථාගතොා පරම්මරණා'ති ඉති චෙ මෙ අස්ස, 'නෙව හොති න නහොති තථාගතොා පරම්මරණා'ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති'පි මෙ නොා. තථා'ති'පි මෙ නොා. අඤ්ඤථා'ති'පි මෙ නොා. නොා'ති'පි මෙ නොා. නොා නොා'ති'පි මෙ නොා'ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ භණ්ඩෙ සඤ්ජයො බෙලට්ඨිපුත්තෙනා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වික්ඛෙපං ඛ්‍යාකාසි. යෙය්‍යථාපි භණ්ඩෙ අම්බා වා පුට්ඨා ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨා අම්බං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භණ්ඩෙ සඤ්ජයො බෙලට්ඨිපුත්තෙනා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨා සමානා වික්ඛෙපං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මයහං භණ්ඩෙ එතදහොසි: අයඤ්චි ඉමෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං සබ්බබාලො සබ්බමූළ්හා. කථං හි නාම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨා සමානා වික්ඛෙපං ඛ්‍යාකරිස්සති ?ති. තස්ස මයහං භණ්ඩෙ එතදහොසි: කථං හි නාම මාදිසො සම්ණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අප-සාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා?ති. සො ඛො අහං භණ්ඩෙ සඤ්ජයස්ස බෙලට්ඨිපුත්තස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං. නප්පටික්ඛිපාසිං. අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්ඛිපාසිත්වා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්ගහණ්හනෙනා අනික්කුජ්ජනෙනා උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.

24. සෝ 'හං හනෙන භගවන්තමපි පුච්ඡාමි: යථා නු ඛෝ ඉමානි හනෙන පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්යථිදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා නු ඛෝ මෙ හනෙන එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්ම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ?නති".

"සක්කා මහාරාජ". තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ ඛමෙය්ය, තථා නං බ්‍යාකරෙය්යාසි".

25. "තං කිම්මඤ්ඤසි, මහාරාජ, ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො දූසෙ කම්මකාරෙ පුබ්බුට්ඨායී පච්ඡානිපාතී කිඞ්කාරපටිස්සාවී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුල්ලොකකෙ. තස්ස එවමස්ස: 'අච්ඡරියං වත හො, අබ්භුතං වත හො, පුඤ්ඤානං ගති පුඤ්ඤානං විපාකෙ. අයං හි රාජා මාගධෙ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෙනා මනුස්සෙ. අහමපි මනුස්සො. අයං හි රාජා මාගධෙ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෙනා පඤ්චහි කාමගුණෙහි සමප්පිතෙ සමඞ්ගීභූතෙ පරිචාරෙති දෙවෙ මඤ්ඤෙ. අහමපනම්හි'ස්ස දූසෙ කම්මකරෙ පුබ්බුට්ඨායී පච්ඡානිපාතී කිඞ්කාරපටිස්සාවී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුල්ලොකකෙ. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤානි කත්තාරං. යන්නූනාහං කෙස-මස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්ය'නති.

සෝ අපරෙන සමයෙන කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්ය. සෝ එවං පබ්බජිතෝ සමානෝ කායෙන සංවුතෝ විහරෙය්ය, වාචාය සංවුතෝ විහරෙය්ය, මනසා සංවුතෝ විහරෙය්ය, ඤාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨෝ අභිරතෝ පවිවෙකෙ.

තඤ්ඤව තෙ පුරිසා එවමාරොචෙය්යුං: 'යඤ්ඤ දෙව ජානෙය්යාසි, යෝ තෙ පුරිසෝ දූසෙ කම්මකරෙ පුබ්බුට්ඨායී පච්ඡානිපාතී කිඞ්කාර-පටිස්සාවී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුල්ලොකකෙ, සෝ දෙව කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෝ. සෝ එවං පබ්බජිතෝ සමානෝ කායෙන සංවුතෝ විහරති, වාචාය සංවුතෝ විහරති, මනසා සංවුතෝ විහරති, ඤාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨෝ අභිරතෝ පවිවෙකෙ'ති. අපි නු තං එවං වදෙය්යාසි: එතු මෙ හෝ සෝ පුරිසෝ. පුනදෙව හොතු දූසෙ කම්මකරෙ පුබ්බුට්ඨායී පච්ඡානිපාතී කිඞ්කාරපටිස්සාවී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුල්ලොකකෙ" ති.

"නො හෙතං හනෙන. අථ ඛො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි, පච්චුට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමන්තෙතය්‍යාම. අභිනිමන්තෙතය්‍යාමපි නං චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. ධම්මිකම්පි'ස්ස රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහෙය්‍යාම"නි.

"තං කිම්මඤ්ඤසි මහාරාජ, යදි එවං සන්තෙ හොති වා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?"නි

"අද්ධා ඛො හනෙන එවං සන්තෙ හොති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං "නි.

"ඉදං ඛො තෙ මහාරාජ මයා පඨමං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤත්ත"න්නි.

26. "සක්කා පන හනෙන අඤ්ඤම්පි එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ?"න්නි

"සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ, තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිම්මඤ්ඤසි මහාරාජ ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාජිවඩ්ඪකො, තස්ස එවමස්ස: "අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො පුඤ්ඤානං ගති පුඤ්ඤානං විපාකො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො මනුස්සො. අහම්පි මනුස්සො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්චහි කාමගුණෙහි සමප්පිතො සමඞ්ගීභූතො පරිචාරෙති දෙවො මඤ්ඤෙ. අහම්පතම්හි'ස්ස කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාජිවඩ්ඪකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤානි කරෙය්‍යං. යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්නි.

සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුතො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුතො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුතො විහරෙය්‍ය, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨො අභිරතො පවිවෙකෙ.

තං වෙ නෙ පුරිසා එවමාරොචෙය්‍යුං: 'යඤ්ඤෙ දෙව ජානෙය්‍යාසි. යො නෙ පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාජිවඩ්ඪකො, සො දෙව කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුතො විහරති වාචාය සංවුතො විහරති, මනසා සංවුතො විහරති, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨො අභිරතො පවිවෙකෙ'ති. අපි නු ඛො එවං වදෙය්‍යාසි: 'එතු මෙ හො සො පුරිසො. පුනදෙව හොතු කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාජිවඩ්ඪකො'ති ?

"නො හෙතං හන්තෙ. අථ ඛො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි පච්චුට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමන්තෙය්‍යාම, අභිනිමන්තෙය්‍යාමපි නං චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. ධම්මිකම්පි'ස්ස රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහෙය්‍යාම"න්ති.

"තං කිම්මඤ්ඤසි මහාරාජ, යදි එවං සන්තෙ හොති වා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං නො වා?"ති

"අත්ථි ඛො හන්තෙ එවං සන්තෙ හෙති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵල"න්ති.

"ඉදං ඛො තෙ මහාරාජ මයා දුතියං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤත්තන්න්ති".

27. "සක්කා පන හන්තෙ අඤ්ඤම්පි දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුං ඉමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්චා?"ති

"සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ සුණොහි සාධුකං මනසි කරොහි භාසිස්සාමි"ති.

"එවං හන්තෙ"ති ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෙනා භගවතො පච්චස්සොසි.

28. භගවා එතදවොච: "ඉධ මහාරාජ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

29. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තෙනා වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතෙ. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: 'සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො[1]. අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති.

---

1. රජොපථො, කත්ථචි.

සෝ අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සෝ එවං පබ්බජිතෝ සමානෝ පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතෝ විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නෝ අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු කායකම්මවචීකම්මෙන සමන්නාගතෝ කුසලෙන. පරිසුද්ධාජීවෝ සීලසම්පන්නෝ ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්ත-ද්වාරෝ හොජනෙ මත්තඤ්ඤූ සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතෝ සන්තුට්ඨෝ.

29. කථඤ්ච මහාරාජ භික්ඛු සීලසම්පන්නෝ හොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතෝ හොති නිහිතදණ්ඩෝ නිහිතසත්ථෝ ලජ්ජී දයාපන්නෝ. සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතෝ හොති දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී. අථේනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී[1] විරතෝ මේථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතෝ හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධෝ ථෙතෝ[2] පච්චයිකෝ අවිසංවාදකෝ ලෝකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාචං[3] පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතෝ හොති. ඉතෝ සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය. අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා, සංහිතානං වා අනුප්පදාතා[4] සමග්ගාරාමෝ[5] සමග්ගරතෝ සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාචං[6] පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතෝ හොති. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා[7] හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං[8] වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතෝ හෝති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1 අනාචාරී, මජ්ඣ. 2. ථෙතෝ, සී්‍ය.
3. පිසුණාවාචං, PTS. 4. අනුප්පාදෙතා, PTS. 5. සමග්ගකරාමෝ, මජ්ඣ.
6. ඵරුසාවාචං, PTS සිහ්‍රි 7. පෙමනියා, මජ්ඣ.
8. එවරූපිං. PTS. සිහ්‍රි.

30. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා[1] පටිවිරතො හොති. එකභත්තිකො[2] හොති රත්තූපරතො[3] පටිවිරතො[4] විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිත-විසූකදස්සනා[5] පටිවිරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩන-විභූසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා[6] පටිවිරතො හොති. ආමක්ඛධඤ්ඤ-පටිග්ගහණා[6] පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා[6] පටිවිරතො හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා[6] පටිවිරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා[6] පටිවිරතො හොති. අජේළකපටිග්ගහණා[6] පටිවිරතො හොති. කුක්කුට-සූකරපටිග්ගහණා[6] පටිවිරතො හොති. හත්ථිගවස්සවළවා[7]පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දූතෙය්ය-පහෙණ[8]ගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවික්කයා පටිවිරතො හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා[9] පටිවිරතො හොති. උක්කොටනවඤ්චන-නිකතිසාවි[10]යොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබන්ධනවිපරාමොස-ආලොපසහසාකාරා[11] පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

චුල්ලසීලං[12] නිට්ඨිතං

31. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං බීජගාමභූතගාමසමාරම්භං[13] අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං එළුබීජං[14] අග්ගබීජං බීජබීජමෙව[15] පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා[16] බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා[17] පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

32. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉති එවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. සමාරම්භා, මජ්ඣං.
2. එකං භත්තිකො, මජ්ඣං.
3. රත්තූපරතො, මජ්ඣං.
4. විරතො, ථෙ. සෙ.
5. විසූකං, මජ්ඣං.
6. පරිග්ගහණා, (සබ්බත්ථ)
7. ගවස්සං, සෙ. වළවං, මජ්ඣං.
8. පහිණ, සිම්බ. මජ්ඣ. සය්හ.
9. කූටං, මජ්ඣං.
10. සාවි, මජ්ඣං.
11. සහසං, මජ්ඣං.
12. චූළ සීලං, මජ්ඣං.
13. සමාරබ්භා, මජ්ඣං.
14. ඵලං, සෙ. එළුං, සී. ථෙ.
15. බීජ බීජං එව. ථෙ.
16. ඉති එවරූපා, සෙස්සුපි.
17. සමාරබ්භා, මජ්ඣං.

33. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විසූකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුම්භථූනං සොභනකං[1] චණ්ඩාලං වංසං ධොපනකං[2] හත්ථියුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිසයුද්ධං[3] උසභයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං[4] කුක්කුටයුද්ධං වට්ටකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං[5] නිබ්බුද්ධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අණීකදස්සනං[6]. ඉති වා ඉති එවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

34. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරූපා ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

35. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. සොභනාගරකං, කත්ථචි. සොභනකරකං, PTS. සොභනත්ථරකං, මජ්ඣං.
2. ඩොවනං, කත්ථචි ඩොපනං, සිත්‍රි. 3. මහිංසං, මජ්ඣං.
4. මෙණ්ඩකං, මජ්ඣං. 5 සිහල පොත්තකෙසු න දිස්සති.
6. අනීක- සෙසුසු.

36. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං[1] මුඛලෙපනං[2] හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං ඛග්ගං ඡත්තං චිත්‍රූපාහනං උණ්හීසං මණිං වාලවීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති-එවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

37. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං][3] සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්ද-ක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

38. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: "න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නොසි ත්වමසි. අහමස්මි සම්මාපටිපන්නෝ. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං[4] තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතෝ තෙ වාදෝ. නිග්ගහීතොසි ත්වම්සි. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙ-ඨෙහි වා සචෙ පහොසී"ති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං

39. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජූනං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉතිඑවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං

---

1. මුඛවුණ්ණං, මජසං.
2. මුඛාලෙපනං, සිමු.
3. මරම්මිපොත්ථකෙසුයෙව දිස්සතෙ
4. අවිවිණ්ණං, සොසුවි.

40. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ව හොන්ති ලපකා ව නෙමිත්තිකා ව නිප්පෙසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජිගිංසිතාරො. ඉති වා ඉතිඑවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මජ්ඣිමසීලං නිට්ඨිතං.

41. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං[1] කප්පන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාතං[2] සුපිණං[3] ලක්ඛණං මූසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ගවිජ්ජා වත්ථුවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා[4] සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අහිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං[5] සරපරිත්තානං මිගචක්කං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

42. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං[6] අසිලක්ඛණං උප්පලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං[7] ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං[8] උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං[9] අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං[10] කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොධාලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

43. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති, රඤ්ඤං අනිය්‍යානං භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉති-එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. ජීවිතං, මජ්ඣං.
2. උපපාදං, සීමු. 3. සුපිනං, මජ්ඣං. සුපිණකං, සී.
4. ඛෙත්තං, සෙස්සු. 5. පක්ඛ, සෙස්සු.
6. දණ්ඩලක්ඛණං සත්ථලක්ඛණං, මජ්ඣං. 7. ආසුධ, සෙස්සු.
8. මහිංස, මජ්ඣං. 9 ගොණ, මජ්ඣං. 10. මෙණ්ඩක, සෙස්සු.

44. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථිදං: වත්ථදාහෝ භවිස්සති. ත්‍රුරියදාහෝ භවිස්සති. නක්ඛත්තදාහෝ භවිස්සති. චන්දිමත්‍රුරියානං පථගමනං භවිස්සති. චන්දිමත්‍රුරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. උක්කාපාතෝ භවිස්සති. දිසාඩාහෝ භවිස්සති. භූමිචාලෝ භවිස්සති. දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. චන්දිමත්‍රුරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං[1] සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. එවංවිපාකෝ වත්ථදාහෝ භවිස්සති. එවංවිපාකෝ ත්‍රුරියදාහෝ භවිස්සති. එවංවිපාකෝ නක්ඛත්තදාහෝ භවිස්සති. එවං-විපාකං චන්දිමත්‍රුරියානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමත්‍රුරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකෝ උක්කාපාතෝ භවිස්සති. එවංවිපාකෝ දිසාඩාහෝ භවිස්සති. එවංවිපාකෝ භූමිචාලෝ භවිස්සති. එවංවිපාකෝ දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමත්‍රුරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සඞ්කිලෙසං වොදානං භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

45. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථිදං: සුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සති. සුභික්ඛං භවිස්සති. දුබ්භික්ඛං භවිස්සති. ඛෙමං භවිස්සති. භයං භවිස්සති. රොගෝ භවිස්සති. ආරොග්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

46. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුබ්භගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිවහාතිපඵරණං[2] හනුසංහනනං හත්ථාභිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණ-ජප්පනං ආදාසපඤ්හං කුමාරිපඤ්හං දෙවපඤ්හං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිවහනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. ඔහෙමනං, සෙස්සුවි. 2. ජීවහාතිපඵදනං. බහූසු.

47. යථා වා පනෙකෙ හොන්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථීදං: ඝන්තිකම්මං පණිධිකම්මං භූනකම්මං භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වත්ථුකම්මං වත්ථුපරිකිරණං ආවමනං නහාපනං ජූහනං වමනං විරෙචනං උද්ධවිරෙචනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙචනං කණ්ණතෙලං නෙත්තතපපනං නත්ථුකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං දාරකතිකිච්ඡං මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඔසධීනං පටිමොක්ඛං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

48. ස ඛො[1] සො මහාරාජ භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො[2] නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්ථිකතො, එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මහාරාජ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

49. කථඤ්ච මහාරාජ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං[3] තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛින්ද්‍රියං. චක්ඛින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා -පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

---

1. අථ ඛො, කත්‍තුචි. 2. මුදධාභිසිත්තො, කත්‍තුචි.
3. අන්වාභවෙය්‍යුං, අන්වාස්සවෙය්‍යුං, කත්‍තුචි.

50. කථඤ්ච මහාරාජ භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ හොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සමිඤ්ජිතෙ[1] පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාර-පස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ හොති.

51. කථඤ්ච මහාරාජ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන[2] පිණ්ඩපාතෙන. සෝ යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පක්ඛී සකුණෝ යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව ඩෙති, එවමෙව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සෝ යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති.

52. සෝ ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන[3] සමන්නාගතෝ ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතෝ ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ-ඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්නාගතෝ විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සෝ පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තෝ නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

53. සෝ අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තෙන විහරති සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධෙ විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතෝ සම්පජානෝ. ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතෝ විහරති අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තෝ. උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡෝ විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

---

1. සම්මිඤ්ජිතෙ, කෙසුචි. 2. පරිහාරිකෙන, සීමු.
3. ඉමිනා සීලක්ඛන්ධෙන, සබ්බත්ථ.

54. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසෝ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං, සො යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණාය, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජිංසු. යො හං යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තී අකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණායා"ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

55. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසස්ස ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො, භත්තං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තා, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ජීරෙය්‍ය, සියා චස්ස කායෙ බලමත්තා, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො. භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. නචස්ස මෙ ආසි කායෙ බලමත්තා. සොඑතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො භත්තඤ්ච මෙ ජීරති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තා"ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

56. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන[1], න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සොඑතරහි තම්හා බන්ධනාගාරා මුත්තො සොත්ථිනා අබ්භයෙන. අත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො"ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

57. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධීනො පරාධීනො න යෙනකාමංගමො, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධීනො අපරාධීනො භුජිස්සො යෙනකාමංගමො, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ දාසො අහොසිං අනත්තාධීනො පරාධීනො න යෙනකාමංගමො, සොඑතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනො අපරාධීනො භුජිස්සො යෙනකාමංගමො"ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

---

1. අව්‍යභෙත, PTS.

59. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසෝ සබන්ධෝ සභාරෝ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සෝ අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පටිභයං, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛෝ පුබ්බෙ සබන්ධෝ සභාරෝ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සෝ'මහි. එතරහි තං කන්තාරං නිත්ථිණ්ණෝ සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පත්තෝ ඛෙමං අප්පටිභය"න්ති. සෝ තෙනෝ කිඤ්චි ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං -

60. එවමෙව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං එවං ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ අප්පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ආනණ්‍යං යථා ආභොගය්‍යං යථා බන්ධනා මොක්ඛං යථා භුජිස්සං යථා ඛෙමන්තභූමිං එවමෙව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

61. තස්සිමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායා පස්සම්භන්ති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

62. සො විවිච්චෙවකාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති[1] පරිසන්දෙති[2] පරිපූරෙති පරිප්ඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අප්පටුතං හොති.

63. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ දක්ඛො න්හාපකො වා න්හාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ න්හානීයචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන පරිප්පොසකං පරිප්පොසකං සන්නෙය්‍ය[3] සායං න්හානීයපිණ්ඩි සෙනෙහානුගතා සෙනෙහපරෙතා සන්තරබාහිරා ඵුටා සෙනෙහෙන න ච පග්ඝරණී -

එවමෙව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අප්පටුතං හොති. ඉදම්පි ඛෝ මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

---

1. අභිසන්දෙති සීමු, මජඣං.
2. පරිසන්දෙති. සීමු, මජඣං.
3. සන්දෙය්‍ය. සීමු, මජඣ.

64. පුන ච පරං මහාරාජ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසෝ එකෝදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ උදකරහදෝ උබ්භිදෝදකෝ, තස්ස නෙවස්ස පුරත්ථිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවෝ ච න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුපවෙච්ඡෙය්‍ය, අථ ඛෝ තම්හා ච උදකරහදා සීතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිත්වා තමේව උදකරහදං සීතෙන වාරිනා අභිසන්දෙය්‍ය පරිසන්දෙය්‍ය පරිපූරෙය්‍ය පරිපඵරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ උදකරහදස්ස වාරිනා සීතෙන අපප්ඵුටං අස්ස–

එවමේව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

ඉදම්පි ඛෝ මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

66. පුන ච පරං මහාරාජ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකෝ ච විහරති සතෝ සම්පජානෝ සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකෝ සතිමා සුඛවිහාරීති තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සෝ ඉමමේව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පූරෙති, පරිපඵරති නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

67. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුග්ගතානි අන්තොනිමුග්ගපොසීනි[1] තානි යාව චග්ගා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිනා අභිසන්නානි[2] පරිසන්නානි[3] පරිපූරානි, පරිපඵුවානි නාස්සු[4] කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා අපප්ඵුටං අස්ස.

---

1. අන්තොනිමුග්ග පොසිනී, බෙ. ස. ස. 2. අභිසන්දුනි, බෙ. ස. ස.
3. පරිසන්දුනි, ලෙ. ස. ස. 4. නාස්ස, බහූසු.

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජ්ජිත්වෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපප්ඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිජෙන සුඛෙන අපාත්‍රටං හොති.

ඉදම්පි ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

68. පුන ච පරං මහාරාජ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසෙ ඔදාතෙන වත්ථෙන සීසං පාරුපිත්වා නිසින්නෙ අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන අපාත්‍රටං අස්ස, එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපාත්‍රටං හොති.

ඉදම්පි ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

69. පුන ච පරං මහාරාජ සො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නා-මෙති. සො එවං පජානාති: "අයං ඛො මෙ කායො රූපී චාතුම්මහාභූතිකො මාතාපෙත්තිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසූපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-භෙදනවිද්ධංසනධම්මෙමා. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධ"නන්ති.

70. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ මණි වෙළුරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ජා විප්පසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍රා'ස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථෙ කරිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය "අයං ඛො මණි වෙළුරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො, අවෙජ්ජා විප්පසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා"ති.

එවමේව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සූණඳස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ එවං පජානාති අයං ඛෝ මේ කායෝ රූපී චාතුම්මහාභූතිකෝ මාතාපෙත්තිකසම්භවෝ ඔදනකුම්මාසූපචයෝ අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදන විද්ධංසනධම්මෝ. ඉදං ච පන මේ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

ඉදම්පි ඛෝ මහාරාජ සන්ධිවසිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්ධිවසිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

71. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය[1] චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං,

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසෝ මුඤ්ජම්හා ඉසිකං[2] පවාහෙය්‍ය[3]. තස්ස එවමස්ස: අයං මුඤ්ජෝ අයං ඉසිකා අඤ්ඤෝ මුඤ්ජෝ අඤ්ඤා ඉසිකා මුඤ්ජම්හාඑව ඉසිකා පවාළ්හාති[4].

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරාජ පුරිසෝ අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: "අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤෝ අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියාඑව අසි පවාළ්හා"ති.

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරාජ පුරිසෝ අහිං කරණ්ඩා උද්ධරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: "අයං අහි අයං කරණ්ඩෝ, අඤ්ඤෝ අහි අඤ්ඤා කරණ්ඩෝ, කරණ්ඩාඑව අහි උබ්භතෝ"ති[5].

එවමේව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං. ඉදම්පි ඛෝ මහාරාජ සන්ධිවසිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්ධිවසිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

---

1. අභිනිම්මිනායාය. බෙ සෙ.
2. ඊසිකං. බෙ සෙ.
3. පබ්බාහෙය්‍ය. බෙ සෙ.
4. පබ්බාළ්හා. බෙ සෙ.
5. උද්ධරිතෝ. සෙ.

72. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොඋපි හුත්වා බහුධා හොති බහුධාපි හුත්වා එකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාඋපි උම්මුජ්ජනිම්මුජ්ජං කරොති සෙය්යථාපි උදකෙ, උදකෙඋපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්යථාපි පඨවියං, ආකාසෙඋපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්යථාඋපි පක්ඛී සකුණො. ඉමෙඋපි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

73. සෙය්යථාපි මහාරාජ දක්ඛො කුම්භකාරො වා කුම්භකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය-

සෙය්යථාපි වා පන මහාරාජ දක්ඛො දන්තකාරො වා දන්තකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මං දන්තසම්මං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය-

සෙය්යථාඋපි වා පන මහාරාජ දක්ඛො සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මං සුවණ්ණසම්මං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය-

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොඋපි හුත්වා බහුධා හොති. බහුධාඋපි හුත්වා එකො හොති. ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාඋපි උම්මුජ්ජනිම්මුජ්ජං කරොති සෙය්යථාපි උදකෙ. උදකෙඋපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්යථාපි පඨවියං. ආකාසෙඋපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්යථාඋපි පක්ඛී සකුණො. ඉමෙඋපි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාඋපි කායෙන වසං වත්තෙති.

ඉදම්පි ඛෝ මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

74. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභෝ සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

75. සෙය්යථාපි මහාරාජ පුරිසෝ අද්ධානමග්ගප්පටිපන්නෝ සෝ සුණෙය්ය භෙරිසද්දම්පි මුදිඞ්ගසද්දම්පි සඞ්ඛපණවදෙණ්ඩිමසද්දම්පි, තස්ස එවමස්ස: භෙරිසද්දෝ ඉති'පි මුදිඞ්ගසද්දෝ ඉති'පි සඞ්ඛපණවදෙණ්ඩිමසද්දෝ ඉති'පි. එවමෙව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නා-මෙති. සෝ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභෝ සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

ඉදම්පි ඛෝ මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

76. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ චෙතොපරියඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතෝ පරිච්ච පජානාති: "සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං' චිත්තන්ති පජානාති. අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

77. සෙය්යථාපි මහාරාජ ඉත්ථී වා පුරිසෝ වා දහරෝ වා යුවා මණ්ඩනකජාතිකෝ ආදාසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අච්ඡෙ වා උදකපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානෝ සකණිකං වා සකණිකන්ති ජානෙය්ය, අකණිකං වා අකණිකන්ති ජානෙය්ය–

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ වෙතොපරියඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- වික්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- මහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- අමහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- සඋත්තරං වා චිත්තං -පෙ- අනුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- සමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- අසමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

ඉදම්පි ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

78. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙ-නිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති සෙය්යථීදං: එකම්පි ජාතිං දෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො වීසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ අමුත්රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛ-පටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්ර උපපාදිං තත්රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවං-සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොා'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

79. සෙය්යථාපි මහාරාජ පුරිසො සකම්හා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්ය තම්හා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්ය. සො තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්ය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකම්හා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං තත්ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. තම්හාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං තත්රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. සොා'මහි තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතොා'ති.

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති සෙය්යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො වීසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ අමුත්රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්ර උපපාදිං තත්රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

ඉදම්පි ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

80. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

81. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ මඤ්ඤේ සිංඝාටකෙ පාසාදෙ. තත්‍ථ චක්ඛුමා පුරිසෝ සීසතෝ පච්චෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසන්තෙ'පි රථියා විනිසක්ඛ-රන්තෙ'පි මඤ්ඤේ සිංඝාටකෙ නිසින්නෙ'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රථියා විනිසක්ඛරන්ති. එතෙ මඤ්ඤේ සිංඝාටකෙ නිසින්නා'ති.

එවමෙව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානු-සකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්ත-මානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

ඉදම්පි ඛෝ මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

82. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති සෝ ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනිපටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-සමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනිපටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

83. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පබ්බතසණ්ඩපෙ උදකරහදෝ අවෙජ්ඣෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසෝ තීරෙ ඨිතෝ පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකථලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස එවම්අස්ස: අයං ඛෝ උදකරහදෝ අවෙජ්ඣෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ. තත්‍රි-මේ සිප්පිසම්බුකා'පි සක්ඛරකථලා'පි මච්ඡගුම්බා'පි චරන්තිපි තිට්ඨන්තිපීති.

එවමෙව ඛෝ මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ-නිරොධගාමිනිපටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-නිරොධගාමිනිපටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතෝ එවං පස්සතෝ කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

ඉදං ඛෝ මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච. ඉමස්මා ච පන මහාරාජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලා අඤ්ඤං සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා නත්ථීති.

84. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ භගවන්තං එතදවොච: 'අභික්කන්තං භන්තෙ, අභික්කන්තං භන්තෙ. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙව භන්තෙ භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මෝ පකාසිතෝ. එසාහං භන්තෙ භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතං. අච්චයෝ මං භන්තෙ අච්චගමා යථාබාලං යථාමූළ්හං යථාඅකුසලං යෝ'හං පිතරං ධම්මිකං ධම්මරාජානං ඉස්සරියස්ස කාරණා ජීවිතා වොරොපෙසිං. තස්ස මෙ භන්තෙ භගවා අච්චයං අච්චයතො පටිග්ගණ්හාතු ආයතිං සංවරායා'ති.

85. නගඤ්ච මහාරාජ අව්චසෝ අව්චගම්ම යථාබාලං යථාමූළ්හං යථාඅකුසලං සෝ ත්වං පිතරං ධම්මිකං ධම්මරාජානං ජීවිතා වොරොපෙසි. යතෝ ච ඛෝ ත්වං මහාරාජ අව්චයං අව්චයතෝ දිසවා යථාධම්මං පටිකරිස්සසි. තඤ්ඤෙව මයං පටිගණ්හාම. වුද්ධි හෙසා මහාරාජ අරියසස විනයෙ යෝ අව්චයං අව්චයතෝ දිසවා යථාධම්මං පටිකරොති ආයතිං සංවරං ආපජ්ජතීති.

86. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ භගවන්තං එතදවොච: ඡන්නං ච ඛෝ පනිදං මයං හත්ථෙ ගච්ඡාම බහුකිච්චා මයං බහුකරණීයා'ති.

"යස්ස 'දානි ත්වං මහාරාජ කාලං මඤ්ඤසී"ති.

අථ ඛෝ රාජා මාගධෝ අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තෝ භගවතෝ භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කාමි.

87. අථ ඛෝ භගවා අචිරපක්කන්තස්ස රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ඛතාය භික්ඛවෙ රාජා, උපහතාය භික්ඛවෙ රාජා. සචාය භික්ඛවෙ රාජා පිතරං ධම්මිකං ධම්මරාජානං ජීවිතා න වොරොපෙස්සථ ඉමස්මිං යෙව ආසනෙ විරජං වීතමලං ධම්මචක්ඛුං උප්පජ්ජිස්සථාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතෝ භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

සාමඤ්ඤඵලසුත්තං නිට්ඨිතං දුතියං.

3

අම්බට්ඨසුත්තං

1. එවං මේ[1] සුතං එකං සමයං භගවා කොසලේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි යේන ඉච්ඡානඞ්ගලං[2] නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමෝ තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා ඉච්ඡානඞ්ගලේ[3] විහරති ඉච්ඡානඞ්ගලවනසණ්ඩේ.

2. තේන ඛෝ පන සමයේන බ්‍රාහ්මණෝ පොක්ඛරසාති[4] උක්කට්ඨං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං සතිණකට්ඨෝදකං සධඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා පසේනදිනා[5] කොසලේන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං. අස්සෝසි ඛෝ බ්‍රාහ්මණෝ පොක්ඛරසාති:

"සම්මණෝ ඛලු නෝ ගොතමෝ සක්‍යපුත්තෝ සක්‍යකුලා පබ්බජිතෝ කොසලේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි ඉච්ඡානඞ්ගලං අනුප්පත්තෝ ඉච්ඡානඞ්ගලේ විහරති ඉච්ඡානඞ්ගලවනසණ්ඩේ. තං ඛෝ පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෝ අබ්භුග්ගතෝ: "ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි[6] සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා.[7] සෝ ඉමං ලෝකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවේදේති. සෝ ධම්මං දේසේති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං[8] කේවල-පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසේති. සාධු ඛෝ පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හෝති"ති.

3. තේන ඛෝ පන සමයේන බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාතිස්ස අම්බට්ඨෝ නාම මාණවෝ[9] අන්තේවාසී හෝති අජ්ඣායකෝ මන්තධරෝ තිණ්ණං වේදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකේටුභානං සාක්ඛරප්පභේදානං ඉතිහාස-පඤ්චමානං පදකෝ වෙය්‍යාකරණෝ ලෝකායතමහාපුරිසලක්ඛණේසු අනවයෝ අනුඤ්ඤාතපටිඤ්ඤාතෝ සත්ථේ ආචරියකේ තේවිජ්ජකේ පාවචනේ යමහං ජානාමි තං ත්වං ජානාසි, යං ත්වං ජානාසි තමහං ජානාමීති.

---

1. එවමේම, PTS. 2. නඞ්කල, PTS. ඉච්ඡානඞ්කලන්තීපි පාඨෝ, අ.
3 ඉච්ඡානඞ්කඝල, PTS. සඞ්ඝභ. 4. සාදි, සඞ්ඝභ. පොක්ඛරසාතීඉතිපි වුච්චති, අ.
5. පසෙනදි, PTS. පසේනදිනා, සීමු. 6. සාරථි, සීමු. සත්ථා.
7. භගවාති, මජ්ඣං. සත්ථා. 8. සව්‍යඤ්ජනං, PTS.
9. අම්බට්ඨා මාණවෝ, PTS. මානවෝ, PTS-n.

4. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාති අම්බට්ඨං මාණවං ආමන්තෙසි: "අයං තාත අම්බට්ඨ සමණො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙහි භික්ඛුසතෙහි ඉච්ඡානඞ්ගලං අනුප්පත්තො, ඉච්ඡානඞ්ගලෙ විහරති ඉච්ඡානඞ්ගලවනසණ්ඩෙ.

තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අභිඤ්ඤාතො: "ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති"ති.

එහි භවං තාත අම්බට්ඨ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඞ්කම. උපසඞ්කමිත්වා සමණං ගොතමං ජානාහි යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දෙ, අභිඤ්ඤාතො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො භවං ගොතමො තාදිසො, යදිවා න තාදිසො, තථා මයං තං භවන්තං ගොතමං වෙදිස්සාමාති.

5. "කථා කථං පනාහං ඤො තං භවන්තං ගොතමං ජානිස්සාමි යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දෙ, අභිඤ්ඤාතො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො භවං ගොතමො තාදිසො යදි වා න තාදිසො"ති.

6. "ආගතානි ඛො තාත අම්බට්ඨ අම්හාකං මන්තෙසු ඔතතිංස-මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහි සමන්නාගතස්ස මහාපුරිසස්ස ද්වෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා: සචෙ අගාරං අජ්ඣාවසති රාජා හොති චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා චාතුරන්තො විජිතාවී ජනපදත්ථා-වරියප්පත්තො සත්තරතනසමන්නාගතො. තස්සිමානි සත්තරතනානි භවන්ති. සෙය්‍යථිදං: චක්කරතනං හත්ථිරතනං අස්සරතනං මණිරතනං ඉත්ථිරතනං ගහපතිරතනං පරිණායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා භවන්ති සූරා වීරඞ්ගරූපා පරසෙනප්පමද්දනා. සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදණ්ඩෙන අසත්ථෙන ධම්මෙන අභිවිජිය අජ්ඣාවසති.

සචෙ ඛො පන අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවත්තචජ්ජෙ[1]. අහං ඛො පන තාත අම්බට්ඨ මන්තානං දාතා තවං මන්තානං පටිග්ගහෙතා"ති.

---

1. විවත්තචජ්ජෙ. ඛො.ස.ස. විවට්ටචජ්ජෙ. සී්‍ය. විවට්ටචජ්ජෙ. ම්‍ජ්ඣං.

"එවං හෝ'නි ඛො අම්බට්ඨො මාණවො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාතිස්ස පටිසුත්වා උට්ඨායාසනා බ්‍රාහ්මණං පොක්ඛරසාතිං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා වළවාරථමාරුයහ සම්බහුලෙහි මාණවෙහි[1] සද්ධිං යෙන ඉච්ඡානඞ්ගලවනසණ්ඩා තෙන පායාසි. යාවතිකා යානස්ස භූමි යාණෙන ගන්ත්වා යානා පච්චොරොහිත්වා පත්තිකොව ආරාමං පාවිසි.

7. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛූ අබ්භොකාසෙ චඞ්කමන්ති. අථ ඛො අම්බට්ඨො මාණවො යෙන තෙ භික්ඛූ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා තෙ භික්ඛූ එතදවොච: "කහන්නු ඛො හො එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති? තං හි මයං භවන්තං ගොතමං දස්සනාය ඉඞ්ඝුපසඞ්කන්තා"ති.

8. අථ ඛො තෙසං භික්ඛූනං එතදහොසි: "අයං ඛො අම්බට්ඨො-මාණවො අභික්ඛුකතකොලඤ්ඤෙව අභික්ඛුකතස්ස ච බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාතිස්ස අන්තෙවාසී. අගරූ ඛො පන භගවතො එවරූපෙහි කුලප්පසෙනෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති"ති. තෙ අම්බට්ඨං මාණවං එතදවොචුං: "එසො අම්බට්ඨ විහාරෙ සංවුතද්වාරෙ. තෙන අප්පසද්දෙ උපසඞ්කමිත්වා අන්තරමාතො ආලින්දං පවිසිත්වා උක්කාසිත්වා අග්ගළං ආකොටෙහි. විවරිස්සති තෙ භගවා ද්වාරං. පාවිසි අම්බට්ඨො මාණවො. මාණවකා'පි පවිසිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අම්බට්ඨො පන මාණවො චඞ්කමන්නෙනා'පි නිසින්නෙන භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙති. ඨිතො'පි නිසින්නෙන භගවන්තං කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙති.

10. අථ ඛො භගවා අම්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: එවන්නු ඛො තෙ[2] අම්බට්ඨ බ්‍රාහ්මණෙහි වුද්ධෙහි මහල්ලකෙහි ආචරියපාචරියෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති යථයිදං චරං තිට්ඨං නිසින්නෙන මයා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙසී?"ති

"නොහිදං හො ගොතම. ගච්ඡන්තෙනා වා හි හො ගොතම ගච්ඡන්තෙන බ්‍රාහ්මණෙ බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. ඨිතො වා හි හො ගොතම ඨිතෙන බ්‍රාහ්මණෙ බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. නිසින්නෙනා වා හි හො ගොතම නිසින්නෙන බ්‍රාහ්මණෙ බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. සයානෙනා වා හි හො ගොතම සයානෙන බ්‍රාහ්මණෙ බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. සෙ ච ඛො තෙ හො ගොතම මුණ්ඩකා සමණකා ඉබභා කණහා[2] බන්ධුපාදාපච්චා, තෙහිපි මෙ සද්ධිං එවං කථාසල්ලාපො හොති යථරිව හොතා ගොතමෙනා"ති.

---

1. මානවකෙහි, කත්ථචි. 2. කිණහා, මජ්ඣං.

11. "අත්තිකත්තෝ ඛෝ පන තෙ අම්බට්ඨ ඉධාගමනං අහොසි. යායෙව ඛෝ පනත්ථාය ආගච්ඡෙය්‍යාථෝ තඤ්ඤෙව අත්ථං සාධුකං මනසි කරෙය්‍යාථෝ[1]. අවුසිතවා යෙව ඛෝ පන හොථ අයං අම්බට්ඨෝ මාණවෝ, වුසිතමානී[2] කිමඤ්ඤත්‍ර අවුසිතත්තා"ති.

12. අථ ඛෝ අම්බට්ඨෝ මාණවෝ භගවතා අවුසිතවාදෙන වුච්චමානෝ කුපිතෝ අනත්තමනෝ භගවන්තංයෙව ඛුංසෙන්තෝ භගවන්තංයෙව වම්භෙන්තෝ භගවන්තංයෙව උපවදමානෝ සමණෝ ච මෙ හොති ගොතමෝ පාපිතෝ භවිස්සතීති භගවන්තං එතදවොච: "වණ්ණා හි ගොතම සක්‍යජාති, එරුසා හි ගොතම සක්‍යජාති, ලහුසා හි ගොතම සක්‍යජාති, රහසා හි ගොතම සක්‍යජාති. ඉබ්භා සන්තෝ ඉබ්භා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සක්කරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ මානෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ පූජෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ අපචායන්ති. තඤ්හි ගොතම නච්ඡන්නං තඤ්හි නප්පටිරූපං යදිමෙ සක්‍යා ඉබ්භා සන්තා ඉබ්භා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සක්කරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරු කරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ මානෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ පූජෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ අපචායන්තීති.

ඉතිහ අම්බට්ඨෝ මාණවෝ ඉදං පඨමං සක්කසු ඉබ්භවාදං නිපාතෙසි.

13. "කිමපන තෙ අම්බට්ඨ සක්‍යා අපරද්ධන්ති?"

"එක මිදාහං හො ගොතම සමයං ආචරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛර-සාතිස්ස කෙනච්ඡිදෙව කරණීයෙන කපිලවත්ථුං අගමාසිං. යෙන සක්‍යානං සන්ථාගාරං තෙනුපසඞ්කමිං. තෙන ඛෝ පන සමයෙන සම්බහුලා සක්‍යා වෙව සක්‍යකුමාරා ච සන්ථාගාරෙ උච්චෙසු ආසනෙසු නිසින්නා හොන්ති අඤ්ඤමඤ්ඤං අඞ්ගුලිපතොදකෙහි සඤ්ජග්ඝන්නා සංකිළන්නා අඤ්ඤදත්ථු මඤ්ඤෙව මඤ්ඤං අනුජග්ඝන්නා. න මං කොචි ආසනෙන'පි නිමන්තෙසි. තඤ්හි ගොතම නච්ඡන්නං, තඤ්හි නප්පටිරූපං, යදිමෙ සක්‍යා ඉබ්භා සන්තා ඉබ්භා සාමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සක්කරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ මානෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ පූජෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ අපචායන්ති"ති.

---

1. කරෙය්‍යාථ, සී. II
2. වාසිතවාමානී, සී. II.

ඉතිහ අම්බට්ඨෝ මාණවෝ ඉදං දුතියං සකෙකප්පු ඉඛ්භවාදං නිපාතෙසි.

14. "ලට්ඨකිකාපි ඛෝ අම්බට්ඨ සකුණිකා සකෙ කුලාවකෙ කාමලාපිනී හොති. සකං ඛෝ පනෙතං අම්බට්ඨ සක්‍යානං යදිදං කපිලවත්ථු. න අරහතායතං අම්බට්ඨෝ ඉමාය අපමත්තතාය අභිසජ්ජිතුන්ති."

15. "වත්තාරෝ'මෙ හෝ ගොතම වණ්ණා: ඛත්තියා බ්‍රාහ්මණා වෙස්සා සුද්දා. ඉමෙසං කි හෝ ගොතම චතුන්නං වණ්ණානං තයො වණ්ණා ඛත්තියං ච වෙස්සා ච සුද්දා ච අඤ්ඤදත්ථු බ්‍රාහ්මණස්සෙව පරිචාරිකා සම්පජ්ජන්ති. තයිදං හෝ ගොතම නච්ඡන්නං තයිදං නප්පටිරූපං යදි මෙ සක්‍යා ඉඛ්භා සන්තා ඉඛ්භා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සක්කරෙය්‍යුන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරෙය්‍යුන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ මානෙය්‍යුන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ පූජෙය්‍යුන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ අපචායෙය්‍යුන්ති" ති.

ඉතිහ අම්බට්ඨෝ මාණවෝ ඉදං තතියං සකෙකප්පු ඉඛ්භවාදං නිපාතෙසි.

16. අථ ඛෝ භගවතො එතදහොසි: අතිබාලං ඛෝ අයං අම්බට්ඨෝ මාණවෝ සකෙකප්පු ඉඛ්භවාදෙන තිම්මානෙති[1]. යන්නූනාහං ගොත්තං පුච්ඡෙය්‍යන්ති.

අථ ඛෝ භගවා අම්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: 'කථං ගොත්තොසි අම්බට්ඨා?ති' "කණ්හායනෝ'හමස්මි හෝ ගොතමා"ති.

17. "පොරාණං ඛෝ පන තෙ අම්බට්ඨ මාතාපෙත්තිකං නාමගොත්තං අනුස්සරතො අඤ්ඤත්‍ර සක්‍යා භවන්ති, දාසිපුත්තෙනා ත්වමසි සක්‍යානං. සක්‍යා ඛෝ පන අම්බට්ඨ රාජානං ඔක්කාකං පිතාමහං දහන්ති.

"භූතපුබ්බං අම්බට්ඨ රාජා ඔක්කාකො යා සා මහෙසී පියා මනාපා තස්සා පුත්තස්ස රජ්ජං පරිණාමෙතුකාමෙන ජෙට්ඨකුමාරෙ රට්ඨසමා පබ්බාජෙසි උක්කාමුඛං[2] කරකණ්ඩං[3] හත්ථිනිකං නිප්පුරං[4]. තෙ රට්ඨසමා පබ්බාජිතා හිමවන්තපස්සෙ පොක්ඛරණියා තීරෙ මහාසාකසණ්ඩා තත්ථ වාසං කප්පෙසුං. තෙ ජාතිසම්භෙදභයා සකාහි භගනීහි සද්ධිං සංවාසං කප්පෙසුං

---

1 .නිම්මානෙති, සබ්බත්ථ. 2. එකාමුඛ, සබ්බත්ථ. 3. කරකණ්ඩු, කත්ථචි.
4. සිනිප්පුරං බොසඅ. සිනිප්පුරං, PTS.

අථ ඛො අම්බට්ඨ රාජා ඔක්කාකො අමච්චෙ පාරිසජ්ජෙ ආමන්තෙසි: "කහන්නු ඛො හො එතරහි කුමාරා සම්මන්තීති"?

"අත්ථි දෙව හිමවන්තපස්සෙ පොක්ඛරණියා තීරෙ මහාසාකසණ්ඩං තත්ථෙතරහි කුමාරා සම්මන්නති. තෙ ජාතිසම්භෙදභයා සකාහි හගණ්හි සද්ධිං සංවාසං කප්පෙන්තී"ති.

අථ ඛො අම්බට්ඨ රාජා ඔක්කාකො උදානං උදානෙසි: "සක්‍යා වත නො කුමාරා පරමසක්‍යා වත හො කුමාරා"ති. තදග්ගෙ ඛො පන අම්බට්ඨ සක්‍යා පඤ්ඤායන්ති. සො'ව[1] නෙසං පුබ්බපුරිසො.

රඤ්ඤෝ ච ඛො පන අම්බට්ඨ ඔක්කාකස්ස දිසා නාම දාසී අහොසි. සා කණ්හං[2] නාම ජනෙසි. ජාතො කණ්හා පබ්‍යාහාසි: "ඛොවථ මං අම්ම, නහාපෙථ මං අම්ම, ඉමිසා මං අම්ම අප්පුවිසා පරිමොචෙථ, අප්පාය වො හවිස්සාමී"ති.

සථා ඛො පන අම්බට්ඨ එතරහි මනුස්සා පිසාචෙ දිස්වා 'පිසාචා'ති සඤ්ජානන්ති. එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ තෙන සමයෙන මනුස්සා පිසාචෙ 'කණ්හා'ති සඤ්ජානන්ති. තෙ එවමාහංසු: අයං ජාතො පබ්‍යාහාසි: 'කණ්හා ජාතො පිසාචිං ජාතො'ති.

තදග්ගෙ ඛො පන අම්බට්ඨ කණ්හායනා පඤ්ඤායන්ති. සො ච කණ්හායනානං පුබ්බපුරිසො. ඉති ඛො තෙ අම්බට්ඨ පොරාණං මන්තපෙතිකං නාමගොත්තං අනුස්සරතො අය්‍යපුත්තා සක්‍යා හවන්ති. දාසිපුත්තෙනා ච්ම්හි සක්‍යානන්ති.

18. එවං වුත්තෙ තෙ මාණවකා භගවන්තං එතදවොචුං: "මා භවං ගොතමො අම්බට්ඨං මාණවං අතිබාළ්හං දාසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙසි. පුජානතා ච හො ගොතම අම්බට්ඨා මාණවා කුලප්පුත්තෙනා ච අම්බට්ඨා මාණවා බහුස්සුතෙ ච අම්බට්ඨා මාණවා කල්‍යාණවාක්කරණෙ ච අම්බට්ඨා මාණවා පණ්ඩිතෙ ච අම්බට්ඨා මාණවා. පහොති ච අම්බට්ඨා මාණවා ඤාතං ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මං විවදෙ පටිමන්තෙතු"න්ති.

---

1. සොව. සීමු. I. 2. කණ්හ. සීමු II.

19. අථ ඛො භගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: "සචෙ ඛො තුම්හාකං මාණවකා එවං හොති 'දුජ්ජාතො ච අම්බට්ඨො මාණවො, අකුලපුත්තෙනා ච අම්බට්ඨො මාණවො, අපපඤ්ඤතො ච අම්බට්ඨො මාණවො, අකල්‍යාණවාක්කරණෙ ච අම්බට්ඨො මාණවො, දුප්පඤ්ඤෙ ච අම්බට්ඨො මාණවො, න ච පහොති අම්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්හි වචනෙ පටිමන්තෙතුන්ති, තිට්ඨතු අම්බට්ඨො මාණවො, තුම්හෙ මයා සද්ධිං මන්තයවෙහා[1] අසම්හි වචනෙ. සචෙ පන තුම්හාකං මාණවකා එවං හොති: සුජාතො ච අම්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තෙනා ච අම්බට්ඨො මාණවො, බහුස්සුතො ච අම්බට්ඨො මාණවො, කල්‍යාණවාක්කරණෙ ච අම්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අම්බට්ඨො මාණවො, පහොති ච අම්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්හි වචනෙ පටිමන්තෙතුන්ති, තිට්ඨථ තුම්හෙ, අම්බට්ඨො මාණවො මයා සද්ධිං පටිමන්තෙතූ"ති.

20. "සුජාතො ච හො ගොතම අම්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තෙනා ච අම්බට්ඨො මාණවො, බහුස්සුතො ච අම්බට්ඨො මාණවො, කල්‍යාණ-වාක්කරණෙ ච අම්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අම්බට්ඨො මාණවො, පහොති ච අම්බට්ඨො මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්හි වචනෙ පටිමන්තෙතුං. තුණ්හී මයං භවිස්සාම. අම්බට්ඨො මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්හි වචනෙ පටිමන්තෙතූ"ති.

21. අථ ඛො භගවා අම්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: අයං ඛො පන තෙ අම්බට්ඨ සහධම්මිකො පඤ්හො ආගච්ඡති. අකාමාපි ව්‍යාකාතබ්බා. සචෙ තං න ව්‍යාකරිස්සසි අඤ්ඤෙනඤ්ඤං වා අඤ්ඤං පටිචරිස්සසි, තුණ්හී වා භවිස්සසි, පක්කමිස්සසි වා, එතෙනෙව තෙ සත්තධා මුද්ධා ඵලිස්සති. තං කිං මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? කින්නු තෙ සුතා බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං කුතොපහුතිකා කණ්හායනා? කො ච කණ්හායනානං පුබ්බපුරිසො?ති

එවං වුත්තෙ අම්බට්ඨො මාණවො තුණ්හී අහොසි. දුතියම්පි ඛො භගවා අම්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? කින්නු තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහල්ලකානං-පෙ-කො ච කණ්හායනානං පුබ්බපුරිසොති දුතියම්පි ඛො අම්බට්ඨො මාණවො තුණ්හී අහොසි.

අථ ඛො භගවා අම්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: ව්‍යාකරොහි 'දුති අම්බට්ඨ, න 'දුති තෙ තුණ්හීභාවස්ස කාලො. යො ඛො අම්බට්ඨ තථාගතෙන යාවතතියකං සහධම්මිකං පඤ්හං පුට්ඨො න ව්‍යාකරොති එතෙනෙවස්ස සත්තධා මුද්ධා ඵලිස්සති.

1, මන්තෙවෙහ. ම්‍යා.

22. තෙන ඛො පන සමයෙන වජිරපාණි යක්ඛො මහන්තං අයොකූටං ආදාය ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජොතිභූතං අම්බට්ඨස්ස මාණවස්ස උපරිවෙහාසං සීසතා හොති: සචායං අම්බට්ඨො මාණවො භගවතා යාවතතියකං සහධම්මිකං පඤ්හං පුට්ඨො න ව්‍යාකරිස්සති එත්තෙවස්ස සත්තධා මුද්ධං ඵාලෙස්සාමීති. තං ඛො පන වජිරපාණිං යක්ඛං භගවා චෙව පස්සති අම්බට්ඨො ච මාණවො.

23. අථ ඛො අම්බට්ඨො මාණවො භිතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො භගවන්තංයෙව තාණගවෙසී භගවන්තංයෙව ලෙණගවෙසී භගවන්තංයෙව සරණගවෙසී උපනිසීදිත්වා භගවන්තං එතදවොච: "යං මේ තං භවං ගොතමො ආහ? පුන භවං ගොතමො භාසිතූ"ති.

"තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? කිත්ති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං, කුතොපහුතිකා කණ්හා-යනා? කො ච කණ්හායනානං පුබ්බපුරිසො?ති."

"එවමෙව මෙ හෙ ගොතම සුතං, යථෙව භවං ගොතමො ආහ. තතොපහුතිකා කණ්හායනා. සො ච කණ්හායනානං පුබ්බපුරිසො"ති.

24. එවං වුත්තෙ තෙ මාණවකා උත්තානදිනෙ උච්චාසද්දමහාසද්දා අහෙසුං: "දුජ්ජානො කිර හො අම්බට්ඨො මාණවො, අකුලපුත්තෙනා කිර හො අම්බට්ඨො මාණවො, දාසිපුත්තෙනා කිර හො අම්බට්ඨො මාණවො සක්‍යානං, අය්‍යපුත්තා කිර හො අම්බට්ඨස්ස මාණවස්ස සක්‍යා හවන්ති. ධම්මවාදිං යෙව කිර මයං සමණං ගොතමං අපසාදෙතබ්බං අම්සක්ඛිම්හා"ති.

25. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: "අතිබාළ්හං ඛො ඉමෙ මාණවකා අම්බට්ඨං මාණවං දාසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙන්ති. යන්නූනාහං පරිමොචෙය්‍යන්ති." අථ ඛො භගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: "මා ඛො තුම්හෙ මාණවකා අම්බට්ඨං මාණවං අතිබාළ්හං දාසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙථ. උළාරො සො කණ්හා ඉසි අහොසි. සො දක්ඛිණං ජනපදං ගන්ත්වා බ්‍රහ්මං මන්තෙත අධීයිත්වා රාජානං ඔක්කාකං උපසඞ්කමිත්වා මච්ඡරූපිං[1] සීතරං යාචි. තස්ස රාජා ඔක්කාකො 'කො නෙව රෙ අයං මය්හං දාසිපුත්තෙනා සමානො මච්ඡරූපිං සීතරං යාචතී'ති කුපිතො අනත්තමනො බ්‍රරපපං සන්නයහි. සො තං බ්‍රරපපං නෙව අසක්ඛි මුඤ්චිතුං, නො පටිසංහරිතුං.

1. මද්දරූපිං, මජ්ඣං.

අථ ඛො මාණවකා අම්බට්ඨා පාරිසජ්ජා කණ්හං ඉසිං උපසඞ්කමිත්වා එතදවොචුං: "සොත්ථි හදන්තෙ හොතු රඤ්ඤො, සොත්ථි හදන්තෙ හොතු රඤ්ඤො"ති.

"සොත්ථි හවිස්සති රඤ්ඤො, අපි ච රාජා යදි අඤ්ඤං ඛුරපපං මුඤ්චිස්සති යාවතා රඤ්ඤො විජිතං එත්තාවතා පඨවී උද්දිස්සති"ති.

"සොත්ථි හදන්තෙ හොතු රඤ්ඤො, සොත්ථි ජනපදස්සා"ති.

"සොත්ථි හවිස්සති රඤ්ඤො, සොත්ථි ජනපදස්ස. අපි ච රාජා යදි උභං ඛුරපපං මුඤ්චිස්සති යාවතා රඤ්ඤො විජිතං එත්තාවතා සත්තවස්සානි දෙවො න වස්සිස්සති"ති.

"සොත්ථි හදන්තෙ හොතු රඤ්ඤො, සොත්ථි ජනපදස්ස, දෙවො ච වස්සතූ"ති.

"සොත්ථි හවිස්සති රඤ්ඤො, සොත්ථි ජනපදස්ස, දෙවො ච වස්සිස්සති. අපි ච රාජා ජෙට්ඨකුමාරෙ ඛුරපපං පතිට්ඨාපෙතු, සොත්ථි කුමාරෙ, පළෙල්ලාමා හවිස්සන්ති"ති.

අථ ඛො මාණවකා, අම්බට්ඨං ඔකකාකස්ස ආරොචෙසුං: "දෙවො ජෙට්ඨකුමාරෙ ඛුරපපං පතිට්ඨාපෙතු, සොත්ථි කුමාරෙ පළෙල්ලාමෙ හවිස්සන්ති"ති. අථ ඛො රාජා ඔකකාකො ජෙට්ඨකුමාරෙ ඛුරපපං පතිට්ඨාපෙසි. සොත්ථි කුමාරෙ පළෙල්ලාමෙ හවි.

අථ ඛො තස්ස රාජා ඔකකාකස්ස භීතස්ස සංවිග්ගස්ස ලොමහට්ඨජාතස්ස බ්‍රහ්මදණ්ඩෙන තජ්ජිතස්ස මච්ඡරූපිං සිතරං අදාසි. මා ඛො තුමෙහ මාණවකා අම්බට්ඨං මාණවං අතිබාළ්හං දූසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙථ. උළාරො සො කණ්හස්ස ඉසි අහොසි.

26. අථ ඛො භගවා අම්බට්ඨං මාණවං ආමන්තෙසි: "තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? ඉධ ඛත්තියකුමාරෝ බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය සද්ධිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය, තෙසං සංවාසම්හාය පුත්තෙ ජායෙථ, යො සෙ ඛත්තියකුමාරෙන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුත්තෙ උපපත්තෙ, අපි නු සො ලභෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?"ති,

"ලභෙථ හො ගොතම".

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොජෙය්‍යුං සද්ධෙ වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුනෙ වා?"ති

"හොජෙය්‍යං හො ගොතම."

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මන්තෙන වාචෙය්‍යුං වා නො වා?"ති

"වාචෙය්‍යුං හො ගොතම."

"අපිනු'ස්ස ඉත්ථිසු ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?"ති

"අනාවටං ඛි'ස්ස හො ගොතම".

"අපි නු නං ඛත්තියා ඛත්තිය'භිසෙකෙන අභිසිඤ්චෙය්‍යුන්ති?"

"නො හිදං හො ගොතම."

"තං කිස්ස හෙතු?"

"මාතිතො හි හො ගොතම අනුපපන්නො"ති.

27. "තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? ඉධ බ්‍රාහ්මණකුමාරෝ ඛත්තිය-කඤ්ඤාය සද්ධිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය, තෙසං සංවාසම්හාය පුත්තො ජායෙථ, යො සො බ්‍රාහ්මණකුමාරෙන ඛත්තියකඤ්ඤාය පුත්තො උපපන්නො, අපි නු සො ලභෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?"ති

"ලභෙථ හො ගොතම."

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොජෙය්‍යුං සද්ධෙ වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුනෙ වා?"ති

"හොජෙය්‍යුං හො ගොතම."

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මන්තෙන වාචෙය්‍යුං වා නො වා?"ති

"වාචෙය්‍යුං හො ගොතම."

"අපිනු'ස්ස ඉත්ථිසු ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?"ති

"අනාවටං ඛි'ස්ස හො ගොතම."

"අපි නු නං ඛත්තියා ඛත්තිය'භිසෙකෙන අභිසිඤ්චෙය්‍යුන්ති?"

"නො හිදං නො ගොතම."

"තං කිස්ස හෙතු?"

"පිතිතො හි හො ගොතම අනුපපන්නො"ති.

28. "ඉති ඛො අම්බට්ඨ ඉත්ථියා වා ඉත්තිං කරිත්වා පුරිසෙන වා පුරිසං කරිත්වා ඛත්තියා 'ව සෙට්ඨා, හීනා බ්‍රාහ්මණා. තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? ඉධ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං කිසම්විදෙව පකරණෙ ඛුරමුණ්ඩං කරිත්වා අස්සපුෂ්ඨෙන වඝිත්වා රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජෙය්‍යුං, අපි නු සො ලභෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?"ති

"නො හිදං හො ගොතම."

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොජේය්‍යුං සද්ධේ වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤස්මිං වා පාහුනෙ වා?"ති

"නො හිදං හො ගොතම."

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙන වාවෙය්‍යුං වා නො වා?"ති.

"නො හිදං හො ගොතම."

"අපි නු'ස්ස ඉත්ථිස්ස ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?ති"

"ආවටං හි'ස්ස හො ගොතම."

29. "තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? ඉධ ඛත්තියා ඛත්තියං කිසම්මිඤ්චෙව පකාරණෙ ඛුරමුණ්ඩං කරිත්වා අඤ්ඤපුටෙන වඩ්ඪා රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජේය්‍යුං, අපි නු සො ලභෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?ති"

"ලභෙථ හො ගොතම."

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොජේය්‍යුං සද්ධේ වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤස්මිං වා පාහුනෙ වා?ති"

"මහාජේය්‍යුං හො ගොතම."

"අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙන වාවෙය්‍යුං වා නො වා?"ති

"වාවෙය්‍යුං හො ගොතම."

"අපි නු'ස්ස ඉත්ථිස්ස ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?"ති

"අනාවටං හි'ස්ස ගො ගොතම."

"එත්තාවතා ඛො අම්බට්ඨ ඛත්තියෙ පරමනිහීනතං පත්තා හොති, යදෙව නං ඛත්තියා ඛුරමුණ්ඩං කරිත්වා අඤ්ඤපුටෙන වඩ්ඪා රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජේන්ති. ඉති ඛො අම්බට්ඨ යදා ඛත්තියෙ පරමනිහීනතං පත්තා හොති, තදාපි ඛත්තියා'ව සෙට්ඨා හීනා බ්‍රාහ්මණා.

30. බ්‍රහ්මුනා'පි අම්බට්ඨ සනඞ්කුමාරෙන ගාථා භාසිතා:

'ඛත්තියෙ සෙට්ඨා ජනෙතසම්මිං
යෙ ගොත්තපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නා
සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ'ති

සා ඛො පනෙසා අම්බට්ඨ බ්‍රහ්මුනා සනඞ්කුමාරෙන ගාථා සුගීතා නො දුග්ගීතා, සුභාසිතා නො දුබ්භාසිතා, අත්ථසංහිතා නො අනත්ථසංහිතා, අනුමතා මයා. අහම්පි[1] අම්බට්ඨ එවං වදාමි:

'ඛත්තියෙ සෙට්ඨා ජනෙතසම්මිං
යෙ ගොත්තපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නා
සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ'ති.

භාණවාරො පඤ්චමො.

---

1. අහමෙපිහි, මජ්ඣං.

31. "කතමං පන තං භො ගොතම වරණං, කතමා ච පන සා විජ්ජා?"ති. "න ඛො අම්බට්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ජාතිවාදෙ වා වුච්චති ගොත්තවාදෙ වා වුච්චති මානවාදෙ වා වුච්චති: 'අරහසි වා මං භවං න වා මං භවං අරහසී'ති. යත්ථ ඛො අම්බට්ඨ ආවාහො වා හොති, විවාහො වා නොති, ආවාහවිවාහො වා හොති, එත්ථෙතං වුච්චති ජාතිවාදෙ වා ඉතිපි, ගොත්තවාදෙ වා ඉතිපි, මානවාදෙ වා ඉතිපි: 'අරහසි වං මං භවං න වා මං භවං අරහසී'ති. යෙ හි කෙචි අම්බට්ඨ ජාතිවාදනිබන්ධා වා ගොත්තවාදනිබන්ධා වා මානවාදනිබන්ධා වා ආවාහවිවාහනිබන්ධා වා, ආරකා තෙ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය. පහාය ඛො අම්බට්ඨ ජාතිවාදනිබන්ධනඤ්ච ගොත්තවාදනිබන්ධනඤ්ච මානවාදනිබන්ධනඤ්ච ආවාහවිවාහනිබන්ධනඤ්ච අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සච්ඡිකිරියා හොතී"ති.

32. "කතමං පන තං භො ගොතම වරණං? කතමා ච සා විජ්ජා?"ති "ඉධ අම්බට්ඨ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

33. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: "සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය"නති.

සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සෙ එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු කායකම්මවචීකම්මෙන සමන්නාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො සීල-සම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොජනෙ මත්තඤ්ඤූ සතිසම්ප-ජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො සන්තුට්ඨො.

34. කථඤ්ච අම්බට්ඨ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති?

ඉධ අම්බට්ඨ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්තො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති. දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථේනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමේසං භෙදාය. අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සංහිතානං වා අනුප්පදාතා සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

35. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභත්තිකො හොති රත්තූපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජේළකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවික්කයා පටිවිරතො හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිවිරතා හොති. උක්කොටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතා හොති. ඡේදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

36. යථා වා පනඤ්ඤෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං බීජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං ඵළුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති එවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ හොති ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

37. යථා වා පනඤ්ඤෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉති එවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

38. යථා වා පනඤ්ඤෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විසූකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුම්භථූනං සොභනගරකං චණ්ඩාලං වංසං ධොවනං හත්ථියුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසභයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං කුක්කුටයුද්ධං වට්ටකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අණීකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

39. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං ඉති වා ඉති එවරූපා ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

40. යථා වා පනෙකෙ නොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිග-පවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං-ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

41. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යථිදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං ඛග්ගං ඡත්තං චිත්‍රූපාහනං උණ්හීසං මණිං වාලබීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා-නුයොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

42. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපා තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං කුමාරකථං කුමාරීකථං සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවා-භවකථං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

43. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපා විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යථිදං: න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං හි ත්වා ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො ත්වමසි, අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සහිතමෙම[1] අසහිතන්ති. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච, පච්ඡාවචනීයං පුරෙ අවච. ආචිණ්ණං තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො, නිග්ගහිතොසි. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙඨෙහි වා සචෙ පහොසීති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

44. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්‍රාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්‍ර ඉදං ආහරාති. ඉති වා ඉතිඑවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. සංහිතමෙම අසංහිතං තෙ. කත්‍රුව.

45. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ච හොන්ති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජිගිංසිතාරො ච. ඉති වා ඉතිඑවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

46. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිතං කප්පෙන්ති සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිනං ලක්ඛණං මූසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං කණහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ගවිජ්ජා වත්ථුවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අහිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තාණං මිගචක්කං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

47. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිතං කප්පෙන්ති සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිංසලක්ඛණං උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

48. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිතං කප්පෙන්ති සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති, රඤ්ඤං අනියානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති ඉමිස්ස ජයො භවිස්සති, ඉමිස්ස පරාජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

49. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති සෙය්‍යථිදං: චන්දග්ගාහො භවිස්සති සූරියග්ගාහො භවිස්සති නක්ඛත්තග්ගාහො භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. උක්කාපාතා භවිස්සන්ති. දිසාඩාහො භවිස්සති. භූමිචාලො භවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකා සූරියග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො නක්ඛත්තග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකා චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකා උක්කාපාතා භවිස්සන්ති. එවංවිපාකො දිසාඩාහො භවිස්සති. එවංවිපාකා භූමිචාලො භවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

50. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති සෙය්‍යථිදං: සුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සන්ති දුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සන්ති. සුභික්ඛං භවිස්සති දුබ්භික්ඛං භවිස්සති. ඛෙමං භවිස්සති භයං භවිස්සති. රොගො භවිස්සති ආරොග්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

51. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති සෙය්‍යථිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවිදනං විවිදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුබ්භගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හානිප්පථමනං හනුසංහනනං හත්ථාභිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසපඤ්හං කුමාරිපඤ්හං දෙවපඤ්හං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිවිහායනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

52. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති – සෙය්‍යථිදං: සන්තිකම්මං පණිධිකම්මං භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වඤ්චකම්මං වඤ්චපරිකිරණං ආවම්භනං නගාපනං ජූහනං වමනං විරෙචනං උද්ධවිරෙචනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙචනං කණ්ණතෙලං නෙත්තතපතප්පනං නත්ථුකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං කුමාරභිකිච්ඡං මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඔසධීනං පටිමොක්ඛෙකා. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

53. අථ ඛො සො අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො භීතපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චත්තිකභයතො, එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

54. කථඤ්ච අම්බට්ඨ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති? ඉධ අම්බට්ඨ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති රක්ඛති චක්ඛින්ද්‍රියං, චක්ඛින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා -පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

55. කථඤ්ච අම්බට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ හොති ? ඉධ අම්බට්ඨ භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති, උච්චාර-පස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති, ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ හොති.

56. කථඤ්ච අම්බට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති ?

ඉධ අම්බට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පක්ඛී සකුණො යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව ඩෙති, එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති.

57. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතෝ ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතෝ ඉමිනා ච අරියෙන සති-සම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ ඉමඤ්ච අරියඤ්ච සන්තුට්ඨිඤ්ච සමන්නාගතෝ ව්‍යිවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාත-පටික්කන්තෝ නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

58. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. ඛ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තෙන විහරති සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී, ඛ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධෝ විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතෝ සම්පජානෝ, ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතෝ විහරති අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තෝ, උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡෝ විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

59. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසෝ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං, සෝ යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛෝ පුඛ්ඛෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ අයොජෙසිං තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජිංසු සෝ'හං යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තීඅකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය'ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

60. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසෝ ආබාධිකෝ අස්ස දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානෝ, භත්තං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තා. සෝ අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය භත්තඤ්චස්ස ජීරෙය්‍ය සියා චස්ස කායෙ බලමත්තා. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛෝ පුඛ්ඛෙ ආබාධිකෝ අහොසිං දුක්ඛිතෝ බාළ්හගිලානෝ භත්තං මෙ නච්ඡාදෙසි න චස්ස මෙ ආසි කායෙ බලමත්තා. සෝ'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො භත්තඤ්ච මෙ ජීරතෙ අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තා'ති, සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

61. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසෝ බන්ධනාගාරෙ බද්ධෝ අස්ස, සෝ අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන, න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයෙය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛෝ පුඛ්ඛෙ බන්ධනාගාරෙ බද්ධෝ අහොසිං. සෝ'මහි එතරහි තම්හා බන්ධනාගාරා මුත්තො සොත්ථිනා අබ්භයෙන. අත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයෙ'ති. සෝ තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

62. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසෝ දාසෝ අස්ස අනත්තාධීනෝ පරාධීනෝ න යෙනකාමංඛහමෙය්‍ය. සෝ අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධීනෝ අපරාධීනෝ භුජිස්සෝ යෙනකාමංඛහමෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛෝ පුඛ්ඛෙ දාසෝ අහොසිං අනත්තාධීනෝ පරාධීනෝ න යෙනකාමංඛහමිං. සෝ'මහි එතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනෝ අපරාධීනෝ භුජිස්සෝ යෙනකාමංඛහමෙ'ති. සෝ තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

63. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසෝ සඛෙහා සන්නෝහෝ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සෝ අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරිත්වා සෙමන්තං ගාමන්තං අනුප්පාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පටිභයං. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛෝ පුබ්බෙ සඛෙහා සභොගෝ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සෝ'ම්හි එතරහි තං කන්තාරං තිණ්ණෝ සොත්ථිනා ගෘමන්තං අනුප්පත්තෝ ඛෙමං අප්පටිභය'න්ති. සෝ තතෝ නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

එවමෙව ඛෝ අම්බට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං එවං ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ අප්පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ ආනණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බන්ධනා මොක්ඛං යථා භුජිස්සං යථා ඛෙමන්තභූමිං එවමෙව ඛෝ අම්බට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

64. තස්සිමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සනෙ පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායෝ පස්සම්භති, පස්සද්ධකායෝ සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

65. සෝ විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිප්පූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපාථුටං හොති.

66. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ දක්ඛො නහාපකෝ වා නහාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ නහානීයචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන පරිප්පොසකං පරිප්පොසකා සන්නෙය්‍ය, සායං නහානීයපිණ්ඩි සෙනෙහානුගතා සෙනෙහපරෙතා සන්තරබාහිරා ඵුටා සෙනෙහෙන, න ච පග්ඝරිණී,

එවමෙව ඛෝ අම්බට්ඨ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිප්පූරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපාථුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති චරණස්මිං.

67. පුනච පරං අම්බට්ඨ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසෝ එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිප්පූරෙති පරිපථරති නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපාථුටං හොති,

68. සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ උදකරහදෙ ගම්භීරෙ උබ්භිදුදකෙ, තස්ස නෙවස්ස පුරත්ථිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවඤ්ච න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, අථ ඛො තම්හා ච උදකරහදා සීතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිත්වා තඤ්ඤෙව උදකරහදං සීතෙන වාරිනා අභිසන්දෙය්‍යුං[1] පරිසන්දෙය්‍යුං[2] පරිප්පූරෙය්‍ය පරිපඵරෙය්‍ය, තස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිනා අපඵුටං අස්ස,

එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිප්පූරෙති පරිපඵරති. නත්ථි කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපඵුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විරණස්මිං.

69. පුනච්චපරං අම්බට්ඨ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිප්පූරෙති පරිපඵරති, නත්ථි කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපඵුටං හොති.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුග්ගතානි අන්තොනිමුග්ගපොසීනි තානි යාව චග්ගා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිනා අභිසන්නානි පරිසන්නානි[3] පරිපූරානි පරිපඵුටානි නත්ථි කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා අපඵුටං අස්ස,

එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිප්පූරෙති පරිපඵරති නත්ථි කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපඵුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස නොති විරණස්මිං.

70. පුනච්චපරං අම්බට්ඨ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති නත්ථි කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපඵුටං හොති.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසො ඔදාතෙන වත්ථෙන සසීසං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නත්ථි කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන අපඵුටං අස්ස, එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති නත්ථි කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපඵුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විරණස්මිං.

ඉදං ඛො තං අම්බට්ඨ විරණං.

---

1. අභිසන්දෙය්‍ය, ම්‍යා.
2. පරිසන්දෙය්‍ය, ම්‍යා.
3. අභිසන්නානි පරිසන්නානි, ම්‍යා. අභිසන්දානි පරිසන්දානි?

71. [පුන ච පරං අම්බට්ඨ] සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ එවං පජානාති: අයං ඛෝ මෙ කායෝ රූපී චාතුම්මහාභූතිකෝ මාතාපෙත්තිකසම්භවෝ ඔදනකුම්මාසූපචයෝ අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-භෙදනවිද්ධංසනධම්මෝ. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

සෙය්යථාපි අම්බට්ඨ මණි වෙළුරියෝ සුභෝ ජාතිමා අට්ඨංසෝ සුපරිකම්මකතෝ අවෙජ්ඣෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ සබ්බාකාරසම්පන්නෝ, තත්රාස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා. තමේනං චක්ඛුමා පුරිසෝ හත්ථෙ කරිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්ය: අයං ඛෝ මණි වෙළුරියෝ සුභෝ ජාතිමා අට්ඨංසෝ සුපරිකම්මකතෝ අවෙජ්ඣෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ සබ්බාකාරසම්පන්නෝ. තත්රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා'ති.

එවමෙව ඛෝ අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ එවං පජානාති: අයං ඛෝ මෙ කායෝ රූපී චාතුම්මහාභූතිකෝ මාතාපෙත්තිකසම්භවෝ ඔදනකුම්මාසූපචයෝ අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-භෙදනවිද්ධංසනධම්මෝ. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

72. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්රියං.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසෙ මුඤ්ජම්හා ඊසිකං පබ්බාහෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: අයං මුඤ්ජෝ, අයං ඊසිකා, අඤ්ඤෙ මුඤ්ජෝ, අඤ්ඤෙ ඊසිකා, මුඤ්ජම්හාත්වෙව ඊසිකා පබ්බාළ්හා'ති. සෙය්‍යථා වා පන අම්බට්ඨ පුරිසෙ අසිං කොසියා පබ්බාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤෙ අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියා ත්වෙව අසි පබ්බාළ්හා'ති. සෙය්‍යථා වා පන අම්බට්ඨ පුරිසස්ස අහිං කරණ්ඩා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං අහි, අයං කරණ්ඩා, අඤ්ඤෙ අහි, අඤ්ඤා කරණ්ඩා, කරණ්ඩාත්වෙව අහි උබ්භතෝ'ති. එවමේව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු එවංසමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉම්මා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

73. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූත කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති, බහුධාපි හුත්වා එකා හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියා පි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණෝ. ඉමෙපි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ දක්ඛො කුම්භකාරො වා කුම්භකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අම්බට්ඨ දක්ඛො දන්තකාරො වා දන්තකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අම්බට්ඨ දක්ඛො සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය, එවමේව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සෝ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති එකෝ'පි හුත්වා බහුධා හොති බහුධාපි හුත්වා එකෝ හොති. ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානෝ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියාපි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අනිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසෙ'පි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණෝ. ඉමේ'පි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවං-මහානුභාවේ පාණිනා පරිමසති. පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙන වසං වත්තෙති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

74. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන[1] දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පූරිසෝ අද්ධානමග්ගපටිපන්නෝ සෝ සුණෙය්‍ය භෙරිසද්දම්පි මුදිඞ්ගසද්දම්පි සඞ්ඛපණවදෙණ්ඩිමසද්දම්පි. තස්ස එවමස්ස: භෙරිසද්දොති පි මුදිඞ්ගසද්දොති පි සඞ්ඛපණවදෙණ්ඩිමසද්දොති පි. එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සෝ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

75. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන චෙතොපරියඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ පරසත්තානං පුරාණානං චෙතසා චෙතොපරිච්ච පජානාති:

සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති,
වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති,
සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති,
වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති,
සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති,
වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති,
සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති,
වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති,
මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති,
අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති,
සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති,
අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති,
සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති,
අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති,
විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති,
අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

---

1. ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන (කොසුම් පොත්තකෙසු)

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ ඉත්ථී වා පුරිසෝ වා දහරෝ වා සුවා මණ්ඩන-ජාතිකෝ ආදාසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අච්ඡෙ වා උදකපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානෝ සකණිකං වා සකණිකන්ති ජානෙය්‍ය, අකණිකං වා අකණිකන්ති ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ වේතොපරියඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සෝ පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතෝ පරිච්ච පජානාති:

"සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති,
වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති,
සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති,
වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති,
සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති,
වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති,
සඛිත්තං වා චිත්තං සඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති,
වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති,
මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති,
අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති,
සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති,
අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති,
සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති,
අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති,
විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති,
අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති."
ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

76. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියොතිස්සොඅපි ජාතියොචතස්සොඅපි ජාතියොපඤ්ච'පි ජාතියොදස'පි ජාතියොවීසම්පි ජාතියොතිංසම්පි ජාතියොචත්තාරීසම්පි ජාතියොපඤ්ඤාසම්පි ජාතියොජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ "අමුත්‍රාසිං එවන්නාමෙ එවංගොත්තෙ එවංවණ්ණෙ එවමාහාරෙ එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තෙ. සෝ තතෝ චුතෙ අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමෙ එවංගොත්තෙ එවංවණ්ණෙ එවමාහාරෙ එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තෙ. සෝ තතෝ චුතෙ ඉධූපපන්නෙ" ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පුරිසෝ සකම්හා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡේය්‍ය, තම්හාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡේය්‍ය, සො තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො සකම්හා ගාමා අම්හං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. තම්හාපි ගාමා අම්හං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. සෝ'මහි තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතෝ'ති,

එවමෙව ඛො අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යථිදං එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ: අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණී එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොත්'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

77. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ මණ්ඩුක්ඛ සිංඝාටිකෙ පඝාදෙ, තත්‍රේව චක්ඛුමා පුරිසෝ සිතෙ පඝෙඝාය්‍ය මඤ්ඤෙ ගෙහං පවිසනෙන'පි නික්ඛමනෙන'පි රථියං චීතිසඤ්චරණෙන'පි මණ්ඩුක්ඛ සිංඝාටකෙ තිසින්නෙ'පි. තඤ්ඤ එවමස්ස: එතෙ මඤ්ඤා ගෙහං පවිසන්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රථියං චීතිසඤ්චරන්ති. එතෙ මණ්ඩුක්ඛ සිංඝාටකෙ තිසින්නා'ති.

එවමෙව ඛෝ අම්බට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනිපටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.
ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං ආසවසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං ආසවනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති.

'ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි අම්බට්ඨ පබ්බතන්තරෙ උදකරහදෝ අච්ඡෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසෝ තීරෙ ඨිතෝ පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකථලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස එවමස්ස: අයං ඛෝ උදකරහදෝ අච්ඡෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ. තත්රිමෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සක්ඛරකථලා'පි මච්ඡගුම්බා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පීති. එවමෙව ඛෝ අම්බට්ඨ භික්ඛු සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සෝ 'ඉදං දුක්ඛන්ති' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති.

'අයං දුක්ඛනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

'ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති.

'අයං ආසවනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරොධගාමිනී-පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතෝ එවං පස්සතෝ කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති.

'ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති. අයං ඛෝ සා අම්බට්ඨ විජ්ජා.

79. අයං වුච්චති අම්බට්ඨ භික්ඛු විජ්ජාසම්පන්නා ඉතිපි, චරණසම්පන්නා ඉතිපි, විජ්ජාචරණසම්පන්නා ඉතිපි. ඉමාය ච අම්බට්ඨ විජ්ජාසම්පදාය චරණසම්පදාය ච අඤ්ඤා විජ්ජාසම්පදා ච චරණසම්පදා ච උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා නත්ථි.

80. ඉමාය ඛෝ අම්බට්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය චත්තාරි අපායමුඛානි හවන්ති. කතමානි චත්තාරි? ඉධ අම්බට්ඨ එකච්චෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමඤ්ඤෙව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෝ ඛාරිවිධම්මාදාය අරඤ්ඤායතනං අජ්ඣොගාහති පවත්තඵලභොජනෝ හවිස්සාමීති. සෝ අඤ්ඤදත්ථු විජ්ජාචරණසම්පන්නඤ්ඤෙව පරිචාරකෝ සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛෝ අම්බට්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉදං පඨමං අපායමුඛං හවති.

81. පුන ච පරං අම්බට්ඨ ඉධෙකච්චෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමඤ්ඤෙව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෝ පවත්තඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ කුද්දාලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤායතනං අජ්ඣොගාහති කන්දමූලඵලභොජනෝ හවිස්සාමීති. සෝ අඤ්ඤදත්ථු විජ්ජාචරණසම්පන්නඤ්ඤෙව පරිචාරකෝ සම්පජ්ජති. ඉමාය ච ඛෝ අම්බට්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉදං දුතියං අපායමුඛං හවති.

82. පුන ච පරං අම්බට්ඨ ඉධෙකච්චෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමඤ්ඤේව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෝ පවත්තඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ කන්දමූලඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ ගාමසාමන්තං වා නිගමසාමන්තං වා අග්ගහාරං කරිත්වා අග්ගිං පරිවරණෙනා අවජ්ජති. සෝ අඤ්ඤදත්ථු විජ්ජාචරණසම්පත්තායෙව පරිභාරකෝ සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛෝ අම්බට්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉදං තතියං අපායමුඛං භවති.

83. පුන ච පරං අම්බට්ඨ ඉධෙකච්චෝ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමඤ්ඤේව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෝ පවත්තඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ කන්දමූලඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ අග්ගිපරිචරියඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ චතුම්මහාපථෙ චතුද්වාරං අගාරං කරිත්වා අවජ්ජති: යෝ ඉමෙහි චතූහි දිසාහි ආගමිස්සති සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා තමහං යථාසත්ති යථාබලං පටිපූජෙස්සාමීති. සෝ අඤ්ඤදත්ථු විජ්ජාචරණසම්පත්තායෙව පරිභාරකෝ සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛෝ අම්බට්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉදං චතුත්ථං අපායමුඛං භවති.

ඉමාය ඛෝ අම්බට්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉමානි චත්තාරි අපායමුඛානි භවන්ති.

84. තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? අපි නු තං ඉමාය අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සන්දිස්සසි සංවරියමානං?"ති

"නො හිදං හෝ ගොතම. කෝ චාහං හෝ ගොතම සංවරියමානං? කා ච අනුත්තරා විජ්ජාචරණසම්පදා? ආරකා'හං හෝ ගොතම අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සංවරියමානං"ති.

"තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? අපි නු තං ඉමඤ්ඤේව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෝ ඛාරිවිධමාදාය අරඤ්ඤවනමජ්ඣොගාහසි සංවරියමානෝ පවත්තඵලභොජනෝ භවිස්සාමීති?"

"නො හිදං හෝ ගොතම."

"තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? අපි නු තං ඉමඤ්ඤේව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෝ පවත්තඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ කුදූලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤවනමජ්ඣොගාහසි සංවරියමානෝ කන්දමූලඵලභොජනෝ භවිස්සාමීති?"

"නො හිදං හෝ ගොතම."

"තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? අපි නු තං ඉමඤ්ඤේව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෝ පවත්තඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ කන්දමූලඵලභොජනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෝ ගාමසාමන්තං වා නිගමසාමන්තං වා අග්ගහාරං කරිත්වා අග්ගිං පරිවරණෙනා අවජ්ජසි සංවරියමානෝ?"ති

"නො හිදං හෝ ගොතම."

"තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ අපි නු තුවං ඉමෙසුවව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානෙ පවත්තඵලූපජීවනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෙ කන්දමූලඵලූපජීවනතඤ්ච අනභිසම්භුණමානෙ අග්ගිපරිචරියඤ්ච අනභිසම්භුණමානෙ චාතුම්මහාපථෙ චතුද්වාරං අගාරං කරිත්වා අවජ්ඣි සාවරියකො, යෙ ඉමෙහි චතූහි දිසාහි ආගම්මුන්ති සම්මණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා තං මයං යථාසන්ති යථාබලං පටිපූජෙස්සාමාති?"

"නො හිදං හො ගොතම."

83. ඉති ඛො අම්බට්ඨ ඉමාය චෙව තුවං අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය පරිහීනො සාවරියකො. යෙ චිමෙ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය චත්තාරි අපායමුඛානි භවන්ති, තෙසතා ච තුවං පරිහීනො සාවරියකො. හාසිතා ඛො පන තෙ එසා අම්බට්ඨ ආවරියෙන බ්‍රාහ්මණෙන පොක්ඛරසාදිනා වාචා "කෙ ච මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්භා කණ්හා බන්ධුපාදාපච්චා, කා ච නෙට්ඨජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං සාකච්ඡා" ති, අත්තනා ආපාසිකො'පි අපරිපූරයමානෙ. පස්ස අම්බට්ඨ යාව අපරද්ධඤ්ච තෙ ඉදං ආවරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස.

86. බ්‍රාහ්මණා ඛො පන අම්බට්ඨ පොක්ඛරසාදී රඤ්ඤෙ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස දත්තිකං ඵුසන්ති. තස්ස රාජා පසෙනදී කොසලො සම්මුඛීභාවම්පි න දදාති. යදපි තෙන මඤ්ඤති තීරොදුස්සෙන මඤ්ඤති. යස්ස ඛො පන අම්බට්ඨ ධම්මිකං පඨතං භික්ඛං පතිගණ්හෙය්‍ය, කථං තස්ස රාජා පසෙනදී කොසලො සම්මුඛීභාවම්පි න දදෙය්‍ය? පස්ස අම්බට්ඨ යාව-අපරද්ධඤ්ච තෙ ඉදං ආවරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස.

තං කිම්මඤ්ඤසි අම්බට්ඨ? රාජා පසෙනදි කොසලො හත්ථිගීවාය වා නිසිඤ්ඤා අස්සපිට්ඨෙ වා නිසිඤ්ඤා රථූපත්ථරෙ වා සීතො උණ්හෙහි වා රාජඤ්ඤෙහි වා කිඤ්චිදෙව මන්තණං මන්තෙය්‍ය, සො තම්හා පදෙසා අපක්කම්ම එකමන්තං තිට්ඨෙය්‍ය. අථ ආගච්ඡෙය්‍ය සුද්ධෙ වා සුද්ධදුසෙ වා, සො තස්මිං පදෙසෙ ඨිතො තදෙව මන්තණං මන්තෙය්‍ය: එවම්පි රාජා පසෙනදී කොසලෙ ආහ එවම්පි රාජා පසෙනදී කොසලෙ ආහාති. අපි නු සො රාජහණිතං වා හණති රාජමන්තං වා මන්තෙති, එත්තාවතා සො අස්ස රාජා වා රාජමහාමත්තෙනා වාති?"

"නො හිදං හො ගොතම."

87. එවමෙව ඛො තුවං අම්බට්ඨ, යෙ තෙ අහෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පවත්තාරො, යෙසමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සම්ගීතං තදනුගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනුවාචෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිත්තො යමතග්ගි අඞ්ගිරසො භාරද්වාජො වාසෙට්ඨො කස්සපො භගු, තාහං මඤ්ඤ අධියාමි සාවරියකා'ති තාවතා තුවං භවිස්සසි ඉසි වා ඉසිතනාය වා පටිපන්නො'ති තෙනං ඨානං විජ්ජති.

88. තං කිඤ්ඤුදපි අම්බට්ඨ කිඤ්චි තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: "ඉධ තෙ අඤ්ඤතරං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාරෝ මන්තානං පවත්තාරෝ, යෙසමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුහිතං තදනුගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනුවාචෙන්ති සෙය්‍යථිදං: අට්ඨකො, වාමකො, වාමදෙවෝ, වෙස්සාමිත්තෙනා, යමතග්ගි, අඞ්ගිරසො, භාරද්වාජෝ, වාසෙට්ඨෝ, කස්සපෝ, භගු- එවං සු තෙ සුභගතා සුවිලිත්තා කප්පිතකෙසමස්සූ ඔමුත්තමණිකුණ්ඩලාභරණා ඔදාතවත්ථවසනා පඤ්චසි කාමගුණෙහි සමප්පිතා සමඞ්ගිභූතා පරිචාරෙන්ති, සෙය්‍යථාපි භවං එතරහි සාචරියකො ?"ති.

"නො හිදං භො ගොතම."

89. "එවං සු තෙ සාලිතං ඔදනං සුවිමංසූපසෙච්චනං විචිතකාළකං අනෙකසූපං අනෙකබ්‍යඤ්ජනං පරිභුඤ්ජන්ති, සෙය්‍යථාපි භවං එතරහි සාචරියකො ?"ති.

"නො හිදං භො ගොතම."

"එවං සු තෙ වෙඨනකපසාහි නාරීහි පරිචාරෙන්ති සෙය්‍යථාපි භවං එතරහි සාචරියකො ?"ති.

"නො හිදං භො ගොතම."

"එවං සු තෙ කුත්තවාලෙහි වල්වාරථෙහි දීඝාහි පතොදලට්ඨීහි වාහනා විතුදෙන්තා විපරියායන්ති සෙය්‍යථාපි භවං එතරහි සාචරියකො ?"ති

"නො හිදං භො ගොතම."

"එවං සු තෙ උභතොඛණ්ඩපරිඛාසු ඔඝත්ථනපලිඝාසු නගරූපකාරිකාසු දීඝාභිබ්භෙහි පුරිසෙහි රක්ඛාපෙන්ති සෙය්‍යථාපි භවං එතරහි සාචරියකො ?"ති

"නො හිදං භො ගොතම."

ඉති බො අම්බට්ඨ නෙව භවං ඉසි, න ඉසිත්තාය පටිපන්නො සාචරියකො. යඤ්ච බො පන අම්බට්ඨ මයි කඞ්ඛා වා විමති වා, සො මං පඤ්හන, අහං වෙය්‍යාකරණෙන සොධිස්සාමී"ති.

90. අථ බො භගවා විහාරා නික්ඛම්ම එඞ්කමං අභිරුවිත්වා. අම්බට්ඨොපි මාණවො විහාරා නික්ඛම්ම එඞ්කමං අභිරුවිත්වා. අථ බො අම්බට්ඨො මාණවො භගවන්තං එඞ්කමන්තං අනුචඞ්කමමානො කායෙ ඛත්තිය-මහාපුරිසලක්ඛණානි සමන්නෙසි. අද්දස බො අම්බට්ඨො මාණවො භගවතො කායෙ ඛත්තියමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහුය්‍යෙන ඒකපදානි දෙව. ද්වීසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාභිමුච්චති න සම්පසීදති කොසොහිතෙ ච වත්ථගුය්හෙ[1] පඤ්හතාවිඤ්ඤත්තියඤ්ච. ච.

---

1. කොසොවිතෙ වත්ථගුය්හෙ. (මහාවග්ගාදීසු හෙට්ඨා)

91 අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: පස්සති ඛො මෙ අයං අම්බට්ඨො මාණවො ඛත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහුය්‍යෙන ඨපෙත්වා දෙ. ද්වින්නු මහාපුරිසලක්ඛණානං කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාභිජානාති න සම්පසීදති කොසොහිතෙ ච වත්ථගුය්හෙ පහූතජිව්හතාය චාති.

අථ ඛො භගවා තථාරූපං ඉද්ධාභිසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛාසි යථා අද්දස අම්බට්ඨො මාණවො භගවතො කොසොහිතං වත්ථගුය්හං. අථ ඛො භගවා ජිව්හං නික්ඛාමෙත්වා උභොපි කණ්ණසොතානි අනුමසි පරිමසි. උභොපි නාසිකාසොතානි අනුමසි පරිමසි. කෙවලම්පි නලාටමණ්ඩලං ජිව්හාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො අම්බට්ඨස්ස මාණවස්ස එතදහොසි: සමන්නාගතො ඛො සමණො ගොතමො ඛත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණෙහි පරිපූණ්ණෙහි නො අපරිපූණ්ණෙහීති භගවන්තං එතදවොච: "හන්ද ච'දානි මයං භො ගොතම ගච්ඡාම. බහුකිච්චා මයං බහුකරණීයා"ති.

"යස්සා'දානි ත්වං අම්බට්ඨ කාලං මඤ්ඤසීති".

අථ ඛො අම්බට්ඨො මාණවො වළවාරථමාරුය්හ පක්කාමි.

92. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණා පොක්ඛරසාදිං උක්කට්ඨාය නික්ඛමිත්වා මඟතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං සඩ්ඪා ආරාමෙ නිසින්නා හොන්ති අම්බට්ඨං යෙව මාණවං පතිමානෙන්තා. අථ ඛො අම්බට්ඨො මාණවො යෙන සඩ්ඪා ආරාමො තෙන පායාසි. යාවතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්ත්වා යානා පච්චොරොහිත්වා පත්තිකො'ව යෙන බ්‍රාහ්මණා පොක්ඛරසාදි තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා බ්‍රාහ්මණෙ පොක්ඛරසාදිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

93. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අම්බට්ඨං මාණවං බ්‍රාහ්මණා පොක්ඛරසාදි එතදවොච: කච්චි තාත අම්බට්ඨ අද්දස තං භවන්තං ගොතමන්ති ?.

"අද්දසාම ඛො මයං භො තං භවන්තං ගොතමන්ති."

"කච්චි තාත අම්බට්ඨ තං භවන්තං ගොතමං තථා'සන්නෙ යෙව සඤ්ඤ අභිභුය්‍යාසතා නො අසඤ්ඤථා ? කච්චි පන භො සො භවං ගොතමො තාදිසො නො අඤ්ඤාදිසො ?"ති.

"තථා සන්නෙ යෙව භො තං භවන්තං ගොතමං සඤ්ඤ අභිභුය්‍යාසතා නො අසඤ්ඤථා. තාදිසො'ව භො සො භවං ගොතමො නො අඤ්ඤාදිසො. සම්පන්නාගතා ච භො සො භවං ගොතමො ඛත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණෙහි පරිපූණ්ණෙහි නො අපරිපූණ්ණෙහී"ති.

"අහු පන තෙ තාත අම්බට්ඨ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්දෙව කථාසල්ලාපො?"ති.

"අහු ඛො යෙව නො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්දෙව කථාසල්ලාපො ?"ති.

"කථංරූපං පන තෙ තාත අම්බට්ඨ අහු සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්දෙව කථාසල්ලාපො ?"ති.

අථ ඛො අම්බට්ඨො මාණවො යාවතකො අහොසි හගවතා සද්ධිං කථාසල්ලාපො තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස ආරොචෙසි.

94. එවං වුත්තෙ බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි අම්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: "අහො වත රෙ, අම්හාකං පණ්ඩිතක! අහො වත රෙ අම්හාකං බහුස්සුතක! අහො වත රෙ, අම්හාකං තෙවිජ්ජක! එවරූපෙන කිර හො පුරිසො අත්ථවරකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජය්‍ය. සදෙව ඛො අම්බට්ඨ තං භවන්තං ගොතමං එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ අවච. අථ ඛො භවං ගොතමොපි එවං උපනෙය්‍ය උපනෙය්‍ය අවච. අහො වත රෙ, අම්හාකං පණ්ඩිතක! අහො වත රෙ, අම්හාකං බහුස්සුතක! අහො වත රෙ, අම්හාකං තෙවිජ්ජක! එවරූපෙන කිර නො පුරිසො අත්ථවරකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජය්‍යා"ති කුපිතො අනත්තමනො අම්බට්ඨං මාණවං පදසා යෙව පවත්තෙසි. ඉච්ඡති ච තාවදෙව භගවන්තං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

95. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පොක්ඛරසාදිං එතදවොචුං: අතිවිකාලො ඛො හො අජ්ජ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සෙවදානි භවං පොක්ඛරසාති සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සති"ති.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො සකෙ නිවෙසනෙ පණීතං ඛාදනීයං භොජනීයං පටියාදාපෙත්වා යානෙසු ආරොපෙත්වා උක්කාසු ඛාරියමානාසු උක්කට්ඨාය නික්ඛමි. යෙන ඉච්ඡානඞ්ගලවනසණ්ඩො තෙන පායාසි. යාවතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්ත්වා යානා පච්චොරොහිත්වා පත්තිකොව යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි භගවන්තං එතදවොච: "ආගමා නු ඛ්වෙත්ථ භො ගොතම අම්හාකං අනෙතවාසී අම්බට්ඨො මාණවො ?"ති.

"අඟමිං ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණ අනෙතවාසිං අම්බට්ඨං මාණවං"ති.

"අත්‍ථු පන තෙ හොං ගොතම අම්බට්ඨෙන මාණවෙන සද්ධිං කොච්දෙව කථාසල්ලාපො?"ති.

"අත්‍ථි ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ අම්බට්ඨෙන මාණවෙන සද්ධිං කොච්දෙව කථාසල්ලාපො"ති.

"යථාකථං පන තෙ හොං ගොතම අත්‍ථි අම්බට්ඨෙන මාණවෙන සද්ධිං කොච්දෙව කථාසල්ලාපො?"ති.

අථ ඛො භගවා යාවතිකෝ අහොසි අම්බට්ඨෙන මාණවෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපෝ, තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස ආරොචෙසි.

"එවං වුත්තෙ බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි භගවන්තං එතදවොච: බාලොං හොං ගොතම අම්බට්ඨං මාණවං. ඛමතු භවං ගොතමො අම්බට්ඨස්ස මාණවස්සා"ති.

"සුඛී හොතු බ්‍රාහ්මණ අම්බට්ඨං මාණවං"ති.

96. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි භගවතො කායෙ ද්වත්තිංස-මහාපුරිසලක්ඛණානි සමන්නෙසි. අද්දසා ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි භගවතො කායෙ ද්වත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහුය්‍යෙන ඨපෙත්වා ද්වෙ. ද්වීසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති කොසොහිතෙ ච වත්ථගුය්හෙ පච්ඡන්නජිව්හතාය ච.

97. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: පස්සති ඛො මෙ අයං බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි ද්වත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහුය්‍යෙන ඨපෙත්වා ද්වෙ. ද්වීසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති කොසොහිතෙ ච වත්ථගුය්හෙ පච්ඡන්නජිව්හතාය චාති.

අථ ඛො භගවා තථාරූපං ඉද්ධාභිසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛාසි යථා අද්දස බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි භගවතො කොසොහිතං වත්ථගුය්හං. අථ ඛො භගවා ජිව්හං නික්ඛාමෙත්වා උභොපි කණ්ණසොතානි අනුමසි, පරිමසි, උභොපි නාසිකාසොතානි අනුමසි, පරිමසි. කෙවලම්පි නලාටමණ්ඩලං ජිව්හාය ඡාදෙසි.

98. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: "සම්පන්නාගතො ඛො සම්මණ්ණා ගොතමො ද්වත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහි"ති භගවන්තං එතදවොච: අධිවාසෙතු මෙ භවං ගොතමො අජ්ජතනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙනා"ති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හීභාවෙන.

99. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි භගවතො, අධිවාසනං විදිත්වා' භගවතො කාලං ආරොචෙසි: ,කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං භත්තන්ති.'

අථ ඛො භගවා පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන යෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස පරිවෙසනා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාති භගවන්තං පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙසි සම්පවාරෙසි. මාණවකා'පි භික්ඛුසඞ්ඝං. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාති භගවන්තං භුත්තාවිං ඔනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

100. එකමන්තං නිසින්නස්ස ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස භගවා ආනුපුබ්බිකථං කථෙසි, සෙය්‍යථීදං: දානකථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඔකාරං සංකිලෙසං නෙක්ඛම්මෙ ච ආනිසංසං පකාසෙසි. යදා භගවා අඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණං පොක්ඛරසාතිං කල්ලචිත්තං මුදුචිත්තං විනීවරණචිත්තං උදග්ගචිත්තං පසන්නචිත්තං, අථ යා බුද්ධානං සාමුක්කංසිකා ධම්මදෙසනා තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වත්ථං අපගතකාළකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ගණ්හෙය්‍ය, එවමෙව බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස තස්මිංයෙව ආසනෙ විරජං විතමලං ධම්මචක්ඛුං උදපාදි යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බං තං නිරොධධම්මන්ති.

101. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදී දිට්ඨධම්මා පත්තධම්මා විදිතධම්මා පරියොගාළ්හධම්මා තිණ්ණවිචිකිච්ඡෝ විගතකථංකථෝ වෙසාරජ්ජප්පත්තො අපරප්පච්චයා සත්ථුසාසනෙ භගවන්තං එතදවොච: "අභික්කන්තං භො ගොතම අභික්කන්තං භො ගොතම. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මං පකාසිතං. එසාහං භො ගොතම භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතං. යථා ච භවං භොතමො උක්කවත්තාය අඤ්ඤානි උපාසකකුලානි උපසඞ්කමති එවමෙව භවං ගොතමො පොක්ඛරසාදිකුලං උපසඞ්කමතු. තත්ථ යෙ තෙ භොගවන්තා වා මාණවිකා වා භවන්තං ගොතමං අභිවාදෙස්සන්ති වා පච්චුට්ඨිස්සන්ති වා ආසනං වා උදකං වා දස්සන්ති චිත්තං වා පසාදෙස්සන්ති, තෙසං තං භවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය"ති.
"කල්‍යාණං වුච්චති බ්‍රාහ්මණා"ති.

අම්බට්ඨසුත්තන්තං තතියං.

4

සොණදණ්ඩසුත්තං

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං භගවා අඞ්ගේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි යේන චම්පා තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා චම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොක්ඛරණියා තීරේ.

තේන ඛෝ පන සමයේන සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ චම්පං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං ඉතිණකට්ඨෝදකං සඛාදුඤ්ච රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධේන සේනියේන බිම්බිසාරේන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

2. අස්සෝසුං ඛෝ චම්පෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා "සමණෝ ඛලු හෝ ගොතමෝ සක්‍යපුත්තෝ සක්‍යකුලා පබ්බජිතෝ අඞ්ගේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි චම්පං අනුප්පත්තෝ, චම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොක්ඛරණියා තීරේ. තං ඛෝ පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෝ අබ්භුග්ගතෝ: "ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දේවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා'ති. සෝ ඉමං ලෝකං සදේවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදේවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවේදේති. සෝ ධම්මං දේසේති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියෝසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කේවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසේති. සාධු ඛෝ පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හෝති"ති.

3. අථ ඛෝ චම්පෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා චම්පායං නික්ඛමිත්වා සඞ්ඝසඞ්ඝී ගණීභූතා යේන ගග්ගරා පොක්ඛරණී තේනුපසඞ්කමිංසු.

4. තේන ඛෝ පන සමයේන සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ උපරිපාසාදේ දිවාසෙය්‍යං උපගතෝ හෝති. අද්දස ඛෝ සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ චම්පෙය්‍යකේ බ්‍රාහ්මණගහපතිකේ චම්පායං නික්ඛමිත්වා සඞ්ඝසඞ්ඝී ගණීභූතේ යේන ගග්ගරා පොක්ඛරණී තේනුපසඞ්කමන්තේ. දිස්වා ඛත්තං ආමන්තේසි: "කින්නු ඛෝ හෝ ඛත්තේ චම්පෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා චම්පායං නික්ඛමිත්වා සඞ්ඝසඞ්ඝී ගණීභූතා යේන ගග්ගරා පොක්ඛරණී තේනුපසඞ්කමන්තී?"ති

"අත්ථි ඛො හො සමණෙ ගොතමෙ සක්‍යපුත්තෙනා සක්‍යකුලා පබ්බජිතො අඞ්ගෙසු චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙහි භික්ඛුසතෙහි චම්පං අනුප්පත්තෙනා චම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොක්ඛරණියා තීරෙ. තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අභිඋග්ගතොා: 'ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධා විජ්ජාචරණසම්පන්නා සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා'ති. තමෙතෙ භවන්තං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමන්ති"ති.

5. තෙන ඛි හො ඛත්තෙන සෙන වමෙපය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා වමෙපය්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙහි: "සොණදණ්ඩො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: 'ආගමෙත්තු කිර භවන්තො සොණදණ්ඩා'පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිස්සති"ති.

'එවං හො'ති ඛො සෙ ඛත්තා සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්වා සෙන වමෙපය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා වමෙපය්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතදවොචුං: "සොණදණ්ඩො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: 'ආගමෙත්තු කිර භවන්තො. සොණදණ්ඩා'පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනායඋපසඞ්කමිස්සති"ති.

6. තෙන ඛො පන සමයෙන තානාවෙරජ්ජකානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමත්තානි බ්‍රාහ්මණසතානි චම්පායං පටිවසන්ති කෙනච්දෙව කරණීයෙන. අථොසුං ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා: 'සොණදණ්ඩා කිර බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිස්සති'ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙන සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: 'සච්චං කිර භවං සොණදණ්ඩා සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිස්සති' ?"ති

"එවං ඛො මෙ හො හොති අහම්පි සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිස්සාමි"ති.

7. "මා භවං සොණදණ්ඩා සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමි. න අරහති භවං සොණදණ්ඩා සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිතුං. සචෙ භවං සොණදණ්ඩා සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිස්සති, ගොතොා සොණදණ්ඩස්ස යසො හායිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඩ්ඪිස්සති. යම්පි ගොතොා සොණදණ්ඩස්ස යසො හායිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඩ්ඪිස්සති, ඉමිනා පඛෙන න අරහති භවං සොණදණ්ඩා සමණං ගොතමං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිතුං. සමණා චෙව ගොතමා අරහති භවන්තං සොණදණ්ඩං දස්සනායඋ උපසඞ්කමිතුං.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ උභතෝ සුජාතෝ මාතිතෝ ච පිතිතෝ ච, සංසුද්ධගහණිකෝ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෝ අනුපක්කුට්ඨෝ ජාතිවාදෙන.

යම්පි භවං සොණදණ්ඩෝ උභතෝ සුජාතෝ මාතිතෝ ච පිතිතෝ ච, සංසුද්ධගහණිකෝ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෝ අනුපක්කුට්ඨෝ ජාතිවාදෙන. ඉමිනා පඞ්ගුණෙන න අරහති භවං සොණදණ්ඩෝ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණෙනා හෙව ගොතමෙන අරහති හවන්තං සොණදණ්ඩං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ අඩ්ඪෝ මහද්ධනෝ මහාභොගෝ-පෙ-.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ අජ්ඣායකෝ මන්තධරෝ තිණ්ණං වේදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙට්ටුභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකෝ, වෙය්‍යාකරණෝ, ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයෝ-පෙ-.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ අභිරූපෝ දස්සනීයෝ පාසාදිකෝ පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතෝ බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්චසී, අක්ඛුද්දාවකාසෝ දස්සනාය-පෙ-.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ සීලවා වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතා-පෙ-. භවං හි සොණදණ්ඩෝ කල්‍යාණවාචෝ කල්‍යාණවාක්කරණෝ, පොරියා වාචාය සමන්නාගතෝ විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා-පෙ-.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ බහූනං ආචරියපාචරියෝ, තීණි මාණවකසතානි මන්තෙ වාචෙති. ඛත්තා ඛෝ පන නානාදිසා නානාජනපදා මාණවකා අඞ්ගවිජ්ජාය හෙතෝ සොණදණ්ඩස්ස සන්තිකෙ මන්තපලිකා මන්තෙතා අධීයිතුකාමා-පෙ-.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ ජිණ්ණෝ, වුඩ්ඪෝ මහල්ලකෝ අද්ධගතෝ වයෝ අනුප්පත්තෝ. සමණෙනා ගොතමෙන තරුණෙනා වෙව තරුණපබ්බජිතෙන ච-පෙ-.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ රඤ්ඤෝ මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කතෝ ගරුකතෝ මානිතෝ පූජිතෝ අපචිතෝ-පෙ-.

භවං හි සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාතිස්ස සක්කතෝ ගරුකතෝ මානිතෝ පූජිතෝ අපචිතෝ-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩෝ වම්පං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං සතිණ-කණවෙය්‍යදකං සඛසුඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදෙය්‍යං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

යම්පි හවං සොණදණ්ඩෝ වම්පං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං සතිණ-කණවෙය්‍යදකං සඛසුඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බි-සාරෙන දින්නං රාජදෙය්‍යං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං, ඉමිනාපඩෙතන න අරහති හවං සොණදණ්ඩෝ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණෝ පෙව ගොතමෝ අරහති හවන්තං සොණදණ්ඩං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුන්ති.

8. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: තෙන හි හො මම්පි සුණාථ, යථා මයමෙව අරහාම තං හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං තඤ්ඤෙව අරහති සො හවං ගොතමෝ අම්හාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෙනා අනුපක්කුට්ඨෝ ජාතිවාදෙන.

යම්පි හො සමණා ගොතමෝ උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෙනා අනුපක්කුට්ඨෝ ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඩෙතන න අරහති සො හවං ගොතමෝ අම්හාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාම තං හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ මහන්තං ඤාතිසඞ්ඝං ඔහාය පබ්බජිතො.... සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ පභූතං හිරඤ්ඤසුවණ්ණං ඔහාය පබ්බජිතො භූමිගතඤ්ච වෙහාසට්ඨඤ්ච...

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ දහරොව සමානෝ සුව්හා සුසු කාළ-කෙසෝ භද්‍රෙන යොබ්බණෙන සමන්නාගතො පඨමෙන වයසා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො...

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ අකාමකානං මාතාපිතූන්නං අස්සුමුඛානං රුදන්තානං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසාවානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො...

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ අභිරූපෝ දස්සනීයෝ පාසාදිකෝ පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතෝ බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්චසී අක්ඛුද්දා-වකාසස්ස දස්සනාය...

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ සීලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන සමන්නාගතෝ...

සමණෝ ඛලු භෝ ගෙතමෝ කල්‍යාණවාචඤ්ච කල්‍යාණවාචතාය පෝරිය. වාචාය සමන්නාගතෝ විඤ්ඤවිඤ්ඤ අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ බහුඤ්ඤතං ඇචරියපාචරියෝ.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ සිණකාමිරූපගා විඤ්ඤවිඤ්ඤලෙලා.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙක්ඛාරෝ බ්‍රහ්මඤ්ඤස්ස පජාය.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ උච්චා කුලා පබ්බජිතෝ අසමසින්න-ඛත්තියකුලා.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ අඩ්ඪා කුලා පබ්බජිතෝ මහද්ධනා මහාභොගා.-පෙ-

සමණං ඛලු භෝ ගොතමං තිරොරට්ඨා තිරොජනපදා සම්පුච්ඡිතුං ආගච්ඡන්ති.-පෙ-

සමණං ඛලු භෝ ගොතමං අනෙකානි දෙවතාසහස්සානි පාණෙහි සරණං ගතානි.-පෙ-

සමණං ඛලු භෝ ගොතමං එවං කල්‍යාණෙන කිත්තිසද්දෙන අභිඋග්ගතෝ ‘ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා’ති.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ ද්වත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණෙහි සමන්නා-ගතෝ.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ එහිසාගතවාදී සඛිලෝ සම්මොදකෝ අබ්භාකුටිකෝ උත්තානමුඛෝ පුබ්බභාසී.-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ චතුන්නං පරිසානං සක්කතෝ ගරුකතෝ මානිතෝ පූජිතෝ අපචිතෝ.-පෙ-

සමණෙ ඛලු භෝ ගොතමෙ බහූ දෙවා මනුස්සා ච අභිප්පසන්නා.-පෙ-

සමණා ඛලු නො ගොතමා යස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පටිවසති, න තස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමත්තස්සා මනුස්සෙ විහෙඨෙන්ති-පෙ-.

සමණා ඛලු නො ගොතමා සඞ්ඝී ගණී ගණාචරියෙ ප්‍රථිතයසෙ තිත්ථකරෙ අග්ගමක්ඛායති-පෙ-.

යථා ඛො පන හො එකෙකස්ස සමණබ්‍රාහ්මණස්ස යථා වා තථා වා යස්ස සද්ධුග්ගච්ඡති න ඉතිවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සද්ධුග්ගතො. අථ ඛො අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සම්භුග්ගතං...

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සපුත්තෙනා සභරියො සපරිසො සාමච්චා පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා පසෙනදි කොසලො සපුත්තෙනා සභරියො සපරිසො සාමච්චා පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු නො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාති සපුත්තෙනා සභරියො සපරිසො සාමච්චා පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන සක්කතෙනා ගරුකතෙනා මානිතෙනා පූජිතෙනා අපචිතෙනා -පෙ-.

සමණා ඛලු හො ගොතමෙ රඤ්ඤා පසෙනදිනා කොසලෙන සක්කතෙනා ගරුකතෙනා මානිතෙනා පූජිතෙනා අපචිතෙනා-පෙ-.

සමණා ඛලු නො ගොතමා බ්‍රාහ්මණෙන පොක්ඛරසාතිනා සක්කතෙනා ගරුකතෙනා මානිතෙනා පූජිතෙනා අපචිතෙනා-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ වම්පං අනුප්පත්තෙනා වම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොක්ඛරණියා තීරෙ. නෙ ඛො පන නො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අමනාපං ගාමක්ඛත්තං ආගච්ඡන්ති, අතිපි නො තෙ හොන්ති. අතිපි ඛො පනමෙහි සක්කාතබ්බා ගරුකාතබ්බා මානෙතබ්බා පූජෙතබ්බා අපචෙතබ්බා. යම්පි මහා සමණා ගොතමෙ වම්පං අනුප්පත්තෙනා වම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොක්ඛරණියා තීරෙ. අතිඵම්හාකං සමණෙ ගොතමෙ. අතිපි ඛො පනමෙහි සක්කාතබ්බෙබා ගරුකාතබ්බෙබා මානෙතබ්බෙබා පූජෙතබ්බෙබා අපචෙතබ්බෙබා. ඉමිනාපඛෙහන න අරහති සො හවං ගොතමෙ අම්හාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අථ ඛො පන මයමෙව අරහාම තං හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

එත්තාවතා ඛො අහං හො නාස්ස හොතො ගොතමස්ස ගුණෙ පරියාපුණාමි. තෙ ච ඛො සො හවං ගොතමෙ එත්තකවණ්ණෙ. අපරිමාණවණ්ණෙ හි සො භවං ගොතමෙ”ති.

9. එවං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: ‘යථා ඛො භවං සොණදණ්ඩො සමණස්ස ගොතමස්ස වණ්ණං භාසති ඉතො වෙ’පි සො භවං ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සද්ධෙන කුලපුත්තෙන දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං අපි පුථොසෙත[1]. තෙන හි හො සණ්ඩව මයං සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සාම”ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන ගග්ගරා පොක්ඛරණී තෙනුපසඞ්කමි.

10. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිරොවනසණ්ඨගතස්ස එවං චෙතසො පරිවිතක්කො උදපාදි: ”අහඤ්ඤෙව ඛො පන සමණං ගොතමං පඤ්හං පුච්ඡෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්හො එවං පුච්ඡිතබ්බො, එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්හො පුච්ඡිතබ්බො’ති. තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: ‘බාලෙ සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණෙ අබ්‍යත්තෙ, නාසක්ඛි සමණං ගොතමං යොනිසො පඤ්හං පුච්ඡිතුන්ති’. යං ඛො පනාහං පරිසං පරිභවෙය්‍ය, යසො’පි තස්ස හායෙථ, යස්ස ඛො පන යසො හායෙථ භොගා’පි තස්ස හායෙය්‍යුං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං භොගා. මඤ්ඤව ඛො පන සමණො ගොතමං පඤ්හං පුච්ඡෙය්‍ය, තස්ස වාහං පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං න ආරාධයෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්හො එවං ව්‍යාකාතබ්බො. එවං නාමේස බ්‍රාහ්මණ පඤ්හො ව්‍යාකාතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: ‘බාලෙ සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණෙ, අබ්‍යත්තෙනං නාසක්ඛි සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙතුන්ති. යං ඛො පනාහං පරිසං පරිභවෙය්‍ය, යසො’පි තස්ස හායෙථ. යස්ස ඛො පන යසො හායෙථ භොගාපි තස්ස හායෙය්‍යුං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං භොගා. අහං වෙව ඛො පන එවං සම්පගතො සමානො අදිස්වා’ව සමණං ගොතමං නිවත්තෙය්‍යං, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: ‘බාලෙ සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණෙ අබ්‍යත්තෙනං මානත්ථද්ධො භීතො ව. නො විසහි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. කථං හි නාම සම්පගතො සමානො අදිස්වා සමණං ගොතමං නිවත්තිස්සති?’ ති. යං ඛො පනාහං පරිසා පරිභවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස හායෙථ. යස්ස ඛො පන යසො හායෙථ, භොගා’පි තස්ස හායෙය්‍යුං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං භොගා”ති.

11. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එමෙපය්‍යකාපි ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා අපෙකෙව හාථ්නතං අහිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකෙව භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකෙව යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකෙව නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකෙව තුණ්හීභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු.

---

1. පුථුංසෙනොති’පි පාඨො කෙසුචි පොත්ථකෙසු.

12. තත්‍රපි සුදං සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ එතදෙව බහුලමනුවිත-
ක්කෙතෙනෝ නිසින්නෙනෝ හොති: "අහං වේව ඛෝ පන සමණං ගොතමං
පඤ්හං පුච්ඡෙය්‍යං තත්‍ර වේ මං සමණෝ ගොතමෝ එවං වදෙය්‍ය 'න
ඛෝ එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්හෝ පුච්ඡිතබ්බෝ'ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිභවෙය්‍ය 'බාලෝ සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ අබ්‍යත්තෙනෝ, නාසක්ඛි
සමණං ගොතමං යොනිසෝ පඤ්හං පුච්ඡිතුන්ති' යං ඛෝ පනායං පරිසා
පරිභවෙය්‍ය යසෝ'පි නස්ස හායෙථ. යස්ස ඛෝ පන යසෝ හායෙථ
භොගාපි නස්ස හායෙය්‍යුං. යසොලද්ධා ඛෝ පනම්හාකං භොගා.
ඛෝ පන සමණෝ ගොතමෝ පඤ්හං පුච්ඡෙය්‍ය, නස්ස වාහං පඤ්හස්ස
වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං න ආරාධෙය්‍යං, තත්‍ර වේ මං සමණෝ ගොතමෝ
එවං වදෙය්‍ය 'න ඛෝ එස බ්‍රාහ්මණ, පඤ්හෝ එවං ව්‍යාකාතබ්බෝ, එවං
නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්හෝ ව්‍යාකාතබ්බෝ'ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිභවෙය්‍ය: 'බාලෝ සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ අබ්‍යත්තෙනෝ, නාසක්ඛි
සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙතුන්ති.'
යං ඛෝ පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය යසෝ'පි නස්ස හායෙථ යස්ස ඛෝ
පන යසසෝ හායෙථ භොගාපි නස්ස හායෙය්‍යුං. යසොලද්ධා ඛෝ පනම්හාකං
භොගා. අහං වත මං සමණෝ ගොතමෝ සඤ්ඤා ආචරියඤ්ඤ තෙවිජ්ජඤ්ඤ
පඤ්හං පුච්ඡෙය්‍ය. අද්ධාවතස්සාහං චිත්තං ආරාධෙය්‍යං පඤ්හස්ස
වෙය්‍යාකරණෙනා"ති.

13. අථ ඛෝ භගවතෝ සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස චෙතසා චෙතෝ-
පරිවිතක්කමඤ්ඤාය එතදහොසි: "විහඤ්ඤතී ඛෝ අයං සොණදණ්ඩෝ
බ්‍රාහ්මණෝ ඤාණෙන චිත්තෙන. යන්නූනාහං සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං සඤ්ඤා
ආචරියඤ්ඤ තෙවිජ්ජඤ්ඤ පඤ්හං පුච්ඡෙය්‍යන්ති."

අථ ඛෝ භගවා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: "කතීහි පන
බ්‍රාහ්මණ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණෝ බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙන්ති බ්‍රාහ්ම-
ණෝ'සමීති ච වදමානෙනං සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං
ආපජ්ජෙය්‍ය?"ති

14. අථ ඛෝ සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි: යං වත
නෝ අහොසි ඉච්ඡිතං, යං ආකඞ්ඛිතං, යං අභිපත්ථිතං 'අහො
වත මං සමණෝ ගොතමෝ සඤ්ඤා ආචරියඤ්ඤ තෙවිජ්ජඤ්ඤ පඤ්හං
පුච්ඡෙය්‍ය, අද්ධා වතස්සාහං චිත්තං ආරාධෙය්‍යං පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකර-
ණෙනා'ති, තත්‍ර මං සමණෝ ගොතමෝ සඤ්ඤා ආචරියඤ්ඤ තෙවිජ්ජඤ්ඤ
පඤ්හං පුච්ඡි. අද්ධා වතස්සාහං චිත්තං ආරාධෙස්සාමි පඤ්හස්ස
වෙය්‍යාකරණෙනා'ති.

15, අථ ඛෝ සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ අභිඤ්ඤාමේව කායං
අනුවිලොකෙත්වා පරිසං භගවන්තං එතදවොච: "පඤ්ඤවහි හෝ ගොතම
අඞ්ගෙහි සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙන්ති 'බ්‍රාහ්මණෝ'සමීති
ච වදමානෝ සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍ය. කතමෙහි
පඤ්ඤවහි? ඉධ හෝ ගොතම බ්‍රාහ්මණෝ උභතෝ සුජාතෝ හොති මාතිතෝ ච
පිතිතෝ ච, සංසුද්ධගහණිකෝ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෝ
අනුපකුට්ඨෝ ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකෝ හොති මන්තධරෝ තිණ්ණං
වෙදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙට්ඨභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං,
පදකෝ වෙය්‍යාකරණෝ ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයෝ:

අභිරූපෙ හොති දස්සනීයෙ පාසාදිකෙ පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතෙ, බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්ඡී අකච්ඡුදූවකාසෙ දස්සනාය. සීලවා හොති වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතෙ, පණ්ඩිතෙ ච හොති මෙධාවී, පඨමා වා දුතියෙ වා සුජං පග්ගණ්හන්තානං. ඉමේහි ඛො හෙ ගොතම පඤ්චහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතා බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්ති. බ්‍රාහ්මණෙ'සමීති ච වදමානෙ සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යාති.

16. "ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ පඤ්චන්නා අඞ්ගානං සකකා එකං අඞ්ගං ඵපෙතුං චතූහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතුං බ්‍රාහ්මණෙ'සමීති ච වදමානෙ සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍ය?"ති

17. "සක්කා හොති ගොතම. ඉමෙසං හි හෙ ගොතම පඤ්චන්නං අඞ්ගානං වණ්ණං ඵපයාම. කිං හි වණ්ණෙ කරිස්සති? යතො ඛො හෙ ගොතම බ්‍රාහ්මණෙ උභතො සුජාතෙ හොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධ-ගහණිකෙ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෙ අනුපක්කුට්ඨෙ ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකෙ ච හොති මන්තධරෙ, තිණ්ණං වෙදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙට්ටුභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකෙ, වෙය්‍යාකරණෙ, ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයෙ. සීලවා ච හොති වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතෙ, පණ්ඩිතෙ ච හොති මෙධාවී පඨමෙ වා දුතියෙ වා සුජං පග්ගණ්හන්තානං. ඉමේහි ඛො හෙ ගොතම චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්ති බ්‍රාහ්මණෙ'සමීති ච වදමානෙ සම්මා වදෙය්‍ය, න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යා"ති.

18. "ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ චතුන්නං අඞ්ගානං සකකා එකං අඞ්ගං ඵපෙතුං තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතුං බ්‍රාහ්මණෙ-සමීති ච වදමානෙ සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍ය?"ති.

19. "සක්කා හෙ ගොතම. ඉමෙසං හි හෙ ගොතම චතුන්නං අඞ්ගානං මන්තෙ ඵපයාම. කිං හි මන්තා කරිස්සන්ති? යතො ඛො හෙ ගොතම බ්‍රාහ්මණෙ උභතො සුජාතෙ හොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධ-ගහණිකෙ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෙ අනුපක්කුට්ඨෙ ජාතිවාදෙන, සීලවා ච හොති වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතෙ, පණ්ඩිතෙ ච හොති මෙධාවී, පඨමා වා දුතියෙ වා සුජං පග්ගණ්හන්තානං. ඉමේහි ඛො හෙ ගොතම චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්ති බ්‍රාහ්මණෙ'සමීති ච වදමානෙ සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යා"ති.

20. "ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ තිණ්ණං අඞ්ගානං සක්කා එකං අඞ්ගං ඨපෙත්වා දවීහඞ්ගෙහි සම්පන්නාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතුං, බ්‍රාහ්මණොසම්හි ච වදමානෙ සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යා?"ති.

21. "සක්කා හොති ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම තිණ්ණං අඞ්ගානං ජාතිං ඨපයාම. කිං හි ජාති කරිස්සති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො සීලවා ච හොති වුද්ධසීලි වුද්ධසීලෙන සම්පන්නාගතො, පණ්ඩිච්චෙ ච හොති මෙධාවී පඨමෙ වා දුතියෙ වා සුජං පඤ්ඤාණ්ණානං. ඉමෙහි ඛො හො ගොතම දවීහඞ්ගෙහි සම්පන්නාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්ති. බ්‍රාහ්මණොසම්හි ච වදමානෙ සම්මා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යා"ති.

22. එවං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: "මා භවං සොණදණ්ඩො එවං අවච. මා භවං සොණදණ්ඩො එවං අවච. අපවදතෙව භවං සොණදණ්ඩො වණ්ණං, අපවදති මන්තෙ, අපවදති ජාතිං. එකංසෙන භවං සොණදණ්ඩො සමණ්‍යෙසෙව ගොතමස්ස වාදං අනුපක්ඛන්දතී"ති.

23. අථ ඛො භගවා තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: "සචෙ ඛො තුම්හාකං බ්‍රාහ්මණා එවං හොති, 'අප්පස්සුතො ච සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, අකල්‍යාණවාක්කරණො ච සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, දුප්පඤ්ඤ ච සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, න ච පහොති සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අස්සං වචනෙ පටිමන්තෙතුන්ති, තිට්ඨතු සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, තුම්හෙ මයා සද්ධිං මන්තෙස්සථා. සචෙ පන තුම්හාකං බ්‍රාහ්මණා එවං හොති: 'බහුස්සුතො ච සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, කල්‍යාණවාක්කරණො ච සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, පණ්ඩිතො ච සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, පහොති ච සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අස්සං වචනෙ පටිමන්තෙතුන්ති' තිට්ඨථ තුම්හෙ, සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො මයා සද්ධිං පටිමන්තෙතූ"ති.

24. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණා භගවන්තං එතදවොච: "තිට්ඨතු භවං ගොතමො. තුණ්හි භවං ගොතමො හොතු. අහමෙව තෙසං සහධම්මෙන පටිවචනං කරිස්සාමී"ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණා තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: "මා භවන්තො එවං අවචුත්ථ, මා භවන්තො එවං අවචුත්ථ: 'අපවදතෙව භවං සොණදණ්ඩො වණ්ණං, අපවදති මන්තෙ, අපවදති ජාතිං, එකංසෙන. භවං සොණදණ්ඩා සමණ්‍යෙසෙව ගොතමස්ස වාදං අනුපක්ඛන්දතී'ති නාහං හො අපවදාමි වණ්ණං වා මන්තෙ වා ජාතිං වා"ති.

25. තෙන ඛෝ පන සමයෙන සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස හාගිනෙය්‍යෝ අඛ්‍හඤ්ඤෝ නාම මාණවකෝ තස්සං පරිසායං නිසින්නෝ හෝති. අථ ඛෝ සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණෝ තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: "පස්සන්ති නො හොන්තො ඉමං අඛ්‍හකං මාණවකං අම්හාකං හාගිනෙය්‍යන්ති ?"

"එවං භො."

"අඛ්‍හඤ්ඤකෝ ඛෝ හෝ මාණවකෝ අභිරූපෝ දස්සනීයෝ පාසාදිකෝ පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතෝ බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්ඡී අකුච්ඡ්‍රවකායෙ දස්සනාය. නාස්ස ඉමිස්සං පරිසායං සමසමෝ අත්ථි වණ්ණෙන, එතෙහි සමණං ගොතමං.

අඛ්‍හඤ්ඤකෝ ඛෝ හෝ මාණවකෝ අජ්ඣායකෝ මන්තධරෝ, තිණ්ණං වෙදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙටුභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්ච-මානං. පදකෝ වෙය්‍යාකරණෝ ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයෝ. අහම්පස්ස මන්තෙ වාචෙතා.

අඛ්‍හඤ්ඤකෝ ඛෝ හෝ මාණවකෝ උභතෝ සුජාතෝ මාතිතෝ ච පිතිතෝ ච, සංසුද්ධගහණිකෝ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෝ අනුපකුට්ඨවාදෝ ජාතිවාදෙන. අහම්පස්ස මාතාපිතරෝ ජානාමි.

අඛ්‍හඤ්ඤකෝ ඛෝ හෝ මාණවකෝ පාණම්පි හනෙය්‍ය අදින්නම්පි ආදියෙය්‍ය පරදාරම්පි ගච්ඡෙය්‍ය මුසාපි භණෙය්‍ය මජ්ජම්පි පිවෙය්‍ය, එත්තදත්ති හෝ කිං වණ්ණෙණ කරිස්සති, කිං මන්තා, කිං ජාති. ?

යතෝ ඛෝ හෝ බ්‍රාහ්මණෝ සීලවා ච හොති වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතෝ, පණ්ඩිතෝ ච හොති මෙඛාවී පඨමෝ වා දුතියෝ වා සුජං පඝභණඤ්ඤානං. ඉමෙහි ඛෝ හෝ අට්ඨඞ්ගෙහි සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්ති. බ්‍රාහ්මණා'සමීති ච වදමානෝ සම්මා වදෙය්‍ය, න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍යා"ති.

26. "ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ අට්ඨන්නං අඞ්ගානං සකකා එකං අඞ්ගං ඨපෙත්වා එකෙන අඞ්ගෙන සමන්නාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතුං, බ්‍රාහ්මණෝ'සමීති ච වදමානෝ සම්මා වදෙය්‍ය. න ච පන මුසාවාදං ආපජ්ජෙය්‍ය ?"ති

"නො හිදං භො ගොතම. සීලපරිබොතා හි භො ගොතම පඤ්ඤා. පඤ්ඤාපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤා. යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සීලං. සීලවතෝ පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතෝ සීලං. සීලපඤ්ඤාණං ච පන ලොකස්මිං අග්ග-මක්ඛායති. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම හත්ථෙන වා හත්ථං ධොවෙය්‍ය පාදෙන වා පාදං ධොවෙය්‍ය, එවමෙව ඛෝ හෝ ගොතම සීලපරිබොතා පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤා, යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සීලං. සීලවතෝ පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතෝ සීලං. සීලපඤ්ඤාණඤ්ච පන ලොකස්මිං අග්ගමක්ඛායති.

"එවමේතං බ්‍රාහ්මණ. සීලපරිභෙතා හි බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිභෙතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤා, යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤවතො සීලං. සීලපඤ්ඤාණඤ්ච පන ලෙ·කස්මිං අග්ගමක්ඛායති.

"කතමං පන තං බ්‍රාහ්මණ සීලං? කතමා සා පඤ්ඤා"?ති

"එත්තකපරමා'ව මයං හො ගොතම එතස්මිං අත්ථෙ. සාධු වත භවන්තංඤෙව ගොතමං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො"ති.

"තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමි"ති.

'එවං හො'ති ඛෝ සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

25. "ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධෝ-පෙ-.

(යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විත්ථාරෙතබ්බං.) එවං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නෝ හොති ඉදං ඛෝ තං බ්‍රාහ්මණ සීලං-පෙ-. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති...දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- අයං ඛෝ සෝ බ්‍රාහ්මණ සමාධි -පෙ- ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති -පෙ- නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය. අයං ඛෝ සෝ බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා"ති.

26. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩෝ බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

"අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙව හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියා-යෙන ධම්මා පකාසිතා. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමෝ ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතං. අධිවාසෙතු ච මෙ භවං ගොතමෝ ස්වාතනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන"ති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හීභාවෙන.

27. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවතො අධිවාසනං විදිත්වා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කාමි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන සකෙ නිවෙසනෙ පණීතං ඛාදනීයං භොජනීයං පටියාදාපෙත්වා භගවතො කාලං ආරොචාපෙසි: කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං භත්තන්ති.

28. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන යෙන සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො බුද්ධපමුඛං භික්ඛුසඞ්ඝං පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙසි සම්පවාරෙසි.

29. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං භුත්තාවිං ඔනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: “අභික්කන්තවය ඛො පන හො ගොතම පරිසගතො සමණතො ආසනා වුට්ඨහිම්හ භවන්තං ගොතමං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පන සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසොපි තස්ස හායෙථ. යස්ස ඛො පන යසො හායෙථ භොගාපි තස්ස හායෙය්‍යුං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං භොගා.

අභික්කන්තවය ඛො පන භො ගොතම පරිසගතො සමණතො අඤ්ඤලිං පඤ්ඤාපෙය්‍යං, ආසනා මෙ තං භවං ගොතමො පවුට්ඨන්ති ඛමෙරතු.

අභික්කන්තවය ඛො පන භො ගොතම පරිසගතො සමණතො වෙඨනං ඔමුඤ්චෙය්‍යං, සිරසා මෙ තං භවං ගොතමො අභිවාදනං ඛමෙරතු.

අභික්කන්තවය ඛො පන භො ගොතම යානගතො සමණතො යානා පච්චොරොහිත්වා භවන්තං ගොතමං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පන සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසොපි තස්ස හායෙථ. යස්ස ඛො පන යසො හායෙථ භොගාපි තස්ස හායෙය්‍යුං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං භොගා.

අභික්කන්තවය ඛො පන භො ගොතම යානගතො සමණතො පණ්ඩරලවඡිං අභිහුන්නාමෙය්‍යං, යානා මෙ තං භවං ගොතමො පච්චොරොහනං ඛමෙරතු.

අභික්කන්තවය ඛො පන භො ගොතම යානගතො සමණතො ජිත්තං අපනාමෙය්‍යං, සිරසා මෙ තං භවං ගොතමො අභිවාදනං ඛමෙරතූ”ති.

අථ ඛො භගවා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තෙජෙසි සම්පහංසෙසි උට්ඨායාසනා පක්කාමි.

සොණදණ්ඩසුත්තන්තං නිට්ඨිතං චතුත්ථං

5

කූටදන්තසුත්තං

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං භගවා මිගධේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි, යේන ඛාණුමතං නාම මගධානං බ්‍රාහ්මණගාමෝ තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා ඛාණුමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං.

තේන ඛෝ පන සමයේන කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ ඛාණුමතං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං සතිණකට්ඨෝදකා සධඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධේන සේනියේන බිම්බිසාරේන දින්නං රාජදෑයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

තේන ඛෝ පන සමයේන කූටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මහායඥේසුඤ් උපක්ඛටෝ හෝති. සත්ත ච උසභසතානි සත්ත ච වච්ඡතරසතානි සත්ත ච වච්ඡතරීසතානි සත්ත ච අජසතානි සත්ත ච උරබ්භසතානි ථූනූපනීතානි හොන්ති යඤ්ඤත්ථාය.

2. අස්සොසුං ඛෝ ඛාණුමතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: "සමණෝ ඛලු නෝ ගොතමෝ සක්‍යපුත්තෝ සක්‍යකුලා පබ්බජිතෝ මගධේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි ඛාණුමතං අනුප්පත්තෝ ඛාණුමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං.

'තං ඛෝ පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෝ අබ්භුග්ගතෝ: ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා'ති. සෝ ඉමං ලෝකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සෝ ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛෝ පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතී"ති.

අථ ඛෝ ඛාණුමතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ඛාණුමතා නික්ඛමිත්වා සඞ්ඝසඞ්ඝී ගණීභූතා යෙන අම්බලට්ඨිකා තේනුපසඞ්කමන්ති.

3. තෙන ඛෝ පන සමයෙන කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ උපරිපාසාදෙ දිවාසෙය්‍යං උපගතෝ හොති. අද්දසා ඛෝ කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ ඛාණුමතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ ඛාණුමතා නික්ඛමිත්වා සඞ්ඝසඞ්ගී ගණීභූතෙ යෙන අම්බලට්ඨිකා තෙනුපසඞ්කමන්තෙ. දිස්වා ඛත්තං ආමන්තෙසි: "කින්නු ඛෝ හො ඛත්තෙ ඛාණුමතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ඛාණුමතා නික්ඛමිත්වා සඞ්ඝසඞ්ගී ගණීභූතා යෙන අම්බලට්ඨිකා තෙනුපසඞ්කමන්තී"? ති.

"අත්ථි ඛෝ හො සමණෝ ගොතමෝ සක්‍යපුත්තෝ සක්‍යකුලා පබ්බජිතෝ මගධෙසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙහි භික්ඛුසතෙහි ඛාණුමතං අනුප්පත්තෝ ඛාණුමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං. තං ඛෝ පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෝ අභිඤ්ඤාතෝ: ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා'ති. තමෙතෙ භවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමන්තී"ති.

4. අථ ඛෝ කූටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි" සුතං ඛෝ පන මෙ තං: සමණෝ ගොතමෝ තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොළසපරික්ඛාරං ජානාතීති. න ඛෝ පනාහං ජානාමි තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොළසපරික්ඛාරං. ඉච්ඡාමි චාහං මහායඤ්ඤං යජිතුං. යත්නූනාහං සමණං ගොතමං උපසඞ්කමිත්වා තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොළසපරික්ඛාරං පුච්ඡෙය්‍යන්ති".

අථ ඛෝ කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ ඛත්තං ආමන්තෙසි "තෙන හි හො ඛත්තෙ යෙන ඛාණුමතකා බ්‍රහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඞ්කම. උපසඞ්කමිත්වා ඛාණුමතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙහි "කූටදන්තෝ හො බ්‍රාහ්මණෝ එවමාහ: ආගමෙන්තු කිර භවන්තෝ. කූටදන්තෝ'පි බ්‍රාහ්මණෝ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සති"ති.

'එවං හො'ති ඛෝ සෝ ඛත්තා කූටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිස්සුත්වා යෙන ඛාණුමතකා බ්‍රහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ඛාණුමතකෙ බ්‍රහ්මණගහපතිකෙ එතදවොච "කූටදන්තෝ හො බ්‍රාහ්මණෝ එවමාහ: ආගමෙන්තු කිර භොන්තෝ. කූටදන්තෝ'පි බ්‍රාහ්මණෝ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සති"ති.

5. තෙන ඛෝ පන සමයෙන අතෙකානි බ්‍රාහ්මණසතානි ඛාණුමතෙ පටිවසන්ති 'කූටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මහායඤ්ඤං අනුභවිස්සාමා'ති. අස්සොසුං ඛෝ තෙ බ්‍රාහ්මණා 'කූටදන්තෝ කිර බ්‍රාහ්මණෝ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සති'ති. අථ ඛෝ තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙන කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා කූටදන්තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං 'සච්චං කිර භවං කූටදන්තෝ සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සති?'ති

"එවං ඛො මේ හො හොති: අහම්පි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සාමී"ති.

6. "මා හවං කූටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමි. න අරහති හවං කූටදන්තො සමණා ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සචේ හවං කූටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සති හොතො කූටදන්තස්ස යසො හායිස්සති. සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඩ්ඪිස්සති. යම්පි හොතො කූටදන්තස්ස යසො හායිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඩ්ඪිස්සති, ඉමිනාපඛෙතන න අරහති හවං කූටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං, සමණෙ ඛො පන ගොතමෙ අරහති හවන්තං කූටදන්තං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

හවං හි කූටදන්තො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන. යම්පි හවං කූටදන්තො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඛෙතන න අරහති හවං කූටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණෙ ඛො පන ගොතමෙ අරහති හවන්තං කූටදන්තං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

හවං හි කූටදන්තො අඩ්ඪො මහද්ධනො මහාභොගො. -පෙ-.

හවං හි කූටදන්තො අජ්ඣායකො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙටුභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො -ප-.

හවං හි කූටදන්තො අභිරූපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්චසී අක්ඛුද්දාවකාසො දස්සනාය -පෙ-.

හවං හි කූටදන්තො සීලවා හොති වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතො -පෙ-.

හවං හි කූටදන්තො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාක්කරණො පොරියා වාචාය සමන්නාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා -පෙ-.

හවං හි කූටදන්තො බහූනං ආචරියපාචරියො. තීණි මාණවකසතානි මන්තෙ වාචෙති. බහූ ඛො පන නාතාදිසා නානාජනපදා මාණවකා ආගච්ඡන්ති හොතො කූටදන්තස්ස සන්තිකෙ මන්තත්ථිකා මන්තෙ අධීයිතුකාමා.

භවං හි කූටදන්තො ජිණ්ණො වුද්ධො මහල්ලකො අද්ධගතො වයො අනුප්පත්තො. සමණො ගොතමොපි තරුණො වෙව තරුණපබ්බජිතො ච -පෙ-.

භවං හි කූටදන්තො රඤ්ඤෙ මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො -පෙ-.

භවං හි කූටදන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාතිස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො -පෙ-.

භවං හි කූටදන්තො ඛාණුමතං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං සතිණ-කට්ඨවෙස්සදකං සඛසුද්දං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදෙය්‍යං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං. යම්පි භවං කූටදන්තො ඛාණුමතං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං සතිණකට්ඨවෙස්සදකං සඛසුද්දං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදෙය්‍යං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං. ඉමිනාපඞ්ගෙන න අරහති භවං කූටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො වෙව භොතමො අරහති භවන්තං කූටදන්තං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුන්ති.

7. එවං වුත්තෙ කූටදන්තො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: "තෙන හි භො මම්පි සුණාථ යථා මයමෙව අරහාම තං භවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං, නමෙව අරහති සො භවං ගොතමො අම්හාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

"සමණො ඛලු භො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන. යම්පි භො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෙනො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපඞ්ගෙන න අරහති සො භවං ගොතමො අම්හාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාම තං භවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

සමණො ඛලු භො ගොතමො මහන්තං ඤාතිසඞ්ඝං ඔහාය පබ්බ-ජිතො -පෙ-.

සමණො ඛලු භො ගොතමො පහූතං හිරඤ්ඤසුවණ්ණං ඔහාය පබ්බජිතො භූමිගතඤ්ච වෙනෘසවත්ථඤ්ච -පෙ-.

සමණො ඛලු භො ගොතමො දහරොව සමානො සුවා සුසු කාළ-කෙසො භද්‍රෙන යොබ්බනෙන සමන්නාගතො පඨමෙන වයසා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො-පෙ-.

සමණෝ ඛලු නෝ ගොතමෝ අකාමකානං මාතාපිතූනං අස්සුමුඛානං රුදන්තානං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසාවානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෝ-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ අභිරූපෝ දස්සනීයෝ පාසාදිකෝ පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතෝ බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්ඡී අක්ඛුද්දා-වකාභෝ දස්සනාය-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ සීලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන සමන්නාගතෝ-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ කල්‍යාණවාචෝ කල්‍යාණවාක්කරණෝ පොරියා වාචාය සමන්නාගතෝ විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා-පෙ-

සමණෝ ඛලු නෝ ගොතමෝ බහුන්නං ආචරියපාචරියෝ-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ තිණකාමරාගෝ භිගතවාපලෙපෝ-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙක්ඛාරෝ බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමණෝ ඛලු භෝ ගොතමෝ උච්චාකුලා පබ්බජිතෝ අසම්භින්න-ඛත්තියකුලා-පෙ-

සමණෝ ඛලු නෝ ගොතමෝ අඩ්ඪා කුලා පබ්බජිතෝ මහද්ධනා මහාභොගා-පෙ-

සමණං ඛලු භවා ගොතමං තිරොරට්ඨා තිරොජනපදා සම්පුච්ඡිතුං ආගච්ඡන්ති-පෙ-

සමණං ඛලු භෝ ගොතමං අනෙකානි දෙවතාසහස්සානි පාණෙහි සරණං ගතානි-පෙ-

සමණං ඛලු භවා ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෝ අභිඤ්ඤාතෝ ‘ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා'ති-පෙ-

සමණෝ ඛලු භවා ගොතමෝ ඛත්තියපරිසං බ්‍රාහ්මණපරිසං ගහපතිපරිසං සමණපරිසං-ගතෝ-පෙ-

සමණෝ ඛලු භවා ගොතමෝ එකිසාගතවාදී සඛිලෝ සම්මොදකෝ අභිඤ්ඤාකුටිකෝ උත්තානමුඛෝ පුබ්බභාසී-පෙ-

සමණෙ ඛලු හො ගොතමො වතුන්නං පරිසානං සක්කතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ බහූ දෙවා ච මනුස්සා ච අභිප්පසන්නා-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමො යසම්ං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පටිවසති, න තසම්ං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සෙ විහෙඨෙන්ති-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමො සඞ්ඝී ගණී ගණාචරියො ප්‍රඤ්ඤාත-කරානං අග්ගමක්ඛායති. යථා ඛො පන හො එතෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං යථා වා තථා වා යසො සම්පදග්ගති, න හෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සම්පදග්ගතො. අථ ඛො අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සම්පදග්ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සපුත්තෙන සහරියො සපරිසො සාමච්චො පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා පසෙනදි කොසලො සපුත්තෙන සහරියා සපරිසො සාමච්චො පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණා පොක්ඛරසාති සපුත්තෙන සහරියො සපරිසො සාමච්චො පාණෙහි සරණං ගතො. සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ රඤ්ඤෙ මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කතෙන ගරුකතෙන මානිතෙන පූජිතෙන අපචිතෙන. සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ රඤ්ඤෙ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස සක්කතෙන ගරුකතෙන මානිතෙන පූජිතෙන අපචිතෙන. සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාතිස්ස සක්කතෙන ගරුකතෙන මානිතෙන පූජිතෙන අපචිතෙන.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ ඛාණුමතං අනුප්පත්තෙන, ඛාණුමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං. යෙ ඛො පන කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අමහාකං ගාමක්ඛෙත්තං ආගච්ඡන්ති, අතිථී නො තෙ හොන්ති. අතිථී ඛො පනමෙහි සක්කාතබ්බා ගරුකාතබ්බා මානෙතබ්බා පූජෙතබ්බා අපචෙතබ්බා. යම්පි හො සමණෙ ගොතමෙ ඛාණුමතං අනුප්පත්තෙන ඛාණුමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං. අතිථිමහාකං සමණෙ ගොතමෙ, අතිථී ඛො පනමෙහි සක්කාතබ්බෙ ගරුකාතබ්බෙ මානෙතබ්බෙ පූජෙතබ්බෙ අපචෙතබ්බෙ.

ඉමිනාපඒතන නාරහති සෙෂ භවං ගොතමෝ අම්හාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අථ ඛෝ මයමෙව අරහාම තං භවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

එත්තකෙ ඛෝ අහං භො තස්ස භොතෝ ගොතමස්ස වණ්ණෙ පරියාපුණාමි. නො ච ඛෝ සෝ භවං ගොතමෝ එත්තකවණ්ණෝ. අපරිමාණවණ්ණෝ හි සෝ භවං ගොතමෝ'ති.

8. එවං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා කූටදන්තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: "යථා ඛෝ භවා කූටදන්තෙනා සමණස්ස ගොතමස්ස වණ්ණෙ භාසති ඉතෝ වෙ'පි සෝ භවං ගොතමෝ යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සද්ධෙන කුලපුත්තෙන දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං අපි පුථංසෙනාපි[1]. තෙන හි භො සඞ්ඛිච්ච මයං සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සාමා"'ති.

9. අථ ඛෝ කූටදන්තා බ්‍රාහ්මණා මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන අම්බලට්ඨිකා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. ඛාණුමතිකා'පි ඛෝ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා අපෙක්ඛවෙව භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අපෙක්ඛවෙව භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙක්ඛවෙව යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු අපෙක්ඛවෙව නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙක්ඛවෙව තුණ්හීභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු.

10. එකමන්තං නිසින්නෙ ඛෝ කූටදන්තෙ බ්‍රාහ්මණෙ භගවන්තං එතදවොච: "සුතං මෙතං භො ගොතම සමණෙ ගොතමෝ තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොළසපරික්ඛාරං ජානාතීති. න ඛෝ පනාහං ජානාමි තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොළසපරික්ඛාරං. ඉච්ඡාමි චාහං මහායඤ්ඤං යජිතුං. සාධු මෙ භවං ගොතමෝ තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොළසපරික්ඛාරං දෙසෙතූ"'ති.

"තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණොහි සාධුකං මනසිකරොහි භාසිස්සාමි"'ති.

'එවං භො'ති ඛෝ කූටදන්තෙ බ්‍රාහ්මණෙ භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

11. "භූතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජිතෙ නාම අභොසි, අඩ්ඪෝ මහද්ධනෝ මහාභොගෝ පභූතජාතරූපරජතෝ පභූතවිත්තූපකරණෝ පභූතධනධඤ්ඤෝ පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරෝ. අථ ඛෝ බ්‍රාහ්මණ රඤ්ඤෝ මහාවිජිතස්ස රහොගතස්ස පටිසල්ලීනස්ස එවං චෙතසො පරිවිතක්කො උදපාදි: "අධිගතා ඛෝ මෙ විපුලා මානුසකා භොගා. මහන්තං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජිය අජ්ඣාවසාමි. යන්නූනාහං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය"'ති.

---

1. පුථොසෙනාපි (සෙත්‍යුම් පොත්පතෙහි)

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජිතො පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමන්තෙත්වා එතදවොච: 'ඉධ මය්හං බ්‍රාහ්මණ රහොගතස්ස පටිසල්ලීනස්ස එවං චෙතසො පරිවිතක්කො උදපාදි: "අධිගතා ඛො මෙ විපුලා මානුසකා භොගා. මහන්තං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජිය අජ්ඣාවසාමි. යන්නූනාහං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය'ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුසාසතු මං භවං, යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය"ති.

12. එවං වුත්තෙන බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රාජානං මහාවිජිතං එතදවොච: 'හොතො ඛො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ සකණ්ටකො සඋපද්දවො. ගාමඝාතා'පි දිස්සන්ති, නිගමඝාතා'පි දිස්සන්ති, පන්ථදූහනා'පි දිස්සන්ති. භවං වෙ ඛො පන රාජා එවං සකණ්ටකෙ ජනපදෙ සඋපද්දවෙ බලිමුද්ධ-රෙය්‍ය, අකිච්චකාරී අස්ස තෙන භවං රාජා. සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤෙ එවමස්ස: 'අහමේතං දස්සුඛීලං වධෙන වා බන්ධෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා සමූහනිස්සාමී'ති. න ඛො පනෙතස්ස දස්සුඛීලස්ස එවං සම්මා සමුග්ඝාතො හොති. යෙ තෙ භතාවසෙසකා භවිස්සන්ති, තෙ පච්ඡා රඤ්ඤෙ ජනපදං විහෙඨෙස්සන්ති. අපි ච ඛො ඉදං සංවිධානං ආගම්ම එවමෙතස්ස දස්සුඛීලස්ස සම්මා සමුග්ඝාතො හොති. තෙන හි භවං රාජා යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති කසිගොරක්ඛෙ, තෙසං භවං රාජා බීජභත්තං අනුප්පදෙතු. යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති වණිජ්ජාය, තෙසං භවං රාජා පාභතං අනුප්පදෙතු. යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති රාජපොරිසෙ, තෙසං භවං රාජා භත්තවෙතනං පකප්පතු. තෙ ච මනුස්සා සකම්මපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙඨෙස්සන්ති. මහා ච රඤ්ඤෙ රාසිකො භවිස්සති, ඛෙමට්ඨිතා ජනපදා අකණ්ටකා අනුපද්දවා. මනුස්සා ච මුදා මොදමානා උරෙ පුත්තෙන නච්චෙන්තා අපාරුතඝරා මඤ්ඤෙ විහරිස්සන්ති"ති.

13. 'එවං හො'ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජිතො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිස්සුත්වා යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සාහිංසු කසිගොරක්ඛෙ, තෙසං රාජා මහාවිජිතො බීජභත්තං අනුප්පාදෙසි.[1] යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සාහිංසු වණිජ්ජාය, තෙසං රාජා මහාවිජිතො පාභතං අනුප්පාදෙසි. යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සාහිංසු රාජපොරිසෙ, තෙසං රාජා මහාවිජිතො භත්තවෙතනං පකප්පෙසි. තෙ ච මනුස්සා සකම්මපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙඨෙසුං. මහා ච රඤ්ඤෙ රාසිකො අහොසි, ඛෙමට්ඨිතා ජනපදා අකණ්ටකා අනුපද්දවා. මනුස්සා මුදා මොදමානා උරෙ පුත්තෙන නච්චෙන්තා අපාරුතඝරා මඤ්ඤෙ විහරිංසු.

---

1. අනුප්පාදෙසි. (කත්‍ථ චි පොත්ථකෙසු)

14. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජිතෙ පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමන්තෙසි: "සමුග්ගතො ඛො මෙ හො සො දසසුඛිලෙ හෙතෙ සංඛ්‍යානං ආගච්ඡති. මහා ච මෙ රාසිකො. ඛෙමවිසයා ජනපදා අකණ්ටකා අනුපපීළා. මනුස්සා මුදා මොදමානා උරෙ පුත්තෙ නච්චෙවන්තා අපාරුතඝරා මඤ්ඤෙ විහරන්ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුසාසතු මං භවං, යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය"ති.

"තෙන හි භවං රාජා යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ ඛත්තියා අනුයුත්තා නෙගමා චෙව ජානපදා ච, තෙ භවං රාජා ආමන්තයතං, 'ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ හොන්තො යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය'ති. යෙ හොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ අම්බට්ඨා පාරිසජ්ජා නෙගමා චෙව ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා චෙව ජානපදා ච, තෙ භවං රාජා ආමන්තයතං: 'ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ භවන්තො යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය'ති.

'එවං හො'ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජිතො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිස්සුත්වා යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ ඛත්තියා අනුයුත්තා නෙගමා චෙව ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාවිජිතො ආමන්තෙසි: "ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ භොන්තො, යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය" ති.

"යජතං භවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤකාලෙ මහාරාජා"ති.

යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ අම්බට්ඨා පාරිසජ්ජා නෙගමා චෙව ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා චෙව ජානපදා ච -පෙ- ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා චෙව ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාවිජිතො ආමන්තෙසි: "ඉච්ඡාමහං භො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ භවන්තො, යං මම'ස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය"ති.

"යජතං භවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤකාලෙ මහාරාජා"ති.

ඉතිමෙ වත්ථූනාරෙ අනුමතිපක්ඛා නසෙසව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවන්ති.

15. රාජා මහාවිජිතො අට්ඨහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො:

උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා,

අකම්පිතෙන අනුපක්කුට්ඨෙන ඤාණීවාදෙන,

අභිරූපො දස්සනීයො පාසාදිකො, පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතෙන, බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්ඡී අක්ඛුද්දකාභොගො දස්සනාය.

අඩ්ඪා මහද්ධනෙ මහාභොගෙ පහූතජාතරූපරජතෙ පහූතවිත්තූපකරණෙ පහූතධනධඤ්ඤෙ පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරෙ.

බලවා චතුරඞ්ගිනියා සෙනාය සමන්නාගතෙ අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය, පතපති මඤ්ඤෙ පවත්තිකෙ යසසා.

සද්ධො කුසලෙ පුනපති අනාවටද්වාරෙ, සමණබ්‍රාහ්මණකපණද්ධික-වණ්ණිබ්බකයාචකානං ඔපානභූතෙ, ප්‍රකිඤ්ඤති කරොති.

බහුස්සුතෙ තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස. තස්ස තස්සෙව ඛො පන භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති: 'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො'ති.

පණ්ඩිතෙ වියත්තෙ මෙධාවී පටිබලෙ අතීතානාගතපච්චුප්පන්නෙ අත්ථෙ චින්තෙතුං.

රාජා මහාවිජිතෙ ඉමෙහි අට්ඨහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙ.

ඉති ඉමානි'පි අට්ඨඞ්ගානි තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවන්ති.

16. පුරොහිතොපි බ්‍රාහ්මණො චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙ:

උභතො සුජාතෙ මාතිමතා ච පිතිමතා ච. සංසුද්ධගහණිකෙ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා. අක්ඛිත්තෙන අනුපක්කුට්ඨෙන ජාතිවාදෙන,

අජ්ඣායකෙ මන්තධරෙ තිණ්ණං වෙදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙටුභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකෙ වෙය්‍යාකරණෙ ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො.

සීලවා වුද්ධසීලි වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතෙ.

පණ්ඩිතෙ වියත්තෙ මෙධාවී පඨමෙ වා දුතියෙ වා සුජං, පඤ්ඤාණානානං.

පුරොහිතෙ බ්‍රාහ්මණෙ ඉමෙහි චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙ. ඉති ඉමානි'පි චත්තාරි අඞ්ගානි තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවන්ති.

17. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤො මහාවිජිතස්ස පුඛෙව යඤ්ඤ, තීසෙසා විධා දෙසෙසි:

"සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං සිට්ඨුකාමස්ස කොචිදෙව විපපටිසාරො 'මහා වත මෙ හොගක්ඛන්ධො විගච්ඡිස්සති'ති, සො හොතො රඤ්ඤො විපපටිසාරො න කරණීයො. සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොචිදෙව විපපටිසාරො 'මහා වත මෙ හොගක්ඛන්ධො විගච්ඡති'ති, සො හොතො රඤ්ඤො විපපටිසාරො න කරණීයො සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං සිට්ඨස්ස කොචිදෙව විපපටිසාරො 'මහා වත මෙ හොගක්ඛන්ධො විගතො'ති, සො හොතො රඤ්ඤො විපපටිසාරො න කරණීයො"ති.

ඉම, ඛො පන බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤො මහාවිජිතස්ස පුඛෙව යඤ්ඤ, තීසෙසා විධා දෙසෙසි.

18. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤො මහාවිජිතස්ස පුඛෙව යඤ්ඤ, දසහාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විපපටිසාරං පටිවිනොදෙසි: "ආගම්සසන්ති ඛො හොතො යඤ්ඤං පාණාතිපාතිනොපි පාණාතිපාතා පටිවිරතාපි. යෙ තත්ථ පාණාතිපාතිනො තෙසඤ්ඤුව තෙන. යෙ තත්ථ පාණාතිපාතා පටිවිරතා තෙ ආරබ්භ යජ්ජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදතං භවං, චිත්තමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු. ආගම්සසන්ති ඛො හොතො යඤ්ඤං අදින්නාදායිනොපි අදින්නාදානා පටිවිරතාපි -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනොපි කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතාපි -පෙ- මුසාවාදිනොපි මුසාවාදා පටිවිරතාපි -පෙ- පිසුණවාචිනොපි පිසුණාය වාචාය පටිවිරතාපි -පෙ- ඵරුසවාචිනොපි ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතාපි -පෙ- සම්ඵප්පලාපිනොපි සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතාපි -පෙ- අභිජ්ඣාලුනොපි අනභිජ්ඣාලුනොපි -පෙ-ඛ්‍යාපන්නචිත්තාපි අඛ්‍යාපන්නචිත්තා පි-පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකාපි සම්මාදිට්ඨිකාපි. යෙ තත්ථ මිච්ඡාදිට්ඨිකා තෙසඤ්ඤුව තෙන. යෙ තත්ථ සම්මාදිට්ඨිකා තෙ යජ්ජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදතං භවං. චිත්තමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතූ"ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤො මහාවිජිතස්ස පුඛෙව යඤ්ඤ, දසහාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විපපටිසාරං පටිවිනොදෙසි.

19. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤො මහාවිජිතස්ස මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොළසහාකාරෙහි චිත්තං සන්දසෙසි සමාදපෙසි සම්පහංසෙසි: සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොචිදෙව වත්තා: 'රාජා ඛො මහාවිජිතො මහායඤ්ඤං යජති. තො ව ඛො තස්ස ආමන්තිතා ඛත්තියා අනුයුත්තා නෙගමා චෙව ජානපදා ව. අථ ව පන භවං රාජා එවරූපං මහායඤ්ඤං යජති"ති. එවම්පි හොතො රඤ්ඤො වත්තා ඛම්මතො නත්ථි. හොතා ඛො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ඛත්තියා අනුයුත්තා නෙගමා චෙව ජානපදා ව.

ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදතං භවං, චිත්තමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු.

20. සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්දෙව වත්තා 'රාජා ඛො මහාවිජිතො මහායඤ්ඤං යජති, නො ච ඛො තස්ස ආමන්තිතා අම්බට්ඨා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ- ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ච. අථ ච පන භවං රාජා එවරූපං මහායඤ්ඤං යජති'ති. එවම්පි හොතො රඤ්ඤො වත්තා ධම්මතො නත්ථි. හොතා ඛො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ච. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතා භවං, මොදතං භවං. චිත්තමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු.

21. සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්දෙව වත්තා 'රාජා ඛො මහාවිජිතො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච ඛො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන. අථ ච පන භවං රාජා එවරූපං මහායඤ්ඤං යජති'ති. එවම්පි හොතො රඤ්ඤො වත්තා ධම්මතො නත්ථි. භවං ඛො පන රාජා උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදතං භවං, චිත්තමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු.

22. සියා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්දෙව වත්තා 'රාජා ඛො මහාවිජිතො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච ඛො අභිරූපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොක්ඛරතාය සමන්නාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මවච්චසී අක්ඛුද්දවකාසෙ දස්සනාය-පෙ- නො ච ඛො අඩ්ඪො මහද්ධනො මහාභොගො පහූතජාතරූපරජතො පහූතවිත්තූපකරණො පහූතධනධඤ්ඤො පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරො -පෙ- නො ච ඛො බලවා චතුරඞ්ගිනියා සෙනාය සමන්නාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය පතපති මඤ්ඤෙ පච්චත්තිකෙ යසසා-පෙ-නො ච ඛො සද්ධො කුලෙ පච්චාජාතො දානපති අනාවටදුවාරෙ සමණබ්‍රාහ්මණකපණද්ධිකවණ්ණිබ්බකයාචකානං ඔපානභූතො පුඤ්ඤානි කරොති -පෙ- නො ච ඛො බහුස්සුතො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස -පෙ- නො ච ඛො තස්ස තස්සෙව ඛො පන භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති:

'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථෝ අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථෝ'ති. -පෙ- නො ච ඛෝ පණ්ඩිතෝ විය්‍යත්තෝ මේධාවී පටිබලෝ අතීතානාගතපච්චුප්පන්නෙ අත්ථෙ විත්තෙතුං. -පෙ- අථ ච පන භවං රාජා එවරූපං මහාය්‍ඤ්ඤං යජතී'ති.

එවම්පි හොතෝ රඤ්ඤෝ චිත්තං ඛම්මතෝ නත්ථි. භවං ඛෝ පන රාජා -පෙ- පණ්ඩිතෝ විය්‍යත්තෝ මේධාවී පටිබලෝ අතීතානාගතපච්චුප්පන්නෙ අත්ථෙ විත්තෙතුං. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදතං භවං, චිත්තඤ්ඤෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු.

23. සියා ඛෝ පන හොතෝ රඤ්ඤෝ මහාය්‍ඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්දෙව වත්තා: 'රජා ඛෝ මහාවිජිතෝ මහාය්‍ඤ්ඤං යජති. නො ච ඛත්තස්ස පුරොහිතෝ බ්‍රාහ්මණෝ උභතෝ සුජාතෝ මාතිතෝ ච පිතිතෝ ච. සංසුද්ධගහණිකෝ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා. අක්ඛිත්තෝ අනුපක්කුට්ඨෝ ජාතිවාදෙන. අථ ච පන භවං රාජා එවරූපං මහාය්‍ඤ්ඤං යජති'ති. එවම්පි හොතෝ රඤ්ඤෝ චිත්තං ඛම්මතෝ නත්ථි. හොතෝ ඛෝ පන රඤ්ඤෝ පුරොහිතෝ බ්‍රාහ්මණෝ උභතෝ සුජාතෝ මාතිතෝ ච පිතිතෝ ච සංසුද්ධගහණිකෝ යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තෝ අනුපක්කුට්ඨෝ ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදතං භවං. චිත්තඤ්ඤෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු.

24. සියා ඛෝ පන හොතෝ රඤ්ඤෝ මහාය්‍ඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්දෙව වත්තා 'රාජා ඛෝ මහාවිජිතෝ මහාය්‍ඤ්ඤං යජති. නො ච ඛත්තස්ස පුරොහිතෝ බ්‍රාහ්මණෝ අජ්ඣායකෝ මන්තධරෝ තිණ්ණං වේදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙටුභානං සාක්ඛරප්පභේදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකෝ වෙය්‍යාකරණෝ ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයෝ -පෙ- නො ච ඛත්තස්ස පුරොහිතෝ බ්‍රාහ්මණෝ සීලවා වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්නාගතෝ -පෙ- නො ච ඛත්තස්ස පුරොහිතෝ බ්‍රාහ්මණෝ පණ්ඩිතෝ විය්‍යත්තෝ මේධාවී පඨමෙ වා දුතියෙ වා ඝුජං පහාණහානානං. අථ ච පන භවං රාජා එවරූපං මහාය්‍ඤ්ඤං යජති'ති. එවම්පි හොතෝ රඤ්ඤෝ චිත්තං ඛම්මතෝ නත්ථි.

හොතො ඛො පන රඤ්ඤො පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ඩිතො වියත්තො මෙධාවී පඨමො වා දුතියො වා සුජම්පගහණහනනානං. ඉමිනා පෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං භවං, මොදතං භවං, චිත්තමේව භවං අන්තරං පසාදෙතූ'ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤො මහාවිජිතස්ස මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොළසහි ආකාරෙහි චිත්තං සන්දසෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තෙජෙසි, සම්පහංසෙසි.

25. තස්මිං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤස්මිං නෙව ගාවො හඤ්ඤිංසු, න අජඵලකා හඤ්ඤිංසු, න කුක්කුටසූකරා හඤ්ඤිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජිංසු, න රුක්ඛා ඡේජ්ජිංසු[1] යූපත්ථාය, න දබ්බා ලූයිංසු බරිහිසත්ථාය.[2] යෙ'පි'ස්ස අහෙසුං දාසා'ති වා පෙස්සා'ති වා කම්මකරා'ති වා, තෙ'පි න දණ්ඩතජ්ජිතා න භයතජ්ජිතා න අස්සුමුඛා රුදමානා පරිකම්මානි අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු න තං අකංසු. සප්පිතෙලනවනීත-ඛෙමිච්ඡුඵාණිතෙන වෙව සො යඤ්ඤො නිට්ඨානමගමාසි.

26. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ ඛත්තියා අනුයන්තා නෙගමා වෙව ජානපදා ච අමච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපදා ච, බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා-වා වෙව ජානපදා ච, ගහපතිනෙචයිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ච පහූතං සාපතෙය්‍යං ආදාය රාජානං මහාවිජිතං උපසඞ්කමිංසු එවමාහංසු: "ඉදං දෙව පහූතං සාපතෙය්‍යං දෙවස්සෙවං උද්දිස්ස ආහටං. තං දෙවො පතිගණ්හාතූ"ති.

"අලං හො. මම්පි ඉදං පහූතං සාපතෙය්‍යං ධම්මිකෙන බලිනා අභිසඞ්ඛතං. තඤ්ච වො හොතු ඉතො ච භිය්‍යො හරථා"ති.

27. තෙ රඤ්ඤා පටික්ඛිත්තා එකමන්තං අපක්කමම්ම එවං සම්මන්තෙසුං: "න ඛො එතං අම්හාකං පතිරූපං යං මයං ඉමානි සාපතෙය්‍යානි පුනදෙව සකානි ඝරානි පටිහරෙය්‍යාම. රාජා ඛො මහාවිජිතො මහායඤ්ඤං යජති. භද්දකස්ස මයං අනුයාගිනො හොමා"ති.

---

1. රුක්ඛෙ ඡින්දිංසු, (කත්ථචි.)
2. පරිභිංසත්ථාය, (කත්ථචි.)

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරත්ථිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍රහ්මණියා අනුස්සුතා නෙගමා වෙව ජානපදා ච දූතානි පට්ඨපෙසුං. දක්ඛිණෙන යඤ්ඤවාටස්ස අම්බට්ඨා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපදා ච දූතානි පට්ඨපෙසුං. පච්ඡිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා වෙව ජානපදා ච දූතානි පට්ඨපෙසුං. උත්තරෙන යඤ්ඤවාටස්ස ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ච දූතානි පට්ඨපෙසුං. තෙපි'පි ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙසුදපු නෙව ගාවො ඝාතෙසුං, න අජෙළකා ඝාතෙසුං, න කුක්කුටසූකරා ඝාතෙසුං, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජිංසු, න රුක්ඛා ඡින්දිංසු යූපත්ථාය, න දබ්බා ලූසිංසු බර්හිසත්ථාය. යෙ'පි නෙසං අහෙසුං දාසා'ති වා පෙස්සා'ති වා කම්මකරා'ති වා තෙ'පි න දණ්ඩතජ්ජිතා න භයතජ්ජිතා න අස්සුමුඛා රුදමානා පරිකම්මානි අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු, තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු, න තං අකංසු. සප්පිනෙලනවනීනදධිමධුඵාණිතෙන වෙව තෙ යඤ්ඤං නිට්ඨාන-මගමංසු.

28. ඉති වත්තාරෝ ව අනුමන්තිපක්ඛා, රාජා මහාවිජිතො අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණා චතුහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො, තිසෙසා ච විධා. අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තිවිධා යඤ්ඤසම්පදා සොළස-පරික්ඛාරා'ති.

29. එවං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා උන්නාදිනො උච්චාසද්දමහාසද්දා අනෙජ්ජුං: "අනො යඤ්ඤෙසු අනො යඤ්ඤසම්පදා"ති. කූටදන්තො පන බ්‍රාහ්මණා තුණ්හීභූතො'ව නිසින්නො හොති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා කූටදන්තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: කසමා පන භවං කූටදන්තො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහුමොදනී? ති.

"නාහං හො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහු-මොදාමි. මුද්ධාපි තස්ස විපතෙය්‍ය යො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහුමොදෙය්‍ය. අපි ච මෙ හො එවං හොති: න සමණො ගොතමො එවමාහ: 'එවං මෙ සුතන්ති වා එවං අරහති හවිතුන්ති' වා. අපි ච සමණො ගොතමො: 'එවං තදා ආසි ඉත්ථං තදා ආසි'තෙව භාසති. තස්ස මයහං හො එවං හොති: "අද්ධා සමණො ගොතමො තෙන සමයෙන රාජා වා අහොසි මහාවිජිතො යඤ්ඤසාමි, පුරොහිතො වා බ්‍රාහ්මණො තස්ස යඤ්ඤස්ස යාජෙතා'ති. අභිජානාති පන භවං ගොතමො එවරූපං යඤ්ඤං යජිත්වා වා යාජෙත්වා වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා?" ති.

"අභිජානාමහං බ්‍රාහ්මණ එවරූපං යඤ්ඤං යජිත්වා වා යාජෙත්වා වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා. අහං තෙන සමයෙන.පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො අහොසිං තස්ස යඤ්ඤස්ස යාජෙතා"ති.

30. "අත්ථි පන හො ගොතම අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අපපථ්‍යතරෙ ච අපපසම්මාරම්භතරෙ ච මහප්ඵලතරෙ ච මහානිසංසතරෙ චා?" ති

"අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අපපථ්‍යතරෙ ච අපපසම්මාරම්භතරෙ ච මහප්ඵලතරෙ ච මහානිසංසතරෙ චා"ති.

31. කතමෙ පන සෙ හො ගොතම යඤ්ඤෙ ඉමාය තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළස පරික්ඛාරාය අපපථ්‍යතරෙ ච අපපසම්මාරම්භතරෙ ච මහප්ඵලතරෙ ච මහානිසංසතරෙ චා?" ති.

"යානි ඛො පන තානි බ්‍රාහ්මණ නිච්චදානානි අනුකූලයඤ්ඤානි සීලවතෙන පබ්බජිතෙ උද්දිස්ස දීයන්ති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ ඉමාය තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අපපථ්‍යතරෝ[1] ච අපපසම්මාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ චා"ති.

32. කෝ නු ඛො සෝ ගොතම හෙතු කෝ පච්චයෝ යෙන තං නිච්චදානං අනුකූලයඤ්ඤං ඉමාය තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අපපථ්‍යතරඤ්ච අපපසම්මාරම්භතරඤ්ච මහප්ඵලතරඤ්ච මහානිසංසතරඤ්චා?"ති

න ඛො බ්‍රාහ්මණ එවරූපං යඤ්ඤං උපසඞ්කමන්ති අරහන්තෙතා වා අරහත්තමග්ගා වා සමාපත්තියා. තං කිස්ස හෙතු? දිස්සන්ති හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දණ්ඩප්පහාරා'පි ගලග්ගහා'පි. තස්මා එවරූපං යඤ්ඤං න උපසඞ්කමන්ති අරහන්තෙතා වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපත්තියා. යානි ඛො පන තානි බ්‍රාහ්මණ නිච්චදානානි අනුකූලයඤ්ඤානි සීලවතෙන පබ්බජිතෙ උද්දිස්ස දීයන්ති, එවරූපං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං උපසඞ්කමන්ති අරහන්තෙතා වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපත්තියා. තං කිස්ස හෙතු? න හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දිස්සන්ති දණ්ඩප්පහාරාපි ගලග්ගහාපි. තස්මා එවරූපං යඤ්ඤං උපසඞ්කමන්ති අරහන්තෙතා වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපත්තියා. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ හෙතු අයං පච්චයෝ යෙන තං නිච්චදානං අනුකූලයඤ්ඤං ඉමාය තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළස පරික්ඛාරාය අපපථ්‍යතරඤ්ච අපපසම්මාරම්භතරඤ්ච මහප්ඵලතරඤ්ච මහානිසංසතරඤ්චා"ති.

---

1. අපපථ්‍යතරෝ (සමර)

33. "අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ? ති.

"අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො මහානිසංසතරො වා"ති.

"කතමො පන සො භො ගොතම යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ? ති.

"යො ඛො බ්‍රාහ්මණ චාතුද්දිසං සඞ්ඝං උද්දිස්ස විහාරං කරොති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ති.

34. "අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ? ති

"අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ති.

"කතමො පන සො භො ගොතම අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පව්වතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ? ති.

"යො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නචිත්තෙනා බුද්ධං සරණං ගච්ඡති, ධම්මං සරණං ගච්ඡති, සඞ්ඝං සරණං ගච්ඡති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ති.

35. "අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤෙ යඤ්ඤෙ ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පව්වතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා" ?ති.

"අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤෙසු යඤ්ඤෙසු ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පවචතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා"ති.

කතමො පන සො හො ගොතම අඤ්ඤෙසු යඤ්ඤෙසු ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පවචතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා"? ති.

"යො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නචිත්තො සික්ඛාපදානි සමාදියති පාණාතිපාතා වෙරමණිං අදින්නාදානා වෙරමණිං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණිං මුසාවාදා වෙරමණිං සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණිං, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙසු ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පවචතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා"ති.

36. "අත්ථි පන හො ගොතම අඤ්ඤෙසු යඤ්ඤෙසු ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පවචතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා"? ති.

"අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤෙසු යඤ්ඤෙසු ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පවචතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා"? ති.

"කතමො පන සො හොතම යඤ්ඤෙසු ඉමාය ච තිවිධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්වදනෙන අනුකූලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පවචතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහප්ඵලතරො ච මහානිසංසතරො වා?" ති.

37. "ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

38. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: 'සම්බාධො ඝරාවාසො රජොපථො අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යංනූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති.

සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. කායකම්මවචීකම්මෙන සමන්නාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො සන්තුට්ඨො.

39. කථඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී. අථේනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති. ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමේසං භෙදාය. අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සංහිතානං වා අනුප්පදාතා සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං

40. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ හොති. එකභත්තිකෙ හොති රත්තූපරතෙ විරතෙ විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනා පටිවිරතෙ හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතෙ හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතෙ හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. අජෙළකපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ඛෙත්තවත්thු පටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. කයවික්කයා පටිවිරතෙ හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිවිරතෙ හොති. උක්කොටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතෙ හොති. ඡේදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

(චුල්ලසීලං නිට්ඨිතං.)

41. යථා වා පනෙකෙ හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං බීජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං ඵළුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

42. යථා වා පනෙකෙ හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්thුසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

43. යථා වා පනෙකෙ හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විසූකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුම්භථූනං සොභනගරකං චණ්ඩාලං වංසං ධොපනං හත්thියුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිංසයුද්ධං උසභයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩකයුද්ධං කුක්කුටයුද්ධං වට්ටකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අනීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

44. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

45. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කුච්චිත්තං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිග-පවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං. ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

46. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාගුණෙපනං මුඛවට්ටිං මුඛලෙපනං හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං ඛග්ගං ඡත්තං චිත්‍රූපාහනං උණ්හීසං මණිං වාලවීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

47. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්ද-ක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

48. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඛාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විඤ්ඤාහිකකථං අනුප්පත්තා විහරන්ති: සෙය්‍යථිදං: 'න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමී'. කිං ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො ත්වමසි, අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සහිතං මෙ අසහිතෙන. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. අවිචිණ්ණං තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහීතොසි. චර වාදප්පමොක්ඛාය, නිබ්බෙඨෙහි වා සචෙ පහොසී'ති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විඤ්ඤාහිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

49. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඛාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජූනං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්‍රාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්‍ර ඉදං ආහරාති. ඉති වා ඉතිඑවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

50. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඛාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ච හොන්ති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජිගිංසිතාරො ච. ඉති වා ඉතිඑවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

(මජ්ඣිමසීලං නිට්ඨිතං.)

51. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඛාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිනං ලක්ඛණං මූසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං කණහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ගවිජ්ජා වත්ථුවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අග්ගිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තාණං මිගචක්කං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

52. යථා වා පනෙතෙ හොන්තෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඛාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිතං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙතා හොන්ති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

53. යථා වා පනෙතෙ හොන්තෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඛාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිතං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති, රඤ්ඤං අනිය්‍යානං භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයෙ භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයෙ භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයෙ භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයෙ භවිස්සති, ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති, ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙතා හොන්ති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

54. යථා වා පනෙතෙ හොන්තෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඛාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිතං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: චන්දග්ගාහෙ භවිස්සති, සුරියග්ගාහෙ භවිස්සති, නක්ඛත්තග්ගාහෙ භවිස්සති, චන්දිමසුරියානං පථගමනං භවිස්සති, චන්දිමසුරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති, නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති, නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති, උක්කාපාතෙ භවිස්සති, දිසාඩාහෙ භවිස්සති, භූමිචාලො භවිස්සති, දෙවදුන්දුභි භවිස්සති, චන්දිමසුරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති, එවංවිපාකෙ චන්දග්ගාහෙ භවිස්සති, එවංවිපාකෙ සුරියග්ගාහෙ භවිස්සති, එවංවිපාකෙ නක්ඛත්තග්ගාහෙ භවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකෙ උක්කාපාතෙ භවිස්සති, එවංවිපාකෙ දිසාඩාහෙ භවිස්සති, එවංවිපාකෙ භූමිචාලෙ භවිස්සති, එවංවිපාකෙ දෙවදුන්දුභි භවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සඞ්කිලෙසං වොදානං භවිස්සති, ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙතා හොන්ති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

55. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති: සෙය්‍යථිදං: සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, දුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සති, සුභික්ඛං හවිස්සති, දුබ්භික්ඛං භවිස්සති, ඛෙමං භවිස්සති, භයං හවිස්සති, රොගො භවිස්සති, ආරොග්‍යං භවිස්සති. මුද්ද ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

56. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: ආවාහනං විවාහනං සාවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුබ්භගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හානිප්පිළනං හත්ථාභිජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසපඤ්හං කුමාරිපඤ්හං දෙවපඤ්හං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරවහාසනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

57. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: සන්තිකම්මං පණිධිකම්මං [භූතකම්මං] භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වත්ථුකම්මං වත්ථුපරිකිරණං ආවමනං නහාපනං පුඤ්ඤං වමනං විරෙචනං උද්ධවිරෙචනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙචනං කණ්ණතෙලං නෙත්තතප්පනං නත්ථුකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං දූරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඔසධීනං පටිමොක්ඛකා. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

58. අථ ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නෝ න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතෝ. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, ඛත්තියෝ මුද්ධාවසිත්තෝ[1] නිහතපච්චාමිත්තෝ න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්ථිකතෝ. එවමේව ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නෝ න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතෝ. සෝ ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතෝ අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නෝ හොති.

(මහාසීලං නිට්ඨිතං)

59. කථඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරෝ හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමේනං චක්ඛින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛින්ද්‍රියං, චක්ඛින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා-පෙ-ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා-පෙ-ජිව්හාය රසං සායිත්වා-පෙ-කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමේනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සෝ ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතෝ අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරෝ හොති.

60. කථඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතෝ හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාර-පස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතෝ හොති.

---

1. මුද්ධාභිසිත්තෝ. බෙ. ස. ස.

61. කථඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සෝ යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පක්ඛී සකුණෝ යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව ඩෙති, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සෝ යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති.

62. සෝ ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතෝ, ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතෝ, ඉමිනා ච අරියෙන සති-සම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතෝ, ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්නා-ගතෝ, විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සෝ පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තෝ නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

63. සෝ අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තෝ විහරති සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධෙ විහරති ආලොකසඤ්ඤී. සතෝ සම්ප-ජානෝ. ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතෝ විහරති අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තෝ උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡෝ විහරති. අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

64. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසෝ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං, සෝ යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ඛෙපෙත්වා උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණාය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජිංසු. සෝ'හං යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ඛෙපෙසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණායා'ති. සෝ තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං. අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

65. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසෙ ආබාධිකෙ අස්ස දුක්ඛිතෙ බාළ්හගිලානෙ, භත්තං විස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න විස්ස කායෙ බලමත්තා. සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ජීරෙය්‍ය, සියා විස්ස කායෙ බලමත්තා. තස්ස එවමස්ස: අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං, දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානෙ, භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න විස්ස මෙ ඇසි කායෙ බලමත්තා. සොඃ'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො භත්තඤ්ච මෙ ජීරති, අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තා'ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

66. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අස්ස. සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන. න විස්ස කිඤ්චි භොගානං වයෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං බො පුබ්බෙ බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සොමහි එතරහි තම්හා බන්ධනා මුත්තො සොත්ථිනා අබ්භයෙන. නත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො'ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

67. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධීනො පරාධීනො න යෙනකාමංඛහමෙ. සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය, අත්තාධීනො අපරාධීනො භුජිස්සො යෙනකාමංඛහමෙ. තස්ස එවමස්ස: 'අහං බො පුබ්බෙ දාසො අහොසිං අනත්තාධීනො පරාධීනො න යෙනකාමංඛහමෙ. සොඃ'මහි එතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනො අපරාධීනො භුජිස්සො යෙනකාමංඛහමෙ'ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

68. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසෙ සඛෙ සහොගෙ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පටිභයං. තස්ස එවමස්ස: 'අහං බො පුබ්බෙ සඛෙ සහොගෙ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සොඃ'මහි එතරහි තං කන්තාරං නිත්ථිණ්ණො සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපත්තො ඛෙමං අප්පටිභයන්ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

69. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං. එවං ඉමෙ පඤ්ච-නීවරණෙ අප්පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ ආනණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බන්ධනා මොක්ඛං යථා භුජිස්සං යථා ඛෙමන්තභූමිං, එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

70. තස්සිමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සතෝ පාමොජ්ජං[1] ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති පීතිමනස්ස කායෝ පස්සම්භති. පස්සද්ධකායෝ සුඛං වෙදෙති. සුඛිනෝ චිත්තං සමාධියති.

71. සෝ විවිච්චෙවකාමෙහි, විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්පරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

72. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ දක්ඛෝ නහාපකෝ වා නහාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ නහානියචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙළාසකං පරිපෙළාසකං සන්දෙය්‍ය, සාධං නහානීයපිණ්ඩි සෙනෙහානුගතා සෙනෙහපරෙතා සන්තරබාහිරා ඵුටා සෙනෙහෙන, න ච පග්ඝරණී.

එවමෙව ඛෝ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්පරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

අයං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤානං පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පඨ්ඨතරෝ ච අප්පසම්භාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

73. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසෝ එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්පරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

74. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උදකරහදෝ ගම්භීරෝ උබ්භිදෝදකෝ, තස්ස නෙවස්ස පුරත්ථිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවෝ ච න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, අථ ඛෝ තම්හා ච උදකරහදා සීතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිත්වා තමෙව උදකරහදං සීතෙන වාරිනා අභිසන්දෙය්‍ය පරිසන්දෙය්‍ය පරිපූරෙය්‍ය පරිප්පරෙය්‍ය. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිනා අප්ඵුටං අස්ස. එවමෙව ඛෝ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්පරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අප්ඵුටං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤූ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පඨ්ඨතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

75. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති. තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. යො ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අප්පටුතං හොති.

76. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි[1] උදකානුග්ගතානි අන්තොනිමුග්ගපොසීනි, තානි යාව චග්ගා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිනා අභිසන්නානි[2] පරිසන්නානි පරිපූරානි පරිපඵුටානි. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා අප්පටුතං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අප්පටුතං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤූ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පඨ්ඨතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

77. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අප්පටුතං හොති.

78. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඔදාතෙන වත්ථෙන සසීසං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතා කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන අප්පටුතං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අප්පටුතං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤූ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පඨ්ඨතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

---

1. සංවුද්ධානි. (කත්‍රචිපි පොත්ථකෙසු). 2. අභිසන්නානි පරිසන්නානි. ම්‍යන්. PTS.

79. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ[1] ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ එවං පජානාති: 'අයං ඛො මේ කායෝ රූපී චාතුම්මහාභූතිකෝ මාතාපෙත්තිකසම්භවෝ ඔදනකුම්මාසූපචයෝ අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිද්ධංසනධම්මෝ, ඉදං ච පන මේ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධ'න්ති.

80. සෙය්යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මණි වෙළුරියෝ සුභෝ ජාතිමා අට්ඨංසෝ සුපරිකම්මකතෝ අවෙජ්ඣ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ සබ්බාකාරසම්පන්නෝ, තත්රාස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං[2] වා, තමේනං චක්ඛුමා පුරිසෝ හත්ථෙ කරිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්ය, 'අයං ඛො මණි වෙළුරියෝ සුභෝ ජාතිමා අට්ඨංසෝ සුපරිකම්මකතෝ අවෙජ්ඣ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ සබ්බාකාරසම්පන්නෝ. තත්රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා'ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ එවං පජානාති: 'අයං ඛො මේ කායෝ රූපී චාතුම්මහාභූතිකෝ මාතාපෙත්තිකසම්භවෝ, ඔදනකුම්මාසූපචයෝ, අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-භෙදනවිද්ධංසනධම්මෝ. ඉදං ච පන මේ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤදත්ථි අපපඨ්ඨතරෝ ච අපපසම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

81. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං.

---

1. ආනෙජ්ජප්පත්තෙ, සබ්බත්ථ.
2. පණ්ඩුරසුත්තං, සබ්බත්ථ.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො මුඤ්ජම්හා ඊසිකං[1] පබ්බාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස ''අයං මුඤ්ජෝ, අයං ඊසිකා. අඤ්ඤෝ මුඤ්ජෝ, අඤ්ඤා ඊසිකා. මුඤ්ජම්හා හේව ඊසිකා පබ්බාළ්හා''ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අසි කොසියා පබ්බාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස ''අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤෝ අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියා හේව අසි පබ්බාළ්හා''ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අහිං කරණ්ඩා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස ''අයං අහි, අයං කරණ්ඩෝ, අඤ්ඤෝ අහි, අඤ්ඤෝ කරණ්ඩෝ, කරණ්ඩා හේව අහි උබ්භතෝ''ති.

එවමේව ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං.

අයං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පඨිතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

82. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවති එකොපි හුත්වා බහුධා හොති, බහුධාපි හුත්වා එකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨව්‍යාපි උම්මුජ්ජනිම්මුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨව්‍යං. ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණෝ. ඉමෙපි චන්දිමසූරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, දක්ඛො කුම්භකාරො වා කුම්භකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය;

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, දක්ඛො දන්තකාරො වා දන්තකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය;

---

1. ඉසිකා. PTS.

සෙය්‍යථා වං පන බ්‍රාහ්මණ, දක්ඛෝ සුවණ්ණකාරෝ වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතඤ්ඤේව සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය, තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය;

එවමෙව ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති එකොපි හුත්වා බහුධා හොති බහුධාපි හුත්වා එකෝ හොති. ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණෝ. ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

අයං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤානං පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පවත්තතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

83. පුන චපරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

84. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසෙ අද්ධානමග්ගපටිපන්නෙ, සෙ සුණෙය්‍ය භෙරිසද්දම්පි මුදිඞ්ගසද්දම්පි සඞ්ඛපණවදින්ධිමසද්දම්පි. තස්ස එවමස්ස 'භෙරිසද්දොති, ඉති'පි මුදිඞ්ගසද්දොති, ඉති'පි සඞ්ඛපණවදින්ධිමසද්දොති, ඉති'පි. එවමෙව ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

අයං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤානං පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පවත්තතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

85. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ චෙතොපරිසඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති. සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති, වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති, සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති, වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති, සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති, වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති, සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති, වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති, මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති, අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

86. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, ඉත්ථී වා පුරිසො වා දහරෝ වා යුවා මණ්ඩනජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අච්ඡෙ වා උදකපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො සකණිකං වා සකණිකන්ති ජානෙය්‍ය අකණිකං වා අකණිකන්ති ජානෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ චෙතොපරිසඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සෝ පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං-පෙ-වික්ඛිත්තං වා චිත්තං-පෙ-මහග්ගතං වා චිත්තං-පෙ-අමහග්ගතං වා චිත්තං-පෙ-සඋත්තරං වා චිත්තං-පෙ-අනුත්තරං වා චිත්තං-පෙ-සමාහිතං වා චිත්තං-පෙ-අසමාහිතං වා චිත්තං-පෙ-විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පඨිතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

87. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති සෙය්යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ට-විවට්ටකප්පෙ: "අමුත්රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්ර උපපාදිං. තත්රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොං"ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

88. සෙය්යථා'පි බ්රාහ්මණ, පුරිසො සකම්හා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්ය, තම්හාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්ය. සො තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්ය, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො සකම්හා ගාමා අමුං ගාමං අගමාසිං, තත්ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. තම්හාපි ගාමා අමුං ගාමං අගමාසිං. තත්රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං තුණ්හී අහොසිං. සොම්හි තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො"ති.

එවමෙව ඛො බ්රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති සෙය්යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ අමුත්රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්ර උපපාදිං. තත්රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොං"ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

අයං ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෝ පුරිමේහි යඤ්ඤේහි අප්පඩිහතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

89. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තෝ සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තෝ සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ[1] පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසෝ ඨිතෝ පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසන්තෙ'පි නික්ඛමන්තෙ'පි රථියා විතිසඤ්චරන්තෙ'පි මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ[1] නිසින්නෙ'පි. තස්ස එවමස්ස, එතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති, එතෙ නික්ඛමන්ති, එතෙ රථියා විතිසඤ්චරන්ති, එතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ[1] නිසින්නා'ති;

එවමෙව ඛෝ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තෝ සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. –

---

1. මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ

ඉමේ වා පන හොන්තෙ සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෙසු පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පඨිතරෝ ච අප්පසමාරම්භතරෝ ච මහප්ඵලතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච.

91. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධා ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපටිපදා' ති යථාභූතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරොධා' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරොධගාමිනීපටිපදා' ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා' පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායා' ති පජානාති.

92. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පබ්බතසෙඛෙපෙ උදකරහදෙ අච්ඡෝ විප්පසන්නො අනාවිලෝ, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ඨිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකථලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අච්ඡෝ විප්පසන්නො අනාවිලෝ. තත්රිමෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සක්ඛරකථලා'පි මච්ඡගුම්බා'පි චරන්ති' පි තිට්ඨන්ති පි'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. 'සො ඉදං දුක්ඛන්ති' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධා' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපටිපදා' ති යථාභූතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරොධා' ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනීපටිපදා' ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා' පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා' පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා' පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෝ පුරිමේහි යඤ්ඤේහි අප්පටිසරෝ ච අප්පසම්මාරම්භතරෝ ච මහානිසංසතරෝ ච. ඉමාය ච බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤසම්පදාය අඤ්ඤෝ යඤ්ඤසම්පදා උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා නත්ථී"ති.

93. එවං වුත්තෙ කූටදන්තො බ්‍රාහ්මණෝ භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං හෝ ගොතම, අභික්කන්තං හෝ ගොතම. සෙය්‍යථාපි හෝ ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති. එවමෙව හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමෝ ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතං. එසාහං හෝ ගොතම සත්ත ච උසභසතානි සත්ත ච වච්ඡතරසතානි, සත්ත ච වච්ඡතරීසතානි, සත්ත ච අජාසතානි සත්ත ච උරබ්හසතානි මුඤ්චාමි, ජීවිතං දෙමි. හරිතානි චෙව තිණානි ඛාදන්තු සීතානි ච පානීයානි පිවන්තු සීතො ච නෙසං වාතො උපවායතූති.

94. අථ ඛො භගවා කූටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ආනුපුබ්බිකථං කථෙසි සෙය්‍යථීදං? දානකථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඔකාරං සංකිලෙසං නෙක්ඛම්මෙ ච ආනිසංසං පකාසෙසි. යදා භගවා අඤ්ඤාසි කූටදන්තං බ්‍රාහ්මණං කල්ලචිත්තං මුදුචිත්තං විනීවරණචිත්තං උදග්ග-චිත්තං පසන්නචිත්තං. අථ යා බුද්ධානං සාමුක්කංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වත්ථං අපගතකාළකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ග-ණ්හෙය්‍ය, එවමෙවං කූටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තස්මිංයෙව ආසනෙ විරජං විතමලං ධම්මචක්ඛුං උදපාදි: යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මන්ති

95. අථ ඛො කූටදන්තො බ්‍රාහ්මණෝ දිට්ඨධම්මෝ පත්තධම්මෝ විදිතධම්මෝ පරියොගාළ්හධම්මෝ තිණ්ණවිචිකිච්ඡෝ විගතකථංකථෝ වෙසාරජ්ජප්පත්තො අපරප්පච්චයො සත්ථුසාසනෙ භගවන්තං එතදවොච: අධිවාසෙතු මෙ භවං ගොතමෝ සවාතනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙනාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හීභාවෙන.

97. අථ ඛෝ කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ භගවතෝ අධිවාසනං විදිත්වා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කාමි. අථ ඛෝ කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ තස්සා රත්තියා අච්චයෙන සකෙ යඤ්ඤවාටෙ පණීතං ඛාදනීයං භොජනීයං පටියාදාපෙත්වා භගවතෝ කාලං ආරොචාපෙසි: කාලෝ හෝ ගොතම, නිට්ඨිතං භත්තන්ති.

98. අථ ඛෝ භගවා පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන යෙන කූටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස යඤ්ඤවාටෝ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛෝ කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ බුද්ධපමුඛං භික්ඛුසඞ්ඝං පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙසි සම්පවාරෙසි. අථ ඛෝ කූටදන්තෝ බ්‍රාහ්මණෝ භගවන්තං භුත්තාවිං ඔනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛෝ කූටදන්තං බ්‍රාහ්මණං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙත්වා සමාදපෙත්වා සමුත්තෙජෙත්වා සම්පහංසෙත්වා උට්ඨායාසනා පක්කාමීති.

කූටදන්තසුත්තං නිට්ඨිතං පඤ්චමං.

6. මහාලිසුත්තං

1. එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කූටාගාරසාලායං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා වෙසාලියං පටිවසන්ති කෙනචිදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො තෙ කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා, "සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො වෙසාලියං විහරති කූටාගාරසාලායං. තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: 'ඉති'පි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා'ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති"'ති.

2. අථ ඛො තෙ කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා යෙන මහාවනං කූටාගාරසාලා තෙනුපසඞ්කමිංසු. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා නාගිතො භගවතො උපට්ඨාකො හොති. අථ ඛො තෙ කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා යෙනායස්මා නාගිතො තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං නාගිතං එතදවොචුං: "කහං නු ඛො හො නාගිත, එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති? දස්සනකාමා හි මයං තං භවන්තං ගොතමන්ති."

"අකාලො ඛො ආවුසො භගවන්තං දස්සනාය. පටිසල්ලීනො භගවා"'ති'

අථ ඛො තෙ කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදූතා තත්ථෙව එකමන්තං නිසීදිංසු: "දිසවා'ව මයං තං භවන්තං ගොතමං ගමිස්සාමා"'ති.

3. ඔට්ඨද්ධෝ'පි ලිච්ඡවී මහතියා ලිච්ඡවිපරිසාය සද්ධිං යෙන මහාවනං කූටාගාරසාලා යෙනායස්මා නාගිතො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං නාගිතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතෝ ඛො ඔට්ඨද්ධෝ'පි ලිච්ඡවී ආයස්මන්තං නාගිතං එතදවොච: "කහං නු ඛො භන්ත නාගිත, එතරහි සො භගවා විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ? දස්සනකාමා හි මයං තං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධන්ති."

"අකාලෝ ඛෝ මහාලි භගවන්තං දස්සනාය. පටිසල්ලීනෝ භගවා"ති. ඔට්ඨද්ධෝ'පි ලිච්ඡවි තත්ථේව එකමන්තං නිසීදි. "දිස්වා ච අහං තං භගවන්තං ගමිස්සාමි අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධන්ති."

4. අථ ඛෝ සීහෝ සමණුද්දෙසෝ යෙනායස්මා නාගිතෝ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං නාගිතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. 'එකමන්තං ඨිතෝ ඛෝ සීහෝ සමණුද්දෙසෝ ආයස්මන්තං නාගිතං එතදවොච: එතෙ හන්තෙ කස්සප, සම්බහුලා කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ඉඛ්ඵපසඞ්කන්තා භගවන්තං දස්සනාය. ඔට්ඨද්ධෝ'පි ලිච්ඡවි මහතියා ලිච්ඡවිපරිසාය සද්ධිං ඉඛ්ඵූපසඞ්කන්නා භගවන්තං දස්සනාය. සාධු හන්තෙ කස්සප ලභතං එසා ජනතා භගවන්තං දස්සනායා'ති.

'තෙන හි සීහ, තිණසන්ථාරකඤ්ඤෙව භගවතෝ ආරොචෙහීති'. 'එවං හන්තෙ'ති ඛෝ සීහෝ සමණුද්දෙසෝ ආයස්මතෝ නාගිතස්ස පටිස්සුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතෝ අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතෝ ඛෝ සීහෝ සමණුද්දෙසෝ භගවන්තං එතදවොච: "එතෙ හන්තෙ සම්බහුලා කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ඉඛ්ඵපසඞ්කන්තා භගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨද්ධෝ'පි ලිච්ඡවී මහතියා ලිච්ඡවිපරිසාය සද්ධිං ඉඛ්ඵූපසඞ්කන්නෝ භගවන්තං දස්සනාය. සාධු හන්තෙ ලභතං එසා ජනතා භගවන්තං දස්සනායා"ති.

"තෙන හි සීහ විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤපෙහි"ති.

"එවං හන්තෙ'ති ඛෝ සීහෝ සමණුද්දෙසෝ භගවතෝ පටිස්සුත්වා විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤපෙසි. අථ ඛෝ භගවා විහාරා නික්ඛම්ම විහාරපච්ඡායායං පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි.

5. අථ ඛෝ තෙ කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මෝදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. ඔට්ඨද්ධෝ'පි ලිච්ඡවී මහතියා ලිච්ඡවිපරිසාය සද්ධිං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නෝ ඛෝ ඔට්ඨද්ධෝ ලිච්ඡවී භගවන්තං එතදවොච:

:'පුරිමානි හන්තෙ දිවසානි පුරිමතරානි සුනක්ඛත්තෙනා ලිච්ඡවිපුත්තෙනා යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා මං එතදවොච: 'යදග්ගෙ අහං මහාලි, භගවන්තං උපනිස්සාය විහරාමි න චිරං තීණි වස්සානි, දිබ්බානි හි ඛෝ රූපානි පස්සාමි පිතරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි. තං ච ඛෝ දිබ්බානි සද්දානි සුණාමි පිතරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානී"ති. සන්තං-නෙව නු ඛෝ හන්තෙ සුනක්ඛත්තෙනා ලිච්ඡවිපුත්තෙනා දිබ්බානි සද්දානි නාස්සොසි පිතරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි උදාහු අසන්තානී"?ති.

"සන්තානෙව ඛො මහාලි සුනක්ඛතෙතා ලිච්ඡවිපුත්තෙතා දිබ්බානි සද්දානි නාභෙසාසි පිඅරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි නො අසන්තානී"ති.

6. "කො නු ඛො හතෙතා හෙතු කො පච්චයො, යෙන සන්තානෙව සුනක්ඛතෙතා ලිච්ඡවිපුත්තෙතා දිබ්බානි සද්දානි නාභෙසාසි පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි නො අසන්තානී?"ති.

"ඉධ මහාලි භික්ඛුනො පුරත්තිමාය දිසාය එකංසහාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. සො පුරත්තිමාය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. පුරත්තිමාය දිසාය දිබ්බානි රූපානි පස්සති පිඅරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි, නො ච ඛො දිබ්බානි සද්දානි සුණාති පිඅරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනො පුරත්තිමාය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං.

7. පුන චපරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ- උත්තරාය දිසාය-පෙ- උද්ධමධො තිරියං එකංසහාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. සො උද්ධමධො තිරියං එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, උද්ධමධො තිරියං දිබ්බානි රූපානි පස්සති පිඅරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි නො ච ඛො දිබ්බානි සද්දානි සුණාති පිඅරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-උද්ධමධො තිරියං එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං.

8. ඉධ මහාලි භික්ඛුනො පුරත්තිමාය දිසාය එකංසහාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. සො පුරත්තිමාය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. පුරත්තිමාය දිසාය දිබ්බානි සද්දානි සුණාති පිඅරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි, නො ච ඛො දිබ්බානි රූපානි පස්සති කාමූපසංහිතානි රජනීයානි. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනො පුරත්තිමාය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පිඅරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං.

9. පුන ච පරං මහාලි භික්ඛුනෝ දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උද්ධමධෝ තිරියං එකංසහාවිතෝ සමාධි හොති දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නෝ ච ඛෝ දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. සෝ දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසහාවිතෙ සමාධිම්හි දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නෝ ච ඛෝ දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. උද්ධමධෝ තිරියං දිබ්බානි සද්දානි සුණාති පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි, නෝ ච ඛෝ දිබ්බානි රූපානි පස්සති පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනෝ දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසහාවිතෙ සමාධිම්හි දිබ්බානං සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, නෝ ච ඛෝ දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං.

10. ඉධ මහාලි භික්ඛුනෝ පුරත්ථිමාය දිසාය උභයංසහාවිතෝ සමාධි හොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. සෝ පුරත්ථිමාය දිසාය උභයංසහාවිතෙ සමාධිම්හි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, පුරත්ථිමාය දිසාය දිබ්බානි ච රූපානි පස්සති පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි, දිබ්බානි ච සද්දානි සුණාති පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනෝ පුරත්ථිමාය දිසාය උභයංසහාවිතෙ සමාධිම්හි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං.

11. පුන ච පරං මහාලි භික්ඛුනෝ දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උද්ධමධෝ තිරියං උභයංසහාවිතෝ සමාධි හොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. සෝ දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-උද්ධමධෝ තිරියං උභයංසහාවිතෙ සමාධිම්හි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං. උද්ධමධෝ තිරියං දිබ්බානි රූපානි පස්සති පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි, දිබ්බානි ච සද්දානි සුණාති පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනෝ උද්ධමධෝ තිරියං උභයංසහාවිතෙ සමාධිම්හි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සද්දානං සවණාය පියරූපානං කාමූපසංහිතානං රජනීයානං.

අයං ඛෝ මහාලි හෙතු අයං පච්චයෝ, යෙන සන්තානෙව සුනක්ඛතෙනා ලිච්ඡවිපුත්තෙනා දිබ්බානි සද්දානි නාසෙසාසි පියරූපානි කාමූපසංහිතානි රජනීයානි නෝ අසන්තානී"ති.

12. "එතාසං භූත ගණෙත සමාධිභාවනානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බ්‍රහ්මචරියං චරන්තී"ති.

13. න ඛො මහාලි, එතාසං සමාධිභාවනානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛූ මයි බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති. අත්ථි ඛො මහාලි, අඤ්ඤං' ච ධම්මං උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛූ මයි බ්‍රහ්මචරියං චරන්තීති.

14. කතමෙ පන තෙ භන්තෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච, යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛූ භගවති බ්‍රහ්මචරියං චරන්තීති.

15. ඉධ මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපන්නො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්බොධිපරායණො. අයං'පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යස්ස සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛූ මයි බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති.

පුන ච'පරං මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුත්තා සකදාගාමී හොති සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති. අයම්පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යස්ස සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛූ මයි බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති.

පුන ච'පරං මහාලි, භික්ඛු පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා. අයම්පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යස්ස සච්ඡිකිරියාහෙතු මයි බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති.

පුන ච'පරං මහාලි, භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යස්ස සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛූ මයි බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති.

ඉමෙ ඛො තෙ මහාලි ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛූ මයි බ්‍රහ්මචරියං චරන්තී"ති.

16. "අත්ථි පන භන්තෙ මග්ගො, අත්ථි පටිපදා එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා ?"ති.

"අත්ථි ඛො මහාලි, මග්ගො, අත්ථි පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා"ති.

17. "කතමෝ පන භන්තෙ මග්ගෝ, කතමා පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා ?"ති.

"අයමෙව අරියෝ අට්ඨඞ්ගිකෝ මග්ගෝ, සෙය්‍යථිදං ? සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පෝ සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තෝ සම්මාආජීවෝ සම්මාවායාමෝ සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං ඛෝ මහාලි මග්ගෝ අයං පටිපදා, එතෙසං සච්ඡිකිරියාය.

18. එකදාහං මහාලි සමයං කොසම්බියං විහරාමි ඝොසිතාරාමෙ. අථ ඛෝ දෙව පඛජීතා මණ්ඩිස්සෝ ච පරිඛාජකෝ ජාලියෝ ච දාරුපත්තිකන්තෙවාසී යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා මම සඳ්ධිං සමෙමාදිංසු, සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විතිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඨිතා ඛෝ තෙ දෙව පඛජීතා මං එතදවොචුං. "කින්නු ඛෝ ආවුසො ගොතම, තං ජීවං තං සරීරං ? උදාහු අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීර ?"නති.

"තෙන හාවුසො සුණාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසිස්සාමී"ති.

"එවමාවුසො"ති ඛෝ තෙ දෙව පඛජීතා මම පච්චස්සොසුං. අහං එතදවොචං:

19. ඉධාවුසො තථාගතෝ ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ [යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විත්ථාරෙතබ්බං] -පෙ-

තඤ්ඤිමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීනෙ අත්තනි සම්පස්සතෝ පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායෝ පස්සම්භති. පස්සද්ධ-කායෝ සුඛං වෙදෙති සුඛිනෝ චිත්තං සමාධියති.

20. සෝ විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපඵුටං හොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො දක්ඛෝ නහාපකෝ වා නහාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ නහානීයචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරිපෙථා-සකං සන්දෙය්‍ය. සාධං නහානීයපිණ්ඩි සෙනෙහානුගතා සෙනෙහපරෙතා සන්තරබාහිරා ඵුටා සෙනෙහෙන, න ච පග්ඝරණී.

එවමෙව ඛෝ ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපඵුටං හොති.

යො නු ඛො ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු ඛො තථෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා?නී.

යෝ සො ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තථෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වාති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසෝ එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි තං ජීවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වාති.

21. පුන චපරං ආවුසෝ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසෝ එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීති-සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පූරෙති පරිපූරෙති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අප්පටිපූටං හොති.

22. සෙය්‍යථාපි ආවුසෝ උදකරහදෙ ගම්භීරෙ උබ්භිදොදකෝ – [සථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විත්ථාරෙතබ්බං.]

නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිනා අප්පටිපූටං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසෝ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පූරෙති පරිපූරෙති නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අප්පටිපූටං හොති.

23. පුන ච පරං ආවුසෝ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පූරෙති පරිපූරෙති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අප්පටිපූටං හොති.

24. සෙය්‍යථා'පි ආවුසෝ උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා -පෙ-. පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා අප්පටිපූටං අස්ස.

එවමේව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමඤ්ඤේව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අඵුටං හොති.

යො හි ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු ඛො තඤ්ඤෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තඤ්ඤෙතං වචනාය 'තං ජීවං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි, එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා'ති.

25. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අඵුටං හොති

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඔදාතෙන වත්ථෙන සසීසං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන අඵුටං අස්ස, එවමේව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අඵුටං හොති.

යො හි ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු ඛො තඤ්ඤෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තඤ්ඤෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

26. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති 'අයං ඛො මෙ කායො රූපී චාතුම්මහාභූතිකො මාතාපෙත්තිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසූපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-භෙදනවිද්ධංසනධම්මො. ඉදඤ්ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මණි වෙළුරියො -පෙ- සඞ්ඛාකාර-සම්පන්නො, තත්‍ර සුතනං ආවුතං නීලං වා -පෙ- පණ්ඩුසුත්තං වා, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථෙ කරිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය 'අයං ඛො මණි වෙළුරියො -පෙ- සඞ්ඛාකාරසම්පන්නො, තත්‍ර සුතනං ආවුතං නීලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා'ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සො එවං පජානාති 'අයං ඛො මෙ කායො රූපී -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති'.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනනු ඛො තණ්හෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා" ? නි.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තණ්හෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

27. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො මුඤ්ජම්හා ඊසිකං පබ්බාහෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සො ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති -පෙ- අභිනිප්ඵන්නං.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනනු ඛො තණ්හෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා?"ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තණ්හෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛෝ පනෙතං ආවුසෝ එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං, න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

28. පුන ච පරං ආවුසෝ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසෝ දක්ඛෝ කුම්භ-කාරෝ වා කුම්භකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සෝ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති -පෙ- යාවබ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙතීති.

යො නු ඛෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනනු ඛෝ තස්සෙතං වච්චාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?ති.

"යො සෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං පනෙතං ආවුසෝ එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

29. පුන ච පරං ආවුසෝ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සෝ දිබ්බාය සොත-ධාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසෝ පුරිසෝ අද්ධානමග්ගපටිපන්නෝ, සෝ සුණෙය්‍ය භෙරිසද්දම්පි -පෙ- තස්ස එවමිස්ස භෙරිසද්දෝ ඉතිපි -පෙ- එවමෙව ඛෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සෝ දිබ්බාය සොතධාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

යො නු ඛෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනනු ඛෝ තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

"යො සෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං පනෙතං ආවුසෝ එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

30. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- චෙතොපරියඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති. සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති -පෙ- අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉත්ථී වා පුරිසො වා -පෙ- ආදාසෙ වා -පෙ- උදකපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො සකණ්හං වා සකණ්හන්ති ජානෙය්‍ය, අකණ්හං වා අකණ්හන්ති ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- චෙතොපරියඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති, සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති -පෙ- අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනනු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

31. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ -පෙ- පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථිදං එකම්පි ජාතිං -පෙ- අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ: අමුත්‍රාසිං එවන්නාමෙ එවංගොත්තෙ -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනනු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'නා ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

32. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- සත්තානං චුතූපපාතඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා -පෙ- සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ -පෙ- සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසෝ පබ්බතසමීපෙ උදකරහදෝ අච්ඡෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසෝ තීරෙ ඨිතෝ පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකථලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි, තස්ස එවමස්ස: අයං බෝ උදකරහදෝ අච්ඡෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ, තත්‍රිමේ සිප්පිසම්බුකා'පි සක්ඛරකථලා'පි මච්ඡගුම්බා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති, එවමේව බෝ ආවුසෝ භික්ඛු සමාහිතෙ චිත්තෙ-පෙ-ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතෝ එවං පස්සතෝ කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. 'ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති.

33. යො බෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු බෝ තජ්ජෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා' ?ති.

"යෝ සෝ ආවුසෝ භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, න කල්ලං තජ්ජෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා"ති.

අහං බෝ පනෙතං ආවුසෝ එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

34. ඉදමවොච භගවා. අත්තමනෝ ඔට්ඨදෙඛා ලිච්ඡවී භගවතෝ භාසිතං අභිනන්දීති.

මහාලිසුත්තං නිට්ඨිතං ඡට්ඨං.

7. ජාලිය සූත්‍රය

1. එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා කොසම්බියං විහරති ඝොසිතාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන දෙ පබ්බජිතා මණ්ඩිස්සො ච පරිබ්බාජකො ජාලියො ච දාරුපත්තිකන්තෙවාසී යෙන භගවා තෙනුප-සඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඨිතා ඛො තෙ දෙ පබ්බජිතා භගවන්තං එතදවොචුං: "කින්නු ඛො ආවුසො ගොතම තං ජීවං තං සරීරං? උදාහු අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං?" ති.

2. තෙන හාවුසො සුණාථ. සාධුකං මනසි කරොථ. භාසිස්සාමී'ති. 'එවම්භන්තෙ'ති ඛො තෙ දෙ පබ්බජිතා භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධාවුසො තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- (ඡට්ඨං ඣානමූලකෙ එව පිණ්ඩාරෙතබ්බං). එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

4. කථං ච ආවුසො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති -පෙ- එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

5. කථං ච ආවුසො භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ -පෙ- එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සතිසම්ප-ජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති.

6. කථඤ්ච ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන -පෙ- එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

7. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො -පෙ- පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා, -පෙ- සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ව්‍යාපාදපදොසං විනෙතා පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසස්ස පුරිසො ආබාධිකො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධීනො -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සද්ධනො සභොගො කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය -පෙ- ඉමෙ පංචනීවරණෙ අප්පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සෙය්‍ය -පෙ- සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛු ඉමෙ පංචනීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති -පෙ-.

තස්සිමෙ පංචනීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො -පෙ- චිත්තං සමාධියති.

සො විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

යො නු ඛො ආවුස්සො එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලන්නු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?න්ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?න්ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං . ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු පීතියා ච විරාගා -පෙ- තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු ඛො තඤ්ඤෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?නී.

"යො යො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තඤ්ඤෙ තං වචනාය 'තංජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

9. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපඵුටං හොති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු ඛො තඤ්ඤෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?නී.

"යො යො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තඤ්ඤෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

10. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති 'අයං ඛො මෙ කායො රූපි චාතුම්මහාභූතිකො -පෙ- භෙදනවිද්ධංසන-ධම්මො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මණි වෙළුරියො -පෙ- තන්ත්‍රස්ස සුත්තං 'අයං ඛො මණි වෙළුරියො -පෙ- තන්ත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා'ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති. අයං ඛො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති. -පෙ- [යථා පුබ්බෙ එවං විත්ථාරෙ තබ්බං.]

11. පුනච්චපරං ආවුසො -පෙ- එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති -පෙ-

12. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු -පෙ- එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙතීති. -පෙ-

13. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- දිබ්බාය සොතධාතුයා -පෙ- චෙතොපරියඤාණාය -පෙ- පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය -පෙ- [යථා මහාලිසුත්තෙ එවං විත්ථාරෙතබ්බං].

14. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති -පෙ- යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

යො ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු ඛො තජ්ජෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?"ති

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තජ්ජෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වාති.

15. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- ඛීණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං නු ඛො තජ්ජෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ?ති

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, න කල්ලං තජ්ජෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා'ති.

16. ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ දෙව පබ්බජිතා භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

ජාලිසුත්තං නිට්ඨිතං.

8. සීහනාදසුත්තං*

1. එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා උක්කට්ඨායං[1] විහරති සුභගවනස්මිං සාලරාජමූලේ[2] මිගදායේ. අථ ඛෝ අචේලෝ කස්සපෝ යේන භගවා තේනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මෝදි. සම්මෝදනීයං[3] කථං සාරාණීයං[4] වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

2. එකමන්තං ඨිතෝ ඛෝ අචේලෝ කස්සපෝ භගවන්තං එතදවෝච: "සුතමේතං[5] භෝ ගෝතම, 'සමණෝ ගෝතමෝ සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලූඛාජීවිං එකංසෙන උපක්කොසති උපවදති'ති. යෙ තෙ භෝ ගෝතම එවමාහංසු 'සමණෝ ගෝතමෝ සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපස්සිං ලූඛාජීවිං එකංසෙන උපක්කොසති උපවදති'ති. කච්චි තෙ භොතා ගෝතමස්ස වුත්තවාදිනෝ? න ච හවන්තං ගෝතමං අභූතෙන අබ්භාචික්ඛන්ති? ධම්මස්ස චානුධම්මං බ්‍යාකරොන්ති? න ච කොචි සහධම්මිකා වාදානුවාදෙ ගාරය්හං ඨානං ආගච්ඡති? අනබ්භක්ඛාතුකාමා හි මයං හවන්තං ගෝතම"න්ති.

3. යෙ තෙ කස්සප එවමාහංසු: 'සමණෝ ගෝතමෝ සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලූඛාජීවිං එකංසෙන උපක්කොසති උපවදති'ති න මේ තෙ වුත්තවාදිනෝ. අබ්භාචික්ඛන්ති ච පන මං යෙ අසතා අභූතෙන.

ඉඤ්ඝං කස්සප එකච්චං තපස්සිං ලූඛාජීවිං පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං. ඉධ පනාහං කස්සප එකච්චං තපස්සිං ලූඛාජීවිං පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං

ඉදානං[6] කස්සප එකච්චං තපස්සිං අප්පදුක්ඛවිහාරිං පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං.

---

*. කස්සප සීහනාද සුත්තං, සෙසුළු. බුද්ධසීහනාදසුත්තන්තපි. අට්ඨකථා. මහාසීහනාදසුත්තං, මජ්ඣ.

1. උරුඤ්ඤායං සීමු. 2. කණ්ණකත්ථලෙ. සීමු. 3. සම්මෝදනියං. මජ්ඣ.
4. සාරණීයං මජ්ඣ. 5 සුතමෙතං. සීමු. 6. ඉධප්පනාහං, සත්ථා.

ඉධපනාහං කස්සප එකච්චං තපස්සිං අප්පඳුක්ඛවිහාරිං පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං.

යොහං කස්සප ඉමස්මිං තපස්සිනං එවං ආගතිඤ්ච ගතිඤ්ච චුතිඤ්ච උපපත්තිඤ්ච යථාභූතං පජානාමි. සොහං කිං සබ්බං තපං ගරහිස්සාමි, සබ්බං වා තපස්සිං ලූඛාජීවිං එකංසෙන උපක්කොසිස්සාමි උපවදිස්සාමි?

4. සන්ති කස්සප එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පණ්ඩිතා නිප්පණා කතපරප්පවාදා වාලවෙධිරූපා වොභින්දන්තා[1] මඤ්ඤෙ චරන්ති පඤ්ඤා-ගතෙන දිට්ඨිගතානි. තෙඝි'පි මේ සද්ධිං එකච්චෙපි ඨානෙපි සමෙති[2] එකච්චෙපි ඨානෙපි න සමෙති[2]. යථෙත එකච්චං වදෙන්ති සාධු'ති, මයම්පි තං එකච්චං වදෙම සාධු'ති. යථෙත එකච්චං වදෙන්ති නා සාධු'ති, මයම්පි තං එකච්චං වදෙම න සාධු'ති. යථෙත එකච්චං වදෙන්ති සාධු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම න සාධු'ති. යථෙත එකච්චං වදෙන්ති න සාධු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම සාධු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙන්ති සාධු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම න සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙන්ති න සාධු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම න සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙන්ති සාධු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම සාධු'ති, පරෙ'පි තං එකච්චං වදෙන්ති න සාධු'ති.

තත්‍රහං උපසඞ්කමිත්වා එවං වදාමි: යෙපු තෙ ආවුසො ඨානෙපු න සමෙන්ති, තිට්ඨන්තු තානි ඨානානි. යෙපු ඨානෙපු සමෙන්ති, තත්ථ විසුද්ධි සම්භුස්සඤ්ඤතං සම්භුගාහනතං සම්භුභාසනතං සත්ථාරා වා සත්ථාරං සඞ්ඛතා වා සඞ්ඛං: "යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසල-සඞ්ඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසඞ්ඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසඞ්ඛාතා න අලමරියා න අලමරියසඞ්ඛාතා කණ්හා කණ්හසඞ්ඛාතා, කො ඉමේ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති, සමණා වා ගොතමා පරෙ වා පන හොතෙතා ගණාවරියා?"ති.

---

1. තෙ ඔභඳනතා. මජ්ඣ. 2. සමෙන්ති. සා.

එතං මඛං පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤූ සම්භුග්ගණ්හන්තා සම්භුගාහන්තා සම්භුභාසන්තා එවං වදෙය්යුං: "යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසඞ්ඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසඞ්ඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසඞ්ඛාතා න අලම්රියා න අලම්රියසඞ්ඛාතා කණ්හා කණ්හසඞ්ඛාතා, සමණෙ ගොතමො ඉමෙ ධම්ම අනවසෙසං පහාය වත්තති, යං වා පන මහාණෙතා පරෙ ගණාවරියා"ති.

ඉතීහ කස්සප විඤ්ඤූ සම්භුග්ගණ්හන්තා සම්භුගාහන්තා සම්භුභාසන්තා අමෙහව තත්ථ යෙහුය්‍යෙන පසංසෙය්‍යුං.

5. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤූ සම්භුග්ගණ්හන්තං සම්භුගාහන්තං සම්භුභාසන්තං සත්ථාරං වා සත්ථාරං සඞ්ඝන වා සබ්‍රහ්මං: "ලඅ ඉමේසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසඞ්ඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසඞ්ඛාතා සෙවිතබ්බා සෙවිතබ්බසඞ්ඛාතා අලම්රියා අලම්රියසඞ්ඛාතා සුක්කා සුක්කසඞ්ඛාතා, කො ඉමේ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදය වත්තති සමණෙ වා ගොතමො පරෙ වා පන හොතෙතා ගණාවරියා?"ති.

එතං ඛො පනෙතං කස්සප විඤ්ඤූ සම්භුග්ගණ්හන්තා සම්භුගාහන්තා සම්භුභාසන්තා අමෙහව තත්ථ යෙහුය්‍යෙන පසංසෙය්‍යුං.

ඉතීහ කස්සප විඤ්ඤූ සම්භුග්ගණ්හන්තා සම්භුගාහන්තා සම්භුභාසන්තා අමෙහව තත්ථ යෙහුය්‍යෙන පසංසෙය්‍යුං.

6. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤූ සම්භුග්ගණ්හන්තං සම්භුගාහන්තං සම්භුභාසන්තං සත්ථාරා වා සත්ථාරං සඞ්ඝන වා සබ්‍රහ්මං: "යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසඞ්ඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසඞ්ඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසඞ්ඛාතා න අලම්රියා න අලම්රියසඞ්ඛාතා කණ්හා කණ්හසඞ්ඛාතා කො ඉමේ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති ගොතම-සාවකසඞ්ඝා වා පරෙ වා පන හොතෙතා ගණාවරියසාවකසඞ්ඝා?"ති.

ඨානං ඛෝ පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤූ සමනුඤ්ඤඤ්ඤතා සමනුග්ගාහන්නා සමනුභාසන්නා එවං වදෙය්යුං: "යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසඞ්ඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසඞ්ඛාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසඞ්ඛාතා න අලම්ඊයා න අලම්ඊයසඞ්ඛාතා කණ්හා කණ්හසඞ්ඛාතා, ගොතමසාවකසඞ්ඝා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තන්ති, යං වා පන හොන්තෙතා පරෙ ගණාචරියසාවකසඞ්ඝා"ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤූ සමනුඤ්ඤඤ්ඤතා සමනුග්ගාහන්නා සමනුභාසන්නා අමෙහව තත්ථ ඔහුය්‍යෙන පඤ්ඤෙය්‍යුං.

7. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤූ සමනුඤ්ඤඤ්ඤතං සමනුග්ගාහන්නං සමනුභාසන්නං සත්ථාරා වා සත්ථාරං සඞ්ඝන වා සඞ්ඝං: "යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසඞ්ඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසඞ්ඛාතා සෙවිතබ්බා සෙවිතබ්බසඞ්ඛාතා අලම්ඊයා අලම්ඊයසඞ්ඛාතා සුක්කා සුක්කසඞ්ඛාතා සඞ්ඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදය වත්තන්ති? ගොතම-සාවකසඞ්ඝා වා, පරෙ වා පන හොන්තෙතා ගණාචරියසාවකසඞ්ඝා?"ති.

ඨානං ඛෝ පනෙතං කස්සප විඤ්ඤූ සමනුඤ්ඤඤ්ඤතා සමනුග්ගාහන්නා සමනුභාසන්නා එවං වදෙය්යුං "යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසඞ්ඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසඞ්ඛාතා සෙවිතබ්බා සෙවිතබ්බසඞ්ඛාතා අලම්ඊයා අලම්ඊයසඞ්ඛාතා සුක්කා සුක්කසඞ්ඛාතා, ගොතමසාවකසඞ්ඝා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදය වත්තන්ති, යං වා පන හොන්තෙතා පරෙ ගණාචරියසාවකසඞ්ඝා"ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤූ සමනුඤ්ඤඤ්ඤතා සමනුග්ගාහන්නා සමනුභාසන්නා අමෙහව තත්ථ ඔහුය්‍යෙන පඤ්ඤෙය්‍යුං.

8. අත්ථි කස්සප මග්ගො අත්ථි පටිපදා යථා පටිපන්නෙ සාමඤ්ඤෙව ඤස්සති සාමං දක්ඛිති "සම්මණ්ඩා'ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී"ති.

කතමො ච කස්සප මග්ගො කතමා පටිපදා යථා පටිපන්නෙ සාමඤ්ඤෙව ඤස්සති සාමං දක්ඛිති "සම්මණ්ඩා'ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී?"ති.

අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

අයං ඛො කස්සප මග්ගො අයං පටිපදා, යථා පටිපන්නෙහි සාමඤ්ඤව ඵුසිස්සති සාමං දක්ඛිති 'සමණෝ'ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී'ති.

9. එවං වුත්තෙ අචෙලො කස්සපො භගවන්තං එතදවොච:

"ඉමෙ'පි ඛො ආවුසො ගොතම තපොපකඛකමා එකෙසං සමණ-බ්‍රාහ්මණානං සාමඤ්ඤසඞ්ඛාතා ච බ්‍රහ්මඤ්ඤසඞ්ඛාතා ච: අචෙලකො හොති මුත්තාචාරා, හත්ථාපලෙඛනො, න එහිභදන්තිකො, න තිට්ඨභදන්තිකො, නාභිහටං, න උද්දිස්සකටං, න නිමන්තනං සාදියති. සො න කුම්භිමුඛා පටිග්ගණ්හාති, න කළොපිමුඛා පටිග්ගණ්හාති, න එළකමන්තරං, න දණ්ඩමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න ද්වින්නං භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිනියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංකිත්තීසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඩසණ්ඩචාරිනී, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිවති. සො එකාගාරිකො වා හොති එකාළොපිකො, ද්වාගාරිකො වා හොති ද්වාළොපිකො, සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාළොපිකො, එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති, දවීහිපි දත්තීහි යාපෙති, සත්තහිපි දත්තීහි යාපෙති, එකාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති, ද්වාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති, සත්තාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරූපං අද්ධමාසිකම්පි පරියායභත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තො විහරති.

10. ඉමේ'පි ඛො ආවුසො ගොතම තපොජුගුච්ඡකම්හා එකෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං සාමඤ්ඤසඞ්ඛාතා ච බ්‍රහ්මඤ්ඤසඞ්ඛාතා ච: සාකභක්ඛො වා හොති, සාමාකභක්ඛො වා හොති, නීවාරභක්ඛො වා හොති, දද්දුලභක්ඛො වා හොති, හටභක්ඛො වා හොති, කණභක්ඛො වා හොති, ආචාමභක්ඛො වා හොති, පිඤ්ඤාකභක්ඛො වා හොති, තිණභක්ඛො වා හොති, ගොමයභක්ඛො වා හොති, වනමූලඵලාහාරො යාපෙති පවත්ත-ඵලභොජී.

11. ඉමේ'පි ඛො ආවුසො ගොතම තපොජුගුච්ඡකම්හා එකෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං සාමඤ්ඤසඞ්ඛාතා ච බ්‍රහ්මඤ්ඤසඞ්ඛාතා ච: සාණානි පි ධාරෙති, මසාණානි පි ධාරෙති, ඡවදුස්සානි පි ධාරෙති, පංසුකූලානි පි ධාරෙති, තිරීටානි පි ධාරෙති, අජිනම්පි ධාරෙති, අජිනක්ඛිපම්පි ධාරෙති, කුසචීරම්පි ධාරෙති, වාකචීරම්පි ධාරෙති, ඵලකචීරම්පි ධාරෙති, කෙස-කම්බලම්පි ධාරෙති, වාලකම්බලම්පි ධාරෙති, උලූකපක්ඛිකම්පි ධාරෙති, කෙසමස්සුලොචකො'පි හොති කෙසමස්සුලොචනානුයොගමනුයුත්තො, උබ්භට්ඨකො'පි හොති ආසනපටික්ඛිත්තො, උක්කුටිකො'පි හොති උක්කුටිකප්පධානමනුයුත්තො, කණ්ටකාපස්සයිකො'පි හොති, කණ්ට-කාපස්සයෙ සෙය්‍යං කප්පෙති, ඵලකසෙය්‍යම්පි කප්පෙති, ථණ්ඩිලසෙය්‍යම්පි කප්පෙති, එකපස්සසයිකො'පි හොති, රජොජල්ලධරො අබ්භොකාසිකො'පි හොති යථාසන්ථතිකො, වෙකටිකො'පි හොති විකටභොජනානුයොග-මනුයුත්තො, අපානකො'පි හොති අපානකත්තමනුයුත්තො, සායතතිය-කම්පි[1] උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තො විහරතී"ති.

12. "අචෙලකො වේ'පි කස්සප හොති මුත්තාචාරො හත්ථාපලෙඛනො -පෙ- සත්තාගිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරූපං අධිමාසිකම්පි පටිඝානුත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තො විහරති. තස්ස චායං සීලසම්පදා චිත්තසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අනාවිතා හොති අසච්ඡිකතා. අථ ඛො සො ආරකා'ව සාමඤ්ඤා, ආරකා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණොපි ඉති'පි බ්‍රාහ්මණොපි ඉති'පි.

---

1. සායංතතියකන්ති පි පාඨො.

13 සාකහකේඛා වේ'පි කස්සප හොති සාමාකහකේඛා වේ'පි කස්සප මහාති -පෙ- වනමූලඵලාහාරෝ යාපෙති පවත්තඵලභෝජී. තස්ස වායං සීලසම්පදා චිත්තසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හොති අසච්ඡිකතා. අථ ඛෝ සෝ ආරකා'ව සාමඤ්ඤා ආරකා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යතෝ ඛෝ කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණෝ ඉති'පි බ්‍රාහ්මණෝ ඉති'පි.

14. සාණානි වේ'පි කස්සප ධාරෙති මසාණානි'පි ධාරෙති -පෙ- සාඝතිකඤ්ඤපි උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තෙනා විහරති, තස්ස වායං සීලසම්පදා චිත්තසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හොති අසච්ඡිකතා, අථ ඛෝ සෝ ආරකා'ව සාමඤ්ඤා ආරකා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යතෝ ඛෝ කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණෝ ඉතිපි බ්‍රාහ්මණෝ ඉතිපිති.

15. එවං වුත්තෙ අඤ්ඤලා කස්සපා භගවන්තං එතදවොච: දුක්කරං භෝ ගොතම සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ති.

"පකති ඛෝ එසා කස්සප ලොකසම්මං දුක්කරං සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ති."

අවෙලකෝ වේ'පි කස්සප හොති මුත්තාචාරෝ -පෙ- ඉති එවරූපං අද්ධමාසිකම්පි පරියාඝහත්තභෝජනානුයොගමනුයුත්තෙනා විහරති, ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා ච තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභව්සා බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්කරං සුදුක්කරං, නෙතං අභව්සා කල්ලං වචනාය දුක්කරං සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤා"නති.

16. සක්කා ච පනෙතං අභව්සා කාතුං ගහපතිනා වා ගහපති-පුත්තෙනා වා අඤ්ඤතමඤ්ඤා කුම්භදාසියා'පි: "හඤ්ඤහං අවෙලකෝ භොමි මුත්තාචාරෝ -පෙ- ඉති එවරූපං අද්ධමාසිකම්පි පරියාඝහත්තභෝජනානුයොගමනුයුත්තෙනා විහරාමි"ති. යස්මා ච ඛෝ කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති. බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්කරං සුදුක්කරං, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය දුක්කරං සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ති.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණොපි ඉති'පි බ්‍රාහ්මණොපි ඉති'පි.

17. සාකහකෙකා වෙ'පි කස්සප හොති -පෙ- වනමූලඵලාහාරා යාපෙති පවත්තඵලභොජී. ඉමායඑව කස්සප මත්තායඑව ඉමිනා තපොපකම්මෙන සාමඤ්ඤං වා අභව්‍යසා බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්කරං සුදුක්කරං, නෙතං අභව්‍යසා කල්ලං වචනාය 'දුක්කරං සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ති'.

සක්කා ච පනෙතං අභව්‍යසා කාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුත්තෙනෙව වා අන්නතරසා කුම්භදාසියාපි: 'හඤ්ඤං සාකහඤක්කා වා භොමි, -පෙ- වනමූලඵලාහාරෙරා යාපෙමි පවත්තඵලභොජී'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමායඑව මත්තායඑව අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපකම්මෙන සාමඤ්ඤං වා භොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්කරං සුදුක්කරං, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය 'දුක්කරං සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ති'.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණොපි ඉති'පි බ්‍රාහ්මණොපි ඉති'පි.

18. සාණානි වෙ'පි කස්සප ධාරෙති මසාණානි'පි ධාරෙති -පෙ- සාධතතියකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තෙනෙව විහරති. ඉමායඑව කස්සප මත්තායඑව ඉමිනා තපොපකම්මෙන සාමඤ්ඤං වා අභව්‍යසා බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්කරං සුදුක්කරං, නෙතං අභව්‍යසා කල්ලං වචනාය 'දුක්කරං සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ති'.

සක්කා ච පනෙතං අභව්‍යසා කාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුත්තෙනෙව වා අන්නතරසා කුම්භදාසියාපි: 'හඤ්ඤං සාණානිපි ධාරෙමි, මසාණානිපි ධාරෙමි, -පෙ- සාධතතියකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තෙනෙව විහරාමී'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමායඑව මත්තායඑව අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපකම්මෙන සාමඤ්ඤං වා භොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්කරං සුදුක්කරං, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය 'දුක්කරං සාමඤ්ඤං දුක්කරං බ්‍රහ්මඤ්ඤන්ති'.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණොපි ඉති'පි බ්‍රාහ්මණොපි ඉති'පි.

19. එවං වුත්තෙ අචේලෝ කස්සපෝ භගවන්තං එතදවොච: ‘‘දුජ්ජානෝ හි ගෝතම සමණෝ දුජ්ජානෝ බ්‍රාහ්මණෝ’’ති.

‘‘පකතී ඛෝ එසා කස්සප ලොකස්මිං ‘දුජ්ජානෝ සමණෝ දුජ්ජානෝ බ්‍රාහ්මණෝ’’ති.

20 අචේලකෝ වේ’පි කස්සප හොති -පෙ- ඉති එවරූපං අඩ්ඪමාසිකම්පි පරියාගතත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තෙනා විහරති, ඉමාය කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණෝ වා අහවිස්ස බ්‍රාහ්මණෝ වා දුජ්ජානෝ සුදුජ්ජානෝ, තෙනං අහවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානෝ සමණෝ දුජ්ජානෝ බ්‍රාහ්මණෝ’ති.

සකකා ච පනෙසෝ අහවිස්ස ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුත්තෙනෙන වා අනනමනසෝ කුම්භදාසියාපි: අයං අචේලකෝ නොති මුත්තාචාරෝ -පෙ- ඉති එවරූපං අඩ්ඪමාසිකම්පි පරියාගතත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තෙනා විහරතීති. යස්මා ච ඛෝ කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණෝ වා හොති බ්‍රාහ්මණෝ වා දුජ්ජානෝ සුදුජ්ජානෝ, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය දුජ්ජානෝ සමණෝ දුජ්ජානෝ බ්‍රාහ්මණෝ’ති.

යතෝ ච ඛෝ කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණෝ ඉති’පි බ්‍රාහ්මණෝ ඉති’පිති.

21. සාකභක්ඛෝ වේ’පි කස්සප හොති සාමාකභක්ඛෝ වේ’පි කස්සප හොති -පෙ- වනමූලඵලාහාරෝ යාපෙති පවත්තඵලභොජී. ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණෝ වා අහවිස්ස බ්‍රාහ්මණෝ වා දුජ්ජානෝ සුදුජ්ජානෝ, තෙනං අහවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානෝ සමණෝ දුජ්ජානෝ බ්‍රාහ්මණෝ’ති.

සකකා ච පනෙසෝ අහවිස්ස ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුත්තෙනෙන වා අනනමනසෝ කුම්භදාසියාපි: ‘අයං සාකභක්ඛෝ වා හොති සාමාක-භක්ඛෝ වා -පෙ- වනමූලඵලාහාරෝ යාපෙති පවත්තඵලභොජී’ති. යස්මා ච ඛෝ කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණෝ වා හොති බ්‍රාහ්මණෝ වා දුජ්ජානෝ සුදුජ්ජානෝ, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානෝ සමණෝ දුජ්ජානෝ බ්‍රාහ්මණෝ’ති.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තාචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සම්මණෝ ඉති'පි බ්‍රාහ්මණෝ ඉති'පි.

22. සාණානි වෝ'පි කස්සප ධාරෙති, මසාණානි'පි ධාරෙති -පෙ- සායතතියකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තෙතා විහරති, ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපකකමෙන සම්මණෝ වා අහවිස්ස බ්‍රාහ්මණෝ වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, නෙතං අහවිස්ස කල්ලං වචනාය 'දුජ්ජානො සම්මණෝ දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණෝ'ති.

සක්‍යා ච පනෙසෝ අහවිස්ස ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුත්තෙන වා අන්නතමසො කුම්භදාසියාපි: 'අයං සාණානි'පි ධාරෙති මසාණානි'පි ධාරෙති -පෙ- සායතතියකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තෙතා විහරති'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤදත්‍රිව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපකකමෙන සම්මණෝ වා හොති බ්‍රාහ්මණෝ වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය 'දුජ්ජානො සම්මණෝ දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණෝ'ති.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තාචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සම්මණෝ ඉති'පි බ්‍රාහ්මණෝ ඉති'පීති.

23. එවං වුත්තෙ අවෙලෝ කස්සපො භගවන්තං එතදවොච: "කතමා පන සා භෝ ගොතම සීලසම්පදා, කතමා චිත්තසම්පදා, කතමා පඤ්ඤාසම්පදා?"ති.

ඉධ කස්සප තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං -පෙ- භගවා. සො ඉමං ලොකං -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා -පෙ- සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: සම්බාධො ඝරාවාසො -පෙ- 'යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති'.

සො අපරෙන සමයෙන -පෙ- අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු -පෙ-

24. කථඤ්ච කස්සප භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්පදාය.- පෙ- [යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විත්ථාරෙතබ්බං.]

යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: සන්තිකම්මං -පෙ- ඔසධීනං පටිමොක්ඛො ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පස්ස හොති සීලසම්පදාය.

ස ඛො සො කස්සප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි කස්සප රාජා ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්තිකතො, එවමෙව ඛො කස්සප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො.

සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො, අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති. අයං ඛො කස්සප සීලසම්පදා -පෙ-

25. කථඤ්ච කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී -පෙ- චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා -පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී -පෙ- මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

26. කථඤ්ච කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති. -පෙ- ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති.

27. කථඤ්ච ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො ලහති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන -පෙ- කුච්ඡිපරිහාරි-කෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

28. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්නාගතො විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

29. සො ලොකෙ අභිජ්ඣං පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති -පෙ- ව්‍යාපාදපදොසං පහාය අව්‍යා-පන්නචිත්තො විහරති -පෙ- ථීනමිද්ධං පහාය විගතථීනමිද්ධො විහරති -පෙ- උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති -පෙ- විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති. අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචි-කිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය. තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො -පෙ- සො අපරෙන සමයෙන තමහා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො බන්ධනාගාරෙ බන්ධො අස්ස, සො අපරෙන සමයෙන තමහා බන්ධනා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධිනො -පෙ- සො අපරෙන සමයෙන තමහා දාසව්‍යා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය -පෙ- සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසව්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ අපහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ආනණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බන්ධනමොක්ඛං යථා භුජිස්සං යථා ඛෙමභූමිං, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

30. තස්සිමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සම්නුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. සො විවිච්චෙවකාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි -පෙ- පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- දුතියං ඣානං -පෙ- තතියං ඣානං -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති චිත්තසම්පදාය. අයං ඛො සා කස්සප චිත්තසම්පදා.

31. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති -පෙ- ඉදමස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදාය. -පෙ- නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදාය. අයං ඛො සා කස්සප පඤ්ඤාසම්පදා.

32. ඉමාය ච කස්සප සීලසම්පදාය ඉමාය ච චිත්තසම්පදාය ඉමාය ච පඤ්ඤාසම්පදාය අඤ්ඤා සීලසම්පදා චිත්තසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා නත්ථි.

33. සන්ති කස්සප එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සීලවාදා. තෙ අනෙකපරියායෙන සීලස්ස වණ්ණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමං සීලං, නාහං තත්ථ අත්තනො සමසමං සම්නුපස්සාමි. කුතො භියේ‍යා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියේ‍යා යදිදං අධිසීලං.

34. සන්ති කස්සප එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා තපොජිගුච්ඡාවාදා. තෙ අනෙකපරියායෙන තපොජිගුච්ඡාය වණ්ණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියා පරමා තපොජිගුච්ඡා, නාහං තත්ථ අත්තනො සමසමං සම්නුපස්සාමි. කුතො භියේ‍යා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියේ‍යා යදිදං අධිජෙගුච්ඡං.

35. සන්ති කස්සප එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පඤ්ඤාවාදා. තෙ අනෙකපරියායෙන පඤ්ඤාය වණ්ණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියා පරමා පඤ්ඤා, නාහං තත්ථ අත්තනො සමසමං සම්නුපස්සාමි. කුතො භියේ‍යා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියේ‍යා යදිදං අධිපඤ්ඤා.

36. සන්ති කස්සප එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා විමුත්තිවාදා. තෙ අනෙකපරියායෙන විමුත්තියා වණ්ණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියා පරමා විමුත්ති, නාහං තත්ථ අත්තනො සමසමං සම්නුපස්සාමි. කුතො භියේ‍යා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියේ‍යා යදිදං අධිවිමුත්ති.

37. ඨානං ඛො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: "සීහනාදං ඛො සමණෙ ගොතමො නදති. තඤ්ච ඛො සුඤ්ඤාගාරෙ නදති නො පරිසාසූ"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා. "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති"ති එවමෙසු කස්සප වචනීයා.

38. ඨානං ඛො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති. නො ච ඛො විසාරදෙ නදති"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා. "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති"ති. එවමෙසු කස්සප වචනීයා.

39. ඨානං ඛො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, නො ච ඛො නං පඤ්හං පුච්ඡන්ති"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා "සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, පඤ්හඤ්ච නං පුච්ඡන්ති"ති. එවමෙසු කස්සප වචනීයා.

40. ඨානං ඛො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: "සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, පඤ්හං ච නං පුච්ඡන්ති, නො ච ඛො නෙසං පඤ්හං පුට්ඨා ව්‍යාකරොති"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා. "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, පඤ්හං ච නං පුච්ඡන්ති. පඤ්හඤ්ච නෙසං පුට්ඨා ව්‍යාකරොති"ති. එවමෙසු කස්සප වචනීයා.

41. ඨානං ඛො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- පඤ්හඤ්ච නෙසං පුට්ඨා ව්‍යාකරොති, නො ච ඛො පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙති"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා "සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, -පෙ- පඤ්හස්ස ච වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙති"ති, එවමෙසු කස්සප වචනීයා.

42. ඨානං ඛො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ච නදති -පෙ- පඤ්හස්ස ච වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙති, නො ච ඛො සොතබ්බං මඤ්ඤන්ති"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා: "සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති -පෙ- පඤ්හස්ස ච වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙති. සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤන්ති"ති. එවමෙසු කස්සප වචනීයා.

43. ඨානං ඛෝ පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්යුං: "සීහනාදඤ්ච සමණෙ ගොතමෙ නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤන්ති. නො ච ඛෝ සුත්වා චස්ස පසීදන්තී"ති තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා. "සීහනාදඤ්ච සමණෙ ගොතමෙ නදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤන්ති. සුත්වා චස්ස පසීදන්තී"ති එවමස්සු කස්සප වචනීයා.

44. ඨානං ඛෝ පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්යුං: "සීහනාදඤ්ච සමණෙ ගොතමෙ නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- සුත්වා චස්ස පසීදන්ති, නො ච ඛෝ පඤ්ඤා පඤ්ඤාකාරං කරොන්තී"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා. "සීහනාදං ච සමණෙ ගොතමෙ නදති -පෙ- සුත්වා චස්ස පසීදති, පඤ්ඤා ච පඤ්ඤාකාරං කරොන්තී" ති එවමස්සු කස්සප වචනීයා.

45. ඨානං ඛෝ පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්යුං: "සීහනාදං ච සමණෙ ගොතමෙ නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- පඤ්ඤා ච පඤ්ඤාකාරං කරොති නො ච ඛෝ තථත්තාය පටිපජ්ජන්තී"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා. "සීහනාදං ච සමණෙ ගොතමෙ නදති -පෙ- පඤ්ඤා ච පඤ්ඤාකාරං කරොන්ති. තථත්තාය ච පටිපජ්ජන්තී"ති එවමස්සු කස්සප වචනීයා.

46. ඨානං ඛෝ පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්යුං: "සීහනාදං ච සමණෙ ගොතමෙ නදති -පෙ- තථත්තාය ච පටිපජ්ජන්ති, නො ච ඛෝ පටිපන්නා ආරාධෙන්තී"ති. තෙ 'මා හෙවන්ති'ස්සු වචනීයා. "සීහනාදඤ්ච සමණෙ ගොතමෙ නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, පඤ්හඤ්ච නං පුච්ඡන්ති, පඤ්හඤ්ච නෙසං පුට්ඨො ඛ්‍යාකරොති, පඤ්හස්ස ච වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙති, සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤන්ති, සුත්වා චස්ස පසීදන්ති, පඤ්ඤා ච පඤ්ඤාකාරං කරොන්ති, තථත්තාය ච පටිපජ්ජන්ති පටිපන්නා ච ආරාධෙන්තී"ති එවමස්සු කස්සප වචනීයා

47. එකමිදාහං කස්සප සමයං රාජගහෙ විහරාමි ගිජ්ඣකූටෙ පබ්බතෙ. තත්‍ර මං අඤ්ඤතරො තපඛ්ගහම්චාරී නිග්ගණ්ඨො නාම අධිජෙගුච්ඡෙ පඤ්හං පුච්ඡී. තස්සාහං අධිජෙගුච්ඡෙ පඤ්හං පුට්ඨො ඛ්‍යාකාසිං. ඛ්‍යාකතෙ ච පන මෙ අත්තමනො අහොසි පරං විය මඤ්ඤාමි.

48 "කථං හි නාම භන්තෙ භගවතො ධම්මං සුත්වා න අත්තනාමතෝ අඤ්ඤ පරං විය ඵාසුතරං? අහම්පි භන්තෙ භගවතො ධම්මං සුත්වා අත්තනාමතෝ පරං විය ඵාසුතරං. අභික්කන්තතරං භන්තෙ, අභික්කන්තතරං භන්තෙ. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙව භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මෝ පකාසිතෝ. එසාහං භන්තෙ භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භන්තෙ භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති".

49. "යෝ ඛො කස්සප අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බෝ ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඞ්ඛති පබ්බජ්ජං, ආකඞ්ඛති උපසම්පදං, සො චත්තාරෝ මාසෙ පරිවසති. චතුන්නං මාසානං අච්චයෙන ආරද්ධචිත්තා භික්ඛූ තං පබ්බාජෙන්ති, උපසම්පාදෙන්ති භික්ඛුභාවාය. අපි ච මෙත්ථ පුග්ගලවෙමත්තතා විදිතා"ති.

50. "සචෙ භන්තෙ අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බෝ ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඞ්ඛතෝ පබ්බජ්ජං ආකඞ්ඛතෝ උපසම්පදං චත්තාරෝ මාසෙ පරිවසති, චතුන්නං මාසානං අච්චයෙන ආරද්ධචිත්තා භික්ඛූ තං පබ්බාජෙන්ති, උපසම්පාදෙන්ති භික්ඛුභාවාය. අහං චත්තාරි වස්සානි පරිවසිස්සාමි. චතුන්නං වස්සානං අච්චයෙන ආරද්ධචිත්තා භික්ඛූ මං පබ්බාජෙන්තු, උපසම්පාදෙන්තු භික්ඛුභාවාය"ති.

51. අලත්ථ ඛො අචිරවතියා කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං අලත්ථුපසම්පදං. අචිරූපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා කස්සපො එකො වූපකට්ඨො අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො, න චිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. "ඛීණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. නාපරං ඉත්ථත්තායා"ති අබ්භඤ්ඤාසි.

අඤ්ඤතරෝ ච ඛො පනායස්මා කස්සපො අරහතං අහොසීති.

සීහනාදසුත්තන්තං නිට්ඨිතං අට්ඨමං.

9. පොට්ඨපාදසුත්තං

1. එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ තෙන ඛෝ පන සමයෙන පොට්ඨපාදෝ පරිබ්බාජකෝ සංඝිකාය පරිබ්බාජකාරාමෙ තින්දුකාච්ඡරෙ එකසාලකෙ මල්ලිකාය සද්ධිං තිංසමත්තෙහි පරිබ්බාජකසතෙහි.

2. අථ ඛෝ භගවා පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛෝ භගවතෝ එතදහොසි: අතිප්පගෝ ඛෝ තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යන්නූනාහං යෙන සම්බහුලා පරිබ්බාජකා තින්දුකාච්ඡරෝ එකසාලකෝ මල්ලිකාය ආරාමෝ, යෙන පොට්ඨපාදෝ පරිබ්බාජකෝ, තෙනුපසඞ්කමෙය්යන්ති. අථ ඛෝ භගවා යෙන සම්බහුලා පරිබ්බාජකා තින්දුකාච්ඡරෝ එකසාලකෝ මල්ලිකාය ආරාමෝ තෙනුපසඞ්කමි.

3. තෙන ඛෝ පන සමයෙන පොට්ඨපාදෝ පරිබ්බාජකෝ මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසින්නෝ හොති උන්නාදිනියා උච්චාසද්දමහාසද්දාය අනෙකවිහිතං තිරච්ඡානකථං කථෙන්තියා – සෙය්යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං, ඉති වා'ති.

4. අද්දසා ඛෝ පොට්ඨපාදෝ පරිබ්බාජකෝ භගවන්තං දූරතෝ'ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි:[1] "අප්පසද්දා හොන්තෙ හොන්තු. මා හොන්තෙ සද්දමකත්ථ. අයං සමණෝ ගොතමෝ ආගච්ඡති. අප්පසද්දකාමෝ ඛෝ සො භගවා, අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදී. අප්පසද්දං නාම අප්පසද්දං පරිසං විදිත්වා උපසඞ්කමිතබ්බං මඤ්ඤෙය්යා"ති. එවං වුත්තෙ තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හී අහෙසුං. අථ ඛෝ භගවා යෙන පොට්ඨපාදෝ පරිබ්බාජකෝ තෙනුපසඞ්කමි. අථ ඛෝ පොට්ඨපාදෝ පරිබ්බාජකෝ භගවන්තං එතදවොච: එතු ඛෝ භන්තෙ භගවා. සුආගතං[2] භන්තෙ භගවතෝ. චිරස්සං ඛෝ භන්තෙ භගවා ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. නිසීදතු භන්තෙ භගවා. ඉදමාසනං පඤ්ඤත්තන්ති. නිසීදි භගවා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ. පොට්ඨපාදෝ'පි ඛෝ පරිබ්බාජකෝ අඤ්ඤතරං නීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛෝ පොට්ඨපාදං පරිබ්බාජකං භගවා එතදවොච: "කාය නු'ත්ථ පොට්ඨපාද එතරහි කථාය සන්නිසින්නා? කා ච පන වො අන්තරා කථා විප්පකතා?"ති.

---

1. සණ්ඨාපෙසි, PTS. 2. ආගතං, PTS

5. එවං වුත්තෙ පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකෙ භගවන්තං එතදවොච: තිට්ඨතෙසා භන්තෙ කථා, යාය මයං එතරහි කථාය සන්නිසින්නා. තෙසං භන්තෙ කථා භගවතෝ දුල්ලභා භවිස්සති පච්ඡාපි සවණාය. පුරිමානි භන්තෙ දිවසානි පුරිමතරානි නානාතිත්ථියානං සමණබ්‍රාහ්මණානං කුතූහලසාලාය සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං අභිසඤ්ඤානිරොධෙ කථා උදපාදි "කථං නු ඛො හොති අභිසඤ්ඤානිරොධො හොති?"ති.

(1) තත්‍රෙකවෙව එවමාහංසු: "අහෙතු අප්පච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උප්පජ්ජන්තී'පි නිරුජ්ඣන්තී'පි. යස්මිං සමයෙ උප්පජ්ජන්ති, සඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ නිරුජ්ඣන්ති, අසඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොතී"ති ඉත්ථෙකෙ අභිසඤ්ඤානිරොධං පඤ්ඤපෙන්ති.

(2) තම්පෙකෙ එවමාහු: "න ඛො පන මෙ'තං හොති එවං භවිස්සති. සඤ්ඤා හි හොති පුරිසස්ස අත්තා. සා ච ඛො උපෙති'පි අපෙති'පි. යස්මිං සමයෙ උපෙති, සඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ අපෙති, අසඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොතී"ති ඉත්ථෙකෙ අභිසඤ්ඤානිරොධං පඤ්ඤපෙන්ති.

(3) තම්පෙකෙ එවමාහ: "න ඛො පන මෙ'තං හොති එවං භවිස්සති. සන්ති හි හොති සමණබ්‍රාහ්මණා මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තෙ ඉමස්ස පුරිසස්ස සඤ්ඤං උපකඩ්ඪන්තී'පි අපකඩ්ඪන්තී'පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති. අසඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොතී"ති ඉත්ථෙකෙ අභිසඤ්ඤානිරොධං පඤ්ඤපෙන්ති.

(4) තම්පෙකෙ එවමාහ: "න ඛො පන මෙ'තං හොති එවං භවිස්සති. සන්ති හි හොති දෙවතා[3] මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තා ඉමස්ස පුරිසස්ස සඤ්ඤං උපකඩ්ඪන්තී'පි අපකඩ්ඪන්තී'පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසඤ්ඤී තස්මිං සමයෙ හොතී"ති ඉත්ථෙකෙ අභිසඤ්ඤානිරොධං පඤ්ඤපෙන්ති.

6. තස්ස මයහං භන්තෙ භගවන්තං යෙව ආරබ්භ සති උදපාදි: 'අභො වත භගවා, අභො වත සුගතෝ, යො ඉමෙසං ධම්මානං සුකුසලො'ති. භගවා භන්තෙ කුසලෝ භගවා පඤ්චඞ්ගිකස්ස අභිසඤ්ඤානිරොධස්ස. කථං නු ඛො භන්තෙ අභිසඤ්ඤානිරොධො හොති?"ති.

---

1. පඤ්ඤපෙන්ති, PTS.
2. න ඛො භාගෙතං, PTS.
3. දෙවා, සබ්බත්ථ.
4. තෙ, සබ්බත්ථ.

7. තත්‍ර පොට්ඨපාද යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: අහෙතු අපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤී උප්පජ්ජන්ති'පි නිරුජ්ඣන්තිපි'ති. ආදිතොව තෙසං අපරද්ධං. තං කිස්ස හෙතු? සහෙතු හි පොට්ඨපාද සපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤී උප්පජ්ජන්ති'පි නිරුජ්ඣන්ති'පි. සික්ඛා එකා සඤ්ඤී උප්පජ්ජන්ති, සික්ඛා එකා සඤ්ඤී නිරුජ්ඣන්ති".

"තා ච සික්ඛා"ති භගවා අවොච:

ඉධ පොට්ඨපාද තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිස-දම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවේදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සෙ තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: "සම්බාධො ඝරාවාසො රජොපථො[1], අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. න ඉදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති".

9. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාති-පරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, කායකම්මවචී-කම්මෙන සමන්නාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො මොජ්ජෙ මත්තඤ්ඤූ සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො සන්තුට්ඨො.

10. කථඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො -පෙ-

---

1. රජොපථොති සබ්බත්ථ.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති -පෙ- අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති -පෙ- මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති -පෙ- පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ- ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ- සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති -පෙ-. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

11. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඡේදනවධ-බන්ධනවිපරාමොසඅාලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

12. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරකපරිභොගා හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විසූකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං -පෙ- අණ්ඩිකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පිස්ස හොති සීලස්මිං.

13. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරකපරිභොගා හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං ද්‍යූතපමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අට්ඨපදං දසපදං -පෙ- ඡළඞ්ගං. ඉති වා ඉති එවරූපා ද්‍යූතපමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

14. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං -පෙ- උභතොලොහිතකූපධානං. ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහා-සයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

15. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- මණ්ඩන-විභූසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං -පෙ- ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති එවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

16. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථීදං: රාජකථං චොරකථං -පෙ- ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

17. ඝථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපං විහාරාභිඤ්ඤාචිත්තං අනුප්පත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යථිදං: න ඛෝ ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි -පෙ- තිට්ඨථෙහි වා සවේ පහොසී'ති. ඉති වා ඉති එවරූපාය විහාරාභිඤ්ඤාචිත්තාය පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

18. ඝථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං -පෙ- අමුත්‍ර ඉදං ආහරා'ති. ඉති වා ඉති එවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

19. ඝථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- කුහකා ච හොන්ති -පෙ- ලාභෙන ලාභං නිජ්ජිගිංසිතාරෝ. ඉති වා ඉති එවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

20. ඝථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං -පෙ- මිගචක්කං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

21. ඝථා වා පනෙඒක හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථුලක්ඛණං -පෙ- මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

22. ඝථා වා පනෙඒක හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං නික්ඛමං භවිස්සති -පෙ- ඉමස්ස පරාජයෝ භවිස්සති. ඉති වා ඉති-එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

23. ඝථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: චන්දග්ගාහෝ භවිස්සති -පෙ- එවංවිපාකං චන්දිමසූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සඞ්කිලෙසං වොදානං භවිස්සති. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

24. ඝථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: සුබ්බුට්ඨිකං භවිස්සති -පෙ- ලෝකාඛ්‍යානං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

25. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථීදං: ආවාහනං -පෙ- සිරිවහනං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

26. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා -පෙ- එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති. සෙය්‍යථීදං: ඝන්තිකම්මං පණ්ඩිකම්මං -පෙ- ඔසධීනං පටිමොක්ඛො. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

27. ස ඛො සො පොට්ඨපාද භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං පස්සති යදිදං සීලසංවරතො -පෙ- සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

28. කථඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී -පෙ- මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

29. කථඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති. ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති -පෙ- තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති.

30. කථඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන -පෙ- සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පක්ඛී සකුණෝ යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව ඩෙති. එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු -පෙ- යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

31. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සති-සම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො ඉමිඤ්ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්නාගතො ඉච්ඡිතකං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං -පෙ- පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡා-භත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

32. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ඛ්‍යාපාදපදොසං පහාය -පෙ- පිනමිද්ධං පහාය -පෙ- උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය -පෙ- විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ආබාධිකො අස්ස -පෙ- සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො බන්ධනාගාරෙ බන්ධො අස්ස, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන, -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද දාසො අස්ස -පෙ- සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ධනවා සභොගො කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං, සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ අප්පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද ආනණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බන්ධනා මොක්ඛං යථා භුජිස්සං යථා ඛෙමන්තභූමිං, එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

33. තස්සිමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං[1] ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති[2]. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. සො විවෙච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං[3] උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා කාමසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. විවෙකජපීතිසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. විවෙකජපීතිසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤී යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ජති.[4] සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති.[5] 'අයං සික්ඛා'ති හගවා අච්චොච.

---

1. පාමුජ්ජං, PTS. 2 පටිසංවෙදෙති, සයා. 3 පඨමජ්ඣානං, සොප්‍රම්. 4 උපපජ්ජන්ති, PTS. 5. නිරුජ්ඣන්ති, PTS

"පුනචපරං පොට්ඨපාද භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං[1] උපසම්පජ්ජ විහරති. තත්ර යා පුරිමා විවෙකජ-පීතිසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤා[2] සා නිරුජ්ඣති. සමාධිජපීතිසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. සමාධිජපීතිසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤී යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා"ති භගවා අවොච.

"පුනචපරං පොට්ඨපාද භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තතියං-ඣානං[3] උපසම්පජ්ජ විහරති. තත්ර යා පුරිමා සමාධිජපීතිසුඛසුඛුමසච්ච-සඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. උපෙක්ඛාසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. උපෙක්ඛාසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤී යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා"ති භගවා අවොච.

"පුනචපරං පොට්ඨපාද භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා, පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා[4] අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං[5] උපසම්පජ්ජ විහරති. තත්ර යා පුරිමා උපෙක්ඛාසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. අදුක්ඛමසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. අදුක්ඛමසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤී යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා ,සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා"ති භගවා අවොච.

"පුනචපරං පොට්ඨපාද භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා 'අනන්තො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තත්ර යා පුරිමා රූපසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. ආකාසානඤ්චායතනසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. ආකාසානඤ්චායතනසුඛසුඛුමසච්චසඤ්ඤීයෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා"ති භගවා අවොච.

---

1. දුතියජ්ඣානං, PTS. 2. විවෙකජං පීතිසුඛං සුඛුමසඤ්ඤා, PTS.
3. තතියජ්ඣානං, සෙස්සුව පොත්ථකෙසු. 4. අත්ථඞ්ගමා සෙස්සුව.
5. චතුත්ථජ්ඣානං, සෙස්සුව.

"පුන ච පරං පොට්ඨපාද භික්ඛු සබ්බසෝ ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම, 'අනන්තං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස යං පුරිමං ආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතා සඤ්ඤා තිරුජ්ඣති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසීසෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති.[1] සික්ඛා එකා සඤ්ඤා තිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා"ති භගවා අවොච.

"පුන ච පරං පොට්ඨපාද භික්ඛු සබ්බසෝ විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම 'නත්ථි කිඤ්චී'ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස යං පුරිමං විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතා සඤ්ඤා තිරුජ්ඣති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. ආකිඤ්චඤ්ඤා-යතනසඤ්ඤාසීසෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා තිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා"ති භගවා අවොච.

"සතෙො ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉධ සඤ්ඤාසීසෙව හොති, සො තතෙො අමුත්‍ර තතෙො අමුත්‍ර අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤුග්ගහං ඵුසති. තස්ස සඤ්ඤුග්ගහා සීතස්ස එවං හොති: 'චෙතයමානස්ස මෙ පාපියො[2] අචෙතයමානස්ස මෙ සෙය්යො. අහඤ්චෙව ඛො පන චෙතෙය්‍යං අභිසඞ්ඛරෙය්‍යං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා තිරුජ්ඣෙය්‍යුං, අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජෙය්‍යුං. යන්නූනාහං 'න චෙව[3] චෙතෙය්‍යං න චාභිසඞ්ඛරෙය්‍ය'න්ති. සො න චෙව චෙතෙති න චාභිසඞ්ඛරොති. තස්ස අචෙතයතො අනභිසඞ්ඛරොතො නා චෙව සඤ්ඤා තිරුජ්ඣන්ති, අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ජන්ති. සො නිරොධං ඵුසති. එවං ඛො පොට්ඨපාද අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤානිරොධසම්පජානසමා-පත්ති හොති.

"තං කිම්මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? අපි නු[4] තෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරූපං අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤානිරොධසම්පජානසමාපත්තී සුතපුබ්බා?"ති.

---

1. උපපජ්ජති සොත්‍ථි.
2. පාපියෙය්‍යා, සොත්‍ථිපි පොත්ථකෙසු.
3. න ච, ඡත්‍තා.
4. නු ඛො, ඡත්‍තා.

"එතං භගවතෙතං. එවං ඛෝ අහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි[1]: යතෝ ඛෝ පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤී හොති, සෝ තතෝ අමුත්ර තතෝ අමුත්ර අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤුග්ගහං ඵුසති. තස්ස සඤ්ඤුග්ගහා සිතස්ස එවං හොති: 'චෙතයමානස්ස මෙ පාපියෝ, අචෙතයමානස්ස මෙ සෙය්යො. අහඤ්චෙව ඛෝ පන චෙතෙය්යං අභිසඞ්ඛරෙය්යං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා නිරුජ්ඣෙය්යුං, අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ජෙය්යුං. සන්තූනාහං න චෙව චෙතෙය්යං න ච අභිසඞ්ඛරෙය්ය'න්ති. සෝ න චෙව චෙතෙති. න ච අභිසඞ්ඛරොති. තස්ස අචෙතයතො අනභිසඞ්ඛරොතො[2] තා චෙව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති. අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ජන්ති. සෝ නිරොධං ඵුසති. එවං ඛෝ පොට්ඨපාද අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤානිරොධසම්පජානසමාපත්ති හොති"ති.

"එවං ඛෝ පොට්ඨපාද"ති.

"එකඤ්ඤෙව[3] නු ඛෝ භන්තෙ භගවා සඤ්ඤුග්ගහං පඤ්ඤපෙති උදාහු පුථූ'පි සඤ්ඤුග්ගහෙ පඤ්ඤපෙති?"ති.

"එකම්පි ඛෝ අහං පොට්ඨපාද[4] සඤ්ඤුග්ගහං පඤ්ඤපෙමි. පුථූ'පි සඤ්ඤුග්ගහෙ පඤ්ඤපෙමී"ති.

"කථාකථං පන භන්තෙ භගවා එකම්පි සඤ්ඤුග්ගහං පඤ්ඤපෙති? පුථූපි සඤ්ඤුග්ගහෙ පඤ්ඤපෙති?"ති.

"යථා යථා ඛෝ පොට්ඨපාද නිරොධං ඵුසති, තථා තථා'හං[5] සඤ්ඤුග්ගහං පඤ්ඤපෙමි. එවං ඛෝ අහං පොට්ඨපාද එකම්පි සඤ්ඤුග්ගහං පඤ්ඤපෙමි, පුථූ'පි සඤ්ඤුග්ගහෙ පඤ්ඤපෙමී"ති.

"සඤ්ඤා නු ඛෝ භන්තෙ පඨමං උප්පජ්ජති, පච්ඡා ඤාණං? උදාහු ඤාණං පඨමං උප්පජ්ජති, පච්ඡා සඤ්ඤා? උදාහු සඤ්ඤා ච ඤාණඤ්ච අපුබ්බං අචරිමං උප්පජ්ජන්ති?"ති.

---

1. භගවතා ධම්මං දෙසිතං අනුජානාමීති, සී්. 2. නාභිසඞ්ඛරොතො, මජ්ඣං.
3. එකං භගව (සොත්ථි පෙය්‍යාලෙසු) 4. පොට්ඨපාද අහං, සී්.
5. තථා අහං, සී්.

"සඤ්ඤා ඛෝ පොට්ඨපාද පඨමං උප්පජ්ජති පච්ඡා ඤාණං. සඤ්ඤුප්පාදෙ ච පන ඤාණුප්පාදෙ හොති. සෝ එවං පජානාති: ඉදප්පච්චයා කිර මේ ඤාණං උදපාදීති. ඉමිනා[1] ඛෝ එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා සඤ්ඤා පඨමං උප්පජ්ජති පච්ඡා ඤාණං, සඤ්ඤුප්පාදෙ ච පන ඤාණුප්පාදෙ හොති"ති.

"සඤ්ඤා නු ඛෝ හනෙන පුරිසස්ස අත්තා? උදාහු අඤ්ඤෝ සඤ්ඤා, අඤ්ඤෝ අත්තා?"ති.

"කිං පන[2] භිං පොට්ඨපාද අත්තානං පඤ්ඤපෙසි?"ති.

"ඔළාරිකං ඛෝ අහං හනෙන අත්තානං පඤ්ඤපෙමි රූපිං චාතුම්මහාභූතිකං[3] කබළීකාරාහාරභක්ඛන්ති"[4].

"ඔළාරිකෝ ච හි තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස රූපි චාතුම්මහාභූතිකෝ[3] කබළීකාරාහාරභක්ඛෝ,[4] එවං සන්තං ඛෝ තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤෝ 'ච[5] සඤ්ඤා භවිස්සති,[6] අඤ්ඤෝ අත්තා[7]. තදමිනාපෙතං[8] පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤෝ අත්තා.

තිට්ඨතෙවායං[9] පොට්ඨපාද ඔළාරිකෝ අත්තා රූපි චාතුම්මහාභූතිකෝ කබළීකාරාහාරභක්ඛෝ. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා උප්පජ්ජන්ති[10] අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති[11]. ඉමිනා[12] ඛෝ එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤෝ අත්තා"ති.

"මනොමයං ඛෝ අහං හනෙන අත්තානං පඤ්ඤපෙමි සබ්බඞ්ග-පච්චඞ්ගිං[13] අහීනින්ද්‍රියන්ති".

"මනොමයෝ ච හි තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගී අහීනින්ද්‍රියො, එවං සන්තම්පි ඛෝ තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤෝ අත්තා. තදමිනාපෙතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤෝ අත්තා".

"තිට්ඨතෙවායං පොට්ඨපාද මනොමයෝ අත්තා සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගී අහීනින්ද්‍රියො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා උප්පජ්ජන්ති, අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති. ඉමිනාපි ඛෝ එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤෝ'ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤෝ අත්තා'ති".

---

1. ඉමිනා ච ඛෝ එතං, මජ්ඣං. ඉමිනාපෙතං, PTS. 2. කිං, සීමු.
3. චාතුමහාභූතිකං, මජ්ඣං. 4. කබළීකාරාහාරං, සබ්බ. 5. ච, සබ්බ.
6. අභවිස්ස, සීමු. 7. අත්තාති, සීමු. 8. තදමිනා, PTS.
9. තිට්ඨතෙ ච, අපං. 10. උප්පජ්ජති, සබ්බ. 11. නිරුජ්ඣති, සබ්බ.
12. ඉමිනාපි ඛෝ, PTS. 13. පච්චඞ්ගං, සබ්බ.

"අරූපිං ඛෝ අහං හඤ්ඤා අත්තානං පඤ්ඤපෙමි සඤ්ඤීමයන්ති"

"අරූපි ච තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අහවිඤ්ඤ සඤ්ඤීමයෝ, එවං සන්තම්පි ඛෝ තෙ ඉපොට්ඨපාද අඤ්ඤ'ව සඤ්ඤා භවිස්සති. අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤ'ව සඤ්ඤා භවිඤ්ඤති, අඤ්ඤා අත්තා. තිට්ඨතෙවායං පොට්ඨපාද අරූපි අත්තා සඤ්ඤීමයෝ. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤ'ව සඤ්ඤා උප්පජ්ජන්ති, අඤ්ඤ'ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති. ඉමිනාපි ඛෝ එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤ'ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා'ති".

"සක්කා පනෙතං හඤ්ඤා මයා ඤාතුං සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා'ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා[1] අත්තා'ති ?".

"දුජ්ජානං ඛෝ එතං පොට්ඨපාද තයා අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤඛන්තිකෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රායොගෙන[2] අඤ්ඤත්‍රාචරියකෙන[3] සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා'ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා'ති වා"ති.

"සමෙ තං හඤ්ඤා මයා දුජ්ජානං අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤඛන්තිකෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රායොගෙන අඤ්ඤත්‍රාචරියකෙන 'සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා'ති වා, 'අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා'ති වා. 'කිං පන හඤ්ඤා සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති ?".

"අබ්‍යාකතං[5] ඛෝ එතං පොට්ඨපාද මයා: සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති".

"කිං පන හඤ්ඤා අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛෝ පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති".

"කිං පන හඤ්ඤා අන්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛෝ පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති ?".

"කිං පන හඤ්ඤා අනන්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛෝ පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති ?".

---

1. අඤ්ඤා ච, සබ්බත්ථ. 2. අඤ්ඤත්‍රා ච, සබ්බත්ථ. 3. අඤ්ඤදත්ථු ආයොගෙන, සබ්බත්ථ.
4. අඤ්ඤදත්ථුචරියකෙන, සබ්බත්ථ. 5. අව්‍යාකතං, සබ්බත්ථ.

"කිං පන භන්තෙ තං ජීවං තං සරීරං. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'තං ජීවං තං සරීරං ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති".

"කිං පන භන්තෙ අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති?".

"එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති".

"කිං පන භන්තෙ හොති තථාගතො පරම්මරණා. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං. 'හොති තථාගතො පරම්මරණා. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති".

"කිං පන භන්තෙ න හොති තථාගතො පරම්මරණා. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'න හොති තථාගතො පරම්මරණා. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති".

"කිං පන භන්තෙ හොති ච න හොති ච තථාගතො පරම්මරණා. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'හොති ච න හොති ච තථාගතො පරම්මරණා. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති".

"කිං පන භන්තෙ නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා. 'ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති ?".

"එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්‍යාකතං 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා. ඉදමේව සච්චං මෝඝමඤ්ඤන්ති".

කස්මා පනෙතං භගෙනෙ භගවතා අබ්‍යාකතන්ති ?

න හෙතං පොට්ඨපාද අත්ථසංහිතං න ධම්මසංහිතං නාදිබ්‍රහ්මචරියකං න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්බොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තතති. තස්මා තං මයා අබ්‍යාකතන්ති.

"ඉදං දුක්ඛන්ති' ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතං. 'අයං දුක්ඛ-සමුදයො'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතං. 'අයං දුක්ඛනිරොධො'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතං. 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපටිපදා'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතන්ති".

"කස්මා පනෙතං භගෙනෙ භගවතා බ්‍යාකතන්ති ?".

"එතං හි ඛො පොට්ඨපාද අත්ථසංහිතං එතං ධම්මසංහිතං එතං ආදිබ්‍රහ්මචරියකං. එතං නිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තතති. තස්මා එතං මයා බ්‍යාකතන්ති".

"එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගත, අත්ථාදානි භගෙනෙ භගවා කාලං මඤ්ඤතු"ති.

අථ ඛො භගවා උට්ඨායාසනා පක්කාමි.

අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා අච්‍රපක්කන්තෙසු භගවතො පොට්ඨපාදං පරිබ්බාජකං සම්පත්තපත්තං වාචාසත්තිතොදකෙන[1] සඤ්ඡම්භරිං[2] අකංසු: "එවමෙව පනායං භවං පොට්ඨපාදෙ යඤ්ඤදෙව සම්මෙඝා ගොතමෙ භාසති තං තදෙවස්ස අභික්කමොදති. 'එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගතා'ති. න ඛ්වා පන මයං කිඤ්චි සම්මස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං, ධම්මං දෙසිතං ආජානාම: සස්සතො ලොකො'ති වා අසස්සතො ලොකො'ති වා, අන්තවා ලොකො'ති වා, අනන්තවා ලොකො'ති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා, න හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම්මණා'ති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා"ති.

---

1. වාමෙඝතිතොදකෙති, (කත්ථචි.) වාචාය සන්තිඝතොදකෙන, සීමු.
2. සඤ්ඡම්භරිං. මජ්ඣං

එවං වුත්තෙ පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකෝ තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: "අහම්පි ඛො හො න කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: 'සස්සතො ලොකෝ'ති වා 'අසස්සතො ලොකෝ'ති වා -පෙ- 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා. අපි ච සමණෙන ගොතමෙන භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙති[1] ධම්මවාදිතං[2] ධම්මනියාමකං[3]. භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙන්තස්ස ධම්මවාදිතං ධම්මනියාමකං. කථං හි නාම මාදිසො විඤ්ඤූ සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්භනුමොදෙය්‍යා'? ති.

අථ ඛො දීඝතපස්සා අච්චායෙන චිතෙනා ච හත්ථිසාරිපුත්තෙනා පොට්ඨපාදෙ ච පරිබ්බාජකෝ යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා චිතෙනා හත්ථිසාරිපුත්තෙනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. පොට්ඨපාදෙ පන පරිබ්බාජකා භගවතා සද්ධිං සම්මෝදි සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං[4] වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකෝ භගවන්තං එතදවොච: තදා මං භන්තෙ තෙ පරිබ්බාජකා අච්‍රපකක්කන්තඤ්ඤෙව භගවතො සන්තිකා චාවාසුන්දරිතොදකෙන සඤ්ඤමිහරිං අකංසු: එවමෙව පනායං භවං පොට්ඨපාදෙ යඤ්ඤදෙව සම්මෙණ ගොතමෙන භාසති, තං තඤ්ඤෙවස්ස අබ්භනුමොදති 'එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගතා'ති. න ඛො පන මයං කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතා ආජානාම: 'සස්සතො ලොකෝති' වා 'අසස්සතො ලොකෝ'ති වා, 'අන්තවා ලොකෝ'ති වා, 'අනන්තවා ලොකෝ'ති වා, 'තං ජීවං තං සරීරන්ති'වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා, 'හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා, 'න හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා, 'හොති ච න හොති ච තථාගතො පරම්මරණා'ති වා, 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති'වා ති. එවං වුත්තෙ'හං භන්තෙ තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොචං: "අහම්පි ඛො හො න කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි 'සස්සතො ලොකෝ'ති වා, 'අසස්සතො ලොකෝ'ති වා -පෙ- 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා. අපි ච සමණෙන ගොතමෙන භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙති[1] ධම්මවාදිතං[5] ධම්මනියාමකං[6] භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙන්තස්ස ධම්මවාදිතං[5] ධම්මනියාමකං[6]. කථං හි නාම මාදිසො විඤ්ඤූ සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්භනුමොදෙය්‍ය?" ති.

---

1. පඤ්ඤපෙති, සෙස්සුච්. 2 ධම්මවාදිතඤ්ච, සීමු 3 ධම්මනියාමතඤ්ච, සීමු.
4 සාරණීයං, මජ්ඣං. සාරඤ්ජනීයං (මහාඅට්ඨ පොත්හි)
5. ධම්මවාදිතඤ්ච, PTS. ධම්මවාදිතඤ්ච, සීමු.
6. ධම්මනියාමතඤ්ච, සීමු. ධම්මනියාමකඤ්ච PTS. (තඤ්චපඤ්චකා, එකා.)

සඞ්ඛෙ඄ඵ ඛො එ඄ත පොට්ඨපාද පරිබ්බාජකා අත්තා අවිකප්පිකා. තිට්ඨං යෙව නො඄ං එකො විකප්පිමා. එකංසිකා'පි හි ඛො පොට්ඨපාද මයා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා. අනෙකංසිකා' පි හි ඛො පොට්ඨපාද මයා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා.

කතමෙ ච තෙ පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා? 'සස්සතො ලොකො'ති වා ඛො පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා. 'අසස්සතො ලොකො' ති වා ඛො පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා. 'අන්තවා ලොකො'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'අනන්තවා ලොකො'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'න හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද -පෙ- 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා'ති වා ඛො පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකෙ ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා.

කතමෙ ච තෙ පොට්ඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා? න හෙතෙ පොට්ඨපාද අත්ථසංහිතා න ධම්මසංහිතා න ආදිබ්‍රහ්මචරියකා න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්බොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තස්මා තෙ මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා.

කතමෙ ච තෙ පොට්ඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා? 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකෙ ධම්මෙ දෙසිතා පඤ්ඤතෙ. 'අයං දුක්ඛසමුදයා'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකෙ ධම්මෙ දෙසිතා පඤ්ඤතෙ. 'අයං දුක්ඛනිරොධො'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකෙ ධම්මෙ දෙසිතා පඤ්ඤතෙ. 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති ඛො පොට්ඨපාද මයා එකංසිකෙ ධම්මෙ දෙසිතා පඤ්ඤතෙ.

කතමෙ ච තෙ පොට්ඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා? එතෙ පොට්ඨපාද අත්ථසංහිතා, එතෙ ධම්මසංහිතා, එතෙ ආදිබ්‍රහ්මචරියකා, එතෙ නිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තස්මා තෙ මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤත්තා.

සන්ති භෝ පොට්ඨපාද එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා [එවංවාදිනෝ එවංදිට්ඨිනෝ: 'එකන්තසුඛී අත්තා හෝති. අරොගො පරම්මරණා'ති. තාහං උපසඞ්කමිත්වා එවං වදාමි: 'සච්චං කිර තුම්හෙ ආයස්මන්තෙතා එවංවාදිනෝ එවංදිට්ඨිනෝ 'එකන්තසුඛී අත්තා හොති, අරොගො පරම්මරණා'ති? නෙ වේ මෙ එවං පුට්ඨා 'ආමා'ති[1] පටිජානන්ති, තාහං එවං වදාමි: 'අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තෙතා එකන්තසුඛං ලොකං ජානං පස්සං විහරථා'ති. ඉති පුට්ඨා 'නො'ති වදන්ති. තාහං එවං වදාමි 'අපි ච පන තුම්හෙ ආයස්ම-න්තෙතා එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපඩ්ඪං වා රත්තිං උපඩ්ඪං වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තානං සම්පජානාථා?' ති. ඉති පුට්ඨා 'නො'ති වදන්ති, තාහං එවං වදාමි 'අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තෙතා ජානාථ: 'අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා?' ති. ඉති පුට්ඨා 'නො' ති වදන්ති. තාහං එවං වදාමි 'අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තෙතා යෙ තෙ දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තෙසං භාසමානානං සද්දං සුණාථ: 'සුපටිපන්නාත්ථ මාරිසා, උජුපටිපන්නාත්ථ මාරිසා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයම්පි හි මාරිසා එවම්පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා'ති? ඉති පුට්ඨා 'නො' ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, "නනු එවං සන්තෙ තෙසං සමණ-බ්‍රාහ්මණානං අපාටිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අද්ධා භෝ භන්තෙ එවං සන්තෙ තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අපා-ටිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

"සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසස්ස එවං වදෙය්‍ය: 'අහං යං ඉමස්මිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණිං, තං ඉච්ඡාමි, තං කාමෙමී' ති. තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අමුහා පුරිස යං ත්වං ජනපදකල්‍යාණිං ඉච්ඡසි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණිං ඛත්තියි වා බ්‍රාහ්මණී වා වෙස්සි වා සුද්දී වා? ති. ඉති පුට්ඨා 'නො'ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අමුහා පුරිස යං ත්වං ජනපදකල්‍යාණිං ඉච්ඡසි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණිං එවන්නාමං එවඞ්ගොත්තා'ති වා, දීඝා වා රස්සා වා මජ්ඣිමා වා, කාළී වා සාමා වා මඬ්ඩුරවජ්ජී වා'ති, 'අමුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා'ති? ඉති පුට්ඨා 'නො'ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අමුහා පුරිස යං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි, තං ත්වං ඉච්ඡසි කාමෙසී?'ති. ඉති පුට්ඨා 'ආමා' ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස අපාටිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අද්ධා භෝ භන්තෙ එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස අපාටිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

---

1. ආමෙති, PTS.

"එවමේව ඛෝ පොට්ඨපාද යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනෝ එවංදිට්ඨිනෝ 'එකන්තසුඛී අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා' ති, තඤහං උපසඞ්කමිත්වා එවං වදාමි: සච්චං කිර තුම්හ ආයස්මන්තෝ එවංවාදිනෝ එවංදිට්ඨිනෝ 'එකන්තසුඛී අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණා'ති?" නෙ වෙ[1] මේ එවං පුට්ඨා 'ආමා'ති පටිජානන්ති, තඤහං එවං වදාමි: අපි පන තුම්හ ආයස්මන්තානං එකන්තසුඛං ලොකා ඤාණං පස්සං විහරථා"ති. ඉති පුට්ඨා 'නො'ති වදන්ති.

තඤහං එවං වදාමි: අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තානං එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපඩ්ඪං වා රත්තිං උපඩ්ඪං වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තානං සමපජ්ජනථා'ති. ඉති පුට්ඨා 'නො'ති වදන්ති.

තඤහං එවං වදාමි: අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තානං ඤාණථ 'අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා' ති. ඉතිපුට්ඨා 'නො'ති වදන්ති.

තඤහං එවං වදාමි: අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තානං යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං හාසමානානං සද්දං සුණාථ: සුපටිපන්නාත්ථ මාරිසා, උජුපටිපන්නාත්ථ මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මඤ්ඤථ හි මාරිසා, එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති පුට්ඨා 'නො'ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සන්තෙ තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අපාරිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අද්ධා ඛෝ හන්තෙ තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අපාරිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො චතුම්මහාපථෙ නිස්සෙණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස යත්ථ ඒවං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිස්සෙණිං කරොසි, ජානාසි නං පාසාදං පුරත්ථිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උළෙව්හං වා නිවෙහං වා මඤ්ඤමෙ වා?ති. ඉති පුට්ඨෝ 'නො'ති වදෙය්‍ය. තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස යං ඒවං න ජානාසි න පස්සසි, තස්ස ඒවං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිස්සෙණිං කරොසි?"ති. ඉති පුට්ඨෝ 'ආමා'ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස අපාරිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අද්ධා ඛෝ හන්තෙ එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස අපාරිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

---

1. ම PTS.

"එවමේව ඛෝ පොට්ඨපාද මය තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනෝ එවංදිට්ඨිනෝ 'එකන්තසුඛී අත්තා හොති අරොගෝ පරම්මරණා' ති. තඤ්ඤෙ උපසඞ්කමිත්වා එවං වදාමි: සච්චං කිර තුම්හෙ ආයස්මන්තෙනා එවංවාදිනෝ එවංදිට්ඨිනෝ 'එකන්තසුඛී අත්තා හොති අරොගෝ පරම්මරණා'ති?" තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා 'ආමී'ති පටිජානන්ති, තඤ්ඤෙ එවං වදාමි: අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තෙනා එකන්තසුඛං ලෝකං ඤාණං පස්සං විහරථා' ති ඉති පුට්ඨා 'නෝ'ති වදන්ති, තඤ්ඤෙ එවං වදාමි: අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තෙනා එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපඩ්ඪං වා රත්තිං උපඩ්ඪං වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තානං සම්පජානථා' ති ඉති පුට්ඨා 'නෝ'ති වදන්ති. තඤ්ඤෙ එවං වදාමි: අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තෙනා ජානථ 'අයං මග්ගෝ අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා'ති?" ඉති පුට්ඨා 'නෝ'ති වදන්ති, තඤ්ඤෙ එවං වදාමි: අපි පන තුම්හෙ ආයස්මන්තෙනා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලෝකං උපපන්නා, තාසං දෙවතානං හාස-මානානං සද්දං සුණාථ 'සුපටිපන්නාත්ථ මාරිසා, උජුපටිපන්නාත්ථ මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලෝකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයඤ්හි හි මාරිසා එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලෝකං උපපන්නා'ති ඉති පුට්ඨා 'නෝ'ති වදන්ති.

"තං කිම්මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සන්තෙ තෙසං සමණ-බ්‍රාහ්මණානං අපාටිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අඤ්ඤා ඛෝ හන්තෙ එවං සන්තෙ තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අපාටි-හීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

"තයො ඛෝ'මෙ පොට්ඨපාද අත්තපටිලාභා: ඔළාරිකො අත්තපටිලාභෝ, මනොමයා අත්තපටිලාභෝ, අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ' ති.

කතමෝ ච පොට්ඨපාද ඔළාරිකො අත්තපටිලාභෝ? රූපී චාතුම්මහා-භූතිකෝ කබළීකාරාහාරභක්ඛෝ, අයං ඔළාරිකො අත්තපටිලාභෝ.

කතමෝ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ? රූපී මනොමයෝ සබ්බඞ්ග-පච්චඞ්ගී අහීනින්ද්‍රියෝ, අයං මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ.

කතමෝ ච අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ? අරූපී සඤ්ඤාමයෝ, අයං අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ.

මිච්ඡාසතිපි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තනපටිලාභස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපටිපන්නානං වො සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච[1] දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති[2] ති.

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවමස්ස: සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාම. දුක්ඛා ච ඛො විහාරො' ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දට්ඨබ්බං. සඞ්කිලෙසිකා චෙව ධම්මා පහීයිස්සන්ති. වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති. පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති. පාමුජ්ජඤ්චෙව භවිස්සති පිති ච පස්සද්ධි ච සති ච සම්පජඤ්ඤඤ්ච සුඛො ච විහාරො.

මනොමයස්සපි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තනපටිලාභස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපටිපන්නානං වො සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථ.[3]

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවමස්ස: සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාම. දුක්ඛා ච ඛො විහාරො'ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දට්ඨබ්බං. සඞ්කිලෙසිකා චෙව ධම්මා පහීයිස්සන්ති. වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති. පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථ. පාමුජ්ජඤ්චෙව භවිස්සති පිති ච පස්සද්ධි ච සති ච සම්පජඤ්ඤඤ්ච සුඛො ච විහාරො.

අරූපස්සපි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තනපටිලාභස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපටිපන්නානං වො සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථාති.

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවමස්ස: 'සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාම. දුක්ඛා ච ඛො විහාරො'ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දට්ඨබ්බං. සඞ්කිලෙසිකා චෙව ධම්මා පහීයිස්සන්ති. වොදානියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති. පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථ. පාමුජ්ජඤ්චෙව භවිස්සති පිති ච පස්සද්ධි ච සති ච සම්පජඤ්ඤඤ්ච සුඛො ච විහාරො.

---

1. වෙපුල්ලතං, PTS
2. විහරිස්සති, (බහුපු)
3. විහරිස්සති, (බහුපු)

පරෙ වේ පොට්ඨපාද අමෙහ එවං පුවෙජ්ජත්තුං: 'කතමෝ පන සෝ ආවුසො ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ යස්ස තුමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා'ති. තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාම: "අයං වා සෝ ආවුසො ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙම් යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා" ති.

පරෙ වේ පොට්ඨපාද අමෙහ එවං පුවෙජ්ජත්තුං: 'කතමෝ පන සෝ ආවුසො මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ, යස්ස තුමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා'ති. තෙසං මයං පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාම: "අයං වා සෝ ආවුසො මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙම් යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා" ති.

පරෙ වේ පොට්ඨපාද අමෙහ එවං පුවෙජ්ජත්තුං: 'කතමෝ පන සෝ ආවුසො අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ යස්ස තුමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා'ති. තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාම: අයං වා සෝ ආවුසො අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ, යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙම් යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපූරිං වෙපුල්ලත්තඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා' ති.

තං කිම්මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සන්තෙ සප්පාටිහීරකතං හායිතං සම්පජ්ජති? ති.

---

1. විහරිස්සතීති. සී‍ඵ. විහරිස්සථාති PTS.

"අද්ධා ඛෝ භන්තෙ එවං සන්තෙ සප්පාටිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

භෞත්‍යාපිමෙ පොට්ඨපාද පුරිසෝ නිඤ්ඤණිං කත්වරත්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය තත්‍රෙවව පාසාදස්ස හෙට්ඨා. තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: 'අම්භො පුරිස යස්ස ත්වං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිඤ්ඤණිං කරොසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරත්ථිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය උච්චෝ වා නීචෝ වා මජ්ඣිමෝ වා'ති? සෝ වෙ එවං වදෙය්‍ය: 'අථං සෝ ආවුසෝ පාසාදෝ, යස්සාහං ආරොහණාය නිඤ්ඤණිං කරොමි තත්‍රෙවව පාසාදස්ස හෙට්ඨා' ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? නනු එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස සප්පාටිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති? ති.

"අද්ධා ඛෝ භන්තෙ එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස සප්පාටිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

එවමෙව ඛෝ පොට්ඨපාද පරෙ වේ අමෙහ එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: 'කතමෙ පන සෝ ආවුසෝ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ? -පෙ- කතමෝ පන සෝ ආවුසෝ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ? -පෙ- කතමෝ පන සෝ ආවුසෝ අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ, යස්ස තුම්හෙ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ 'යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති, වෙදනීයා ධම්මා අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා'ති, තෙසං මයං එවං පුච්ඡා එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාම:

අත්ථං වා සෝ ආවුසෝ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ -පෙ- මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ -පෙ- අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපටිපන්නානං වෝ සඞ්කිලෙසිකා ධම්මා පහීයිස්සන්ති වෙදනීයා ධම්මා අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා'ති.

තං කිම්මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? නනු එවං සන්තෙ සප්පාටිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති? ති."

"අද්ධා ඛෝ භන්තෙ එවං සන්තෙ සප්පාටිහීරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති"ති.

එවං වුත්තෙ විත්තෙනා හත්ථිසාරිපුත්තෙනා භගවන්තං එතදවොච: යස්මිං භන්තෙ සමයෙ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ නොති, මනොමයා අත්ත පටිලාභෝ නොති, මොඝා අරූපෝ අත්ත-පටිලාභෝ හොති. ඔළාරිකෝ වාඤ්ඤ අත්තපටිලාභෝ තස්මිං සමයෙ සච්චං හොති.

යස්මිං භන්තෙ සමයෙ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෙ හොති, මොඝස්ස තස්මිං සමෙ ඔළාරිකා අත්තපටිලාභා හොති, මොඝො අරූපෙ අත්තපටිලාභෙ. මනොමයා ච අත්තපටිලාභෙ තස්මිං සමයෙ සච්චා හොති.

යස්මිං භන්තෙ සමයෙ අරූපෙ අත්තපටිලාභෙ හොති, මොඝස්ස තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකෙ අත්තපටිලාභෙ නොති, මොඝො මනොමයෝ අත්තපටිලාභෙ අරූපෙ'ච්ඡස්ස අත්තපටිලාභෙ තස්මිං සමයෙ සච්චා හොති" ති.

"යස්මිං චිත්ත සමයෙ ඔළාරිකෙ අත්තපටිලාභෙ හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෙ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති, න 'අරූපෙ අත්තපටිලාභෙ ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. ඔළාරිකෙ අත්තපටිලාභෙ' ඉච්ච තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති.

යස්මිං චිත්ත සමයෙ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෙ හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ 'ඔළාරිකෙ අත්තපටිලාභෙ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති, න 'අරූපෙ අත්තපටිලාභෙ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. මනොමයෝ අත්තපටිලාභෙ' ඉච්ච තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති.

යස්මිං චිත්ත සමයෙ අරූපෙ අත්තපටිලාභෙ හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ 'ඔළාරිකෙ අත්තපටිලාභෙ' ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න 'මනොමයෝ අත්තපටිලාභෙ' ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. 'අරූපෙ අත්තපටිලාභෙ' ඉච්ච තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති.

සචෙ තං චිත්ත එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: අහොසි ත්වං අතීතමද්ධානං, න ත්වං නාහොසි? භවිස්සසි ත්වං අනාගතමද්ධානං, න ත්වං න භවිස්සසි? අත්ථි ත්වං එතරහි, න ත්වං නත්ථීති එවං පුට්ඨො ත්වං චිත්ත කිනති ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි?" ති.

"සචෙ මං භන්තෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: අහොසි ත්වං අතීතමද්ධානං න ත්වං න භවිස්සසි? අත්ථි ත්වං එතරහි, න ත්වං නත්ථි?'ති එවං පුට්ඨො 'හං භන්තෙ එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං: අහොසාහං[1] අතීතමද්ධානං, නාහං න අහොසිං. භවිස්සාමහං අනාගතමද්ධානං, නාහං න භවිස්සාමි. අත්ථාහං එතරහි, නාහං නත්ථීති. එවං පුට්ඨො 'හං භන්තෙ එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යන්ති."

සචෙ පන තං චිත්ත එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: යො තෙ අහොසි අතීතෙ අත්තපටිලාභෙ සෙච්[2] තෙ අත්තපටිලාභෙ සච්චා, මොඝා අනාගතෙ, මොඝෙ පච්චුප්පන්නෙ? යො තෙ[3] භවිස්සති අනාගතෙ අත්තපටිලාභෙ, සෙච තෙ අත්තපටිලභෙ සච්චා, මොඝෙ අතීතෙ, මොඝෙ පච්චුප්පන්නෙ අත්තපටිලාභෙ. සෙච තෙ අත්තපටිලාභෙ සච්චා, මොඝෙ අතීතෙ, මොඝෙ අනාගතෙ? ති එවං පුට්ඨො ත්වං චිත්ත කිනති ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි?" ති.

---

1. අහොසහං, 2. සොයෙව, (සබ්බත්ථ) 3 යො මෙ තෙ, PTS

සචේ පන මං භණෙත්ත එවං පුච්ඡෙය්යුං: යෝ තෙ අහොසි අතීතෝ අත්තපටිලාභෙහා, සෙච්ච තෙ අත්තපටිලාභෙහා සච්චෙවා, මොඝෝ අනාගතෝ, මොඝෝ පච්චුප්පන්නෝ? යෝ තෙ භවිස්සති අනාගතං අත්තපටිලාභෙහා, සෙච්ච තෙ අත්තපටිලාභෙහා සච්චෙවා, මොඝෝ අතීතෝ, මොඝෝ පච්චුප්පන්නෝ? යෝ තෙ එතරහි පච්චුප්පන්නෝ අත්තපටිලාභෙහා, සෙච්ච තෙ අත්තපටිලාභෙහා සච්චෙවා, මොඝෝ අතීතෝ, මොඝෝ අනාගතෝ? ති. එවං පුට්ඨෝ අහං භණෙත්ත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: යෝ මේ අහොසි අතීතෝ අත්තපටිලාභෙහා, සෙච්ච මේ අත්තපටිලාභෝ තස්මිං සමයෙ සච්චෙවා අහොසි, මොඝෝ අනාගතෝ, මොඝෝ පච්චුප්පන්නෝ. යෝ[1] මේ භවිස්සති අනාගතෝ අත්තපටිලාභෙහා, සෙච්ච මේ අත්තපටිලාභෝ තස්මිං සමයෙ සච්චෙවා භවිස්සති, මොඝෝ පච්චුප්පන්නෝ. යෝ මේ එතරහි පච්චුප්පන්නෝ අත්තපටිලාභෙහා, සෙච්ච මේ අත්තපටිලාභෝ සච්චෙවා, මොඝෝ අතීතෝ, මොඝෝ අනාගතෝ? ති. එවං පුට්ඨෝ අහං භණෙත්ත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

"එවමෙව ඛෝ චිත්ත යස්මිං සමයෙ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ' ති සඤ්ඤා ගච්ඡති. ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ' නෙව තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති. යස්මිං චිත්ත සමයෙ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ' නෙව තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති. යස්මිං චිත්ත සමයෙ අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති, න මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ'ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ' නෙව තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි චිත්ත ගවා ඛීරං, ඛීරමහා දධි, දධිම්හා නවනීතං, නවනීතමහා සප්පි, සප්පිම්හා සප්පිමණ්ඩා, යස්මිං සමයෙ ඛීරං හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ දධීති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න නවනීතන්ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න සප්පීති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න සප්පිමණ්ඩොති සඤ්ඤං ගච්ඡති. ඛීරං නෙව තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති. යස්මිං සමයෙ දධි හොති -පෙ- නවනීතං හොති -පෙ- සප්පි හොති -පෙ- යස්මිං සමයෙ සප්පිමණ්ඩා හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ ඛීරන්ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න දධීති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න නවනීතන්ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. 'සප්පිමණ්ඩා'නෙව තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති. එවමෙව ඛෝ චිත්ත යස්මිං සමයෙ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ හොති -පෙ- යස්මිං චිත්ත සමයෙ මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ හොති -පෙ- යස්මිං චිත්ත සමයෙ අරූපෝ අත්තපටිලාභෝ හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකෝ අත්තපටිලාභෝ' ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. න මනොමයෝ අත්තපටිලාභෝ' ති සඤ්ඤං ගච්ඡති. 'අරූපෝ අත්තපටිලභෝ' නෙව තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤං ගච්ඡති.

---

1 යෝ ච, සෝ යෝ ච, PTS.

ඉමං[1] බෝ චිත්ත ලෝකගම්මසුඤ්ඤ ලෝකනිරුත්තියො ලෝකවොහාරා ලෝකපඤ්ඤත්තියා යාහි තථාගතා වොහරති අපරාමසන්ති.

එවං වුත්තෙ පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකෙ භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භන්තෙ. අභික්කන්තං භන්තෙ. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය 'චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්ති'ති, එවමෙව භන්තෙ භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භන්තෙ භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භන්තෙ භගවා[2] ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

විතෙනා පන හත්ථිසාරිපුත්තෙනා භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භන්තෙ. අභික්කන්තං භන්තෙ. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය 'චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්ති'ති, එවමෙව භන්තෙ භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භන්තෙ භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භන්තෙ භගවතා සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලත්ථ බෝ විතෙනා හත්ථිසාරිපුත්තෙනා භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං. අලත්ථ උපසම්පදං. අච්චරූපසම්පන්නො බෝ පනායස්මා විතෙනා හත්ථිසාරිපුත්තෙනා එකො වූපකට්ඨො අප්පමත්තො විහරන්තො න චිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්ම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤතරො ච බෝ පනායස්මා විතෙනා හත්ථිසාරිපුත්තෙනා අරහතං අහොසීති.

පොට්ඨපාදසුත්තන්තං නිට්ඨිතං නවමං.

---

1. ඉතිම, PTS.

2. භගවා. සෘ, සව. පොත්තකෙසු, සීමු.

10

සුභසුත්තං

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෝ සාවත්ථියං විහරති **ජේතවනේ** අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ අචිරපරිනිබ්බුතෝ භගවති. තේන ඛෝ පන සමයේන සුභෝ මාණවෝ තොදෙය්‍යපුත්තෝ සාවත්ථියං පටිවසති කෙනචිදේව කරණීයේන.

2. අථ ඛෝ සුභෝ මාණවෝ තොදෙය්‍යපුත්තෝ අඤ්ඤතරං මාණවකං ආමන්තේසි: එහි ත්වං මාණවක, යේන සමණෝ ආනන්දෝ තේනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කමිත්වා මම වචනේන සමණං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡ "සුභෝ මාණවෝ තොදෙය්‍යපුත්තෝ භවන්තං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡති"ති. එවං ච වදේහි "සාධු කිර භවං ආනන්දෝ යේන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවේසනං තේනුපසඞ්කමතු අනුකම්පං උපාදායා" ති.

3. 'එවං භෝ'ති ඛෝ සෝ මාණවකෝ සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස පටිස්සුත්වා යේනායස්මා ආනන්දෝ තේනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා ආනන්දේන සද්ධිං සම්මෝදි. සම්මෝදනීයං කථං සාරාණීයං[1] වීතිසාරේත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නෝ ඛෝ සෝ මාණවකෝ ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සුභෝ මාණවෝ තොදෙය්‍යපුත්තෝ භවන්තං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡති. එවං ච වදේති "සාධු කිර භවං ආනන්දෝ යේන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවේසනං තේනුපසඞ්කමතු අනුකම්පං උපාදායා" ති.

4. එවං වුත්තේ ආයස්මා ආනන්දෝ තං මාණවකං එතදවොච: අකාලෝ ඛෝ මාණවක. අජ්ජ මේ අජ්ජ හෙසජ්ජමත්තා පිතා. අප්පෙව නාම සෙවපි උපසඞ්කමෙය්‍යාම කාලඤ්ඤු සමයඤ්ඤු උපාදායාති. 'එවං භෝ'ති ඛෝ සෝ මාණවකෝ ආයස්මතෝ ආනන්දස්ස පටිස්සුත්වා උට්ඨායාසනා යේන සුභෝ මාණවෝ තොදෙය්‍යපුත්තෝ තේනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කමිත්වා සුභං මාණවං තොදෙය්‍යපුත්තං එතදවොච: "අවොචුම්හ[2] ඛෝ මයං භොතෝ වචනේන තං භවන්තං ආනන්දං: සුභෝ මාණවෝ තොදෙය්‍යපුත්තෝ භවන්තං ආනන්දං අප්පාබාධං අප්පාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡති. එවං ච වදේති 'සාධු කිර භවං ආනන්දෝ යේන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවේසනං තේනුපසඞ්කමතු අනුකම්පං උපාදායා' ති. එවං වුත්තේ භෝ සමණෝ ආනන්දෝ මං එතදවොච: 'අකාලෝ ඛෝ මාණවක. අජ්ජ මේ අජ්ජ හෙසජ්ජමත්තා පිතා. අප්පෙව නාම සෙවපි උපසඞ්කමෙය්‍යාම කාලඤ්ඤු සමයඤ්ඤු උපාදායා" ති. "එත්තාවතාපි ඛෝ භෝ සතමේව එතං, යත්තා සෝ භෝ භවං[3] ආනන්දෝ ඔකාසමකාසි සඤ්ඤාපේතුං පි උපසඞ්කමිතුඤ්ච" ති.

---

1. කථං සාරණීයං (මහාවග්ගපාළි)
2. අවොචුම්හා, සීමු.
3. යත්ථ ඵත්ථ සබ්බ, PTS.

5. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන පුබ්බන්හ-සමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය වෙතසෙන භික්ඛූනා පච්ඡාසමණෙන යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්යපුත්තො යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා ආනන්දෙන සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

6. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්යපුත්තො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: "භවං හි ආනන්දො තස්ස භොතො ගොතමස්ස දීඝරත්තං උපට්ඨාකො සන්තිකාවචරො සමීපචාරී. භවං එතං ආනන්දො ජානෙය්ය යෙසං සො භවං ගොතමො ධම්මානං වණ්ණවාදී අහොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කත-මෙසානං ඛො භො ආනන්ද ධම්මානං සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි? කත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසී?" ති.

7. "තිණ්ණං ඛො මාණව ධම්මානං සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි. එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කතමෙසං තිණ්ණං? අරියස්ස සීලක්ඛන්ධස්ස අරියස්ස සමාධික්ඛන්ධස්ස අරියස්ස පඤ්ඤක්ඛන්ධස්ස. ඉමෙසං ඛො මාණව තිණ්ණං ධම්මානං සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි. එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසී" ති.

8. "කතමෙ පන සො භොආනන්ද අරියෙ සීලක්ඛන්ධෙ යස්ස සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?" ති.

9. "ඉධ මාණව තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං. පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

10. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: 'සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො[1]. අබ්භොකාසසෙ පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යංනූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති.

11. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාති-පරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාති-මොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී, සමාදාය සික්ඛාපදෙසු කායකම්මෙන සමන්නාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්ත-ද්වාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො සන්තුට්ඨො.

12. කථඤ්ච මාණව භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො. සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

13. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී. අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි' ස්ස හොති සීලස්මිං.

14. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී[2] විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

15. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො[3] පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. රජ්ජාපථො, කත්ථචි. 2 අනාචාරී, මජ්ඣං
3. ථෙතො, සබ්බත්ථ.

16. පිසුණං වාචං[1] පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතෙ හොති. ඉතො සුත්වා න අමුත්ර අක්ඛාතා ඉමේසං භෙදාය. අමුත්ර වා සුත්වා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා, සංහිතානං වා අනුප්පදාතා[2] සමග්ගාරාමො[3] සමග්ගරතො සමග්ගනන්දිං සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

17. ඵරුසං වාචං[4] පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා[5] හදයඞ්ගමා පෞරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපං[6] වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

18. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

19. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභත්තිකො හොති රත්තූපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූක-දස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජේලක-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගවස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දූතෙය්‍යපහෙණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවික්කයා පටිවිරතො හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිවිරතො හොති. උක්කොටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

චුල්ලසීලං නිට්ඨිතං.

---

1. පිසුණවාචං, PTS. 2 අපදාතා, PTS. 3. සමග්ගකාරණං, මජ්ඣං.
4. ඵරුසාවාචං, PTS. 5. පෙමනියා, මජ්ඣං.
6. එවරූපිං PTS.

20 යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං ඵලුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

21. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යාන-සන්නිධිං සයනාසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉති එවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

22. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුම්භථූනං සොභනකං චණ්ඩාලං වංසං ධොපනකං හත්ථිඝුඨං අස්සඝුඨං මහිසඝුඨං උසභඝුඨං අජඝුඨං මෙණ්ඩඝුඨං කුක්කුටඝුඨං වට්ටකඝුඨං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අනීකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

23. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අක්ඛපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරූපා ජූතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

24. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකා විකතිකං උද්දලෝමිං එකන්තලෝමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවර-පවිත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං. ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

25. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජ-නානි භුඤ්ජිත්වා න තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං ඛග්ගං ඡත්තං චිත්‍රූපාහනං උණ්හීසං මණිං වාලවීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉමම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

26. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථි-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨාන-කථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

27. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විග්ගාහිකකථං අනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො ත්වමසි. අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සංහිතං මෙ, අසංහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහීතොසි. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙ-ඨෙහි වා සචෙ පහොසීති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

28. යථා වා පනෙකෙ නොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති එවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

29. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ච හොන්ති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ච ලාභං නිජිගිංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මජ්ඣිමසීලං නිට්ඨිතං.

30. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිනං ලක්ඛණං මූසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පි-හොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ගවිජ්ජා වත්ථුවිජ්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අහිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තාණං මිග-චක්කං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

31. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථුලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

32. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "රඤ්ඤං නියානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අනියානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති." ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

33. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "චන්දග්ගාහා භවිස්සති. සූරියග්ගාහා භවිස්සති. නක්ඛත්තග්ගාහා භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. උක්කාපාතො භවිස්සති. දිසාඩාහො භවිස්සති භූමිචාලො භවිස්සති. දෙවදුන්දුභී භවිස්සති. චන්දිම-සූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො සූරියග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කා-පාතො භවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඩාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිචාලො භවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුභී භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරිය නක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සඞ්කිලෙසං වොදානං භවිස්සති". ඉතිවා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

34. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "සුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා භවිස්සති. සුභික්ඛං භවිස්සති. දුබ්භික්ඛං භවිස්සති. ඛෙමං භවිස්සති. භයං භවිස්සති. රොගො භවිස්සති. අරොගය්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං." ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

35. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: ඇඹිහනං මිඹිහනං සංවදනං මිවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුබ්භගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හානිජ්ඣාමනං හනුසංහනනං හත්ථාභිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණ-ජප්පනං ආදාසපඤ්හං කුමාරිපඤ්හං දෙවපඤ්හං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතු-පට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිව්හායනං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

36. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: සන්තිකම්මං පණිධිකම්මං භූතකම්මං භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං එත්තකම්මං එත්තපරිකිරණං ඇවමනං නහාපනං පුඡනං වමනං විරෙච්නං උද්ධවිරෙචනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙචනං කණ්ණතෙලං නෙත්තතප්පනං නත්තුකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං දාරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඔසධීනං පටිමොක්ඛෙ. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස මහති සීලස්මිං.

37. ස ඛො සො මාණව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්ථිකතො, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

38. අයං ඛො සො මාණව අරියො සීලක්ඛන්ධො යස්ස සො භගවා මූලභූතො අහොසි යථා ච ඉමං ජනතං සම්මදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨා-පෙසි. අපි චවෙව උත්තරිං කරණීයන්ති."

39. "අච්ඡරියං හො ආනන්ද, අබ්භුතං හො ආනන්ද, හෝ'පාහං හො ආනන්ද අරියෙ සීලක්ඛන්ධෙ පරිපූරණෙ නො අපරිපූරණෙ. එවම්පරිපූරණෙසද්ධාහහමහං ආනන්ද අඤ්ඤං සීලක්ඛන්ධං ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු න සමනුපස්සාමි. එවම්පරිපූරණෙසු හො ආනන්ද අරියං සීලක්ඛන්ධං ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අත්තනි සමනුපස්සෙය්‍යුං, තෙ තාවතකෙනෙව අත්තමනා අස්සු 'අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තෙනා නො සාමඤ්ඤත්ථෙො, තත්‍රපි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීය'න්ති. අථ ච පන භවං ආනන්දෙ එවමාහ: අත්‍රපි වෙවෙථ උත්තරිං කරණීය"න්ති.

පඨමභාණවාරං.

40. "කතමෙ පන සෙ හො ආනන්ද අරියෙ සමාධික්ඛන්ධෙ යස්ස හෙ භවං ගොතමෙ වණ්ණවාදි අහොසි යථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?" ති.

41. කථඤ්ච මාණව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්ථාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං. චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා -පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්ථාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

42. කථඤ්ච මාණව භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෝ හොති.

43. කථඤ්ච මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සෝ යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති සෙය්යථාපි මාණව පක්ඛී සකුණෝ යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව'ච ඩෙති, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡි-පරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සෝ යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨෝ හොති.

44. සෝ ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතත්තා ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතත්තා ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතත්තා ඉමඤ්ච සන්තුට්ඨිං අධිට්ඨාය විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සෝ පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩ-පාතපටික්කන්තෝ නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

45. සෝ අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තෝ විහරති සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධෝ විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතෝ සම්ප-ජානෝ. ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතෝ විහරති අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තෝ. උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡෝ විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

46. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසස්ස ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං, සො යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච බ්‍යන්තීකරණෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං කුටුම්බාය, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජිංසු. සො'හං යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච බ්‍යන්තී අකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණාය"ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං—

47. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො, භත්තං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තා, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ජීරෙය්‍ය, සියා චස්ස කායෙ බලමත්තා, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො. භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න චස්ස මෙ අජ්ජ කායෙ බලමත්තා. සො'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො. භත්තඤ්ච මෙ ජීරති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තා"ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං—

48. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන, න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො'මහි එතරහි තම්හා බන්ධනාගාරා මුත්තො සොත්ථිනා අබ්භයෙන. අත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො" ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං—

49. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො දාසෙ අස්ස අනත්තාධීනෙ පරාධීනෙ න යෙනකාමඞ්ගමෙ, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධීනෙ අපරාධීනෙ භුජිස්සෙ යෙනකාමඞ්ගමෙ, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ දාසො අහොසිං අනත්තාධීනෙ පරාධීනෙ න යෙනකාමඞ්ගමෙ. සො'මහි එතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනෙ අපරාධීනෙ භුජිස්සෙ යෙනකාමඞ්ගමො"ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං—

50. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සධනෙ සභොගෙ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං, සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං තිත්ථෙරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපාප්පුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පටිභයං, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ සධනෙ සභොගෙ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සො'මහි එතරහි තං කන්තාරං තිණ්ණො සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පත්තො ඛෙමං අප්පටිභය"න්ති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං—

51. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා ඌසභ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ අප්පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි මාණව ආනණ්‍යං, යථා ආරොග්‍යං, යථා බන්ධනා මොක්ඛං, යථා ඛෙමන්තභූමිං, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

52. තස්සිමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

53. සො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපාථුටං හොති.

54. සෙය්‍යථාපි මාණව දක්ඛො නහාපකො වා නහාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ නහානීයචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන පරිප්පොසකං පරිප්පොසකං සන්නෙය්‍ය, සායං නහානීයපිණ්ඩි සෙනෙහානුගතා සෙනෙහපරෙතා සන්තරබාහිරා ඵුටා සෙනෙහෙන න ච පග්ඝරණී, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපාථුටං හොති.

55. යම්පි මාණව භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සෙ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පූරෙති පරිඵරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපාථුටං හොති, ඉදම්පි'ස්ස නෙවත්ථි සමාධිස්මිං.

56. පුන ච පරං මාණව භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙ ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පූරෙති පරිඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපාථුටං හොති.

57. සෙය්‍යථාපි මාණව උදකරහදෝ උබ්භිදෝදකෝ, තස්ස නෙවස්ස පුරත්ථිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවෝ ච න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, අථ ඛො තම්හා ච උදකරහදා සීතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිත්වා තමේව උදකරහදං සීතෙන වාරිනා අභිසන්දෙය්‍ය පරිසන්දෙය්‍ය පරිපූරෙය්‍ය පරිපඵරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ උදකරහදස්ස වාරිනා සීතෙන අපඤ්ඤත්තං අස්ස, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපඤ්ඤත්තං හොති.

58. යම්පි මාණව භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසෝ එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, නෙව ඉමමේව කායං සමාධිජෙනපීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපඤ්ඤත්තං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිසම්මං.

59. පුන ච පරං මාණව භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකෝ ච විහරති සතෝ සම්පජානෝ සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකෝ සතිමා සුඛවිහාරීති', තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉස්ස ඉමමේව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපඤ්ඤත්තං හොති.

60. සෙය්‍යථාපි මාණව උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුග්ගතානි අන්තොනිමුග්ගපොසීනි, තානි යාව මග්ගා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිනා අභිසන්නානි පරිසන්නානි පරිපූරානි පරිපඵවානි, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා අපඤ්ඤත්තං අස්ස, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපඤ්ඤත්තං හොති.

61. යම්පි මාණව භික්ඛු පිතිඤ්ච විරාගඤ්ච උපෙක්ඛකෝ ච විහරති සතෝ සම්පජානෝ සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකෝ සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපත්ථරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපාත්තං හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සමඞ්ගිසම්ං.

62. පුන ච පරං මාණව භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සෝමනස්සදෝමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නෝ හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපාත්තං හොති. සෙය්යථාපි මාණව පුරිසෝ ඔදාතෙන වත්ථෙන සීසං පාරුපිත්වා නිසින්නෝ අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන අපාත්තං අස්ස, එවමෙව ඛෝ මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වං නිසින්නෝ හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපාත්තං හොති.

63. යම්පි මාණව භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සෝමනස්සදෝමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සෝ ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නෝ හොති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපාත්තං හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සමඞ්ගිසම්ං. අයං ඛෝ සෝ මාණව අරියෝ සමඞ්ගික්ඛණෝ යස්ස සෝ භගවා වණ්ණවාදී අහොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. අත්ථි චෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීයන්ති.

64. "අච්ඡරියං හෝ ආනන්ද අබ්භුතං හෝ ආනන්ද. සෝ චායං හෝ ආනන්ද අරියෝ සමඞ්ගික්ඛණෝ පරිප්පණෙණෝ නෝ අපරිප්පණෙණෝ. එවං පරිප්පණෙණ්ඩුවායං හෝ ආනන්ද අරියං සමඞ්ගික්ඛණං ඉමෙහං බ්‍රහ්මායූ අඤ්ඤතරපි සමණබ්‍රාහ්මණෙසු න සමනුපස්සාම. එවං පරිප්පණෙණ්ඩුව හෝ ආනන්ද අරියං සමඞ්ගික්ඛණං ඉමෙහං බ්‍රහ්මායූ අඤ්ඤෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අත්තනි සමනුපස්සිස්සන්ති, තෙ තාවතකෙනෙව අත්තමනා අස්සු අලමෙත්තා-වතා, කතකරණීයාවතා, අනුප්පත්තෙනා නෝ සාමඤ්ඤත්ථෝ, නත්ථි නෝ කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති.

65. අථ ච පන භවං ආනන්දෙ එවමාහ: අපි වෙවෙව්ච උත්තරිං කරණීයන්ති. කතමෙ පන සෙ හෙ ආනන්ද අරියෙ පඤ්ඤක්ඛන්ධෙ, යස්ස සෙ භවං ගොතමෙ වණ්ණවාදී අභොසි ඉච්ච ච ඉමං ජනතං සම්පදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?"ති.

66. "පුන ච පරං මාණව සෙ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායෙ රූපී චාතුම්මහාභූතිකො මාතාපෙත්තිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසූපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිද්ධංසනධම්මොති. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

67. සෙය්යථාපි මාණව මණි වෙළුරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣො විප්පසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො තත්රාස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථෙ කරිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්ය: අයං ඛො මණි වෙළුරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣො විප්පසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා"ති. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායෙ රූපී චාතුම්මහාභූතිකො මාතාපෙත්තිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසූපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිද්ධංසනධම්මොති. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

68. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- එවං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

69. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං.

70. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො මුඤ්ජම්හා ඉසිකං පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං මුඤ්ජො අයං ඉසිකා. අඤ්ඤො මුඤ්ජො අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ජම්හා ත්වෙව ඉසිකා පබාළ්හා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤො අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා ත්වෙව අසි පබාළ්හා 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අහිං කරණ්ඩා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං අහි අයං කරණ්ඩා, අඤ්ඤා අහි අඤ්ඤා කරණ්ඩා. කරණ්ඩාත්වෙව අහි උබ්භතො'ති. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං.

71. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති බහුධාපි හුත්වා එකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියම්පි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති, සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො. ඉමෙපි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

73. සෙය්‍යථාපි මාණව දක්ඛෝ කුම්භකාරෝ වා කුම්භකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදේව භාජනවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදේව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය-

74. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දක්ඛෝ දන්තකාරෝ වා දන්තකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදේව දන්තවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදේව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය-

75. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දක්ඛෝ සුවණ්ණකාරෝ වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදේව සුවණ්ණවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදේව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය-

76. එවමේව ඛෝ මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

77. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

78. සෙ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

79. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො අද්ධානමග්ගපටිපන්නො, සෙ සුණෙය්‍ය භෙරිසද්දම්පි මුදිඞ්ගසද්දම්පි සඞ්ඛපණවදින්ධිමසද්දම්පි, තස්ස එවමස්ස: භෙරිසද්දොති, ඉති'පි මුදිඞ්ගසද්දොති, ඉති'පි සඞ්ඛපණවදින්ධිමසද්දොති, ඉති'පි. එවමේව ඛෝ මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

79. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො අද්ධානමග්ගපටිපන්නො, සෙ සුණෙය්‍ය භෙරිසද්දම්පි මුදිඞ්ගසද්දම්පි සඞ්ඛපණවදින්ධිමසද්දම්පි, තස්ස එවමස්ස: භෙරිසද්දොති, ඉති'පි මුදිඞ්ගසද්දොති, ඉති'පි සඞ්ඛපණවදින්ධිමසද්දොති, ඉති'පි. එවමේව ඛෝ මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

80. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- උභෝ සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඨමං.

81. සෙ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ චෙතොපරිය-ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති. සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

82. සෙය්‍යථාපි මාණව, ඉත්ථී වා පුරිසො වා දහරෝ වා යුවා වා මණ්ඩනක-ජාතිකා ආදාසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අළෙඤ්ජ වා උදකපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො සකණිකං වා සකණිකන්ති ජානෙය්‍ය, අකණිකං වා අකණිකන්ති ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ චෙතොපරිය-ඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ පරසත්තානං පර-පුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- වික්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- මහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- අමහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- සඋත්තරං වා චිත්තං -පෙ- අනුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- සමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- අසමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

83. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- අවි-මුත්තං ච චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

84. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙ-නිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙ-කවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවං-නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

85. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සකම්හා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය තම්හා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය. සො තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකම්හා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. තම්හාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. සො'මහි තම්හා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො -

සො තතො චුතො අමුත්ර උපපාදිං. තත්‍රාපාහිං එවන්නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තෙන සො තතො චුතො ඉඛ්ඛපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

86. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඨමං.

87. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීන පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

88. සෙය්‍යථාපි මාණව මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ පාසාදෙ. තත්‍ර චක්ඛුමා පුරිසො සීතො පඨෙය්‍යාය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසන්තෙ'පි රජියා නික්ඛමන්තෙ'පි මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ නිසින්නෙ'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රජියා නික්ඛමන්ති. එතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ නිසින්නා'ති.

89. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡා-දිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

90. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය

91. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි මාණව පබ්බතසෙඩ්ඨපෙ උදකරහදෙ අවෙච්ච විප්පසන්නෙ අනාවිලෙ, තත්‍ථ චක්ඛුමා පුරිසෙ තීරෙ ඨිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකඨලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි, තස්ස එවමස්ස: අයං බො උදකරහදෙ අවෙච්ච විප්පසන්නෙ අනාවිලෙ. තත්‍රිමෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සක්ඛරකඨලා'පි මච්ඡගුම්බා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති, එවමෙව බො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ නිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජනාති. අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපාදා'ති යථාභූතං පජානාති.

92. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

93. අයං බො මාණව සො අරියො පඤ්ඤාකඛන්ධො යස්ස සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි, යත්‍ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. තත්‍රී වෙවෙත්‍ථ උත්තරිං කරණීයන්ති.

94. අච්ඡරියං හො ආනන්ද, අබ්භුතං හො ආනන්ද, සො චායං හො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකඛන්ධො පරිපුණ්ණො. එවංපරිපුණ්ණඤ්චාහං හො ආනන්ද අරියං පඤ්ඤාකඛන්ධං ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤස්සු සමණබ්‍රාහමණෙසු න සමනුපස්සාමි. තත්‍රී වෙත්‍ථ උත්තරිං කරණීයන්ති. අභික්කන්තතං හො ආනන්ද, අභික්කන්තතං හො ආනන්ද, සෙය්‍යථාපි හො ආනන්ද, නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙ බො හොතා ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මෙ පකාසිතෙ. එසාහං හො ආනන්ද, භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ආනන්දෝ ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

සුභසුත්තං නිට්ඨිතං දසමං.

11
කෙවට්ට සූත්‍රය

1. එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා නාළන්දායං විහරති පාවාරිකම්බවනෙ. අථ බො කෙවට්ටො ගහපතිපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො කෙවට්ටො ගහපතිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: 'අයං හන්තෙ නාළන්දා ඉද්ධා චෙව ඵීතා ච, බහුජනා ආකිණ්ණමනුස්සා, භගවති අභිප්පසන්නා. සාධු හන්තෙ භගවා එකං භික්ඛුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළන්දා භියෝසොමත්තාය භගවති අභිප්පසීදිස්සති'ති.

2. එවං වුත්තෙ භගවා කෙවට්ටං ගහපතිපුත්තං එතදවොච: න බො අහං කෙවට්ට භික්ඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ ගිහීනං ඔදාතවසනානං උත්තරිමනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

3. දුතියම්පි බො කෙවට්ටො ගහපතිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: නාහං හන්තෙ භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ච එවං වදාමි: 'අයං හන්තෙ නාළන්දා ඉද්ධා චෙව ඵීතා ච, බහුජනා ආකිණ්ණමනුස්සා, භගවති අභිප්පසන්නා. සාධු හන්තෙ භගවා එකං භික්ඛුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළන්දා භියෝසොමත්තාය භගවති අභිප්පසීදිස්සති'ති. දුතියම්පි බො භගවා කෙවට්ටං ගහපතිපුත්තං එතදවොච: න බො අහං කෙවට්ට භික්ඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ ගිහීනං ඔදාතවසනානං උත්තරිමනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

4. තතියම්පි බො කෙවට්ටො ගහපතිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: නාහං හන්තෙ භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ච එවං වදාමි: 'අයං හන්තෙ නාළන්දා ඉද්ධා චෙව ඵීතා ච, බහුජනා ආකිණ්ණමනුස්සා, භගවති අභිප්පසන්නා, සාධු හන්තෙ භගවා එකං භික්ඛුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළන්දා භියෝසොමත්තාය භගවති අභිප්පසීදිස්සති'ති.

---

1. කෙවට්ටෙවා සිමු.

5. තීණි ඛො ඉමානි කෙවට්ට පාටිහාරියානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදිතානි. කතමානි තීණි ? ඉද්ධිපාටිහාරියං ආදෙසනාපාටිහාරියං. අනුසාසනීපාටිහාරියන්ති. කතමඤ්ච කෙවට්ට ඉද්ධිපාටිහාරියං? ඉධ කෙවට්ට භික්ඛු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකෝ'පි හුත්වා බහුධා හොති. බහුධා පි හුත්වා එකො හොති. ආවිභාවං තිරොභාවං, තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථව්‍යාපි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදෙක'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථව්‍යං. ආකාසෙ'පි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

6. තමෙනං අඤ්ඤතරො සද්ධා පසන්නො පස්සති තං භික්ඛුං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොන්තං: එකම්පි හුත්වා බහුධා හොන්තං, බහුධාපි හුත්වා එකං හොන්තං, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමාන ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පථව්‍යාපි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොන්තං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි පථව්‍යං, ආකාසෙ'පි පල්ලඞ්කෙන කමන්තං සෙය්‍යථාපි පක්ඛීසකුණෙ, ඉමෙ'පි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසන්තං පරිමජ්ජන්තං, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙන්තං.

7. තමෙනං සො සද්ධා පසන්නො අඤ්ඤතරස්ස අස්සද්ධස්ස අප්පසන්නස්ස අරොචෙති: අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං භික්ඛුං අද්දසං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොන්තං: එකම්පි හුත්වා බහුධා හොන්තං, බහුධාපි හුත්වා එකම්පි හොන්තං -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙන්නන්ති. තමෙනං සො අස්සද්ධො අප්පසන්නො තං සද්ධං පසන්නං එවං වදෙය්‍ය: අපි ඛො භො ගද්‍රභී නාම විජ්ජා. තාය සො භික්ඛු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකෝ'පි හුත්වා බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙන වසං වත්තෙතීති. තං කිංමඤ්ඤසි කෙවට්ට? අපි නු සො අස්සද්ධො අප්පසන්නො තං සද්ධං පසන්නං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හන්තෙ"ති. "ඉමං ඛො අහං කෙවට්ට ඉද්ධිපාටිහාරියෙ ආදීනවං සම්පස්සමානො ඉදධිපාටිහාරියෙන අට්ටියාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

---

1. එකෝ'පි (සීමු. PTS)

8. කතමඤ්ච කෙවට්ට ආදෙසනාපාටිහාරියං? ඉධ කෙවට්ට භික්ඛු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චිත්තම්පි ආදිසති චෙතසිකම්පි ආදිසති විතක්කිතම්පි ආදිසති විචාරිතම්පි ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ චිත්තන්ති. තමෙනං ඤඤ්ඤතරො සද්ධො පසන්නො පස්සති තං භික්ඛුං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චිත්තම්පි ආදිසන්තං චෙතසිකම්පි ආදිසන්තං විතක්කිතම්පි ආදිසන්තං විචාරිතම්පි ආදිසන්තං: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො, ඉති'පි තෙ චිත්තන්ති. තමෙනං සො සද්ධො පසන්නෙනා අඤ්ඤතරස්ස අස්සද්ධස්ස අප්පසන්නස්ස අරොචෙති: අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං භික්ඛුං අද්දසං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චිත්තම්පි ආදිසන්තං චෙතසිකම්පි ආදිසන්තං විතක්කිතම්පි ආදිසන්තං විචාරිතම්පි ආදිසන්තං: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො, ඉති'පි තෙ චිත්තන්ති. තමෙනං සො අස්සද්ධො අප්පසන්නො තං සද්ධං පසන්නං එවං වදෙය්ය: අත්ථි බො භො මණිකා නාම විජ්ජා. තාය සො භික්ඛු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චිත්තම්පි ආදිසති, චෙතසිකම්පි ආදිසති, විතක්කිතම්පි ආදිසති, විචාරිතම්පි ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ චිත්තන්ති. තං කිං මඤ්ඤසි කෙවට්ට? අපි නු සො අස්සද්ධො අප්පසන්නො සං තං සද්ධං පසන්නං එවං වදෙය්යා?''ති. ''වදෙය්ය භන්තෙ''ති. ඉමං බො අහං කෙවට්ට ආදෙසනා පාටිහාරියෙ ආදීනවං සම්පස්සමානො ආදෙසනාපාටිහාරියෙන අට්ටියාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

9. කතමඤ්ච කෙවට්ට අනුසාසනීපාටිහාරියං? ඉධ කෙදවට්ට භික්ඛු එවමනුසාසති: එවං විතක්කෙථ, මා එවං විතක්කයිත්ථ, එවං මනසිකරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති. ඉදම්පි වුච්චති කෙවට්ට අනුසාසනීපාටිහාරියං.

10. පුන ච පරං කෙවට්ට ඉධ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධා විජ්ජාචරණසම්පන්නා සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

11. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: 'සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො.[1] අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු කායකම්මෙන සමන්නාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො සන්තුට්ඨො.

12. කථඤ්ච කෙවට්ට භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ කෙවට්ට භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩා නිහිතසත්ථා ලජ්ජී දයාපන්නා. සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදාන පටිවිරතො හොති දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී[2] විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො[3] පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. පිසුණං වාචං[4] පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති: ඉතො සුත්වා න අමුත්ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය. අමුත්ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා, සංහිතානං වා අනුප්පදාතා[5] සමග්ගරාමො[6] සමග්ගරතා සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. එරුසං වාචං[7] පහාය එරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති.

---

1. රජොපථො, කත්ථචි. 2. අනාචාරී, මජ්ඣිමං 3. ථඨෙතා, සී්‍ය.
4. පිසුණාවාචං, PTS 5. අප්පදාතා, PTS 6. සමග්ගාරාමා, මජ්ඣිමං
7. එරුසාවාචං, PTS

යා සා වාචා පොළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා[1] හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං[2] වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිනං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

13. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභත්තිකො හොති රත්තූපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙළකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොතිං හත්ථිගවාසසවාළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවික්කයා පටිවිරතො හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිවිරතො හොති. උක්කොටනවඤ්ඤනිකතිසාචියොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබන්ධනවිපරාමොස ආලොපසහසාකාර පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

14. යථා වා පනෙකෙ භොතෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං බීජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං ඵලුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. සපමනියා, මජ්ඣං 2. එවරූපිං, PTS

15. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉති එවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

16. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විසූකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුම්භථූනං සොභනකං චණ්ඩාලං වංසං ධොපනකං හත්ථියුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසභයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං කුක්කුටයුද්ධං වට්ටකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අනීකදස්සනං, ඉති වා ඉති එවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

17. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං ජූතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකාහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරූපා ජූතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

18. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවරප්පච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං. ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

19. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං බගගං ඡත්තං චිත්‍රූපාහනං උණ්හීසං මණිං වාළබීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති එවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

20. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථීකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං සුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං, ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

21. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො ත්වමසි. අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සංහිතං මෙ, අසංහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආචිණ්ණං තෙ විපරාවත්තං ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහීතො ත්වමසි. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙඨෙහි වා සචෙ පහොසීති ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො හොති ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

22. යථා වා පනෙකෙ මොඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති එවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

23. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ච හොන්ති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ච ලාභං නිජිගිංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරූපා කුහනලපනා පට්ටිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

24. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිනං ලක්ඛණං මූසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පි-හොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ගවිජ්ජා වත්ථු-විජ්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අහිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තාණං මිග-චක්කං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පට්ටිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

25. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථුලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිංසලක්ඛණං උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පට්ටිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

26. යථා වා පනෙකෙ හොනෙත්තා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අනියන්තං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති." ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පට්ටිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

27. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "චන්දග්ගාහෝ භවිස්සති. සූරියග්ගාහෝ භවිස්සති. නක්ඛත්තග්ගාහෝ භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. උක්කාපාතො භවිස්සති. දිසාඩාහෝ භවිස්සති. භූමිචාලෝ භවිස්සති. දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. චන්දිමසූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. එවංවිපාකෙ චන්දග්ගාහෙ භවිස්සති. එවංවිපාකෙ සූරියග්ගාහෙ භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකෙ උක්කාපාතෙ භවිස්සති. එවංවිපාකෙ දිසාඩාහෙ භවිස්සති. එවංවිපාකෙ භූමිචාලෙ භවිස්සති. එවංවිපාකෙ දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සඞ්කිලෙසං වොදානං භවිස්සති". ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

28. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "සුඛ්ඛුවස්සිකා භවිස්සති. දුබ්බුවස්සිකා භවිස්සති. සුභික්ඛං භවිස්සති. දුබ්භික්ඛං භවිස්සති. ඛෙමං භවිස්සති. භයං භවිස්සති. රොගෝ භවිස්සති. අරොග්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං." ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

29. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං මඞ්ගං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුබ්භගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හානිජ්ඣාමනං හත්ථාභිජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසපඤ්හං කුමාරිපඤ්හං දෙවපඤ්හං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිවහාහනං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

30. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: සන්තිකම්මං පණිධිකම්මං භූතකම්මං භූරිකම්මං වස්සකම්මං වෙස්සකම්මං වත්ථුකම්මං වත්ථුපරිකිරණං ආචමනං නහාපනං මුඛභඤ්ජනං වමනං විරෙචනං උද්ධවිරෙචනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙචනං කණ්ණතෙලං නෙත්තතප්පනං නත්ථුකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං දූරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඔසධීනං පටිමොක්ඛං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස මහාති සීලස්මිං.

31. ස ඛො සො කෙවට්ට භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්තිකතො. එවමෙව ඛො කෙවට්ට භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවට්ට භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

32. කථඤ්ච කෙවට්ට භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති? ඉධ කෙවට්ට භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛින්ද්‍රියං. චක්ඛින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා- පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවට්ට භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

33. කථඤ්ච කෙවට්ට භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෙ හොති? ඉධ කෙවට්ට භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො කෙවට්ට භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෙ හොති.

34. කථඤ්ච කෙවට්ට භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ කෙවට්ට භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සෙො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්යථාපි කෙවට්ට පක්ඛී සකුණෙො යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව'ව ඩෙති, එවමෙව ඛො කෙවට්ට භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සෙො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො කෙවට්ට භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

35. සෙො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජඤ්ඤේන සමන්නාගතෙො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්නාගතෙො විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සෙො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

36. සෙො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තො විහරති සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්පජානො. ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තො. උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

37. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට පුරිසෝ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං, සො යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජිංසු. සො'හං යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තීඅකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

38. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට පුරිසෝ ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො, භත්තඤ්ච අස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තතා, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ජීරෙය්‍ය, සියා චස්ස කායෙ බලමත්තතා, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො. භත්තඤ්ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න චස්ස මෙ අසි කායෙ බලමත්තතා. සො'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො. භත්තඤ්ච මෙ ජීරති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තතා"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

39. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට පුරිසෝ බන්ධනාගාරෙ බන්ධො අස්ස, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන, න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ බන්ධනාගාරෙ බන්ධො අහොසිං. සො'මහි එතරහි තම්හා බන්ධනාගාරා මුත්තො සොත්ථිනා අබ්භයෙන. අත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො" ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

40. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට පුරිසෝ දාසො අස්ස අනත්තාධීනෙ පරාධීනෙ න යෙනකාමඞ්ගමෙ, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධීනෙ අපරාධීනෙ භුජිස්සෙ යෙනකාමඞ්ගමෙ, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ දාසො අහොසිං අනත්තාධීනෙ පරාධීනෙ න යෙනකාමඞ්ගමෙ. සො'මහි එතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනෙ අපරාධීනෙ භුජිස්සෙ යෙනකාමඞ්ගමෙ"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

41. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට පුරිසෝ සඛන්තෙ සඝාගෙ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං, සෝ අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං තිණ්ණෝ විත්ථිණ්ණං ගාමන්තං අනුපාප්තුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පටිභයං, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛෝ පුබ්බෙ සඛන්තෙ සඝාගෙ කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සෙ'මෙ එතරහි තං කන්තාරං තිණ්ණෝ විත්ථිණ්ණං ගාමන්තං අනුප්පත්තොම්හි ඛෙමං අප්පටිභය"න්ති. සෝ තතොං නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

42. එවමෙව ඛෝ කෙවට්ට භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ අප්පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට ආතණ්‍යං, යථා අරොග්‍යං, යථා බන්ධනා මොක්ඛං, යථා භුජිස්සං, යථා ඛෙමන්තභූමිං, එවමෙව ඛෝ මෙ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

43. තස්සිමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

44. සෝ විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෝ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අඵුටං හොති.

45. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට දක්ඛො නහාපකො වා නහාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ නහානීයචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන පරිප්පොසකං පරිප්පොසකං සන්නෙය්‍ය, සායං නහානීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා සන්තරබාහිරා ඵුටා සෙනහෙන න ච පග්ඝරණී, එවමෙව ඛෝ කෙවට්ට භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අඵුටං හොති.

යම්පි කෙවට්ට භික්ඛු විවිච්චෙවව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සෙ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති, නත්ථ කිඤ්චි සබ්බාවතෙ කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අප්පටිවං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිසම්.

46. පුන ච පරං කෙවට්ට භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙ ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නත්ථ කිඤ්චි සබ්බාවතෙ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අප්පටිවං හොති.

47. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට උදකරහදෝ උබ්භිදොදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්ථිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, අථ ඛො තම්හා ච උදකරහදා සීතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිත්වා තමෙව උදකරහදං සීතෙන වාරිනා අභිසන්දෙය්‍ය පරිසන්දෙය්‍ය පරිපූරෙය්‍ය පරිපඵරෙය්‍ය, නත්ථ කිඤ්චි සබ්බාවතෙ උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිනා අප්පටිවං අස්ස, එවමෙව ඛො කෙවට්ට භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපඵරති. නත්ථ කිඤ්චි සබ්බාවතෙ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අප්පටිවං හොති. යම්පි කෙවට්ට භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජානෙ සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති, තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

48. පුන ච පරං කෙවට්ට භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජානෙ සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති, තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසෙ ඔදනෙන වළුවෙන සඝීසං පූරෙත්වා නිසිඤ්ඤෙය්‍ය, තඤ්ඤ කිඤ්චි සඛ්බාවතෙ කායස්ස නිපීතිකෙන සුඛෙන අපඵුටං හොති.

49. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අපෙකවානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුග්ගතානි අන්තොනිමුග්ගපොසීනි, තානි යාව චග්ගා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිනා අභිසන්නානි පරිසන්නානි පරිපූරානි පරිපඵුවානි, නත්ථි කිඤ්චි සඛ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා අපඵුටං අස්ස, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිඵරති. නත්ථි කිඤ්චි සඛ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපඵුටං හොති.

50. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සොඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නත්ථි කිඤ්චි සඛ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපඵුටං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඔදාතෙන වත්ථෙන සසීසං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නත්ථි කිඤ්චි සඛ්බාවතො කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන අපඵුටං අස්ස, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වං නිසින්නො හොති. නත්ථි කිඤ්චි සඛ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපඵුටං හොති. යම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සොඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති, නත්ථි කිඤ්චි සඛ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපඵුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමෘධිසමං.

51. පුන ච පරං කෙවට්ට සෙ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායෝ රූපී චාතුම්මහාභූතිකෝ මාතාපෙත්තිකසම්භවෝ ඔදනකුම්මාසූපචයෝ අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-භෙදනවිද්ධංසනධම්මෝ. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

52. සෙය්යථාපි කෙවට්ට මණි වෙළුරියෝ සුභෝ ජාතිමා අට්ඨංසෝ සුපරිකම්මකතෝ අච්ඡෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ සබ්බාකාරසම්පන්නෝ, තත්රාස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා. තමේනං චක්ඛුමා පුරිසෝ හත්ථෙ කරිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්ය: අයං ඛො මණි වෙළුරියෝ සුභෝ ජාතිමා අට්ඨංසෝ සුපරිකම්මකතෝ අච්ඡෝ විප්පසන්නෝ අනාවිලෝ සබ්බාකාරසම්පන්නෝ. තත්රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා'ති. එවමෙව ඛො කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායෝ රූපී චාතුම්මහාභූතිකෝ මාතාපෙත්තිකසම්භවෝ ඔදනකුම්මාසූපචයෝ අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදන-විද්ධංසනධම්මෝ. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

53. යථපි කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- එවං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

54. සෙ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසෙ මුඤ්ජම්හා ඉසිකං පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං මුඤ්ජා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤෙ මුඤ්ජා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ජම්හා ත්වෙව ඉසිකා පබ්භාළ්හා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන නාම පුරිසෙ අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤෙ අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා ත්වෙව අසි පබ්භාළ්හා 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන නාම පුරිසෙ අහිං කරණ්ඩා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අයං අහි අයං කරණ්ඩා, අඤ්ඤෙ අහි අඤ්ඤා කරණ්ඩා. කරණ්ඩා ත්වෙව අහි උබ්භතො'ති. එවමෙව ඛො නාම කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ ඉමම්හා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයා සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං. යම්පි නාම කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං, ඉදම්පි'ස්ස හොති පාඨිහාරියං.

55. සෙ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති. බහුධාපි හුත්වා එකො හොති. ආවීභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උම්මුජ්ජනිම්මුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො. ඉමෙපි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

56. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දක්ඛො කුම්භකාරො වා කුම්භකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථා වා පන කෙවට්ට දක්ඛෝ දන්තකාරෝ වා දන්ත-කාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතඤ්ඤං දන්තඤ්ඤං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඞ්ඛඞ්ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිපඵාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන කෙවට්ට දක්ඛෝ සුවණ්ණකාරෝ වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා සුපරි-කම්මකතඤ්ඤං සුවණ්ණඤ්ඤං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඞ්ඛඞ්ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිපඵාදෙය්‍ය, එවමෙව ඛෝ කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකෝ'පි හුත්වා බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙතීති. යම්පි කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙතීති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤුත්තරං.

57. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බාය සොත-ධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච. සෙය්‍යථාපි කෙවට්ට පුරිසෝ අද්ධාන-මග්ගපටිපන්නෝ, සෝ සුණෙය්‍ය භෙරිසද්දම්පි මුදිඞ්ගසද්දම්පි සඞ්ඛපණව-දෙණ්ඩිමසද්දම්පි, තස්ස එවමස්ස: භෙරිසද්දෝ ඉති'පි මුදිඞ්ගසද්දෝ ඉති'පි සඞ්ඛපණවදෙණ්ඩිමසද්දෝ ඉති'පි, එවමෙව ඛෝ කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

58. යම්පි කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤුත්තරං.

59. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන චෙතොපරියඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. විතරාගං වා චිත්තං විතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. විතදොසං වා චිත්තං විතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. විතමොහං වා චිත්තං විතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති. සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

60. සෙය්යථාපි කෙවට්ට ඉත්ථී වා පුරිසො වා දහරො වා යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අච්ඡෙ වා උදකපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො සකණිකං වා සකණිකන්ති ජානෙය්ය, අකණිකං වා අකණිකන්ති ජානෙය්ය, එවමෙව ඛො කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන චෙතොපරියඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. විතරාගං වා චිත්තං විතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. විතදොසං වා චිත්තං විතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. විතමොහං වා චිත්තං විතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- වික්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- මහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- අමහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- සඋත්තරං වා චිත්තං -පෙ- අනුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- සමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- අසමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

61. යම්පි කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

62. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

63. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සකමහා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, තමහා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, සො තමහා ගාමා සකඤ්ඤෙවගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකමහා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. සොහ'මස්මි තමහා ගාමා සකඤ්ඤෙවගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. යම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

64. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

65. සෙය්යථාපි කෙවට්ට මජ්ඣිම සිංඝාටකෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො ඨිතො පස්සෙය්ය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසන්තෙ'පි නික්ඛමන්තෙ'පි මජ්ඣිම සිංඝාටකෙ නිසින්නෙ'පි. තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රථියා විත්ථාරෙන්ති. එතෙ මජ්ඣිම සිංඝාටකෙ නිසින්නා'ති. එවමෙව ඛො කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

66. යම්පි කෙවට්ට භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුඛතෙ දුක්ඛතෙ යථාකම්මූපගෙ ඤාතෙ පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පකතිසීලං.

67. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙන ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතා පජානාති. අයං ආසවසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතෝ එවං පස්සතෝ කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

68. ඉදං වුච්චති කෙවට්ට අනුසාසනීපාටිහාරියං. ඉමානි ඛො කෙවට්ට තීණි පාටිහාරියානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදිතානි.

69 භූතපුබ්බං කෙවට්ට ඉමස්මිංයෙවානුරාධපුරෙ අඤ්ඤතරස්ස භික්ඛුනො එවං චෙතසො පරිවිතක්කො උදපාදි: කත්ථ නු ඛො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. අථ ඛො සෝ කෙවට්ට භික්ඛු තථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ජි, යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ දෙවානංයෙවා මඤ්ඤා පාතුරහොසි. අථ ඛො සෝ කෙවට්ට භික්ඛු යෙන චාතුම්මහාරාජිකා දෙවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා චාතුම්මහාරාජිකෙ දෙවෙ එතදවොච: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු?'ති. එවං වුත්තෙ කෙවට්ට චාතුම්මහාරාජිකා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛො භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. අත්ථි ඛො භික්ඛු චත්තාරො මහාරාජානො අම්හෙහි අභික්කන්තතරා ච පණීතතරා ච. තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යුං යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති.

70. අථ ඛෝ සෝ කෙවට්ට භික්ඛු යෙන චත්තාරෝ මහාරාජානෙ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා චත්තාරෝ මහාරාජේ එතදවොච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූති?.

71. එවං වුත්තෙ තෙ කෙවට්ට චත්තාරෝ මහාරාජානෙ තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං? පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූති. අත්ථි ඛෝ භික්ඛු ඤාතං නාම දෙවා අමෙහි අභික්කන්තතරා ච පණීතතරා ච. තෙ ඛෝ එතං ජානෙය්‍යුං යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති.

72. අථ ඛෝ සෝ කෙවට්ට භික්ඛු යෙන තාවතිංසා දෙවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා තාවතිංසෙ දෙවෙ එතදවොච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති? එවං වුත්තෙ තෙ කෙවට්ට තාවතිංසා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති. අත්ථි ඛෝ භික්ඛු සක්කො නාම දෙවානමින්දො අමෙහි අභික්කන්තතරෝ ච පණීතතරෝ ච. සෝ ඛෝ එතං ජානෙය්‍ය යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති.

73. අථ ඛෝ සෝ කෙවට්ට භික්ඛු යෙන සක්කො දෙවානමින්දො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා සක්කං දෙවානමින්දං එතදවොච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති; එවං වුත්තෙ තෙ කෙවට්ට සක්කො දෙවානමින්දො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාමි යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති. අත්ථි ඛෝ භික්ඛු යාමා නාම දෙවා අමෙහි අභික්කන්තතරා ච පණීතතරා ච. තෙ ඛෝ එතං ජානෙය්‍යුං යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති.

74. අථ ඛෝ සෝ කෙවට්ට භික්ඛු යෙන යාමා දෙවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා යාමෙ දෙවෙ එතදවොච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති?. එවං වුත්තෙ තෙ කෙවට්ට යාමා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති. අත්ථි ඛෝ භික්ඛු සුයාමෙ නාම දෙවපුත්තෙනා අමෙහි අභික්කන්තතරෙ ච පණීතතරෙ ච. සෝ ඛෝ එතං ජානෙය්‍ය යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතූ'ති.

75. අථ ඛෝ සෝ කෙවට්ටෝ, භික්ඛු යෙන සුයාමෝ දෙවපුත්තෝ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා, සුයාමං දෙවපුත්තං එතදවෝච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති?. එවං වුත්තෙ කෙවට්ටෝ, සුයාමෝ දෙවපුත්තෝ තං භික්ඛුං එතදවෝච: අහම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාමි යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති. අපි ඛෝ භික්ඛු තුසිතා නාම දෙවා අම්හෙහි අභික්කන්තතරා ච පණීතතරා ච. තෙ ඛෝ එතං ජානෙය්‍යුං යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති.

76. අථ ඛෝ සෝ භික්ඛු යෙන තුසිතා දෙවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා තුසිතෙ දෙවෙ එතදවෝච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති? එවං වුත්තෙ තුසිතා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති. අපි ඛෝ භික්ඛු සන්තුසිතා නාම දෙවපුත්තා අම්හෙහි අභික්කන්තතරා ච පණීතතරා ච. සෝ ඛෝ එතං ජානෙය්‍ය යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති.

77. අථ ඛෝ සෝ භික්ඛු යෙන සන්තුසිතා නාම දෙවපුත්තා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා සන්තුසිතෙ දෙවපුත්තෙ එතදවෝච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති?. එවං වුත්තෙ සන්තුසිතා දෙවපුත්තා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති. අපි ඛෝ භික්ඛු නිම්මානරතී නාම දෙවා අම්හෙහි අභික්කන්තතරා ච පණීතතරා ච. තෙ ඛෝ එතං ජානෙය්‍යුං යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති.

78. අථ ඛෝ සෝ භික්ඛු යෙන නිම්මානරතී දෙවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා නිම්මානරතී දෙවෙ එතදවෝච: කත්ථ නු ඛෝ ආවුසෝ ඉමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති? එවං වුත්තෙ නිම්මානරතී දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති. අපි ඛෝ භික්ඛු සුනිම්මිතා නාම දෙවපුත්තා අම්හෙහි අභික්කන්තතරා ච පණීතතරා ච. සෝ ඛෝ එතං ජානෙය්‍ය යත්ථිමේ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපෝධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති.

79. අථ ඛො සො කෙවට්ට, භික්ඛු යෙන සුනිම්මිතෙ දෙවපුත්තෙ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා සුනිම්මිතං දෙවපුත්තං එතදවොච: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවට්ට සුනිම්මිතා දෙවපුත්තෙ තං භික්ඛුං එතදවොච: අහම්පි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු පරනිම්මිතවසවත්තී නාම දෙවා අම්හෙහි අභිඤ්ඤතරා ච පණීතතරා ච. තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යුං යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති.

80. අථ ඛො සො කෙවට්ට, භික්ඛු යෙන පරනිම්මිතවසවත්තී දෙවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පරනිම්මිතවසවත්තී දෙවෙ එතදවොච: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවට්ට පරනිම්මිතවසවත්තී දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛො භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු වසවත්තී නාම දෙවපුත්තෙහා අම්හෙහි අභිඤ්ඤතරෙ ච පණීතතරෙ ච. සො ඛො එතං ජානෙය්‍ය යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති.

81. අථ ඛො සො කෙවට්ට, භික්ඛු යෙන වසවත්තී දෙවපුත්තෙහා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා වසවත්තිං දෙවපුත්තං එතදවොච: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති?. එවං වුත්තෙ කෙවට්ට වසවත්තී දෙවපුත්තෙහා තං භික්ඛුං එතදවොච: අහම්පි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මකායිකා නාම දෙවා අම්හෙහි අභිඤ්ඤතරා ච පණීතතරා ච. තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යුං යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති.

82. අථ ඛො සො කෙවට්ට, භික්ඛු තථාරූපං සමාධිං සම්පජ්ජි යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ බ්‍රහ්මගතියා මග්ගො පාතුරහොසි. අථ ඛො සො කෙවට්ට භික්ඛු යෙන බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා බ්‍රහ්මකායිකෙ දෙවෙ එතදවොච: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවට්ට බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයම්පි ඛො භික්ඛු න ජානාම යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං, පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතෙ අඤ්ඤදත්ථුදසො වසවත්තී ඉස්සරො කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජිතා[1] වසී පිතා භූතභව්‍යානං අම්හෙහි අභිඤ්ඤතරෙ ච පණීතතරෙ ච. සො ඛො එතං ජානෙය්‍ය යත්ථිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති.

---

1. සඤ්ජිතා, කත්ථචි.

83. "කහං පනාවුසො එතරහි සො මහාබ්‍රහ්මා?"ති "මයම්පි ඛො භික්ඛු න ජානාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යහිං වා බ්‍රහ්මා'ති. අපි ච භික්ඛු යථා නිමිත්තා දිස්සන්ති ආලොකො සඤ්ජායති ඔභාසො පාතුභවති, බ්‍රහ්මා පාතුභවිස්සති. බ්‍රහ්මුනො හෙතං පුබ්බනිමිත්තං පාතුභාවාය යදිදං ආලොකො සඤ්ජායති ඔභාසො පාතුභවතීති. අථ ඛො සො කෙවට්ට මහාබ්‍රහ්මා න චිරස්සෙව පාතුරහොසි. අථ ඛො සො කෙවට්ට භික්ඛු යෙන මහාබ්‍රහ්මා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදවොච: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති?. එවං වුත්තෙ කෙවට්ට සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමස්මි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදත්ථුදසො වසවත්තී ඉස්සරො කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජිතා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්නති.

84. දුතියම්පි ඛො සො කෙවට්ට, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදවොච: න ඛො'හං තං ආවුසො එවං පුච්ඡාමි: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති?. අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදත්ථුදසො වසවත්තී ඉස්සරො කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජිතා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්නති. දුතියම්පි ඛො සො කෙවට්ට සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමස්මි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදත්ථුදසො වසවත්තී ඉස්සරා කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජිතා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්නති.

85. තතියම්පි ඛො සො කෙවට්ට, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදවොච: න ඛො'හං තං ආවුසො එවං පුච්ඡාමි: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති? අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදත්ථුදසො වසවත්තී ඉස්සරො කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජිතා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්නති? එවඤ්ච ඛො අහං තං ආවුසො පුච්ඡාමි: කත්ථ නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති?

86 අථ ඛෝ සෙ කෙවට්ට මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං බාහායං ගහෙත්වා එකමන්තං අපනෙත්වා තං භික්ඛුං එතදවොච: ඉමෙ ඛෝ මං භික්ඛු බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා එවං ජානන්ති: නත්ථි කිඤ්චි බ්‍රහ්මුනො අදිට්ඨං, නත්ථි කිඤ්චි බ්‍රහ්මුනො අවිදිතං, නත්ථි කිඤ්චි බ්‍රහ්මුනො අසච්ඡිකතන්ති. තස්මාහං තෙසං සම්මුඛා න ඔකාසිං. අහම්පි ඛෝ භික්ඛු න ජානාමි යත්ථිමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. තස්මාතිහ භික්ඛු තුය්හෙවෙතං දුක්කටං තුය්හෙවෙතං අපරද්ධං යං තං භගවන්තං අතිසිත්වා බහිද්ධා පරියෙට්ඨිං අාපජ්ජසි ඉමස්ස පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණාය. ගච්ඡ තං භික්ඛු තමෙව භගවන්තං උපසඞ්කමිත්වා ඉමං පඤ්හං පුච්ඡ. යථා ච තෙ භගවා ව්‍යාකරොති තථා තං ධාරෙය්‍යාසීති.

87. අථ ඛෝ සෙ කෙවට්ට, භික්ඛු සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසෝ සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව ඛෝ බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තරහිතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛෝ සෙ කෙවට්ට, භික්ඛු මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නොං ඛෝ කෙවට්ට සො භික්ඛු මං එතදවොච: කත්ථ නු ඛෝ භන්තෙ ඉමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති?

88. එවං වුත්තෙන අහං කෙවට්ට තං භික්ඛුං එතදවොචං: භූතපුබ්බං භික්ඛු සාළ්හිකා වාණිජා තීරදස්සිං සකුණං ගහෙත්වා නාවාය සමුද්දං අජ්ඣොගාහන්ති. තෙ අතීරදස්සිතාය නාවාය තීරදස්සිං සකුණං මුඤ්චන්ති. සො ගච්ඡතෙව පුරත්ථිමං දිසං, ගච්ඡති දක්ඛිණං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අනුදිසං. සබ්බ සො සමන්තා තීරං පස්සති, තත්ථාගතකොව[1] හොති. සචෙ පන සො සමන්තා තීරං න පස්සති, තමෙව නාවං පච්චාගච්ඡති. එවමෙව ඛෝ ත්වං භික්ඛු යතො යාව බ්‍රහ්මලොකා පරිසෙසමානො ඉමස්ස පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණං නාජ්ඣගා, අථ මමඤ්ඤෙවව සන්තිකෙ පච්චාගතො. න ඛෝ එසෙ භික්ඛු පඤ්හො එවං පුච්ඡිතබ්බෝ: "කත්ථ නු ඛෝ භන්තෙ ඉමෙ චත්තාරෝ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යථිදං: පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති? එවඤ්ච ඛෝ එසෙ භික්ඛු පඤ්හො පුච්ඡිතබ්බෝ:

---

1. තත්ථපඤ්ඤොහෙතා ච, සී.

කත්ථ ආපෙ ච පථවී තෙජෙ වායෙ න ගාධති,
කත්ථ දීඝඤ්ච රස්සඤ්ච අණුං ථූලං සුභාසුභං,
කත්ථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣතීති.

තත්ර වෙය්‍යාකරණං භවති:

විඤ්ඤාණං අනිදස්සනං අනන්තං සබ්බතො පභං
එත්ථ ආපෙ ච පථවී තෙජෙ වායෙ න ගාධති
එත්ථ දීඝඤ්ච රස්සඤ්ච අණුං ථූලං සුභාසුභං
එත්ථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.
විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන එත්ථෙතං උපරුජ්ඣතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනෙ කෙවට්ටො ගහපතිපුත්තො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

කෙවට්ටිසුත්තන්තං නිට්ඨිතං එකාදසමං.

12

ලොහිච්චසූත්‍රය

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං භගවා කොසලේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි යේන සාලවතිකා තදවසරි. තේන ඛෝ පන සමයේන ලොහිච්චෝ බ්‍රාහ්මණෝ සාලවතිකං අජ්ඣාවසති සත්තුස්සදං සතිණකට්ඨෝදකං සඛඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා පසේනදිනා කොසලේන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

2. තේන ඛෝ පන සමයේන ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හෝති: ඉධ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡේය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචේය්‍ය. කිං හි පරෝ පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසෝ බන්ධනං ජින්දිත්වා අඤ්ඤං නවං බන්ධනං කරෙය්‍ය? එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාමි. කිං හි පරෝ පරස්ස කරිස්සතී'ති.

3. අථ ඛෝ ලොහිච්චෝ බ්‍රාහ්මණෝ: සමණෝ ඛලු හෝ ගොතමෝ සක්‍යපුත්තෝ සක්‍යකුලා පබ්බජිතෝ කොසලේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි සාලවතිකං අනුප්පත්තෝ. තං ඛෝ පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෝ අබ්භුග්ගතෝ: ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා. සෝ ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවේදෙති. සෝ ධම්මං දේසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියෝසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කේවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛෝ පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හෝතීති.

4. අථ ඛෝ ලොහිච්චෝ බ්‍රාහ්මණෝ හෙඩිකං නහාපිතං ආමන්තෙසි: එහි ත්වං සම්ම හෙඩිකෙ, යේන සමණෝ ගොතමෝ තේනුපසඞ්කම. උපසඞ්කමිත්වා මම වචනේන සමණං ගොතමං අප්පාබාධං අප්පාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡ: ලොහිච්චෝ හෝ ගොතම බ්‍රාහ්මණෝ භවන්තං ගොතමං අප්පාබාධං අප්පාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡතීති. එවඤ්ච වදෙහි: අධිවාසෙතු කිර භවං ගොතමෝ ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝේනාති.

5. එවං හඥෙතති ඛො හෙඝිකා නහාපිතො ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්ම-ණස්ස පටිස්සුත්වා යෙන හගවා තෙන්‍නුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො හෙඝිකා නහාපිතො හගවන්තං එතදවොච: ලොහිච්චො හඥෙත බ්‍රාහ්මණො හග-වන්තං අපපාබාධං අපපාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡති. එවඤ්ච වදෙති. අභිවාඥෙතු කිර හඥෙත හගවා ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස සවාතනාය හත්තං සඳ්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙනාති. අභිවාඥෙසි හගවා තුණ්හීභාවෙන.

6. අථ ඛො හෙඝිකා නහාපිතො හගවතො අභිවාඥනං විදිත්වා උට්ඨාය-සනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා යෙන ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො තෙන්‍නුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ලොහිච්චං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: අවෙ-වුමහා ඛො මයං හඥෙත තව වචනෙන තං හගවන්තං. ලොහිච්චො හඥෙත බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං අපපාබාධං අපපාතඞ්කං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුවිහාරං පුච්ඡති. එවඤ්ච වදෙති: අභිවාඥෙතු කිර හඥෙත හගවා 'ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස සවාතනාය හත්තං සඳ්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙනා'ති. අභිවුත්ථඤ්ච පන තෙත හගවතාති.

7. අථ ඛො ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන සකෙ නිවෙසනෙ පණීතං ඛාදනීයං භොජනීයං පටියාදෙත්වා හෙඝිකං නහාපිතං ආමන්තෙසි: එහි ත්වං සම්ම හෙඝිකෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙන්‍නුපසඞ්කම. උපසඞ්කමිත්වා සමණස්ස ගොතමස්ස කාලං ආරොචෙහි: කාලො භො ගොතම නිට්ඨිතං හත්තන්ති. එවං හඥෙතා'ති ඛො හෙඝිකා නහාපිතො ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිස්සුත්වා යෙන හගවා තෙන්‍නුප-සඞ්කම. උපසඞ්කමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එක-මන්තං ඨිතො ඛො හෙඝිකා නහාපිතො හගවතො කාලං ආරොචෙසි: කාලො හඥෙත. නිට්ඨිතං හත්තන්ති. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන යෙන සාලවතිකා තෙන්‍නුපසඞ්කම.

8. තෙන ඛො පන සමයෙන හෙඝිකා නහාපිතො හගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධො හොති. අථ ඛො හෙඝිකා නහාපිතො හගවන්තං එතදවොච: "ලොහිච්චස්ස හඥෙත බ්‍රාහ්මණස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං: ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි පුරාණං බන්ධනං ජිණ්ණං අසුඛං නවං බන්ධනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාම. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති"ති. සාධු හඥෙත හගවා ලොහිච්චං බ්‍රාහ්මණං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතූ"ති. "අපෙවනාම සියා හෙඝිකෙ අපෙවනාම සියා හෙඝිකෙ"ති.

9. අථ ඛො භගවා යෙන ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙන ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො බුද්ධප්පමුඛං භික්ඛුසඞ්ඝං පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙසි සම්පවාරෙසි. අථ ඛො ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං භුත්තාවිං ඔනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ලොහිච්චං බ්‍රාහ්මණං භගවා එතදවොච: "සච්චං කිර තෙ ලොහිච්ච එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචේය්‍ය, කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සන්ති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං බන්ධනං ඡින්දිත්වා අඤ්ඤං නවං බන්ධනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාමි. කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සන්ති?"ති.

"එවං හෙ භොතම."

10. "තං කිං මඤ්ඤසි ලොහිච්ච? නනු ත්වං සාලවතිකං අජ්ඣාවසසී"?ති

"එවං හො භොතම."

"යො නු ඛො ලොහිච්ච එවං වදෙය්‍ය 'ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො සාලවතිකං අජ්ඣාවසති. යං සාලවතිකෘතං සම්බ්‍රහ්මසඞ්ඝාති ලොහිච්චො'ව තං බ්‍රාහ්මණෙ එකකෙ පරිහරෙය්‍ය, න අඤ්ඤස්ස දදෙය්‍ය'ති එවංවාදි සො යෙ තං උපජීවන්ති නෙසං අන්තරායකරො වා හොති නො වා?"ති.

"අන්තරායකරො හෙ භොතම."

"අන්තරායකරො සමානො ලොහිච්ච නිනාත්‍රුකම්පි වා තෙසං හොති අභිනාත්‍රුකම්පි වා?" ති.

"අභිනාත්‍රුකම්පි හො භොතම."

"අභිනාත්‍රුකම්පියස්ස මෙත්තනං වා තෙසු චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති සපත්තනකං වා?" ති.

"සපත්තනකං නො භොතම"

"සපත්තනකෙ චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි වා හොති සම්මාදිට්ඨි වා?ති

"මිච්ඡාදිට්ඨි හො භොතම."

"මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස ඛො අහං ලොහිච්ච ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතිං වදාමි: නිරයං වා තිරච්ඡානයොනිං වා."

11. තං කිම්මඤ්ඤසි ලොහිච්ච, නනු රාජා පසෙනදි කොසලෝ කාසි-කොසලං අජ්ඣාවසති?"ති.

'එවං හෝ ගොතම."

"යෝ නු ඛෝ ලොහිච්ච එවං වදෙය්‍ය: 'රාජා පසෙනදි කොසලෝ කාසිකොසලං අජ්ඣාවසති. යා කාසිකොසලෙ සම්බදගසඤ්ඤිති, රාජා'ව තං පසෙනදි කොසලෝ එකකෝ පරිභුඤ්ජෙය්‍ය,න අඤ්ඤසං දදෙය්‍යා'ති. එවංවාදී සෝ යෙ රාජානං පසෙනදිං කොසලං උපජීවන්ති තුමෙහ වෙව අඤ්ඤෙ ච, තෙසං අන්තරාගකරෝ වා හොති, නො වා?" ති.

"අන්තරාසකකරෝ හෝ ගොත ම."

"අන්තරාගකරෝ සමානෝ ගිතානුකම්පි වා තෙසං හොති අගිතානුකම්පි වා?" ති.

"අගිතානුකම්පි හෝ ගොතම."

"අගිතානුකම්පිසස ලොහිච්ච චෙතනං වා තෙසු චිතනං පච්චුපට්ඨිතං සපත්තකං වා?" ති.

"සපත්තකං හෝ ගොතම."

"සපත්තකෙ චිතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි වා හොති සම්මාදිට්ඨි වා?" ති.

"මිච්ඡාදිට්ඨි හෝ ගොතම."

"මිච්ඡාදිට්ඨිසස ඛෝ අහං ලොහිච්ච ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතිං වදාමි නිරයං වා තිරච්ඡානයොනිං වා.

12. ඉති කිර 'ලොහිච්ච යෝ එවං වදෙය්‍ය: ලොහිචෙච්චා බ්‍රාහ්මණෝ සාලවතිකං අජ්ඣාවසති. යා සාලවතිකාය සම්බදගසඤ්ඤිති, ලොහිචෙච්චා'ව තං බ්‍රාහ්මණෝ එකකෝ පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, න ච අඤ්ඤසං දදෙය්‍යා'ති. එවංවාදී සෝ යෙ තං උපජීවන්ති, තෙසං අන්තරාගකරෝ හොති. අන්තරාගකරෝ සමානෝ අගිතානුකම්පි හොති. අගිතානුකම්පිසස සපත්තකං චිතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ චිතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. එවමෙව ඛෝ ලොහිච්ච යෝ එවං වදෙය්‍ය: "ඉධ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරසස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරෝ පරසස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසං බන්ධනං ඡින්දිත්වා අඤ්ඤං නවං බන්ධනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොකධම්මං වදාමි. කිං හි පරෝ පරසස කරිස්සති" ති. එවංවාදී සෝ යෙ තෙ කුලපුත්තා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡන්ති: සොතාපත්තිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, සකදාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරොන්ති, යෙවිමෙ දිඝා ගබ්භා පරිපාචෙන්ති දිඝානං භවානං අභිඤ්ඤත්තියා, තෙසං අන්තරාගකරෝ හොති. අන්තරාගකරෝ සමානෝ අගිතානුකම්පි හොති. අගිතානුකම්පිසස සපත්තකං චිතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ චිතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිසස ඛෝ අහං ලොහිච්ච ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතිං වදාමි නිරයං වා තිරච්ඡානයොනිං වා.

13. ඉති කිර ලොහිච්ච යො එවං වදෙය්‍ය: 'රාජා පසෙනදි කොසලෝ කාසිකොසලං අජ්ඣාවසති, යා කාසිකාසලෙ සමුදාචාරසඤ්ඤාති, රාජා'ව තං පසෙනදි කොසලෝ එකඤ්ඤෙ පරිභුඤ්ජය්‍ය, න අඤ්ඤසඤ්ඤං දෙදය්‍යා'ති එවං-වාදී සො යෙ රාජානං පසෙනදිං කොසලං උපජීවන්ති තුම්හෙ වෙව අඤ්ඤෙ ච, තෙසං අන්තරායකරෙ හොති. අන්තරායකරෙ සමාණෙ අභිනාභුකම්පි හොති. අභිනාභුකම්පස්ස සපත්තකං චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. එවමෙව ඛො ලොහිච්ච යො එවං වදෙය්‍ය: 'ඉධ සමණෙ වා බ්‍රාහ්මණෙ වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පූරාණං ඛණ්ඩං ජිණ්ණං අඤ්ඤං නවං ඛණ්ඩං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාමි. කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති'ති? එවංවාදී සො යෙ තෙ කුල-පුත්තා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡන්ති: සොතාපත්තිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, සකදාගාමිඵලම්පි සච්ඡි-කරොන්ති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරොන්ති, යෙ විෂම දිබ්බා ගබ්භා පරිපාචෙන්ති දිබ්බානං භවානං අභිනිබ්බත්තියා, තෙසං අන්තරායකරෙ හොති. අන්තරායකරෙ සමාණෙ අභිනාභුකම්පි හොති අභිනාභුකම්පිස්ස සපත්තකං චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ චිත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නොති. මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස ඛො අහං ලොහිච්ච ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතිං වදාමි නිරයං වා තිරච්ඡානයොනිං වා.

14 තයො ඛො'මෙ ලොහිච්ච සත්ථාරෙ යෙ ලොකෙ වොදාතාරහා, යෙ ච පනෙවරූපෙ සත්ථාරෙ වොදෙති, සා වොදනා හුතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවජ්ජා. කතමෙ තයො? ඉධ ලොහිච්ච එකච්චො සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සාවාස්ස සාමඤ්ඤත්ථො අනනුපපත්තො හොති, සො තං සාමඤ්ඤත්ථං අනනුපාප්ණිත්වා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති: ඉදං වො හිතාය 'ඉදං වො සුඛාය'ති. තස්ස සාවකා න සුස්සූසන්ති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨාපෙන්ති, වොකක්කම්ම ච සත්ථුසාසනා වත්තන්ති. සො එවමස්ස වචනීයො: "ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමඤ්ඤත්ථො අනනුපත්තො. තං තිං සාමඤ්ඤත්ථං අනනුපාප්ණිත්වා සාවකානං ධම්මං දෙසසි 'ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛාය'ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුස්සූසන්ති. න සොතං ඔදහන්ති. න අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨාපෙන්ති වොකක්කම්ම ච සත්ථුසාසනා වත්තන්ති"ති. සෙය්‍යථාපි නාම ඔසාකක්කනතියා වා උස්සෙක්කාය[1], පරම්මුඛං වා ආලිඛෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාමි. කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති?" අයං ඛො ලොහිච්ච පඨමෙ සත්ථා යො ලොකෙ වොදාතාරහො, යො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා හුතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවජ්ජා.

---

1. උස්සුක්කාය, සෙසු සී.

15. පුනචපරං භෝ ලෝහිච්ච ඉධෙකච්චෝ සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෝ හොති, සවාස්ස සාමඤ්ඤත්ථෝ අනුප්පත්තෝ හොති. සෝ තං සාමඤ්ඤත්ථං අනුපාප්‍රුණිත්වා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති 'ඉදං වෝ හිතාය ඉදං වෝ සුඛාය'ති. තස්ස තෙ සාවකා සුස්සූසන්ති, සොතං ඔදහන්ති, අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨපෙන්ති, න ච වොක්කම්ම සත්ථුසාසනා වත්තන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම සකං ඛෙත්තං ඔහාය පරඛෙත්තං නිඛ්ඛාසිතබ්බං[1] මඤ්ඤෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරෝ පරස්ස කරිස්සති" ති. අයං භෝ ලෝහිච්ච දුතියෝ සත්ථා යෝ ලොකෙ වොදනාරහෝ, යෝ ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවජ්ජා

16. පුනචපරං ලෝහිච්ච ඉධෙකච්චෝ සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෝ හොති, සවාස්ස සාමඤ්ඤත්ථෝ අනුප්පත්තෝ හොති. සෝ තං සාමඤ්ඤත්ථං අනුපාප්‍රුණිත්වා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති 'ඉදං වෝ හිතාය ඉදං වෝ සුඛාය'ති. තස්ස සාවකා න සුස්සූසන්ති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨපෙන්ති, වොක්කම්ම ච සත්ථුසාසනා වත්තන්ති. සෝ එවමස්ස වචනීයෝ: "ආයස්මා ඛෝ යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතෝ, සෝ තෙ සාමඤ්ඤත්ථෝ අනුප්පත්තෝ. තං ත්වං සාමඤ්ඤත්ථං අනුපාප්‍රුණිත්වා සාවකානං ධම්මං දෙසෙහි 'ඉදං වෝ හිතාය ඉදං වෝ සුඛාය'ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුස්සූසන්ති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨපෙන්ති, වොක්කම්ම ච සත්ථුසාසනා වත්තන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම ප්‍රරූණං ඛණ්ඩනං ජීර්ණිත්වා අඤ්ඤං නවං ඛණ්ඩනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරෝ පරස්ස කරිස්සතී" ති අයං ඛෝ ලෝහිච්ච තතියෝ සත්ථා යෝ ලොකෙ වොදනාරහෝ, යෝ ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවජ්ජා.

---

1. ඛිද්දූපිතබ්බං. සෙසු ච,

ඉමෙ ඛො ලොකිවච්ච තයො සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ච පනෙවරූපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවජ්ජා"ති.

17. එවං වුත්තෙ ලොකිවච්චා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: "අත්ථි පන හො ගොතම කො චි සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො?"ති.

"අත්ථි ඛො ලොකිවච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො" ති.

"කතමො පන සො හො ගොතම සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො" ති.

18. ඉධ ලොකිවච්ච තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: "සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො[1]. අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසාවානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය"න්ති.

19 සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසාවානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, කායකම්මෙන සමන්නාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො සන්තුට්ඨො.

---

1. රජොපථො, කත්ථචි.

20. කථඤ්ච ලොකිවච්ච භික්ඛු සීලසම්පන්නෙ හොති? ඉධ ලොකිවච්ච භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතෙ හොති නිහිතදණ්ඩෙ නිහිතසත්තෙ ලජ්ජී දයාපන්නෙ සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතෙ හොති දින්නාදායි දින්නපාටිකඞ්ඛි අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි' ස්ස හොති සීලසම්. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී[1] විරතෙ මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතෙ හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධෙ ථෙතෙ[2] පච්චයිකෙ අවිසංවාදකෙ ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්. පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතෙ හොති: ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමේසං භෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය; ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා, සංහිතානං වා අනුප්පදාතා, සමග්ගාරාමෙ සමග්ගරතෙ සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතෙ හොති. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා[3] හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං[4] වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතෙ හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්.

21. සෙය්‍යථාපි බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ හොති. එකභත්තිකො හොති රත්තූපරතෙ පටිවිරතෙ විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනා පටිවිරතෙ හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතෙ හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතෙ හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති.-

---

1. අනාචාරී, මජ්ඣං 2 ථෙතෙතා, සබ්බත්ථ. 3. පෙම්නියා, මජ්ඣං
4. එවරූපිං, කත්ථචි.

අජේළකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවත්ථු පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කහවික්කයා පටිවිරතො හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිවිරතො හොති. උක්කොටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති. ඡෙදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

22 යථා වා පනෙකෙ හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරපරිභොගා අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං ඵලුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

23. යථා වා පනෙකෙ හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිධිකාරපරිභොගා අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉති එවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

24. යථා වා පනෙකෙ හොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සන්නිපාතකීළාය අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුම්භථූනං සොභනකං චණ්ඩාලං වංසං ධොපනකං හත්ථිපුඛ්ං අස්සපුඛ්ං මහිසපුඛ්ං උසභපුඛ්ං අජපුඛ්ං මෙණ්ඩපුඛ්ං කුක්කුටපුඛ්ං වට්ටකපුඛ්ං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අනීකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

25. අථ වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපා ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මණිකං ඉති වා ඉති එවරූපා ද්‍යූතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

26. අථ වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවර-පච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං. ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

27. අථ වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි මහාජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකා නාළිකා ඛග්ගහං ඡත්තහං චිත්‍රූපාහනා උණ්හීසං මණිං වාලබීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති එවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

28. අථ වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි මහාජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථි-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨාන-කථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

29. අථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විච්ඡාගිකකථං අනුත්‍රුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: න තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාති. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සති? මිච්ඡාපටිපන්නො තුවං සි. අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ[1]. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආචිණ්ණං තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහීතො සි. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙඨෙහි වා සචෙ පහොසීති. ඉති වා ඉති එවරූපාය විච්ඡාගිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

30. අථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුත්‍රුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජූනං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති එවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

31. අථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ච හොන්ති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ච ලාභං නිජිගිංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

32. අථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිනං ලක්ඛණං මූසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ගවිජ්ජා වත්ථුවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අහිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සාකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තාණං මිගචක්කං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. සංහිතං මෙ, අසංහිතං තෙ?

33. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගෝධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

34. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අනීයන්‍යානං භවිස්සති. අබ්භන්තරිමං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. බාහිරිමං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. බාහිරිමං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරිමං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරිමං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරිමං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. බාහිරිමං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. අබ්භන්තරිමං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති." ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

35. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෝ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "චන්දග්ගාහො භවිස්සති. සූරියග්ගාහො භවිස්සති. නක්ඛත්තග්ගාහො භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. උක්කාපාතො භවිස්සති. දිසාඩාහො භවිස්සති. භූමිචාලො භවිස්සති. දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. චන්දිම-සූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො සූරියග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කා-පාතො භවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඩාහො භවිස්සති. එවංවිපාකා භූමිචාලා භවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරිය-නක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති". ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

36. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යථිදං: "සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුබ්භික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගෝ හවිස්සති. අරොගය්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං" ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

37. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යථිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුබ්භගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හානිප්පොථනං හනුසංහනනං හත්ථෙහිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණ-ජප්පනං ආදාසපඤ්හං කුමාරිපඤ්හං දෙවපඤ්හං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතු-පට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිවහායනං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

38. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යථිදං: සන්තිකම්මං පණිධිකම්මං භූතකම්මං භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වත්ථුකම්මං වත්ථුපරිකිරණං ආචමනං නහාපනං පුඡනං වමනං විරෙචනං උද්ධංවිරෙචනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙචනං කණ්ණතෙලං නෙත්තතපපනං නත්ථුකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං දාරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපදානං ඔසධීනං පටිමොක්ඛං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

39. ස ඛො සො ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස නිහතපච්චාමිත්තස්ස න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්තිකතො. එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

40. කථඤ්ච ලොහිච්ච භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති? ඉධ ලොහිච්ච භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛින්ද්‍රියං. චක්ඛින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා- පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති.

41. කථඤ්ච ලොහිච්ච භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති? ඉධ ලොහිච්ච භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති.

42. කථඤ්ච ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩ-පාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්යථාපි ලොහිච්ච පක්ඛී සකුණෙො යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව'ව ඩෙති, එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

43. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ-ඤ්ඤෙන සමන්නාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්නාගතො විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩ-පාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

44. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. ව්‍යාපාදපදොසං පහාය අව්‍යාපන්නචිත්තො විහරති සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී. ව්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්ප-ජානො ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තො. උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙ ති

45. සෙය්යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්යුං, සො යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තීකරෙය්ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණාය, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජිංසු. සොහං යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච ව්‍යන්තීඅකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණායා"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධි-ගච්ඡෙය්ය සොමනස්සං-

46. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො ආඛාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාළ්හ-ගිලානො, භත්තං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තතා, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ජීරෙය්‍ය, සියා චස්ස කායෙ බලමත්තතා, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ආඛාධිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො. භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න චස්ස මෙ අසි කායෙ බලමත්තතා. සොඁමහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො. භත්තඤ්චම මෙ ජීරති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තතා"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන, න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ බන්ධනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සොඁමහි එතරහි තම්හා බන්ධනාගාරා මුත්තො සොත්ථිනා අබ්භයෙන. නත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො" ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධීනො පරා-ධීනො න යෙනකාමඞ්ගමො, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධීනො අපරාධීනො භුජිස්සො යෙනකාමඞ්ගමො, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ දාසො අහොසිං අනත්තාධීනො පරාධීනො න යෙනකාමඞ්ගමො. සොඁමහි එතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනො අපරාධීනො භුජිස්සො යෙනකාමඞ්ගමො"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො සද්ධො සහොගො කන්තාරද්ධාන-මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං, සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පටිභයං, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ සද්ධො සහොගො කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සොඁමහි එතරහි තං කන්තාරං නිත්ථිණ්ණා සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පත්තො ඛෙමං අප්පටි-භයන්"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

50. එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ අප්පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච ආනණ්‍යං, යථා ආරොග්‍යං, යථා බන්ධනා මොක්ඛං, යථා භුජිස්සං, යථා ඛෙමන්තභූමිං, එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

51. තස්සිමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

52. සො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

53. සෙය්‍යථාපි ලෝකීවව දක්ඛො නහාපකො වා නහාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ නහානීයචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙළාසකං පරිපෙළාසකං සන්නෙය්‍ය, සාධං නහානීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා සන්තරබාහිරා ඵුටා සෙනහෙන න ච පග්ඝරණී, එවමෙව ඛො ලෝකීවව භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

54. යථම්පි ලෝකීවව භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සෙ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සාමඤ්ඤං.

55. යසම්ං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙ ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

56. පුන ච පරං ලෝකීවව භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙ ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

57. යසම්ං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙ ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

58. පුන ච පරං ලෝකීවව භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙ ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නත්ථි කොචි කායස්ස සබ්බාවතා පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපරිඵුටො හොති.

59. සෙය්‍යථාපි ලෝකීවව පුරිසො ඔදාතෙන වත්ථෙන සීසං සාමන්තා පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නත්ථි කොචි කායස්ස සබ්බාවතා ඔදාතෙන වත්ථෙන අපරිඵුටො අස්ස, එවමෙව ඛො ලෝකීවව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නත්ථි කොචි කායස්ස සබ්බාවතා පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අපරිඵුටො හොති.

60. යසම්ං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු සමාධිම්හි එවං චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථිදං, එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියොපි තිස්සොපි ජාතියොපි චතස්සොපි ජාතියොපි පඤ්චපි ජාතියොපි දසපි ජාතියොපි වීසම්පි ජාතියොපි තිංසම්පි ජාතියොපි චත්තාලීසම්පි ජාතියොපි පඤ්ඤාසම්පි ජාතියොපි ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො සොඉතො චුතො තත්‍රාපාසිං තත්‍රාපි එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො සොතතො චුතො ඉධූපපන්නොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං බහුවිධං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. අයං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු පඨමා විජ්ජා අධිගතා හොති. අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා. තමොඛන්ධො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

61. යසම්ං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු සමාධිම්හි එවං චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. අයං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු දුතියා විජ්ජා අධිගතා හොති. අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා. තමොඛන්ධො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

62. යසම්ං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු සමාධිම්හි එවං චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෙ 'ඉදං දුක්ඛ'න්ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං දුක්ඛනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති, 'අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. 'ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති. අයං ඛො ලෝකීවව භික්ඛු තතියා විජ්ජා අධිගතා හොති. අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා. තමොඛන්ධො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

57. සෙය්‍යථාපි ලෝහිච්ච උදකරහදෝ, උබ්භිදෙදකෝ, තස්ස නෙවස්ස පුරත්ථිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවෝ ච න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, අථ ඛෝ තම්හා ච උදකරහදා සීතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ජිත්වා තමේව උදකරහදං සීතෙන වාරිනා අභිසන්දෙය්‍ය පරිසන්දෙය්‍ය පරිපූරෙය්‍ය පරිපථෙරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිනා අපප්ඵුටං අස්ස, එවමේව ඛෝ ලෝහිච්ච භික්ඛු ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථෙරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

58. යම්පි ලෝහිච්ච භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසෝ එකෝදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, නෝ ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථෙරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අපප්ඵුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිස්මිං.

59. යස්මිං ඛෝ ලෝහිච්ච සත්ථරි සාවකෝ එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි ඛෝ ලෝහිච්ච සත්ථා යෝ ලෝකෙ න වෙදතාරහෝ. යෝ ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වෙදෙති සා වෙදනා අහුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

60. පුන ච පරං ලෝහිච්ච භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකෝ ච විහරති සතෝ සම්පජානෝ සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකෝ සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉමා ඉමමේව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිපථෙරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතෝ කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපප්ඵුටං හොති.

61. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුග්ගතානි අන්තො නිමුග්ගපොසීනි, තානි යාවච්චකා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිනා අභිසන්නානි පරිසන්නානි පරිපූරානි පරිපට්ටුවානි, නාස්සා කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා අප්පටුටං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අප්පටුටං හොති.

62. යම්පි ලොහිච්ච භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සො ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අප්පටුටං හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සම්මාසම්මං.

63. යස්මිං ඛො ලොහිච්ච සත්ථරි සාවකො එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි ඛො ලොහිච්ච සත්තා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. සො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං චොදෙති සා චොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

64. පුන ච පරං ලොහිච්ච භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන එරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අප්පටුටං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො ඔදාතෙන වත්ථෙන සසීසං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන අප්පටුටං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන එරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අප්පටුටං හොති.

66. යම්පි ලොහිච්ච භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන එරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අප්පටුටං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සම්මාසම්මං.

67. යස්මිං ඛො ලොහිච්ච සත්ථරි සාවකො එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි ඛො ලොහිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

68. පුන ච පරං ලොහිච්ච ඉධෙකච්චො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපී චාතුම්මහාභූතිකො මාතාපෙත්තිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසූපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-භෙදනවිද්ධංසනධම්මො ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

69. සෙය්යථාපි ලොහිච්ච මණි වෙළුරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අච්ඡා විප්පසන්නා අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්රාස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා. තමේනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථෙ කරිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්ය "අයං ඛො මණි වෙළුරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අච්ඡා විප්පසන්නා අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නා. තත්රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පීතං වා ලොහිතං වා ඔදාතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා"ති, එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඤාණදස්සනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපී චාතුම්මහාභූතිකො මාතාපෙත්තිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසූපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදන-විද්ධංසනධම්මො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති.

70. යම්පි ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- එවං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබද්ධන්ති, ඉදම්පි'ස්ස නොති පඤ්ඤත්ත.

71. යස්මිං ඛො ලොහිච්ච සත්ථරි සාවකො එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි ඛො ලොහිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

72. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉම්මා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං.

73. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො මුඤ්ජම්හා ඉසිකං පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අයං මුඤ්ජො, අයං ඉසිකා. අඤ්ඤෙ මුඤ්ජො, අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ජම්හා ත්වෙව ඉසිකා පබාළ්හා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන ලොහිච්ච පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අයං අසි අයං කොසි. අඤ්ඤෙ අසි, අඤ්ඤා කොසි. කොසියා ත්වෙව අසි පබාළ්හො'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන ලොහිච්ච පුරිසො අහිං කරණ්ඩා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අයං අහි, අයං කරණ්ඩො. අඤ්ඤෙ අහි, අඤ්ඤා කරණ්ඩා. කරණ්ඩා ත්වෙව අහි උබ්භතො'ති. එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ මනොමයං කායං අභිනිම්මිනනාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉම්මා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං.

74. යම්පි ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- අඤ්ඤං කායං අභිනිම්මිනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඞ්ගපච්චඞ්ගිං අහීනින්ද්‍රියං, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

75. යස්මිං ඛො ලොහිච්ච සත්ථරි සාවකො එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති. අයම්පි ඛො ලොහිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්තාරං වොදෙති, සා වොදනා අහුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

76. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති. බහුධාපි හුත්වා එකො හොති. ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියම්පි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො. ඉමෙපි චන්දිමසූරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති.

77. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච දක්ඛෝ කුම්භකාරෝ වා කුම්භකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදේව භාජනවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදේව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොහිච්ච දක්ඛෝ දන්තකාරෝ වා දන්තකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදේව දන්තවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදේව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොහිච්ච දක්ඛෝ සුවණ්ණකාරෝ වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදේව සුවණ්ණවිකතිං ආකඞ්ඛෙය්‍ය තං තදේව කරෙය්‍ය අභිනිප්ඵාදෙය්‍ය, එවමේව ඛෝ ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකෝ'පි හුත්වා බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙතීති. යම්පි ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙතී, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය

78. යස්මිං ඛෝ ලොහිච්ච සත්ථරි සාවකෝ එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි ඛෝ ලොහිච්ච සත්ථා යෝ ලොකෙ න වොදනාරහෝ. යෝ ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

79. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ දිබ්බාය සොතධාතුයා චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච.

80. යම්පි ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ ච, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

81. අසම්ං ඛො ලෝකිවග ඒවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අඤ්ඤපි ඛො ලෝකිවග සත්තා සො ලොකෙ න චොදනාරහො. සො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වෙදෙති, සා චොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

82. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ චෙතොපරියඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. විතරාගං වා චිත්තං විතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. විතදොසං වා චිත්තං විතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. විතමොහං වා චිත්තං විතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති. සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති. අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති. සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති. විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

83. සෙය්යථාපි ලෝකිවග ඉත්ථී වා පුරිසො වා දහරො වා යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අච්ඡෙ වා උදකපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො සකණිකං වා සකණිකන්ති ජානෙය්ය, අකණිකං වා අකණිකන්ති ජානෙය්ය, එවමෙව ඛො ලෝකිවග භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ චෙතොපරියඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. විතරාගං වා චිත්තං විතරාගං චිත්තන්ති පජානාති. සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති. විතදොසං වා චිත්තං විතදොසං චිත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති. විතමොහං වා චිත්තං විතමොහං චිත්තන්ති පජානාති. සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- වික්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- මහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- අමහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- සඋත්තරං වා චිත්තං -පෙ- අනුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- සමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- අසමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති

84. සොපි ලෝකිවග භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤස

85. යත්තං ඛෝ ලෝකීවව සත්ථරි සාවකෝ එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි ඛෝ ලෝකීවව සත්ථා යෝ ලොකෙ න වොදනාරහෝ. යෝ ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අතුත්තා අතවජ්ජා අගම්මිකා සාවජ්ජා.

86. සෝ එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියොා තිස්සොා'පි ජාතියොා චතස්සොා'පි ජාතියොා පඤ්ච'පි ජාතියොා දස'පි ජාතියොා විසම්පි ජාතියොා තිංසම්පි ජාතියොා චත්තාරීසම්පි ජාතියොා පඤ්ඤාසම්පි ජාතියොා ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි- අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමෝ එවංගොත්තොා එවංවණ්ණා එවමාහාරෝ එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තොා. සොා තතොා චුතොා අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමෝ එවංගොත්තොා එවංවණ්ණා එවමාහාරෝ එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තොා. සොා තතොා චුතොා ඉධූපපන්නොා'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

87. සෙය්‍යථාපි ලෝකීවව පුරිසොා සකම්හා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, තම්හා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, සොා තම්හා ගාමා සකෙඤ්ඤව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛෝ සකම්හා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. තම්හාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හී අහොසිං. සොා'මහි තම්හා ගාමා සකෙඤ්ඤව ගාමං පච්චාගතොා'ති. එවමෙව ඛෝ ලෝකීවව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියොා තිස්සොා'පි ජාතියොා චතස්සොා'පි ජාතියොා පඤ්චපි ජාතියොා දස'පි ජාතියොා විසම්පි ජාතියොා තිංසම්පි ජාතියොා චත්තාරීසම්පි ජාතියොා පඤ්ඤාසම්පි ජාතියොා ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි, අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමෝ එවංගොත්තොා එවංවණ්ණා එවමාහාරෝ එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තොා. සොා තතොා චුතොා අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමෝ එවංගොත්තොා එවංවණ්ණා එවමාහාරෝ එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තොා සොා තතොා චුතොා ඉධූපපන්නොා'ති.

ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. යම්පි ලෝකිවව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ –පෙ– අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

88. යස්මිං ඛො ලෝකිවව සත්ථරි සාවකො එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි ඛො ලෝකිවව සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අහුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවිජ්ජා.

89. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මා-දිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්ත-මානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි ලෝකිවව මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො ඨිතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසන්තෙ'පි නික්ඛමන්තෙ'පි රථියා විනිසඤ්චරන්තෙ'පි මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ නිසින්නෙ'පි. තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රථියා විනි-සඤ්චරන්ති. එතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ නිසින්නා'ති. එවමෙව ඛො ලෝකිවව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා-

තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමේ වා පන භොන්තෙනා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. ඉමපි ලොකිවව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

91. යස්මිං බො ලොකිවව සත්ථරි සාවකො එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයමපි බො ලොකිවව සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්තාරං වොදෙති, සා වොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

92. සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

93. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පබ්බතස්සාවිදූරෙ අවේච්ච විප්පසන්නෙ අනාවිලෙ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසෝ තීරෙ ඨිතෝ පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකථලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස එවමස්ස: අයං බෝ උදකරහදෙ අවේච්ච විප්පසන්නෙ අනාවිලෙ. තත්‍රිමෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සක්ඛරකථලා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති.

94. එවමෙව බෝ ලොහිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සෝ ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධෝ'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

95. තස්ස එවං ජානතෝ එවං පස්සතෝ කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තනමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

96. යස්මිං බෝ ලොහිච්ච සපරි සාවකෝ එවරූපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයම්පි බෝ ලොහිච්ච සත්ථා යෝ ලෝකෙ න වොදනාරහෝ. යෝ ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජාති.

97. එවං වුත්තෙ ලොහිච්චෙ බ්‍රාහ්මණෝ භගවන්තං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භෝ ගොතම පුරිසෝ පුරිසං නරකපපාතං පපතන්තං සකෙසුත්තෙ ගහෙත්වා උද්ධරිත්වා ථලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍ය, එවමෙවාහං භොතා ගොතමෙන නරකපපාතා පපතන්තෙන උද්ධරිත්වා ථලෙ පතිට්ඨාපිතො. අභික්කන්තං භෝ ගොතම අභික්කන්තං භෝ ගොතම. සෙය්‍යථාපි භෝ ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛන්තීති, එවමෙව භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මා පකාසිතා. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමෝ ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

ලොහිච්චසුත්තන්තං නිට්ඨිතං දුවාදසමං.

13

තෙවිජ්ජසුත්තං

1. එවමේමසුතං: එකං සමයං භගවා කොසලේසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ඛුසඞ්ඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තේහි භික්ඛුසතේහි යේන මනසාකටං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමෝ තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා මනසාකටේ විහරති උත්තරේන මනසාකටස්ස අච්චවතියා නදියා තීරේ අම්බවනේ

2. තේන ඛෝ පන සමයේන සම්බහුලා අභිඤ්ඤාතා අභිඤ්ඤාතා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා මනසාකටේ පටිවසන්ති. සෙය්‍යථිදං: චඞ්කි බ්‍රාහ්මණෝ තාරුක්ඛෝ බ්‍රාහ්මණෝ පොක්ඛරසාති බ්‍රාහ්මණෝ ජාණුස්සෝණි බ්‍රාහ්මණෝ තෝදෙය්‍යෝ බ්‍රාහ්මණෝ, අඤ්ඤේ ච අභිඤ්ඤාතා අභිඤ්ඤාතා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා.

3. අථ ඛෝ වාසෙට්ඨ-භාරද්වාජානං ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමන්තානං අනුවිචරන්තානං මග්ගාමග්ගෙ කථා උදපාදි. අථ ඛෝ වාසෙට්ඨෝ මාණවෝ එවමාහ: 'අයමේව උජුමග්ගෝ අයං ඒකංසනියාය තනුයා නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යවායං අක්ඛාතෝ බ්‍රාහ්මණේන තාරුක්ඛේන'ති. තේව ඛෝ භාරද්වාජෝ මාණවෝ වාසෙට්ඨං මාණවං සඤ්ඤාපෙතුං. න පනාසක්ඛි භාරද්වාජෝ මාණවෝ වාසෙට්ඨං මාණවං සඤ්ඤාපෙතුං.

5 අථ ඛෝ වාසෙට්ඨෝ මාණවෝ භාරද්වාජං මාණවං ආමන්තෙසි: අයං ඛෝ භාරද්වාජ, සමණෝ ගෝතමෝ සක්‍යපුත්තෝ සක්‍යකුලා පබ්බජිතෝ මනසාකටේ විහරති උත්තරේන මනසාකටස්ස අච්චවතියා නදියා තීරේ අම්බවනෙ. තං ඛෝ පන භවන්තං ගෝතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෝ අභිඋග්ගතෝ: ඉතිපි සෝ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලෝකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා'ති. ආයාම ඛෝ භාරද්වාජ යේන සමණෝ ගෝතමෝ තේනුපසඞ්කමිස්සාම. උපසඞ්කමිත්වා එතමත්ථං සමණං ගෝතමං පුච්ඡිස්සාම. යථා නෝ සමණෝ ගෝතමෝ ව්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙස්සාමාති. 'එවමේතා'ති ඛෝ භාරද්වාජෝ මාණවෝ වාසෙට්ඨස්ස මාණවස්ස පච්චස්සෝසි.

---

1 තෙව [ඛෝ අනක්ඛි. (සෙස්සෙසු පොත්තකේසු, සිංහලක්ඛරමුද්දිතපොත්තකේසු ච.)

6. අථ ඛෝ වාසෙට්ඨභාරද්වාජා මාණවා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මෝදිංසු. සම්මෝදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නෝ ඛෝ වාසෙට්ඨෝ මාණවෝ භගවන්තං එතදවොච: "ඉධ හෝ ගොතම අම්හාකං ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමන්තානං අනුවිචරන්තානං මන්තාම්හෙ කථා උදපාදි. අහං එවං වදාමි: 'අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ඤාසාධනෝ නිය්‍යාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යවායං අක්ඛාතෝ බ්‍රාහ්මණෙන පොක්ඛරසාතිනා'ති. භාරද්වාජෝ මාණවෝ එවමාහ: 'අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ඤාසාධනෝ නියාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යවායං අක්ඛාතෝ බ්‍රාහ්මණෙන තාරුක්ඛනා'ති. එත්ථ හෝ ගොතම අම්හෙව විග්ගහෝ අත්ථි විවාදෝ අත්ථි තාතාවාදෝ"ති.

7. "ඉති කිර වාසෙට්ඨ ත්වං එවං වදෙසි: අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ඤාසාධනෝ නියාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යවායං අක්ඛාතෝ බ්‍රාහ්මණෙන පොක්ඛරසාතිනා'ති. භාරද්වාජෝ මාණවෝ එවමාහ: අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ඤාසාධනෝ නියාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යවායං අක්ඛාතෝ බ්‍රාහ්මණෙන තාරුක්ඛනාති. අථ කිඤ්චරහි පන වෙ වාසෙට්ඨ විග්ගහෝ? කිඤ්චරහි විවාදෝ? කිඤ්චරහි තාතාවාදෝ?" ති.

8. "මග්ගාමග්ගෙ හෝ ගොතම. කිඤ්චාපි හෝ ගොතම බ්‍රාහ්මණා: නානාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙන්ති අධ්වරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා බ්‍රාහ්මණා. ඡන්දෙකා බ්‍රාහ්මණා, බවහිරිවා[1] බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛෝ සබ්බානි තානි නියාණිකානි නියාන්තීති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය. සෙය්‍යථාපි හෝ ගොතම ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදූරෙ බහූනි මෙපි නානාමග්ගානි භවන්ති, අථ ඛෝ සබ්බානි තානි ගාමසමෝසරණානි භවන්ති. එවමෙව ඛෝ හෝ ගොතම කිඤ්චාපි බ්‍රාහ්මණා නානාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙන්ති අධ්වරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා බ්‍රාහ්මණා, ඡන්දෙකා බ්‍රාහ්මණා, බවහිරිවා බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛෝ සබ්බානි තානි නියාණිකානි නියාන්තීති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය"ති

9. "නියාන්තීති වාසෙට්ඨ ත්වං එවදෙසි?"

"නියාන්තීති හෝ ගොතම වදාමි".

"නියාන්තීති වාසෙට්ඨ ත්වං එවදෙසි?"

"නියාන්තීති හෝ ගොතම වදාමි."

---

1. බවහරිජා, බවහරිජඞ්ඝා, භව්‍යහරිජඞ්ඝා, බවහරියා, සෙසුසු. බ්‍රහ්මචරියා PTS.

"නිය්‍යානිකෝති වාසෙට්ඨ වදෙසි?"

"නිය්‍යානිකෝති හං ගොතම වදාමි."

10. "කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එක-බ්‍රාහ්මණොඃපි යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨොඃ?" ති.

"නොහිදං හං ගොතම."

"කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියොඃපි යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨොඃ?" ති.

"නොහිදං හං ගොතම."

"කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එකා-චරියපාචරියොඃපි යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛිදිට්ඨොඃ?" ති.

"නොහිදං හං ගොතම."

"කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහයුගා යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨොඃ?" ති.

"නොහිදං හං ගොතම"

"කිං පන වාසෙට්ඨ යෙ'පි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයොඃ මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පවත්තාරො යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමිහිතා තදනු-ගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනුවාචෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨකොඃ වාමකොඃ වාමදෙවොඃ වෙස්සාමිත්තොඃ යමතග්ගි අඞ්ගීරසොඃ භාරද්වාජොඃ වාසෙට්ඨා කස්සපොඃ භගු, තෙ'පි එවමාහංසුඃ මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පස්සාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යහිං වා බ්‍රහ්මා'ති ?".

"නොහිදං හොා ගොතම."

11. "ඉති කිර වාසෙට්ඨ නත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොඃපි යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨොඃ. නත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියොඃපි යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛිදිට්ඨොඃ. නත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියපාචරියොඃපි යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛිදිට්ඨොඃ. නත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහයුගා යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨොඃ-

පේ'පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පවත්තාරො, යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සම්ගීතං තදනුගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනුවාචෙන්ති, සෙය්‍යථීදං: අට්ඨකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිත්තො යමතග්ගි අඞ්ගීරසො භාරද්වාජො වාසෙට්ඨො කස්සපො භගු, නේ'පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පස්සාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යත්ථ වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ එත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං මයං න ජානාම යං න පස්සාම, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය'ති.

12. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අද්ධා ඛො හො ගොතම, එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

13. සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ එත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානන්ති යං න පස්සන්ති තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සන්ති: 'අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නියාණිකො නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහ-ව්‍යතායා'ති නෙතං ඨානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අන්ධවෙණිපරම්පරං සංසත්තා පුරිමො'පි න පස්සති මජ්ඣිමො'පි න පස්සති පච්ඡිමො'පි න පස්සති, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ අන්ධභූතරූපං මඤ්ඤෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්ම-ණානං භාසිතං. පුරිමො'පි න පස්සති. මජ්ඣිමො' පි න පස්සති. පච්ඡිමො'පි න පස්සති. තෙසමිදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං හස්සකමඤ්ඤෙව සම්පජ්ජති, නාම්කමඤ්ඤෙව සම්පජ්ජති, රිත්තකමඤ්ඤෙව සම්පජ්ජති, තුච්ඡකමඤ්ඤෙව සම්පජ්ජති.

14. "තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, පස්සන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්දිම-සූරියෙ අඤ්ඤෙපි බහූ ජනා, යතො ච චන්දිමසූරියා උග්ගච්ඡන්ති, යත්ථ ච ඔග්ගච්ඡන්ති, ආයාචන්ති, පොක්ඛරණිකා නමස්සමානා අනුපරිවත්තන්තී?" ති.

"එවං හො ගොතම. පස්සන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්දිමසූරියෙ අඤ්ඤෙපි බහූජනා, යතො ච චන්දිමසූරියා උග්ගච්ඡන්ති යත්ථ ච ඔග්ගච්ඡන්ති, ආයාචන්ති, පොක්ඛරණිකා නමස්සමානා අනුපරිවත්තන්තී" ති.

15. 'තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, යං පඤ්ඤත්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා වඤ්චිමපුරියෙ අඤ්ඤත්‍ර වාපි බහූජනා, යතො ච වඤ්චිමපුරියා උග්ගච්ඡන්ති, යත්ථ ච ඔගච්ඡන්ති, ආයාචන්ති පොක්ඛරණිකා නමස්සමානා අනුපරිවත්තන්ති, පඤ්හොන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා වඤ්චිමපුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතුං: අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ජසායනතෝ නියාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස වඤ්චිමපුරියානං සහව්‍යතායා"ති.

"නො හිදං හෙ ගොතම."

16. ඉති කිර වාසෙට්ඨ යං පඤ්ඤත්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා වඤ්චිමපුරියෙ, අඤ්ඤත්‍ර වාපි බහූ ජනා, යතො ච වඤ්චිමපුරියා උග්ගච්ඡන්ති, යත්ථ ච ඔගච්ඡන්ති, ආයාචන්ති පොක්ඛරණිකා නමස්සමානා අනුපරිවත්තන්ති, තෙ'පි නප්පහොන්ති වඤ්චිමපුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතුං: අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ජසායනතෝ නියාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස වඤ්චිමපුරියානං සහව්‍යතායා'ති. කිං පන, න කිර තෙවිජ්ජෝ බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨෝ. න පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙහි බ්‍රහ්මා සක්ඛිදි ට්ඨෝ. න පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සක්ඛිදිට්ඨෝ. න පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහයුගා යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛිදිට්ඨෝ. "යෙ'පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයෝ මන්තානං කත්තාරෝ මන්තානං පවත්තාරො, යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමීහිතං, තදනුගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනුවාචෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨකො වාමකො වාමදෙවෝ විස්සාමිත්තෝ යමතග්ගි අඞ්ගිරසෝ භාරද්වාජෝ වාසෙට්ඨෝ කස්සපො භගු. තෙ'පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාම, මයමෙතං පස්සාම, යත්ථ ඨිතා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යත්ථ වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත්, තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජානාම යං න පස්සාම, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ජසායනතෝ නියාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා"ති.

"තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාරිකිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?"ති.

"අථා බො මහා ගොතම එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාරිකිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

17. සාධු වාසෙට්ඨ තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානන්ති යං න පස්සන්ති තස්ස සහව්‍යතායතා මග්ගං දෙසෙස්සන්ති: අයමෙව උජුමග්ගෝ අයමඤ්ජසායනතෝ නියාණිකෝ නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායාති නෙතං ඨානං විජ්ජති හි.

18. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: අහං බොෙ යා ඉමසම්ං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමීති. තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අමෙහා පුරිස, යං ත්වං ජනපදකල්‍යාණිං ඉච්ඡසි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණිං ඛත්තියිං[1] වා බ්‍රාහ්මණිං[2] වා වෙස්සිං[3] වා සුද්දිං[4] වා?'ති ඉති පුට්ෙඨා 'නො'ති වදෙය්‍ය තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: "අමෙහා පුරිස යං ත්වං ජනපදකල්‍යාණිං න ජානාසි, න පස්සසි, එවංනාමා වා එවංගොත්තා වා, දීඝා වා රස්සා වා මජ්ඣිමා වා කාළී වා සාමා වා මඛුරවජ්ජී වා'ති, අමුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා" ති ඉති පුට්ෙඨා 'නො'ති වදෙය්‍ය. තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: "අමෙහා පුරිස යං ත්වං න ජානාසි, න පස්සසි, තං ත්වං ඉච්ඡසි කාමෙසී "ති. ඉති පුට්ෙඨා 'ආමො'ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ නනු එවං සන්තෙ තස්‍ස පුරිසස්‍ස අපාරිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අද්ධා බොෙ හොෙ ගොතම තස්‍ස පුරිසස්‍ස අපාරිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති"ති.

19. එවමෙව බොෙ වාසෙට්ඨ න කිර තෙවිජ්ජෙ බ්‍රාහ්මණෙ බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ෙඨා. නපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙ බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ෙඨා. නපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙ බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ෙඨා. නපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරිය-පරම්පරාය බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ෙඨා. යෙ'පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පවත්තාරො යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සම්හිතං තදනුගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනු-වාචෙන්ති, සෙය්‍යථිදං අට්ඨකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිත්තො යමතග්ගි අඞ්ගීරසො භාරද්වාජො වාසෙට්ඨා කස්සපො භගු, තෙ'පි න එව-මාහංසු: මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පස්සාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යත්ථං වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජානාම යං න පස්සාම, තස්‍ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අයමෙව උජු මග්ගො අයමක්ඛායතනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තක්කරස්‍ස බ්‍රහ්ම-සහව්‍යතායා' ති. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාරිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?"ති.

"අද්ධා බොෙ හොෙ ගොතම එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාරිහීරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

20. සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ, තෙවිජ්ජෙ බ්‍රාහ්මණා යං න ජානන්ති, යං න පස්සන්ති, තස්‍ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සන්ති: අය මෙව උජු මග්ගො අයමක්ඛායතනො නියාණිකො නිය්‍යාති තක්කරස්‍ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා' ති නෙතං ඨානං විජ්ජති ති.

---

1. ඛත්තිං, සො
2. බ්‍රාහ්මණිං, සො
3. වෙස්සිං, සො
4. සුද්දිං, සො

21. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො වා තුම්මහාපථෙ නිස්සෙණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස ඔස්ස ත්වං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිස්සෙණිං කරොසි, ජානාසි නං පාසාදං පුරත්ථිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චො වා නීචො වා මජ්ඣිමො වා'ති? ඉති පුට්ඨො 'නො'ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස යං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි තස්ස ත්වං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිස්සෙණිං කරොසී?ති. ඉති පුට්ඨො 'ආමා'ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස අපාටිහිරකතං. හාසිතං සම්පජ්ජති? ති.

"අථා ඛො නො ගොතම එවං සන්තෙ තස්ස පුරිසස්ස අපාටිහිරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති" ති

22. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ න කිර තෙවිජ්ජානි බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨො තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආවරියෙහි බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨො. තපි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහා-යුගා යෙන බ්‍රහ්මා සක්ඛි දිට්ඨො. යෙ'පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පවත්තාරො, යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතා පවුත්තං සමුහිතං තදනු-ගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනුවාචෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිත්තො යමතග්ගි අඞ්ගිරසො භාරද්වාජ වාසෙට්ඨා කස්සපා භගු, තෙ'පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පස්සාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යහිං වා බ්‍රහ්මා'ති. නෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජානාම යං න පස්සාම තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම 'අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ජ-සායනෙ නියාණිකො නියාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා'ති නං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ? නනු එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිහිරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අථා ඛො හො ගොතම එවං සන්තෙ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිහිරකතං හාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

23. සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානන්ති, යං න පස්සන්ති, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සන්ති 'අය මෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ජසායනෙ නියාණිකො නිය්‍යාති තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා'ති තෙතං ඨානං විජ්ජති.

24. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අච්චිරවති නදී පූරා උදකස්ස සමතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරත්ථිකො පාරගවෙසි පාරගාමී පාරං තරිතුකාමො, සො ඔරිමෙ තීරෙ ඨිතො පාරිමං තීරං අවෙහය්‍ය: ඵණ්ඩි පාරංපාරං, ඵණ්ඩි පාරංපාරන්ති, තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ අපි නු තස්ස පුරිසස්ස අවහායනහෙතු වා ආයාවනහෙතු වා පත්ථනාහෙතු වා අභිනන්දනහෙතු වා අච්චිරවතියා නදියා පාරිමං තීරං ඔරිමං තීරං ආගච්ඡෙය්‍යා?" ති.

"නො හිදං භො ගොතම".

25. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා එවමාහංසු: ඉඤ්ජිං යජාම, පොසං යජාම වරුණං යජාම, ඒසනිං යජාමි, පජාපතිං යජාම, බ්‍රහ්මං යජාම, මහිද්ධං යජාම ආයාමාහාමා'ති. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, අවහානහෙතු වා ආසාවචනහෙතු වා පත්ථනාහෙතු වා අභිනන්දනහෙතු වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා බ්‍රහ්මුනෙ[1] සහව්‍යූපගා භවිස්සන්තීති තෙතං ඨානං විජ්ජති.

26. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අවිරවතී නදී පූරා උදකස්ස සමතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරත්ථිකො පාරගවෙසී පාරගාමී පාරං තරිතුකාමො, සො ඔරිමෙ තීරෙ දළ්හාය අණ්ඩුයා[2] පච්ඡාබාහං ගාළ්හබන්ධනං බන්ධෙය්‍ය, තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, අපි නු සො පුරිසො අවිරවතියා නදියා ඔරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා?" ති.

"නො හිදං භො ගොතම"

27. "එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චිමෙ කාමගුණා අරියස්ස විනයෙ අණූ'ති'පි වුච්චන්ති බන්ධනන්ති'පි වුච්චන්ති. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමූපසංහිතා රජනීයා. සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා සද්දා -පෙ- ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤෙය්‍යා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමූපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්ච කාමගුණා අරියස්ස විනයෙ අණූ'ති'පි වුච්චන්ති බන්ධනන්ති'පි වුච්චන්ති. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්ච-කාමගුණෙ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ගථිතා මුච්ඡිතා අජ්ඣොපන්නා අනාදීනව-දස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති.

28. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණ-කරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්චකාමගුණෙ ගථිතා මුච්ඡිතා අජ්ඣොපන්නා අනාදීනවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්තා කාමේසු-බන්ධනබද්ධා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා බ්‍රහ්මුනෙ සහව්‍යූපගා භවිස්සන්තීති තෙතං ඨානං විජ්ජති.

---

1. බ්‍රහ්මානං PTS. 2. රජ්ජුයා, සබා

29. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අච්චරවතී නදී පූරා උදකස්ස සමතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසෝ ආගච්ඡෙය්‍ය පාරත්ථිකෝ පාරගවේසී පාරගාමී පාරං තරිතුකාමෝ, සෝ ඔරිමේ තීරෙ සන්තිකං පාරුපිත්වා තිපලෙජ්ජං, තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, අපි නු සෝ පුරිසෝ අච්චරවතියා නදියා ඔරිමං තීරං පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා ති.

"නො හිදං හෝ ගෝතම"

30. එවමේව ඛෝ වාසෙට්ඨ පඤ්චිමෙ නීවරණා අරියස්ස විනයෙ ආවරණා'ති'පි වුච්චන්ති, නීවරණා' ති' පි වුච්චන්ති, ඔනාහා'ති'පි වුච්චන්ති. පරියොනාහා'ති'පි වුච්චන්ති. කතමෙ පඤ්ච? කාමච්ඡන්දනීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණං පිනමිද්ධනීවරණං උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං විචිකිච්ඡා-නීවරණං. ඉමෙ ඛෝ වාසෙට්ඨ පඤ්චනීවරණා අරියස්ස විනයෙ ආවරණා'ති' පි වුච්චන්ති, නීවරණා'ති'පි වුච්චන්ති, ඔනාහා'ති'පි වුච්චන්ති, පරියොනාහා'ති'පි වුච්චන්ති. ඉමෙසු ඛෝ වාසෙට්ඨ පඤ්චසු නීවරණෙසු තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආවුටා නිවුටා ඔවුටා[1] පරියොනද්ධා. තෙ මෙ වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්ච නීවරණෙසු ආවුටා නිවුටා ඔවුටා පරියොනද්ධා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා බ්‍රහ්මුනෙ සහව්‍යූපගා භවිස්සන්ති'ති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

31. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං:

"සපරිග්ගහෝ වා බ්‍රහ්මා අපරිග්ගහෝ වා" ති.

"අපරිග්ගහෝ හෝ ගෝතම."

"සවෙරචිත්තෝ වා අවෙරචිත්තෝ වා?" ති.

"අවෙරචිත්තෝ හෝ ගෝතම."

"සව්‍යාපජ්ඣචිත්තෝ වා අව්‍යාපජ්ඣචිත්තෝ වා?" ති.

"අව්‍යාපජ්ඣචිත්තෝ හෝ ගෝතම."

"සඞ්කිලිට්ඨචිත්තෝ වා අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තෝ වා?" ති.

"අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තෝ හෝ ගෝතම."

---

1. අවුතා නිවුතා ඔට්ඨවා, සෙසුසු.

"සඤවත්තී වා අවසඤවත්තී වා?"ති.

"සඤවත්තී හෝ ගොතම."

32. තං කිම්මඤඤසි වාසෙට්ඨ, සපරිගහා වා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා අපරිගහා වා?" ති.

"සපරිගහා හෝ ගොතම."

"සවෙරචිත්තා වා අවෙරචිත්තා වා?" ති

"සවෙරචිත්තා හෝ ගොතම."

"සබ්‍යාපජ්ඣචිත්තා වා අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තා වා?"ති.

"සබ්‍යාපජ්ඣචිත්තා හෝ ගොතම."

"සඞකිලිට්ඨචිත්තා වා අසඞකිලිට්ඨචිත්තා වා?"ති.

"සඞකිලිට්ඨචිත්තා හෝ ගොතම."

"සඤවත්තී වා අවසඤවත්තී වා?" ති.

"අවසඤවත්තී හෝ ගොතම"

33. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සපරිගහා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අපරිගහෙ බ්‍රහ්මා. අපි නු බෝ සපරිගහානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපරිග්ගහෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමෙති?"ති.

"නො හිදං හෝ ගොතම."

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සපරිගහා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්සභෙදා පරම්මරණා අපරිග්ගහස්ස බ්‍රහ්මුනෝ සහව්‍යූපගා භවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

34. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සවෙරචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අවෙර-චිත්තෙ බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛෝ අවෙරචිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අවෙරචිත්තෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමෙති?" ති.

"නො හිදං හෝ ගොතම."

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සවෙරචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්සභෙදා පරම්මරණා අවෙර චිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනෝ සහව්‍යූපගා භවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

35. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සව්‍යාපජ්ඣචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අව්‍යාපජ්ඣචිත්තෙනා බ්‍රහ්මා. අපි නු තුම්හෙ සව්‍යාපජ්ඣචිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අව්‍යාපජ්ඣචිත්තෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමෙති?" ති.

"නො හිදං හො ගොතම."

සංඛ්‍ය වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සව්‍යාපජ්ඣචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අව්‍යාපජ්ඣචිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනො සහව්‍යූපගා භවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

36. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අසංකිලිට්ඨචිත්තෙනා බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො සංකිලිට්ඨචිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අසංකිලිට්ඨචිත්තෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමෙති?" ති.

"නො හිදං හො ගොතම."

සංඛ්‍ය වාසෙට්ඨ. තෙ එත වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අසංකිලිට්ඨචිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනො සහව්‍යූපගා භවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

37. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අවසවත්තී තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. වසවත්තී බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අවසවත්තීනං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං වසවත්තිනා බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමෙති?'ති.

"නො හිදං හො ගොතම".

සංඛ්‍ය වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ අවසවත්තී තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා වසවත්තිස්ස බ්‍රහ්මුනො සහව්‍යූපගා භවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

ඉධ ඛො පන තෙ වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආසීදිනිං සංසීදනති, සංසීදිනිං විසෘදං වා පාපුණන්ති. සුකඛතරණං[1] මඤ්ඤෙ පතරන්ති. තස්මා ඉදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජං[2] ඉරණන්ති'පි[3] වුච්චති. තෙවිජ්ජං විපිනන්ති'පි වුච්චති. තෙවිජ්ජං ව්‍යසනන්ති'පි වුච්චති"ති.

38. එවං වුත්තෙ වාසෙට්ඨෙ මාණවෙ භගවන්තං එතදවොච: "සුතං මෙ තං හො ගොතම, සමණෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මුනො සහව්‍යතාය මග්ගං ජානාතී"ති.

තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ ආසන්නෙ ඉතො මනසාකටං, නසිතෙ දූරෙ මනසාකටන්නති?"

"එවං හො ගොතම. ආසන්නෙ ඉතො මනසාකටං. නසිතෙ දූරෙ මනසාකටන්නති."

---

1. සුකඛතරං, කෙසුචි. 2. තෙවිජ්ජං, ඛ්‍යුපු. 3. ඊරණං, දීඝවිකා.

39. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, ඉධස්ස පුරිසෝ මනසාකතෙ ජාත-වඩ්ඪා, තමේනං මනසාකටිතෙනං නාවඳෙව අවිඝාටං මනසාකටස්ස මග්ගං පුච්ඡෙය්‍යං, සියා නු ඛෝ වාසෙට්ඨ තස්ස පුරිසස්ස මනසාකතෙ ජාතවඩ්ඪස්ස මනසාකටස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දක්ඛායිතත්තං වා විත්ථායිතත්තං වා?ති.

"නෝ හිදං භෝ ගොතම. තං කිස්ස හෙතු? අප්පෙ හි භෝ ගොතම පුරිසෝ මනසාකතෙ ජාතවඩ්ඪෝ. තස්ස සඛාණතෝ මනසාකටස්ස මග්ගානි සුවිදිතානී" ති

40. "සියා ඛෝ වාසෙට්ඨ තස්ස පුරිසස්ස මනසාකතෙ ජාතවඩ්ඪස්ස මනසාකටස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දක්ඛායිතත්තං වා විත්ථායිතත්තං වා, තථෙව තථාගතස්ස බ්‍රහ්මලොකෙ වා බ්‍රහ්මලොකගාමිනියා වා පටිපදාය පුට්ඨස්ස දක්ඛායිතත්තං වා විත්ථායිතත්තං වා. බ්‍රහ්මානඤ්හං වාසෙට්ඨ පජානාමි බ්‍රහ්මලොකඤ්ච බ්‍රහ්මලොකගාමිනිඤ්ච පටිපදං. යථාපටිපන්නෝ බ්‍රහ්ම-ලොකං උපපන්නෝ, තඤ්චපජානාමී" ති.

41. එවං වුත්තෙ වාසෙට්ඨෝ මාණවෝ භගවන්තං එතදවොච: "සුතං මෙතං භෝ ගොතම 'සමණෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මුනා සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතී'ති. සාධු නෝ භවං ගොතමෝ බ්‍රහ්මුනා සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතු. උජ්ජුමපතු භවං ගොතමෝ බ්‍රාහ්මණං පජ"නති.

"තෙන හි වාසෙට්ඨ සුණාහි. සාධුකං මනසිකරොහි. භාසිස්සාමී"ති.

'එවං භෝ'ති ඛෝ වාසෙට්ඨෝ මාණවෝ භගවතෝ පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

42. ඉධ වාසෙට්ඨ තථාගතෝ ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධෝ විජ්ජාචරණසම්පන්නෝ සුගතෝ ලොකවිදූ අනුත්තරෝ පුරිස-දම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ භගවා. සෝ ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සෝ ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිසුද්ධං, බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

43. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: "සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො.[1] අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යංනූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය"න්ති.

44. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, කායකම්මෙන සමන්නාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො, සීලසම්පන්නො, ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො, භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ, සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො, සන්තුට්ඨො.

45. කථඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති. නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති. දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි' ස්ස හොති සීලස්මිං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී[2] විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො[3] පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති: ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය. ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා, සංහිතානං වා අනුප්පදාතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. රජෝපථෝ, කත්ථචි.
2. අනාවරී, මජ්ඣං.
3. ථෙතෝ, සබ්බං.
4. පෙමණියා, මජ්ඣං.

එරුසං වාචං පහාය එරුසාය වාචාය පටිවිරතෙ හොති. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පෞරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං[1] වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතෙ හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

46. බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ හොති. එකභත්තිකො හොති රත්තූපරතෙ පටිවිරතෙ විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූක-දස්සනා පටිවිරතෙ හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතෙ හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතෙ හොති. ජාතරූප-රජතපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. අජෙළක-පටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. ඛෙත්තවත්ථු-පටිග්ගහණා පටිවිරතෙ හොති. දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතෙ හොති. කයවික්කයා පටිවිරතෙ හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටි-විරතෙ හොති. උක්කොටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතෙ හොති. ඡේදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

47. යථා වා පනෙකෙ භොතෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං බීජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුත්තතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: මූලබීජං ඛන්ධබීජං ඵලුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරූපා බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

---

1. එවරූපිං, සබ්බත්ථ

48. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුප්පුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අන්නසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යාන-සන්නිධිං සයනාසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං. ඉති වා ඉති එවරූපා සන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

49. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විසූකදස්සනං අනුප්පුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං කුම්භථූනං සොභනකං චණ්ඩාලං වංසං ධොපනකං හපුස්සුධං අයස්සුධං මහිසස්සුධං උසභස්සුධං අජස්සුධං මෙණ්ඩස්සුධං කුක්කුටස්සුධං වට්ටකස්සුධං දණ්ඩස්සුධං මුට්ඨස්සුධං නිබ්බුධං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යූහං අනීකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරූපා විසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

50. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං ජූතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුප්පුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඞ්ගචීරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරූපා ජූතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

51. යථා වා පනෙකෙ හොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුප්පුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: ආසන්දිං පල්ලඞ්කං ගොනකං චිත්තකං පටිකං පටලිකං තූලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවර-පච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොහිතකූපධානං. ඉති වා ඉති එවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

52. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි මහාජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගං අනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබන්ධං සිඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං ඛග්ගං ඡත්තං චිත්‍රූපාහනං උණ්හීසං මණිං වාලබීජනිං ඔදාතානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති එවරූපා මණ්ඩනවිභූසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

53. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි මහාජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං තිරච්ඡානකථං අනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්නකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛායිකං සමුද්දක්ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

54. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං විග්ගාහිකකථං අනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො ත්වමසි. අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආචිණ්ණං තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහිතොසි චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙඨෙහි වා සචේ පහොසීති. ඉති වා ඉති එවරූපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

55. යථා වා පනෙකෙ හොන්තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපං දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුප්පත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: රාජූනං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති එවරූපා දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතෝ හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

56. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ කුහකා ච හොන්ති ලපකා ච නෙමිත්තිකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ච ලාභං නිජිගිංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

57. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිනං ලක්ඛණං මූසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්ඩුලහොමං සප්පි-හොමං තෙලහොමං මුඛහොමං ලොහිතහොමං අඞ්ගවිජ්ජා වත්ථුවිජ්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිවවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අහිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සාකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තාණං මිග-චක්කං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

58. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: මණිලක්ඛණං වත්ථුලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දාසලක්ඛණං දාසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසභලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගෙධ-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

59. යථා වා පනෙකෙ හොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති." ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

60. යථා වා පනෙකෙ ඉඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "චන්දග්ගාහො භවිස්සති. සූරියග්ගාහො භවිස්සති. නක්ඛත්තග්ගාහො භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. උක්කාපාතො භවිස්සති. දිසාඩාහො භවිස්සති. භූමිචාලො භවිස්සති. දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. චන්දිම-සූරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදානං භවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො සූරියග්ගාහො භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරියානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කා-පාතො භවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඩාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිචාලො භවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුභි භවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසූරිය-නක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඔගමනං සඞ්කිලෙසං වොදානං භවිස්සති". ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

61. යථා වා පනෙකෙ භොජනෙසු ඝමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: "සුභික්ඛං භවිස්සති. දුබ්භික්ඛං භවිස්සති. ඛෙමං භවිස්සති. භයං භවිස්සති. රොගො භවිස්සති. අරොගය්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාමෙය්‍යං ලොකායතං". ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

62. යථා වා පනෙකෙ ඉඝඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගං වඞ්ගං මඞ්ගං පඞ්ගං වත්ථුවිජ්ජා භූතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා සර්පවිජ්ජා විසවිජ්ජා මූසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තාණං ලුද්දකපසුකපං හත්ථාරොහපුබ්බකං ඉත්ථිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං ඉත්ථිපුරිසලක්ඛණං අජඑළකලක්ඛණං කුක්කුටවට්ටකලක්ඛණං ගොලක්ඛණං ගදලක්ඛණං ජාතරූපරජතලක්ඛණං මණිලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අත්ථලක්ඛණං ඛත්තලක්ඛණං ඉත්ථිපුරිසඅජඑළකකුක්කුටවට්ටකගොණගදාදීනං ලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

63. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිත්වා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙන්ති, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගවිජ්ජං වත්ථුවිජ්ජං ඛත්තවිජ්ජං ඔසධකම්මං ඛෙත්තකම්මං මන්තකම්මං මූලකම්මං වච්චකම්මං මොඝකම්මං සික්ඛාපනං සාවිත්තිං වත්ථුපරිකිරණං ඈවාහං විවාහං සිරිකරණං සිරිවිරෙචනං කණ්ණවෙධලක්ඛණං නෙත්තනත්ථුපනං තප්පකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකත්තියං දාරකතිකිච්ඡං මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඕසධීනං පටිමොක්ඛං. ඉති වා ඉති එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිවිරතෙ හොති. ඉදම්පි'ස්ස මහාති සීලස්මිං.

64. ස ඛෝ සෝ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නෝ න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතෝ. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛත්තියෝ මුද්ධාවසිත්තෝ නිහතපච්චාමිත්තෝ න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්ථිකතෝ. එවමෙව ඛෝ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නෝ න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතෝ. සෝ ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතෝ අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛෝ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලසම්පන්නෝ හොති.

65. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරෝ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්ථාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං. චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා- පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සෝ ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතෝ අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛෝ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරෝ හොති

66. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො හොති.

67. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පක්ඛී සකුණො යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව ඩෙති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

68. සො ඉමිනා ච අරිය-සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො, ඉමිඤ්ච අරියඤ්ච සන්තුට්ඨියා සමන්නාගතො, විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

69. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. ඛ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තො විහරති සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී. ඛ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්පජානො. ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තො. උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

70. සෙය්‍යථාපි භාසෙවඪ පුරිසෝ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජෙය්‍යුං, සො යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච බ්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණාය, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පජ්ජිංසු. සොඃහං යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච බ්‍යන්තීඅකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දාරභරණාය"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

71. සෙය්‍යථාපි භාසෙවඪ පුරිසෝ ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො, භත්තං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තා, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ජීරෙය්‍ය, සියා චස්ස කායෙ බලමත්තා, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො. භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න චස්ස මෙ අසි කායෙ බලමත්තා. සොඃහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො. භත්තඤ්ච මෙ ජීරති. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තා"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

72. සෙය්‍යථාපි භාසෙවඪ පුරිසෝ බන්ධනාගාරෙ බන්ධො අස්ස, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්භයෙන, න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ බන්ධනාගාරෙ බන්ධො අහොසිං. සොඃහි එතරහි තම්හා බන්ධනාගාරා මුත්තො සොත්ථිනා අබ්භයෙන. අත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො" ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

73. සෙය්‍යථාපි භාසෙවඪ පුරිසස්ස දාසෝ අස්ස අනත්තාධීනෙ පරාධීනෙ න යෙනකාමඞ්ගමෙ, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධීනෙ අපරාධීනෙ භුජිස්සෙ යෙනකාමඞ්ගමෙ, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ දාසෝ අහොසිං අනත්තාධීනෙ පරාධීනෙ න යෙනකාමඞ්ගමෙ. සොඃහි එතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනෙ අපරාධීනෙ භුජිස්සෙ යෙනකාමඞ්ගමො"ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

74. සෙය්‍යථාපි භාසෙවඪ පුරිසෝ සඛෙනෙ සහොළගා කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං, සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පටිභයං, තස්ස එවමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ සඛෙනෙ සහොළගා කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං දුබ්භික්ඛං සප්පටිභයං. සොඃහි එතරහි තං කන්තාරං තිණ්ණො සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පත්තො ඛෙමං අප්පටිභය"න්ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

75. එවමේව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං, එවං ඉමේ පඤ්ච නීවරණෙ අප්පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ආනණ්‍යං, යථා ආරොග්‍යං, යථා බන්ධනා මොක්ඛං, යථා භුජිස්සං, යථා ඛෙමන්තභූමිං එවමේව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉමේ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

76. තස්සිමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහීණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

77. සෙ මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය[1] සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ බලවා සඛධමො අප්පකසිරෙනෙව චතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය මෙත්තාය චෙතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්‍රාවසිස්සති, න තං තත්‍රාවතිට්ඨති. අයම්පි ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛූනං[2] සහව්‍යතාය මග්ගො.

78. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු කරුණාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ සඛධමො අප්පකසිරෙනෙව චතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය කරුණාය චෙතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්‍රාවසිස්සති න තං තත්‍රාවතිට්ඨති. අයම්පි ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛූනං සහව්‍යතාය මග්ගො.

---

1. සබ්බිත්ථතාය. (සෙසුම්) 2. භික්ඛූහං P T S.

79. පුන ච පරං භාසෙවස්ස භික්ඛු මුදිතාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුදිතාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. සෙය්‍යථාපි භාසෙවස්ස බලවා සඛඛමෙ අප්පකසිරෙනෙව මාතුද්දිසං විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භාසෙවස්ස එවං භාවිතාය මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවතිට්ඨති. අයම්පි ඛො භාසෙවස්ස බ්‍රහ්මුනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

80. පුන ච පරං භාසෙවස්ස භික්ඛු උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. සෙය්‍යථාපි භාසෙවස්ස බලවා සඛඛමෙ අප්පකසිරෙනෙව මාතුද්දිසං, විඤ්ඤාපෙය්‍ය එවමෙව, ඛො භාසෙවස්ස එවං භාවිතාය උපෙක්ඛාය චෙතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවතිට්ඨති. අයම්පි ඛො භාසෙවස්ස බ්‍රහ්මුනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

81. තං කිං මඤ්ඤසි භාසෙවස්ස? එවංවිහාරී භික්ඛු සපරිග්ගහො භා අපරිග්ගහො භා?ති.

"අපරිග්ගහො හො ගොතම."

"සවෙරවිත්තො භා අවෙරවිත්තො භා?"ති.

"අවෙරවිත්තො හො ගොතම."

"අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තො භා අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තො භා?ති.

"අබ්‍යාපජ්ඣවිත්තා හො ගොතම."

"සංකිලිට්ඨචිත්තො භා අසංකිලිට්ඨචිත්තො භා?"ති.

"අසංකිලිට්ඨචිත්තො හො ගොතම."

"වසවත්තී භා අවසවත්තී භා?"ති.

"වසවත්තී හො ගොතම."

82. ඉති කිර භාසෙවස්ස අපරිග්ගහො භික්ඛු. අපරිග්ගහො බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අපරිග්ගහස්ස භික්ඛුනො අපරිග්ගහෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමෙතී?"ති.

"එවං හො ගොතම."

"සාධු වාසෙට්ඨ. සෙය්‍ය වත වාසෙට්ඨ අපරිඤ්ඤහෝ භික්ඛු කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපරිඤ්ඤහස්ස බ්‍රහ්මුනෝ සහව්‍යූපගෝ භවිස්සතීති ඨානමේතං විජ්ජති"

83. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අවෙරචිත්තෝ භික්ඛු. අවෙරචිත්තෝ බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛෝ අවෙරචිත්තස්ස භික්ඛුනෝ අවෙරචිත්තෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමේතී?"ති

"එවං හෝ ගොතම."

"සාධු වාසෙට්ඨ. සෝ වත වාසෙට්ඨ අවෙරචිත්තෝ භික්ඛු කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අවෙරචිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනෝ සහව්‍යූපගෝ භවිස්සතීති ඨානමේතං විජ්ජති."

84. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තෝ භික්ඛු. අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තෝ බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛෝ අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තස්ස භික්ඛුනෝ අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමේතී"ති.

"එවං හෝ ගොතම."

"සාධු වාසෙට්ඨ. සෝ වත වාසෙට්ඨ අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තෝ භික්ඛු කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනෝ සහව්‍යූපගෝ භවිස්සතීති ඨානමේතං විජ්ජති.

85. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අසංකිලිට්ඨචිත්තෝ භික්ඛු. අසංකිලිට්ඨචිත්තෝ බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛෝ අසංකිලිට්ඨචිත්තස්ස භික්ඛුනෝ අසංකිලිට්ඨචිත්තෙන බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමේතී"ති.

"එවං හෝ ගොතම."

"සාධු වාසෙට්ඨ. සෝ වත වාසෙට්ඨ අසංකිලිට්ඨචිත්තෝ භික්ඛු කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අසංකිලිට්ඨචිත්තස්ස බ්‍රහ්මුනෝ සහව්‍යූපගෝ භවිස්සතීති ඨානමේතං විජ්ජති."

86. ඉති කිර වාසෙට්ඨ වසත්ති භික්ඛු. වසවත්ති බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛෝ වසවත්තිස්ස භික්ඛුනෝ වසවත්තිනා බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංසන්දති සමේතී?"ති.

"එවං හෝ ගොතම."

"සාධු වාසෙට්ඨ. සෝ එත වාසෙට්ඨ වසවත්තී භික්ඛු කායස්ස භෙදා, පරම්මරණා වසවත්තියඤ්ඤ ලුහමුනෝ සහව්‍යූපගෝ භවිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති"ති.

87. එවං වුත්තෙත වාසෙට්ඨභාරද්වාජා මාණවා භගවන්තං එතදවොචුං: "අභික්කන්තං හෝ ගොතම අභික්කන්තං හෝ ගොතම. සෙය්‍යථාපි හෝ ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙව හෝතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මෝ පකාසිතෝ. එත මයං භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකෙ නෝ භවං ගොතමෝ ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතෙ සරණංගතෙ"ති.

තෙවිජ්ජසුත්තං නිට්ඨිතං තෙරසමං.

සීලක්ඛන්ධවගෙගා නිට්ඨිතෝ පඨමෝ.